

گزارش اقتصادی شاپرک

مرداد ۱۴۰۴. شماره ۱۲۲

www.shaparak.ir

فهرست مطالب

۶.....	فهرست شکل‌ها
۸.....	فهرست جداول
۱۱.....	پیشگفتار
۱۲.....	شاخص‌های عمده اقتصادی و عملکردی شرکت شاپرک در یک نگاه
۱۶.....	۱- جایگاه شاپرک در اقتصاد ملی
۱۷.....	۱-۱- نسبت ارزش تراکنش‌های شاپرک به نقدینگی
۱۸.....	۱-۱-۱- نسبت اسکناس و مسکوک در دست اشخاص به نقدینگی
۱۹.....	۱-۱-۲- مقایسه نسبت ارزش تراکنش‌های شاپرکی و اسکناس و مسکوک در دست اشخاص به نقدینگی
۲۱.....	۲-۱- بررسی ارزش تراکنش‌های شاپرک و GDP در طول زمان
۲۲.....	۱-۲-۱- قیاس روند فصلی ارزش تراکنش‌های شاپرک و تولید ناخالص داخلی
۲۳.....	۲-۲-۱- ارزش تراکنش‌های شاپرک و GDP
۲۵.....	۲- شاخص‌های عملکردی شاپرک
۲۵.....	۱-۲- آمار عملکردی شاپرک
۲۶.....	۱-۱-۲- آمار تعداد و ارزش تراکنش‌های شاپرک
۲۸.....	۲-۱-۲- رشد حقیقی ارزش تراکنش‌های شاپرکی
۲۹.....	۳-۱-۲- عملکرد شبکه شاپرک در توزیع ابزار پذیرش
۳۰.....	۴-۱-۲- عملکرد هر ابزار پذیرش به لحاظ تعداد و مبلغ تراکنشها
۳۵.....	۵-۱-۲- عملکرد شاپرک به ازای نوع خدمت
۳۸.....	۲-۲- نفوذ منطقه‌ای
۳۹.....	۱-۲-۲- ضریب نفوذ ابزار پذیرش فعال سیستمی
۴۰.....	۲-۲-۲- سرانه تراکنش‌های هر یک از ابزارهای پذیرش در کشور
۴۰.....	۳-۲-۲- تعداد و سرانه کارتهخوان فروشگاهی فعال سیستمی در هر استان
۴۵.....	۴-۲-۲- تعداد ابزارهای پذیرش اینترنتی و کدهای دستوری (USSD) فعال سیستمی
۴۶.....	۵-۲-۲- تعداد و مبلغ تراکنش‌ها به تفکیک استان‌های کشور
۴۷.....	۶-۲-۲- تعداد سرانه تراکنش‌های کارتهخوان فروشگاهی در استان‌های کشور
۴۹.....	۳-۲- شاخص‌های پراکندگی مبلغی تراکنش‌ها
۴۹.....	۱-۳-۲- دامنه مبلغی تراکنش‌های ابزارهای پذیرش شبکه
۵۳.....	۲-۳-۲- نسبت متوسط ارزش دهک دهم به دهک اول تراکنش‌ها
۵۴.....	۳-۳-۲- بررسی دهک‌های قیمتی هر خدمت به تفکیک ابزار پذیرش

۳- کیفیت انجام خدمات پرداخت الکترونیک کارت ۶۰

- ۱-۳- سهم تراکنش‌های موفق از کل تراکنش‌ها ۶۱
- ۲-۳- آنالیز خطاهای تراکنش‌ها ۶۱
- ۳-۳- کیفیت خدمات شاپرک ۶۴
- ۴-۳- آنالیز تراکنش‌ها ناتمام رخ داده در شبکه ۶۶

۴- بررسی عملکرد کلی شرکت‌های ارائه دهنده خدمات پرداخت ۶۹

- ۱-۴- بررسی عملکرد کلی شرکت‌های PSP ۶۹
- ۱-۱-۴- سهم تعدادی و مبلغی هر یک از شرکت‌های PSP از بازار تراکنش‌های حوزه پرداخت الکترونیک کارت ۷۰
- ۲-۱-۴- سهم شرکت‌های PSP از بازار تراکنش‌های هر یک از ابزارهای پذیرش ۷۱
- ۳-۱-۴- سهم شرکت‌های PSP از بازار تراکنش‌های هر سرویس ۷۵
- ۴-۱-۴- بررسی عملکرد شرکت‌های PSP در تعداد خطاهای تراکنش‌ها ۷۹
- ۵-۱-۴- اندازه‌گیری تمرکز بازار با استفاده از شاخص هرفیندال - هیرشمن به ازای ابزارهای پذیرش ۸۱
- ۶-۱-۴- اندازه‌گیری تمرکز بازار با استفاده از شاخص هرفیندال - هیرشمن به ازای نوع سرویس ۸۳
- ۲-۴- بررسی عملکرد شرکت‌های PSP در ابزارهای پذیرش ۸۵
- ۳-۴- بررسی عملکرد شرکت‌های PSP در ابزار کارتهای فروشگاهی ۸۷
- ۱-۳-۴- سهم هر یک از شرکت‌های PSP از تعداد تراکنش‌های کارتهای فروشگاهی در استان‌های کشور ۸۸
- ۲-۳-۴- سهم هر یک از شرکت‌های PSP از تعداد کارتهای فروشگاهی فعال سیستمی در استان‌های کشور ۹۱
- ۳-۳-۴- شاخص اثربخشی کارتهای فروشگاهی در بعد کشوری ۹۳
- ۴-۳-۴- شاخص اثربخشی کارتهای فروشگاهی فعال سیستمی در هر یک از استان‌های کشور ۹۷
- ۵-۳-۴- عملکرد شرکت‌های PSP در ابزار کارتهای فروشگاهی کم‌تراکنش و فاقد تراکنش ۹۹
- ۴-۴- نسبت ترمینال‌های تراکنش‌دار به فعال سیستمی شرکت‌های PSP ۱۰۲

۵- بررسی وضعیت بانک‌های صادرکننده و پذیرنده ۱۰۵

- ۱-۵- سهم بازار پذیرندگی ۱۰۵
- ۱-۱-۵- سهم بازار هر یک از بانک‌های پذیرنده از تعداد و مبلغ تراکنش‌های شبکه پرداخت ۱۰۶
- ۲-۱-۵- سهم تعدادی و مبلغی بانک‌های پذیرنده از کل بازار تراکنش‌های هر یک از ابزارهای پذیرش ۱۰۷
- ۳-۱-۵- سهم تعدادی و مبلغی هر یک از ابزارهای پذیرش از تراکنش‌های هر بانک پذیرنده ۱۰۹
- ۴-۱-۵- اندازه‌گیری تمرکز در بازار بانک‌های پذیرنده هر یک از انواع ابزار پذیرش ۱۱۲
- ۲-۵- سهم بازار صادرکنندگی ۱۱۴
- ۱-۲-۵- تعداد کل هر یک از انواع کارت‌های بانکی تراکنش‌دار در سوئیچ شاپرک ۱۱۴
- ۲-۲-۵- سهم بانک‌های صادرکننده از کل کارت‌های بانکی تراکنش‌دار ۱۱۵

- ۳-۲-۵- سهم بانک‌های صادرکننده از تعداد هر یک از انواع کارت‌های بانکی تراکنش‌دار ۱۱۶
- ۴-۲-۵- سهم تراکنش‌های هر بانک صادرکننده از انواع کارت‌های بانکی تراکنش‌دار در همان بانک ۱۱۸
- ۵-۲-۵- اندازه‌گیری تمرکز در بازار صادرکنندگی هر یک از کارت‌های بانکی تراکنش‌دار ۱۲۰
- ۳-۵- سهم تعداد و مبلغ تراکنش‌های بانک‌های کشور در نقش پذیرنده و صادرکننده ۱۲۱
- ۶- جمع‌بندی ۱۲۸
- ۷- واژه‌نامه ۱۳۶

فهرست شکل‌ها

- شکل ۱-۱ مقایسه روند شاخص نسبت ارزش تراکنش‌های شاپرک به نقدینگی از ابتدای سال ۱۴۰۱ لغایت خرداد ۱۴۰۴..... ۱۸
- شکل ۱-۲ مقایسه نسبت ارزش تراکنش‌های شاپرک و نسبت اسکناس و مسکوک در دست اشخاص به نقدینگی..... ۲۰
- شکل ۱-۳ مقایسه روند GDP و ارزش تراکنش‌های شاپرک در ۱۲ فصل منتهی به زمستان ۱۴۰۳..... ۲۲
- شکل ۱-۲ مقایسه میزان رشد تعداد تراکنش‌ها (میلیون عدد) در ۱۲ ماه منتهی به مرداد ۱۴۰۴..... ۲۶
- شکل ۲-۲ مقایسه میزان رشد مبلغ تراکنش‌ها (همت) در ۱۲ ماه منتهی به مرداد ۱۴۰۴..... ۲۷
- شکل ۳-۲ سهم هریک از ابزارهای پذیرش از تعداد تراکنش‌ها - مرداد ۱۴۰۴..... ۳۱
- شکل ۴-۲ مقایسه سهم مبلغی و تعدادی تراکنش‌های هر یک از ابزارهای پذیرش - تیر و مرداد ۱۴۰۴..... ۳۴
- شکل ۵-۲ مقایسه سهم مبلغی و تعدادی تراکنش‌های هر یک از ابزارهای پذیرش - مرداد ۱۴۰۴ و ۱۴۰۳..... ۳۵
- شکل ۶-۲ سهم تعدادی انواع خدمات ارائه شده شاپرک - مرداد ۱۴۰۴..... ۳۶
- شکل ۷-۲ سهم انواع خدمات از مبلغ تراکنش‌ها - مرداد ۱۴۰۴..... ۳۶
- شکل ۸-۲ مقایسه سهم مبلغی و تعدادی انواع خدمات - تیر و مرداد ۱۴۰۴..... ۳۷
- شکل ۹-۲ مقایسه نسبت مبلغی و تعدادی انواع خدمات - مرداد ۱۴۰۳ و ۱۴۰۴..... ۳۸
- شکل ۱۰-۲ تغییر در تعداد کارتهای فروشگاهی فعال سیستمی در هر استان - مرداد نسبت به تیر ۱۴۰۴..... ۴۱
- شکل ۱۱-۲ تعداد کارتهای فروشگاهی (هزار عدد) فعال سیستمی در هر استان - مرداد ۱۴۰۴..... ۴۲
- شکل ۱۲-۲ سرانه تعداد کارتهای فروشگاهی فعال سیستمی هر استان به ازای افراد بالای ۱۸ سال - مرداد ۱۴۰۴..... ۴۴
- شکل ۱۳-۲ تعداد ابزارهای پذیرش اینترنتی و کدهای دستوری (USSD) فعال سیستمی در استان‌های کشور - مرداد ۱۴۰۴..... ۴۶
- شکل ۱۴-۲ سرانه تراکنش‌های کارتهای فروشگاهی به ازای افراد بالای ۱۸ سال در هر استان - مرداد ۱۴۰۴..... ۴۸
- شکل ۱۵-۲ دامنه مبلغی تراکنش‌های ابزار کارتهای فروشگاهی (بر حسب ریال) - تیر ۱۴۰۴..... ۵۰
- شکل ۱۶-۲ دامنه مبلغی تراکنش‌های ابزار پذیرش اینترنتی (بر حسب ریال) - مرداد ۱۴۰۴..... ۵۱
- شکل ۱۷-۲ دامنه مبلغی تراکنش‌های ابزار پذیرش کدهای دستوری (USSD) (بر حسب ریال) - مرداد ۱۴۰۴..... ۵۲
- شکل ۱۸-۲ مقایسه روند نسبت متوسط مبالغ دهک دهم به دهک اول قیمتی از ابتدای سال ۱۴۰۲..... ۵۴
- شکل ۱۹-۲ متوسط مبالغ دهک‌های قیمتی در خدمت خرید کالا و خدمات - مرداد ۱۴۰۴..... ۵۶
- شکل ۲۰-۲ متوسط مبالغ دهک‌های قیمتی در خدمت پرداخت قبض و خرید شارژ - مرداد ۱۴۰۴..... ۵۸
- شکل ۱-۳ سهم هر یک از انواع خطا از مجموع تراکنش‌های ناموفق - مرداد ۱۴۰۴..... ۶۲
- شکل ۲-۳ سهم هر یک از انواع تراکنش‌های ناموفق و تراکنش‌های موفق از کل تراکنش‌ها - مرداد ۱۴۰۴..... ۶۳
- شکل ۳-۳ روند کیفیت خدمات شاپرک در ۱۲ ماه منتهی به مرداد ۱۴۰۴..... ۶۵

- شکل ۳-۴ روند کیفیت خدمات شبکه پرداخت در ۱۲ ماه منتهی به مرداد ۱۴۰۴ ۶۶
- شکل ۴-۱ سهم بازار هر شرکت PSP از نظر تعداد تراکنش‌ها - مرداد ۱۴۰۴ ۷۰
- شکل ۴-۲ سهم بازار هر شرکت PSP از نظر مبلغ تراکنش‌ها - مرداد ۱۴۰۴ ۷۱
- شکل ۴-۳ سهم هر شرکت PSP از تعداد تراکنش‌های هریک از ابزارهای پذیرش - مرداد ۱۴۰۴ ۷۳
- شکل ۴-۴ سهم هر شرکت PSP از مبلغ تراکنش‌های هریک از ابزارهای پذیرش - مرداد ۱۴۰۴ ۷۵
- شکل ۴-۵ سهم هر شرکت PSP از تعداد تراکنش‌ها به ازای هر سرویس - مرداد ۱۴۰۴ ۷۷
- شکل ۴-۶ سهم هر شرکت PSP از مبلغ تراکنش‌ها به ازای هر سرویس - مرداد ۱۴۰۴ ۷۸
- شکل ۴-۷ مقایسه شرکت‌های PSP در شاخص نسبت خطای پذیرندگی به کل تراکنش‌ها - تیر و مرداد ۱۴۰۴ ۸۰
- شکل ۴-۸ سهم بازاری هر شرکت PSP از تعداد تراکنش‌های کارتخوان فروشگاه‌های به تفکیک استان‌ها - مرداد ۱۴۰۴ ۹۰
- شکل ۴-۹ سهم بازاری هر شرکت PSP از تعداد ابزار کارتخوان فروشگاه‌های فعال سیستمی در هر استان - مرداد ۱۴۰۴ ۹۲
- شکل ۴-۱۰ نمودار پراکندگی شاخص اثربخشی کارتخوان‌های فروشگاه‌های فعال سیستمی هر شرکت PSP - مرداد ۱۴۰۴ ۹۵
- شکل ۴-۱۱ نمودار پراکندگی شاخص اثربخشی کارتخوان‌های فروشگاه‌های تراکنش‌دار هر شرکت PSP - مرداد ۱۴۰۴ ۹۷
- شکل ۴-۱۲ شاخص اثربخشی کارتخوان‌های فروشگاه‌های شرکت‌های PSP به تفکیک هر استان - مرداد ۱۴۰۴ ۹۹
- شکل ۴-۱۳ مقایسه روند تغییر تعداد کارتخوان‌های فروشگاه‌های کم‌تراکنش و فاقد تراکنش مالی از ابتدای سال ۱۴۰۲ تاکنون ۱۰۱
- شکل ۵-۱ سهم بازار هر بانک پذیرنده از کل تعداد تراکنش‌های شبکه پرداخت - مرداد ۱۴۰۴ ۱۰۶
- شکل ۵-۲ سهم بازار هر بانک پذیرنده از کل مبلغ تراکنش‌های شبکه پرداخت - مرداد ۱۴۰۴ ۱۰۷
- شکل ۵-۳ سهم بانک‌های صادرکننده از تعداد کارت‌های بانکی تراکنش‌دار در شبکه شاپرک - مرداد ۱۴۰۴ ۱۱۶
- شکل ۵-۴ اختلاف در تعداد تراکنش‌های صادر شده از پذیرش شده هر بانک - مرداد ۱۴۰۴ ۱۲۳
- شکل ۵-۵ مجموع تعداد تراکنش‌های صادر شده و پذیرش شده هر بانک - مرداد ۱۴۰۴ ۱۲۴
- شکل ۵-۶ گردش مالی شاپرکی هر بانک (بر حسب میلیارد ریال) - مرداد ۱۴۰۴ ۱۲۵
- شکل ۵-۷ اختلاف در مبلغ تراکنش‌های صادر شده از پذیرش شده هر بانک - مرداد ۱۴۰۴ ۱۲۷

فهرست جداول

جدول ۱-۱	مقایسه ماهانه نسبت ارزش تراکنش‌های شاپرک به نقدینگی در ۱۲ ماه منتهی به خرداد ۱۴۰۴.....	۱۷
جدول ۱-۲	مقایسه ماهانه نسبت اسکناس و مسکوک در دست اشخاص به نقدینگی در ۱۲ ماه منتهی به خرداد ۱۴۰۴.....	۱۹
جدول ۱-۳	ارزش پرداخت‌های الکترونیک کارتی و GDP در ۱۲ فصل منتهی به زمستان ۱۴۰۳.....	۲۳
جدول ۱-۲	مقایسه آمار ماهانه تراکنش‌های شاپرک.....	۲۷
جدول ۲-۲	مقایسه آمار تراکنش‌های شاپرک نسبت ماه مشابه سال ۱۴۰۳.....	۲۷
جدول ۳-۲	مقایسه رشد اسمی و حقیقی ارزش ماهانه تراکنش‌های شبکه شاپرک.....	۲۸
جدول ۴-۲	مقایسه رشد حقیقی و اسمی نقطه به نقطه ارزش تراکنش‌های شبکه شاپرک.....	۲۹
جدول ۵-۲	مقایسه تعداد هر یک از ابزارهای پذیرش فعال سیستمی در مرداد ۱۴۰۴ نسبت به ماه گذشته.....	۳۰
جدول ۶-۲	مقایسه سهم تعدادی هر یک از ابزارهای پذیرش فعال سیستمی از کل ابزارهای بازار- مرداد ۱۴۰۴.....	۳۰
جدول ۷-۲	شاخص تعداد متوسط تراکنش‌ها به ازای هر یک از ابزارهای پذیرش فعال سیستمی - مرداد ۱۴۰۴.....	۳۱
جدول ۸-۲	شاخص متوسط مبلغ تراکنش‌ها به ازای هر ابزارهای پذیرش فعال سیستمی - مرداد ۱۴۰۴.....	۳۲
جدول ۹-۲	شاخص متوسط مبلغ تراکنش‌ها به ازای هر ابزارهای پذیرش تراکنش‌دار - مرداد ۱۴۰۴.....	۳۳
جدول ۱۰-۲	شاخص متوسط مبلغ هر تراکنش ابزارهای پذیرش در سرویس‌های "خرید" و "پرداخت قبض و خرید شارژ" - مرداد ۱۴۰۴.....	۳۳
جدول ۱۱-۲	ضریب نفوذ ابزارهای پذیرش فعال سیستمی در کشور به ازای هر ۱۰۰۰۰ فرد بالای ۱۸ سال - مرداد ۱۴۰۴.....	۳۹
جدول ۱۲-۲	سرانه تعداد تراکنش‌های هریک از ابزارهای پذیرش به ازای جمعیت بالای ۱۸ سال کل کشور- مرداد ۱۴۰۴.....	۴۰
جدول ۱۳-۲	پنج استان دارای بیشترین تعداد کارتخوان فروشگاه‌های فعال سیستمی - تیر و مرداد ۱۴۰۴.....	۴۱
جدول ۱۴-۲	سرانه استانی کارتخوان‌های فروشگاه‌های فعال سیستمی به ازای افراد بالای ۱۸ سال - تیر و مرداد ماه ۱۴۰۴.....	۴۳
جدول ۱۵-۲	تعداد و مبلغ تراکنش‌ها به تفکیک استان‌های کشور- مرداد ۱۴۰۴.....	۴۷
جدول ۱۶-۲	مقایسه تغییرات ماهانه و نقطه به نقطه شاخص نسبت دهکی.....	۵۳
جدول ۱۷-۲	متوسط مبالغ هر دهک قیمتی خدمت "خرید کالا و خدمات" به ازای هر ابزار پذیرش.....	۵۵
جدول ۱۸-۲	متوسط مبالغ دهک‌های قیمتی خدمت "پرداخت قبض و خرید شارژ" به ازای هر ابزار پذیرش.....	۵۷
جدول ۱-۳	تعداد و سهم تراکنش‌های موفق و ناموفق از کل تراکنش‌ها - مرداد ۱۴۰۴.....	۶۱
جدول ۲-۳	مقایسه تعداد انواع تراکنش‌ها و خطاها - مرداد ۱۴۰۴ نسبت به ماه گذشته.....	۶۲
جدول ۳-۳	آنالیز خطاهای رخ داده در شبکه پرداخت الکترونیک کارتی - مرداد ۱۴۰۴.....	۶۳
جدول ۴-۳	قیاس سهم هر یک از انواع خطا - مرداد ۱۴۰۴ و ماه گذشته.....	۶۴

جدول ۳-۵ کیفیت خدمات شاپرک و کل شبکه پرداخت الکترونیک کارتی.....	۶۵
جدول ۳-۶ درصد تراکنش‌های ناتمام رخ داده در شبکه پرداخت شاپرک - تیر و مرداد ۱۴۰۴.....	۶۷
جدول ۴-۱ مقایسه سهم هر شرکت PSP از تعداد تراکنش‌های هریک از ابزارهای پذیرش - تیر و مرداد ۱۴۰۴.....	۷۲
جدول ۴-۲ مقایسه سهم هر شرکت PSP از مبلغ تراکنش‌های هریک از ابزارهای پذیرش - تیر و مرداد ۱۴۰۴.....	۷۴
جدول ۴-۳ مقایسه سهم هر شرکت PSP از تعداد تراکنش‌ها به ازای هر سرویس - تیر و مرداد ۱۴۰۴.....	۷۶
جدول ۴-۴ مقایسه سهم هر شرکت PSP از مبلغ تراکنش‌ها به ازای هر سرویس - تیر و مرداد ۱۴۰۴.....	۷۸
جدول ۴-۵ مقایسه نسبت خطای پذیرندگی به کل تراکنش‌های هر شرکت PSP - تیر و مرداد ۱۴۰۴.....	۷۹
جدول ۴-۶ وضعیت تمرکز بازار با توجه به مقادیر شاخص هرفیندال-هیرشمن.....	۸۱
جدول ۴-۷ محاسبه شاخص هرفیندال-هیرشمن در بازار شرکت‌های PSP به ازای ابزارهای پذیرش - مرداد ۱۴۰۴.....	۸۲
جدول ۴-۸ مقایسه اختلاف شاخص هرفیندال-هیرشمن در بازار شرکت‌های PSP - تیر و مرداد ۱۴۰۴.....	۸۳
جدول ۴-۹ محاسبه شاخص هرفیندال-هیرشمن در بازار شرکت‌های PSP به ازای نوع سرویس - مرداد ۱۴۰۴.....	۸۴
جدول ۴-۱۰ مقایسه اختلاف شاخص هرفیندال-هیرشمن در بازار شرکت‌های PSP در تیر و مرداد ۱۴۰۴.....	۸۴
جدول ۴-۱۱ مقایسه سهم هر شرکت PSP از تعداد هریک از ابزارهای پذیرش فعال سیستمی - تیر و مرداد ۱۴۰۴.....	۸۶
جدول ۴-۱۲ مقایسه سهم هر شرکت PSP از تعداد هریک از ابزارهای پذیرش تراکنش‌دار - تیر و مرداد ۱۴۰۴.....	۸۷
جدول ۴-۱۳ سهم بازار هر شرکت PSP از تعداد تراکنش‌های کارتخوان فروشنده‌ای به تفکیک استان - مرداد ۱۴۰۴.....	۸۹
جدول ۴-۱۴ سهم بازار هر شرکت PSP از تعداد ابزار کارتخوان فروشنده‌ای فعال سیستمی به تفکیک استان - مرداد ۱۴۰۴.....	۹۱
جدول ۴-۱۵ شاخص اثربخشی کارتخوان‌های فروشنده‌ای فعال سیستمی هر شرکت - تیر و مرداد ۱۴۰۴.....	۹۴
جدول ۴-۱۶ شاخص اثربخشی کارتخوان‌های فروشنده‌ای تراکنش‌دار هر شرکت - تیر و مرداد ۱۴۰۴.....	۹۶
جدول ۴-۱۷ شاخص اثربخشی کارتخوان‌های فروشنده‌ای فعال سیستمی هر شرکت PSP در هر استان - مرداد ۱۴۰۴.....	۹۸
جدول ۴-۱۸ سهم تعداد کارتخوان‌های کم تراکنش و فاقد تراکنش هر شرکت از کل کارتخوان‌های فعال سیستمی آن - مرداد ۱۴۰۴.....	۱۰۲
جدول ۴-۱۹ نسبت ترمینال‌های تراکنش‌دار به ترمینال‌های فعال سیستمی - مرداد ۱۴۰۴.....	۱۰۳
جدول ۵-۱ سهم هر بانک پذیرنده از کل تعداد و مبلغ تراکنش‌های هر یک از ابزارهای پذیرش - مرداد ۱۴۰۴.....	۱۰۸
جدول ۵-۲ سهم تعدادی و مبلغی هر یک از ابزارهای پذیرش از تراکنش‌های هر بانک پذیرنده - مرداد ۱۴۰۴.....	۱۱۰
جدول ۵-۳ محاسبه شاخص هرفیندال-هیرشمن در بازار بانک‌های پذیرنده به ازای انواع ابزار پذیرش - مرداد ۱۴۰۴.....	۱۱۲
جدول ۵-۴ مقایسه تغییر شاخص هرفیندال-هیرشمن در بازار بانک‌های پذیرنده به ازای انواع ابزار پذیرش - تیر و مرداد ۱۴۰۴.....	۱۱۳
جدول ۵-۵ مقایسه تعداد و سهم هر یک از کارت‌های بانکی تراکنش‌دار - مرداد ۱۴۰۴.....	۱۱۵
جدول ۵-۶ سهم هر بانک صادرکننده از تعداد هر یک از کارت‌های بانکی تراکنش‌دار - مرداد ۱۴۰۴.....	۱۱۷

- جدول ۷-۵ سهم هر دسته از انواع کارت‌های بانکی تراکنش‌دار از مجموع کارت‌های بانک صادرکننده - مرداد ۱۴۰۴ ۱۱۸
- جدول ۸-۵ محاسبه شاخص هرفیندال - هیرشمن در بازار صادرکنندگی کارت‌های بانکی تراکنش‌دار - مرداد ۱۴۰۴ ۱۲۰
- جدول ۹-۵ مقایسه تغییر شاخص هرفیندال-هیرشمن در بازار بازار صادرکنندگی کارت‌های بانکی تراکنش‌دار - تیر و مرداد ۱۴۰۴ ۱۲۱
- جدول ۱۰-۵ سهم تعدادی و مبلغی هر بانک از کل تراکنش‌های صادر شده و پذیرش شده - مرداد ۱۴۰۴ ۱۲۲

پیشگفتار

مستند حاضر، گزارش شماره ۱۲۲ شاپرک است که به منظور اطلاع رسانی در فضای پرداخت الکترونیک کشور و با هدف کمک به فعالان حوزه پرداخت الکترونیک در عرصه‌های تصمیم‌گیری و اجرایی منتشر شده است. تدوین این گزارش ضمن بازنگری مستمر شاخص‌های ارائه شده در ۵ بخش اصلی زیر صورت می‌پذیرد:

۱. بخش «جایگاه شاپرک در اقتصاد ملی» که به بیان شاخص‌های کلان اقتصادی شاپرک می‌پردازد.
۲. بخش «شاخص‌های عملکردی شاپرک» که عملکرد ابزارها و خدمات مختلف شبکه پرداخت و ضریب نفوذ منطقه‌ای آنها را تشریح می‌کند.
۳. بخش «کیفیت خدمات پرداخت کارتی» که میزان کیفیت خدمات حس شده و آمادگی شبکه در پذیرش تراکنش‌های پرداخت کارتی را بیان می‌کند.
۴. بخش «بررسی عملکرد شرکت‌های ارائه دهنده خدمات پرداخت» که نتیجه فعالیت شرکت‌ها را در کشور و هر استان نشان می‌دهد.
۵. بخش «بررسی عملکرد بانک‌های صادرکننده و پذیرنده» که به بیان میزان مساعی بانک‌های صادرکننده و پذیرنده در صنعت پرداخت الکترونیک کشور پرداخته است.

شاخص‌های عمده اقتصادی و عملکردی شرکت شاپراک در یک نگاه

شاخص‌های مختلفی که جهت پایش وضعیت شرکت شاپراک، بصورت تفصیلی در این گزارش معرفی و محاسبه شده‌اند، در جدول در یک نگاه، به طور خلاصه و در چهار دسته ارائه شده است. بخش‌های شاخص‌های جدول در یک نگاه به صورت زیر تقسیم‌بندی شده است:

- جایگاه شاپراک در اقتصاد ملی
- شاخص‌های عملکردی شاپراک در مرداد ۱۴۰۴
- شاخص‌های کیفیت انجام خدمات پرداخت الکترونیکی کارت
- شاخص‌های بازار شبکه پرداخت الکترونیک کارتی (شامل عملکرد شرکت‌های ارائه دهنده خدمات پرداخت و عملکرد بانک‌های صادرکننده و پذیرنده)

جزئیات و توضیحات بیشتر هر شاخص در ادامه و در بخش مربوطه بیان شده است.

شاخص های گزارش اقتصادی شاپرک در یک نگاه

▲ رشد نسبت به ماه گذشته
▼ کاهش نسبت به ماه گذشته
▢ بدون تغییر نسبت به ماه گذشته

۱ جایگاه شاپرک در اقتصاد ملی

سهم از نقدینگی

▼	نسبت ارزش تراکنش های شاپرک به نقدینگی	۱۴/۸۵ درصد
▲	نسبت اسکناس و مسکوک به نقدینگی	۱/۷۳ درصد

۲ شاخص های عملکردی شاپرک در مرداد ۱۴۰۴

آمار عملکردی

▲	تعداد تراکنش های شاپرک	۴,۴۷۸,۴۳۰,۷۳۰ تراکنش
▲	ارزش تراکنش های شاپرک	۱۸,۸۶۲,۶۴۲,۸۴۰ میلیون ریال

رشد اسمی و حقیقی ارزش تراکنش ها

▲	رشد اسمی ماهانه مرداد ۱۴۰۴ نسبت به تیر ۱۴۰۴	۱۰/۷۰٪
▲	رشد حقیقی ماهانه مرداد ۱۴۰۴ نسبت به تیر ۱۴۰۴	۷/۶۳٪
▲	رشد اسمی ماهانه مرداد ۱۴۰۴ نسبت به مرداد ۱۴۰۳	۴۲/۳۴٪
▼	رشد حقیقی ماهانه مرداد ۱۴۰۴ نسبت به مرداد ۱۴۰۳	-۰/۰۳٪

سهم هر یک از ابزارهای پذیرش از تعداد تراکنش ها

▲	ابزار پذیرش اینترنتی	۶/۷۴٪
▲	ابزار پذیرش کدهای دستوری	۱/۹۸٪
▼	کارتخوان فروشگاه	۹۱/۲۷٪

سهم مبلغی هر یک از انواع خدمات شاپرک

▼	خرید کالا و خدمات	۹۸/۷۲٪
▲	پرداخت قبض و خرید شارژ	۱/۲۸٪

سهم تعدادی هر یک از انواع خدمات شاپرک

▲	خرید کالا و خدمات	۹۰/۷۶٪
▼	پرداخت قبض و خرید شارژ	۴/۹۴٪
▼	مانده گیری	۴/۳۱٪

ضریب نفوذ منطقه ای

سرانه ابزارهای پذیرش فعال سیستمی به ازای هر ۱۰,۰۰۰ فرد بالای ۱۸ سال کشور

▼	کل ابزارها	۱,۹۵۳/۲۵
▼	کارتخوان فروشگاه	۱,۷۲۸/۰۷
▲	ابزار پذیرش کدهای دستوری	۰/۹۲
▼	ابزار پذیرش اینترنتی	۲۲۴/۲۶

سرانه تراکنش های هر ابزار پذیرش به ازای افراد بالای ۱۸ سال کشور

▲	کل ابزارها	۷۲/۴۴
▲	کارتخوان فروشگاه	۶۶/۱۲
▲	ابزار پذیرش کدهای دستوری	۱/۴۴
▲	ابزار پذیرش اینترنتی	۴/۸۹

نفوذ منطقه ای کارتخوان فروشگاه فعال سیستمی

▼	بیشترین تعداد	تهران	۱,۷۷۳,۷۱۶
▲	بیشترین تغییر	آذربایجان	۸۰,۰۲۷
▼	بیشترین سرانه	مازندران	۰/۲۱۴
▼	بیشترین سرانه تعداد تراکنش	اردبیل	۷۶/۳۸

نسبت دهکی مبالغ تراکنش های شاپرکی

▼	نسبت متوسط دهک دهم به دهک اول	۴۳۳/۷۷
---	-------------------------------	--------

گزارش اقتصادی شاپرک

۳

کیفیت انجام خدمات پرداخت

سهیم تراکنش‌های موفق

▲	۹۹/۳۶٪	درصد تراکنش‌های موفق به کل تراکنش‌ها
▲	۹۹/۹۸٪	درصد تراکنش‌های موفق شاپرک به کل تراکنش‌ها

سهیم هر یک از خطاهای رخ داد در تراکنش‌ها

▼	۱/۴۶٪	خطای پذیرندگی
▲	۰/۲۹٪	خطای شاپرکی
▼	۷/۱۰٪	خطای صادر کنندگی
▲	۹۱/۱۵٪	خطای کاربری

کیفیت ارائه خدمات

▲	۹۹/۳۶٪	سطح کیفیت ارائه خدمات شبکه
▼	۹۹/۹۸٪	سطح کیفیت ارائه خدمات شاپرک

تراکنش‌های ناتمام

▼	۰/۰۰۸٪	درصد تراکنش‌های معوق از کل تراکنش‌ها
▼	-۳۳/۶۱٪	درصد تغییرات تراکنش‌های معوق

۴

شاخص‌های بازار شبکه پرداخت الکترونیکی کارتی در مرداد ۱۴۰۴

شاخص اثربخشی کارتخوان فروشگاه‌های فعال سیستمی

▲	۲/۸۸۷	فراپردازان آروند امید
▼	۰/۲۶۷	الکترونیک کارت دماوند

نسبت خطای پذیرندگی به کل تراکنش‌ها

▼	۱/۸۴۱٪	الکترونیک کارت دماوند
▲	۰/۰۴۴٪	تجارت الکترونیک پارس‌یان

میزان تغییرات بر اساس مقادیر ماه گذشته محاسبه شده است.

سهیم کارتخوان‌های کم و فاقد تراکنش از پایانه‌های فعال			
▲	۴۰/۱۰٪	الکترونیک کارت دماوند	بیشترین سهم
▼	۸/۱۰٪	پرداخت نوین آراین	کمترین سهم
ستون اول مربوط به شرکت‌های PSP و ستون دوم مربوط به بانک‌های پذیرنده			
بالاترین سهم از کل تراکنش‌های بازار			
▼	۱۶/۷۸٪	▼	۲۲/۷۲٪
▼	بانک ملت	▼	به پرداخت ملت
▼	۱۶/۳۳٪	▼	۲۰/۶۳٪
▼	بانک ملت	▼	پرداخت الکترونیک سامان
بالاترین سهم مبلغ تراکنش‌ها از بازار هر یک از ابزارهای پذیرش			
▼	۱۶/۱۵٪	▼	۲۹/۹۰٪
▼	بانک ملت	▼	به پرداخت ملت
▼	۴۶/۰۱٪	▼	۴۵/۷۹٪
▼	بانک ملت	▼	به پرداخت ملت
▼	۱۶/۹۳٪	▼	۲۰/۴۴٪
▼	بانک ملت	▼	به پرداخت ملت
بالاترین سهم تعداد تراکنش‌ها از بازار هر یک از ابزارهای پذیرش			
▼	۳۳/۱۶٪	▲	۴۰/۸۹٪
▼	بانک ملت	▲	به پرداخت ملت
▼	۴۷/۰۴٪	▼	۴۶/۱۸٪
▼	بانک ملت	▼	به پرداخت ملت
▲	۱۴/۹۹٪	▼	۲۰/۸۲٪
▲	بانک سپه	▼	پرداخت الکترونیک سامان
شاخص هر فیندال - هیرشمن (HHI)			
▼	۱،۵۸۸	▼	۲،۵۶۵
▼	۳،۰۷۸	▼	۳،۲۶۲
▲	۸۴۸	▲	۱،۲۷۴
بالاترین سهم بانک‌های صادر کنند از تعداد کارت‌های تراکنش‌دار			
▼	۱۴/۳۴٪	بانک شهر	کارت هدیه و بن کارت
▲	۱۷/۳۹٪	بانک ملت	کارت اعتباری
▼	۲۱/۲۴٪	بانک ملی	کارت برداشت نقدی

فصل ۱

جایگاه شاپرک در اقتصاد ملی

بررسی کلان اقتصادی عملکرد شبکه الکترونیک پرداخت کارتی، شاپرک با استفاده از قیاس با شاخص‌های اقتصادی در این بخش از گزارش مورد بررسی قرار خواهد گرفت.

۱- جایگاه شاپرک در اقتصاد ملی

در این بخش، جایگاه شاپرک در اقتصاد ملی و از جمله نسبت ارزش تراکنش‌های شاپرک به نقدینگی تبیین شده است. به علاوه روند ارزش تراکنش‌های شاپرک و اسکناس و مسکوک در دست اشخاص به نقدینگی در این بخش مقایسه شده است که در نتیجه آن می‌توان تغییر رفتار افراد جامعه در تمایل به پرداخت الکترونیکی را در طول زمان مشاهده کرد. محاسبه سهم ارزش پرداخت‌های الکترونیکی کارتی شاپرک از کل GDP نیز شاخص دیگری است که نمایانگر جایگاه و گستره فعالیت شبکه شاپرک با توجه به اندازه اقتصاد ملی است.

۱-۱- نسبت ارزش تراکنش‌های شاپرک به نقدینگی

این شاخص نشان می‌دهد که صنعت پرداخت الکترونیک تا چه میزان در اقتصاد ملی نقش داشته و چقدر در تسهیل مبادلات اقتصادی کشور موثر بوده است. برای بررسی نسبت ارزش تراکنش‌های شاپرک به نقدینگی، درصدی از نقدینگی^۱ که به صورت الکترونیکی پرداخت شده، محاسبه می‌شود.

شایان توجه است در محاسبه این شاخص از اطلاعات موجود (تا خرداد ۱۴۰۴) استفاده شده است.

جدول ۱-۱ مقایسه ماهانه نسبت ارزش تراکنش‌های شاپرک به نقدینگی در ۱۲ ماه منتهی به خرداد ۱۴۰۴

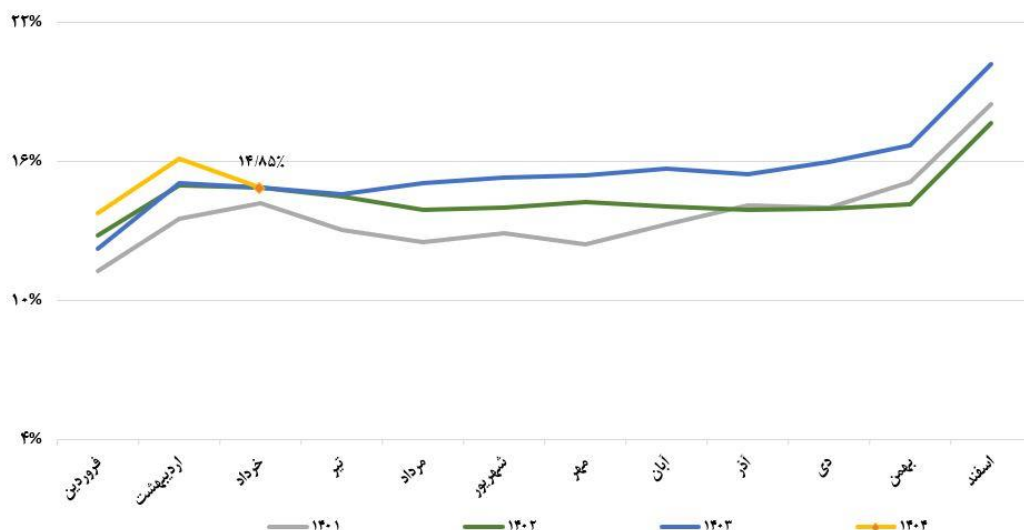
دوره	نقدینگی (میلیارد ریال)	ارزش تراکنش‌های شاپرک (میلیارد ریال)	نسبت ارزش تراکنش‌های شاپرک به نقدینگی
تیر ۱۴۰۳	۸۵،۴۹۱،۵۰۰	۱۲،۴۷۸،۰۸۲	۱۴/۶۰٪
مرداد ۱۴۰۳	۸۷،۹۷۸،۹۰۰	۱۳،۲۵۱،۴۳۶	۱۵/۰۶٪
شهریور ۱۴۰۳	۹۰،۷۰۵،۱۰۰	۱۳،۸۷۶،۷۶۲	۱۵/۳۰٪
مهر ۱۴۰۳	۹۲،۳۳۴،۵۰۰	۱۴،۲۱۲،۲۸۰	۱۵/۳۹٪
آبان ۱۴۰۳	۹۳،۹۲۲،۱۰۰	۱۴،۷۱۲،۰۰۴	۱۵/۶۶٪
آذر ۱۴۰۳	۹۶،۰۳۶،۱۰۰	۱۴،۸۴۱،۳۴۰	۱۵/۴۵٪
دی ۱۴۰۳	۹۷،۲۳۳،۳۰۰	۱۵،۵۲۰،۳۹۱	۱۵/۹۶٪
بهمن ۱۴۰۳	۹۹،۴۲۰،۱۰۰	۱۶،۶۱۱،۳۶۹	۱۶/۷۱٪
اسفند ۱۴۰۳	۱۰۱،۶۵۹،۵۰۰	۲۰،۵۳۹،۳۷۲	۲۰/۲۰٪
فروردین ۱۴۰۴	۱۰۵،۲۸۸،۶۰۰	۱۴،۵۰۱،۱۸۸	۱۳/۷۷٪
اردیبهشت ۱۴۰۴	۱۰۷،۳۹۲،۶۰۰	۱۷،۳۲۵،۳۷۱	۱۶/۱۳٪
خرداد ۱۴۰۴	۱۱۰،۵۸۸،۰۰۰	۱۶،۴۱۶،۸۴۸	۱۴/۸۵٪

در خرداد ۱۴۰۴ ارزش تراکنش‌های شاپرک ۱۴/۸۵ درصد از کل نقدینگی بوده است که این شاخص نسبت به ماه اردیبهشت ۱۴۰۴، کاهش ۱/۲۹- درصدی داشته است.

^۱ آمارهای نقدینگی و اسکناس و مسکوک در دست اشخاص از سایت بانک مرکزی ج.ا.ا. از بخش پولی و بانکی در گزارش‌های گزیده آمارهای اقتصادی استخراج شده است.

در خرداد ۱۴۰۴، ارزش تراکنش‌های شاپراک کاهش ۵/۲۴ درصدی داشته است که در قیاس با رشد ۲/۹۸ درصدی نقدینگی نسبت به ماه گذشته، کاهش شاخص نسبت ارزش تراکنش‌های شاپراکی به نقدینگی نسبت به ماه اردیبهشت ۱۴۰۴ را در پی داشته است.

در زمان تولید گزارش حاضر، آمار میزان نقدینگی تا خرداد ۱۴۰۴ منتشر شده است، لذا نسبت ارزش تراکنش‌های شاپراک به نقدینگی به تفکیک هر سال در دوره‌ی زمانی سال ۱۴۰۱ لغایت خرداد ۱۴۰۴ در شکل ۱-۱ ترسیم شده است که بیانگر روند رو به رشد و نوسانی این شاخص در مدت مورد بررسی است.

شکل ۱-۱ مقایسه روند شاخص نسبت ارزش تراکنش‌های شاپراک به نقدینگی از ابتدای سال ۱۴۰۱ لغایت خرداد ۱۴۰۴

۱-۱-۱- نسبت اسکناس و مسکوک در دست اشخاص به نقدینگی

درصدی از نقدینگی که به صورت اسکناس و مسکوک در دست اشخاص جامعه وجود دارد و پرداخت نقدی را ممکن ساخته، در جدول ۲-۱ ارائه شده است.

جدول ۱-۲ مقایسه ماهانه نسبت اسکناس و مسکوک در دست اشخاص به نقدینگی در ۱۲ ماه منتهی به خرداد ۱۴۰۴

دوره	نقدینگی (میلیارد ریال)	اسکناس و مسکوک در دست اشخاص (میلیارد ریال)	نسبت اسکناس و مسکوکات به نقدینگی
تیر ۱۴۰۳	۸۵,۴۹۱,۵۰۰	۱,۴۴۳,۰۰۰	۱/۶۹٪
مرداد ۱۴۰۳	۸۷,۹۷۸,۹۰۰	۱,۴۳۴,۶۰۰	۱/۶۳٪
شهریور ۱۴۰۳	۹۰,۷۰۵,۱۰۰	۱,۴۴۲,۲۰۰	۱/۵۹٪
مهر ۱۴۰۳	۹۲,۳۳۴,۵۰۰	۱,۴۵۹,۸۰۰	۱/۵۸٪
آبان ۱۴۰۳	۹۳,۹۲۲,۱۰۰	۱,۴۸۰,۲۰۰	۱/۵۸٪
آذر ۱۴۰۳	۹۶,۰۳۶,۱۰۰	۱,۴۹۱,۴۰۰	۱/۵۵٪
دی ۱۴۰۳	۹۷,۲۳۳,۳۰۰	۱,۵۰۵,۷۰۰	۱/۵۵٪
بهمن ۱۴۰۳	۹۹,۴۲۰,۱۰۰	۱,۵۲۳,۰۰۰	۱/۵۳٪
اسفند ۱۴۰۳	۱۰۱,۶۵۹,۵۰۰	۱,۷۹۱,۳۰۰	۱/۷۶٪
فروردین ۱۴۰۴	۱۰۵,۲۸۸,۶۰۰	۱,۸۲۲,۲۰۰	۱/۷۳٪
اردیبهشت ۱۴۰۴	۱۰۷,۳۹۲,۶۰۰	۱,۸۱۸,۶۰۰	۱/۶۹٪
خرداد ۱۴۰۴	۱۱۰,۵۸۸,۰۰۰	۱,۹۱۴,۷۰۰	۱/۷۳٪

در خرداد ۱۴۰۴، ۱/۷۳ درصد از کل نقدینگی، متعلق به اسکناس و مسکوک در دست اشخاص بوده است که نسبت به مقدار مشابه در اردیبهشت ۱۴۰۴ افزایش ۰/۰۴ درصدی را تجربه نموده است. در خرداد ۱۴۰۴ میزان نقدینگی با افزایش ۲/۹۸ درصدی همراه بوده و میزان اسکناس و مسکوک در دست اشخاص نیز با افزایش ۵/۲۸ درصدی همراه بوده است.

۱-۱-۲- مقایسه نسبت ارزش تراکنش‌های شاپرکی و اسکناس و

مسکوک در دست اشخاص به نقدینگی

شکل زیر روند دو شاخص نسبت ارزش تراکنش‌های شاپرک به نقدینگی و نسبت اسکناس و مسکوک در دست اشخاص به نقدینگی را نشان داده و امکان مقایسه تغییرات ارزش تراکنش‌های پرداخت الکترونیک و حجم اسکناس و مسکوک در دست اشخاص را به کل نقدینگی در طول زمان، ممکن می‌سازد.

The chart displays two data series over time from 1401 to 1402. The Y-axis represents the ratio, ranging from 0% to 25% in 5% increments. The X-axis shows the years from 1401 to 1402. The dark blue line represents the ratio of the value of transactions of shopping centers to the ratio of the value of transactions of shopping centers, which fluctuates significantly, peaking at approximately 20% in 1402. The light blue line represents the ratio of the value of transactions of shopping centers to the ratio of the value of transactions of shopping centers, which remains relatively stable, hovering around 2% throughout the period.

Year	نسبت ارزش تراکنش های شاپرکی به نقدینگی	نسبت اسکناس و مسکوک در دست اشخاص به نقدینگی
1401	11.5%	2.0%
1401.1	13.5%	2.0%
1401.2	14.0%	2.0%
1401.3	13.0%	2.0%
1401.4	12.5%	2.0%
1401.5	13.0%	2.0%
1401.6	12.5%	2.0%
1401.7	13.0%	2.0%
1401.8	14.0%	2.0%
1401.9	14.5%	2.0%
1401.10	14.0%	2.0%
1401.11	15.0%	2.0%
1401.12	18.0%	2.2%
1402	13.0%	2.1%
1402.1	15.0%	2.1%
1402.2	15.0%	2.1%
1402.3	14.5%	2.1%
1402.4	14.0%	2.1%
1402.5	14.0%	2.1%
1402.6	14.0%	2.1%
1402.7	14.5%	2.1%
1402.8	14.0%	2.1%
1402.9	14.0%	2.1%
1402.10	14.0%	2.1%
1402.11	14.0%	2.1%
1402.12	17.5%	2.2%
1403	12.5%	2.2%
1403.1	15.0%	2.2%
1403.2	15.0%	2.2%
1403.3	14.5%	2.2%
1403.4	15.0%	2.2%
1403.5	15.5%	2.2%
1403.6	15.5%	2.2%
1403.7	15.5%	2.2%
1403.8	15.5%	2.2%
1403.9	15.5%	2.2%
1403.10	16.0%	2.2%
1403.11	17.0%	2.2%
1403.12	20.0%	2.3%
1404	14.0%	2.2%
1404.1	16.0%	2.2%
1404.2	15.0%	2.2%
1404.3	14.5%	2.2%

۲-۱- بررسی ارزش تراکنش‌های شاپرک و GDP در طول زمان

بر اساس انتظارات و در حالت عمومی، رابطه مستقیمی بین تقاضا در دوره مشخص و مبلغ پرداخت‌های صورت گرفته در آن دوره وجود دارد؛ چرا که بهای کالای مورد تقاضا به صورت الکترونیکی و یا نقدی پرداخت می‌شود. از سوی دیگر عواملی از قبیل تورم، نرخ بهره، رکود و رونق اقتصادی، اوضاع سیاسی و سایر عوامل، بر تقاضا، عادات و رفتار مصرفی آحاد جامعه اثرگذار است. به عنوان مثال در یک اقتصاد رکودی، با کاهش تقاضا و خرید کالاها و خدمات، انتظار بر آن است که پرداخت وجوه چه به صورت نقدی و چه به صورت الکترونیکی در مجموع کاهش یابد.

به عبارت دیگر روند ارزش پرداخت‌های الکترونیک کارت، به تنهایی عملکرد شرکت شاپرک و یا اعتماد افراد جامعه به صنعت پرداخت الکترونیک کارت را نشان نداده و لازم است بررسی ارزش تراکنش‌های کارت را با توجه به وضعیت سیکل‌های تجاری^۲ و دوره‌های رکود و رونق اقتصادی کشور و نسبت به تولید ناخالص داخلی مورد تحلیل قرار داد.

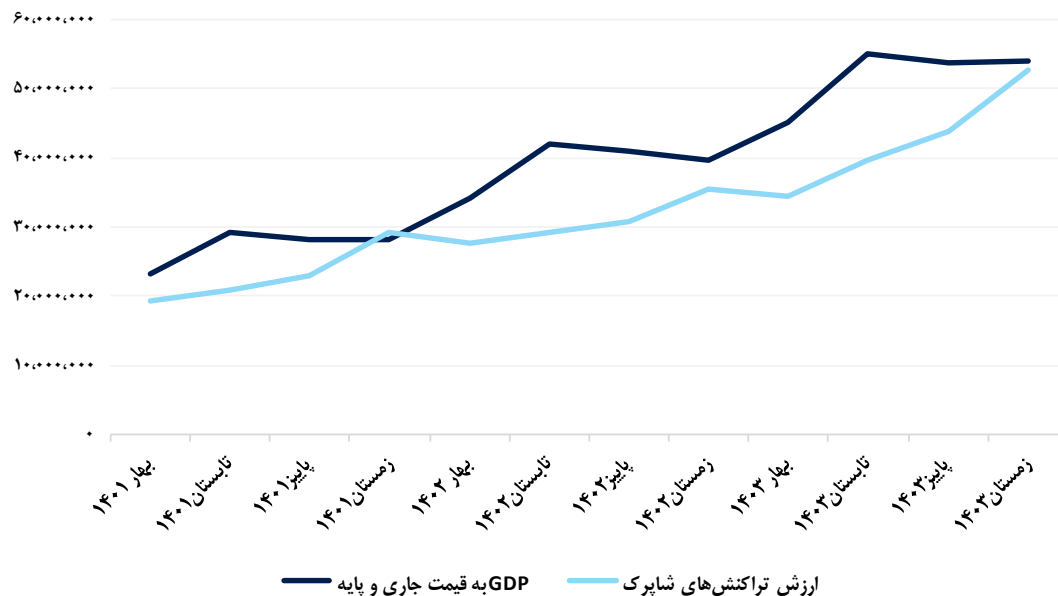
در شکل ۱-۳ روند تولید ناخالص داخلی^۳ به قیمت پایه بر حسب قیمت‌های جاری و ارزش تراکنش‌های شبکه شاپرک در ۱۲ فصل منتهی به زمستان ۱۴۰۳ به صورت فصلی ترسیم شده است^۴.

^۲ بررسی روند تاریخی تولید ناخالص داخلی هر کشوری به عنوان معیاری از سطح فعالیت اقتصادی آن کشور نمایان‌گر آن است که این متغیر در طول سال‌ها، حول یک روند رشد بلندمدت نوسان کرده است. این نوسانات در ادبیات اقتصادی به سیکل‌های تجاری معروفند.

^۳ به واژه نامه رجوع شود.

^۴ آمار تولید ناخالص داخلی از سایت بانک مرکزی ج.ا.ا. و از گزارش سه ماهه نماگرهای اقتصادی اخذ شده است. در گزارش‌های منتشره بانک مرکزی ج.ا.ا. آخرین اطلاعات موجود برای تولید ناخالص داخلی به صورت فصلی، مربوط به زمستان ۱۴۰۳ می‌باشد.

۱-۲-۱- قیاس روند فصلی ارزش تراکنش‌های شاپرک و تولید ناخالص داخلی

شکل ۳-۱ مقایسه روند GDP و ارزش تراکنش‌های شاپرک در فصل منتهی به زمستان ۱۴۰۳

در محاسبات تولید ناخالص داخلی برای جلوگیری از محاسبه چند باره ارزش کالای تولید شده، صرفاً ارزش کالاهای نهایی و نه واسط محاسبه می‌شود. اما از آنجا که ارزش تراکنش‌های شبکه پرداخت الکترونیک، شامل بهای همه انواع کالا، چه نهایی و چه واسط است، امکان بالاتر رفتن ارزش تراکنش‌ها از ارزش تولید ناخالص داخلی وجود داشته که به این دلیل ارزش تراکنش‌های شاپرک از میزان تولید ناخالص داخلی در برخی بازه‌های زمانی بیشتر است.

۱-۲-۲ ارزش تراکنش‌های شاپرک و GDP

ارزش تراکنش‌های شبکه پرداخت الکترونیک کارتی در کنار GDP، معیاری جهت نشان دادن گستره فعالیت شبکه شاپرک با توجه به اندازه اقتصاد ملی است. این آمار در طول زمان^۵ در جدول ۱-۳ ارائه شده است.

جدول ۱-۳ ارزش پرداخت‌های الکترونیک کارتی و GDP در ۱۲ فصل منتهی به زمستان ۱۴۰۳

ارزش تراکنش‌های شاپرک (میلیارد ریال)	GDP (میلیارد ریال)	دوره
۱۹,۳۶۷,۲۳۳	۲۳,۱۱۹,۷۹۳	بهار ۱۴۰۱
۲۰,۸۲۵,۶۹۶	۲۹,۱۶۴,۶۹۷	تابستان ۱۴۰۱
۲۳,۰۹۴,۰۲۹	۲۸,۲۲۱,۳۴۱	پاییز ۱۴۰۱
۲۹,۳۶۹,۱۹۶	۲۸,۲۶۲,۱۵۴	زمستان ۱۴۰۱
۲۷,۶۷۰,۸۲۳	۳۴,۱۶۳,۹۳۴	بهار ۱۴۰۲
۲۹,۱۶۲,۶۷۰	۴۲,۰۸۹,۶۸۰	تابستان ۱۴۰۲
۳۰,۹۳۹,۰۱۰	۴۱,۱۱۱,۲۱۲	پاییز ۱۴۰۲
۳۵,۴۵۵,۲۰۷	۳۹,۷۶۹,۹۴۷	زمستان ۱۴۰۲
۳۴,۳۹۵,۵۶۶	۴۵,۱۸۱,۲۲۳	بهار ۱۴۰۳
۳۹,۶۰۶,۲۸۰	۵۵,۰۸۶,۱۵۶	تابستان ۱۴۰۳
۴۳,۷۶۵,۶۲۴	۵۳,۸۰۳,۷۲۵	پاییز ۱۴۰۳
۵۲,۶۷۱,۱۳۱	۵۳,۹۶۰,۱۶۲	زمستان ۱۴۰۳

*در محاسبات GDP صرفاً ارزش مبادلات کالاها و محصولات نهایی لحاظ می‌شود و به دلیل جلوگیری از محاسبات چند باره ارزش کالاها، ارزش مبادلات کالاهای واسطه‌ای لحاظ نمی‌شود. لذا ارزش مبادلات الکترونیکی ممکن است به دلیل محاسبات ارزش مبادلات کالاهای واسطه‌ای، بیش از ارزش GDP شود.

^۵ در گزارش‌های منتشره بانک مرکزی ج.ا.ا. آخرین اطلاعات موجود برای تولید ناخالص داخلی به صورت فصلی، مربوط به زمستان ۱۴۰۳ می‌باشد.

فصل ۲

شاخص‌های عملکردی شاپرک

بررسی کلان عملکرد شبکه الکترونیکی پرداخت کارتی، شاپرک در این بخش از گزارش مورد بررسی قرار خواهد گرفت.

۲- شاخص‌های عملکردی شاپرک

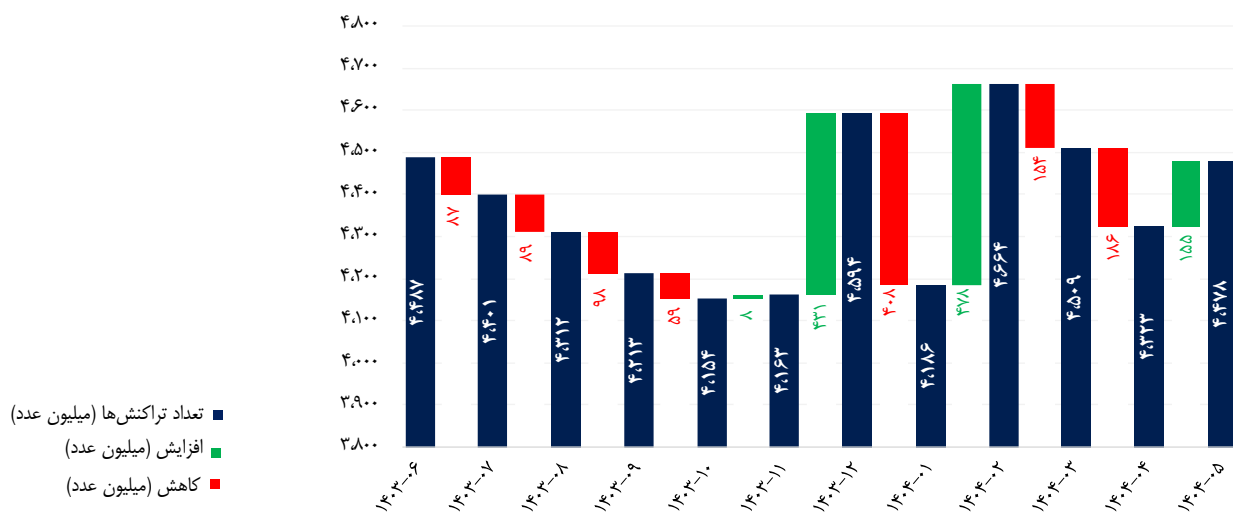
فعالیت و عملکرد پذیرندگی در کل شبکه پرداخت الکترونیک کارت در این بخش بررسی شده است. این بخش خود به سه زیر بخش "آمار عملکردی شاپرک"، "نفوذ منطقه‌ای" و نیز "شاخص‌های پراکندگی مبلغی تراکنش‌ها" تقسیم شده که در هر زیر بخش شاخص‌های مختلفی ارائه شده است.

۲-۱- آمار عملکردی شاپرک

در این بخش، عملکرد شاپرک به لحاظ تعدادی و ارزشی و نیز رشد اسمی و حقیقی آن، نسبت تراکنش‌های هر یک از ابزارهای پذیرش و سهم هر یک از انواع خدمات پرداخت الکترونیک کارت (خرید کالا و خدمات، پرداخت قبض و خرید شارژ و مانده‌گیری) با ارائه شاخص‌هایی بررسی می‌شود.

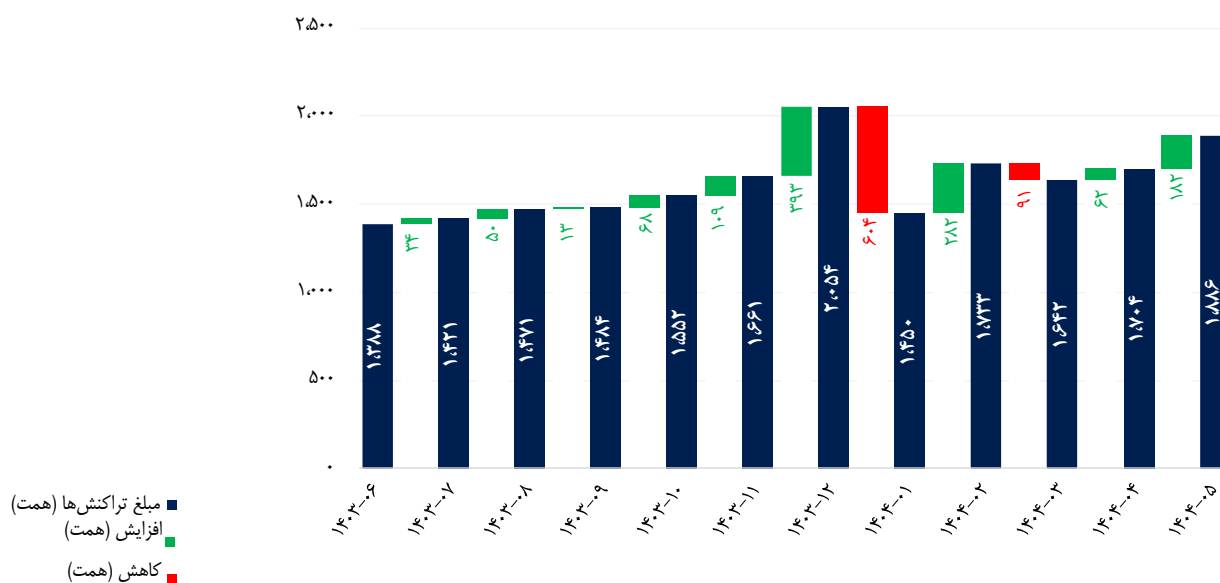
۲-۱-۱- آمار تعداد و ارزش تراکنش‌های شاپرک

در شکل ۲-۱، به بررسی تعداد تراکنش‌ها در ۱۲ ماه منتهی به مرداد ماه ۱۴۰۴ پرداخته شده است. همچنین میزان کاهش و افزایش هر ماه نسبت به ماه گذشته در نمودار قابل مشاهده است. با توجه به این نمودار بیشترین میزان افزایش و کاهش تعداد تراکنش نسبت به ماه گذشته به ترتیب در ماه‌های اردیبهشت و فروردین ۱۴۰۴ رخ داده است.

شکل ۲-۱- مقایسه میزان رشد تعداد تراکنش‌ها (میلیون عدد) در ۱۲ ماه منتهی به مرداد ۱۴۰۴

در شکل ۲-۲، به بررسی مبلغ تراکنش‌ها در ۱۲ ماه منتهی به مرداد ماه ۱۴۰۴ پرداخته شده است. با توجه به این نمودار بیشترین میزان افزایش و کاهش مبلغ تراکنش نسبت به ماه گذشته به ترتیب در ماه‌های اسفند ۱۴۰۳ و فروردین ۱۴۰۴ رخ داده است.

شکل ۲-۲- مقایسه میزان رشد مبلغ تراکنش‌ها (همت) در ۱۲ ماه منتهی به مرداد ۱۴۰۴

در مرداد ماه ۱۴۰۴ بالغ بر ۴,۴۷۸ میلیون تراکنش با ارزش ۱۸,۸۶۳ هزار میلیارد ریال در شبکه الکترونیک پرداخت کارت پردازش شده که نسبت به تیر ماه رشد ۳/۵۸ درصدی در تعداد و ۱۰/۷۰ درصدی در ارزش ریالی داشته است. در جدول ۱-۲ آمار تعداد و ارزش تراکنش‌های شاپرک در مرداد ماه ۱۴۰۴ و نرخ رشد آن نسبت به ماه گذشته درج شده است.

جدول ۱-۲- مقایسه آمار ماهانه تراکنش‌های شاپرک

نوع	تیر ۱۴۰۴	مرداد ۱۴۰۴	نرخ رشد
تعداد تراکنش	۴,۳۲۳,۴۸۳,۰۳۲	۴,۴۷۸,۴۳۰,۷۳۰	۳/۵۸٪
مبلغ تراکنش (میلیون ریال)	۱۷,۰۳۸,۸۵۹,۸۰۳	۱۸,۸۶۲,۶۴۲,۸۴۰	۱۰/۷۰٪

همچنین جدول ۲-۲ حاوی آمار تعداد و ارزش تراکنش‌های شاپرک در مرداد ۱۴۰۴ و ماه مشابه سال گذشته به همراه نرخ رشد آن می‌باشد.

جدول ۲-۲- مقایسه آمار تراکنش‌های شاپرک نسبت ماه مشابه سال ۱۴۰۳

نوع	مرداد ۱۴۰۳	مرداد ۱۴۰۴	نرخ رشد
تعداد تراکنش	۴,۴۹۷,۵۸۲,۳۰۹	۴,۴۷۸,۴۳۰,۷۳۰	-۰/۴۳٪
مبلغ تراکنش (میلیون ریال)	۱۳,۲۵۱,۴۳۵,۵۰۲	۱۸,۸۶۲,۶۴۲,۸۴۰	۴۲/۳۴٪

بر اساس مندرجات جدول ۲-۲ تراکنش‌های مرداد ۱۴۰۴ به نسبت ماه مشابه سال ۱۴۰۳ از نظر تعدادی -۰/۴۳ و از نظر ریالی ۴۲/۳۴ درصد رشد داشته است.

۲-۱-۲- رشد حقیقی ارزش تراکنش‌های شاپرک

در اقتصاد به منظور ارائه تحلیل‌های قابل اتکا، متغیرهای ارزشی و مبلغی را به صورت حقیقی بررسی می‌کنند. به این مفهوم که متغیر ارزشی اسمی^۱ را تورم‌زدایی نموده تا اثر عامل تورم موجب برداشت‌های اشتباه و انحراف در تصمیم‌گیری نشود. لذا شاخص مناسب‌تر برای بیان رشد ارزش تراکنش‌ها، بیان آن به صورت رشد حقیقی^۲ و تورم‌زدایی شده می‌باشد.

جدول ۳-۲ مقایسه رشد اسمی و حقیقی ارزش ماهانه تراکنش‌های شبکه شاپرک

ارزش تراکنش‌ها (میلیون ریال)	تیر ۱۴۰۴	مرداد ۱۴۰۴	نرخ رشد
ارزش اسمی تراکنش‌ها	۱۷,۰۳۸,۸۵۹,۸۰۳/۲۱	۱۸,۸۶۲,۶۴۲,۸۳۹/۶۲	۱۰/۷۰٪
ارزش حقیقی تراکنش‌ها	۴,۷۳۰,۳۸۸,۶۱۸/۳۳	۵,۰۹۱,۱۳۱,۶۷۰/۶۱	۷/۶۳٪
شاخص کل بهای کالاها و خدمات مصرفی (CPI)*	۳۶۰/۲	۳۷۰/۵	۲/۸۶٪

*نرخ تورم ماهانه: نرخ رشد شاخص کل بهای کالاها و خدمات مصرفی در دو ماه متوالی بیانگر نرخ تورم ماهانه می‌باشد. (مرجع آمار CPI از سایت مرکز آمار کشور می‌باشد).

همان‌گونه که جدول ۳-۲ نشان می‌دهد ارزش اسمی تراکنش‌های مرداد ۱۴۰۴ نسبت به ماه گذشته با رشد ۱۰/۷۰ درصدی همراه بوده و این در حالی است که ارزش حقیقی تراکنش‌ها رشد ۷/۶۳ درصدی را تجربه نموده است. ارزش حقیقی تراکنش‌ها در واقع ارزش تراکنش‌های شاپرک بدون در نظر گرفتن اثرات تورم می‌باشد. در ادامه طی جدول ۴-۲ مقایسه‌ای بین رشد حقیقی و اسمی نقطه به نقطه ارزش تراکنش‌های شبکه شاپرک آورده شده است.

^۱ به واژه نامه رجوع شود.

^۲ ارزش تراکنش‌های شاپرک بدون اثرات تورم، برای محاسبه ارزش حقیقی، شاخص کل بهای کالاها و خدمات مصرفی (CPI) به قیمت سال پایه ۱۴۰۰ به صورت ماهانه از سایت مرکز آمار کشور اخذ شده است.

جدول ۲-۴ مقایسه رشد حقیقی و اسمی نقطه به نقطه ارزش تراکنش‌های شبکه شاپرک

ارزش تراکنش‌ها (میلیون ریال)	مرداد ۱۴۰۳	مرداد ۱۴۰۴	نرخ رشد
ارزش اسمی تراکنش‌ها	۱۳,۲۵۱,۴۳۵,۵۰۲/۴۹	۱۸,۸۶۲,۶۴۲,۸۳۹/۶۲	۴۲/۳۴%
ارزش حقیقی تراکنش‌ها	۵,۰۹۲,۷۸۸,۴۳۲/۹۳	۵,۰۹۱,۱۳۱,۶۷۰/۶۱	-۰/۰۳%
شاخص کل بهای کالاها و خدمات مصرفی (CPI) *	۲۶۰/۲۰	۳۷۰/۵۰	۴۲/۳۹%

* تورم نقطه به نقطه: رشد شاخص کل بهای کالاها و خدمات مصرفی در ماه مشخص نسبت به ماه مشابه سال قبل را در نظر می‌گیرد.
(مرجع آمار CPI: سایت مرکز آمار کشور می‌باشد.)

همانگونه که مشاهده می‌گردد، مندرجات جدول ۲-۴ رشد ۴۲/۳۴ درصدی در ارزش اسمی تراکنش‌ها در قیاس نقطه به نقطه بوده که می‌توان آن را شاهی برای افزایش استقبال عمومی از پرداخت الکترونیکی تفسیر کرد. همچنین ملاحظه می‌شود رشد حقیقی ارزش تراکنش‌ها بدون در نظر گرفتن اثرات تورم محاسبه شده -۰/۰۳ درصد می‌باشد.

۲-۱-۳- عملکرد شبکه شاپرک در توزیع ابزار پذیرش

سوئیچ شرکت شبکه الکترونیکی پرداخت کارت (شاپرک) سه نوع "ابزار پذیرش اینترنتی"، "ابزار پذیرش کدهای دستوری (USSD)" و "ابزار پذیرش کارتخوان فروشگاه" را پشتیبانی می‌نماید که در این بخش تعداد هر یک از این ابزارها، در کنار سایر عوامل نظیر تعداد تراکنش، دسترسی و توسعه شبکه پرداخت الکترونیک کارتی مورد بررسی قرار می‌گیرد. در این راستا تعداد هر یک از ابزارهای پذیرش فعال سیستمی^۱ در مرداد ۱۴۰۴ در قیاس با ماه گذشته در جدول ۲-۵ ارائه شده است.

^۱ ابزارهایی که به لحاظ فنی امکان انجام تراکنش بر روی آن‌ها مهیا می‌باشد و در پایگاه داده شاپرک با وضعیت "Y" ثبت شده است.

جدول ۲-۵ مقایسه تعداد هر یک از ابزارهای پذیرش فعال سیستمی در مرداد ۱۴۰۴ نسبت به ماه گذشته

ابزار پذیرش	تعداد ابزار فعال سیستمی		
	نرخ رشد	مرداد ۱۴۰۴	تیر ۱۴۰۴
ابزار پذیرش اینترنتی	-۱۰/۰۳٪	۱,۳۸۶,۴۳۰	۱,۵۴۰,۹۰۶
ابزار پذیرش کدهای دستوری (USSD)	۰/۰۵٪	۵,۶۹۴	۵,۶۹۱
کارتخوان فروشگاهی	-۰/۲۲٪	۱۰,۶۸۳,۲۴۳	۱۰,۷۰۷,۲۱۵
مجموع ابزارها	-۱/۴۶٪	۱۲,۰۷۵,۳۶۷	۱۲,۲۵۳,۸۱۲

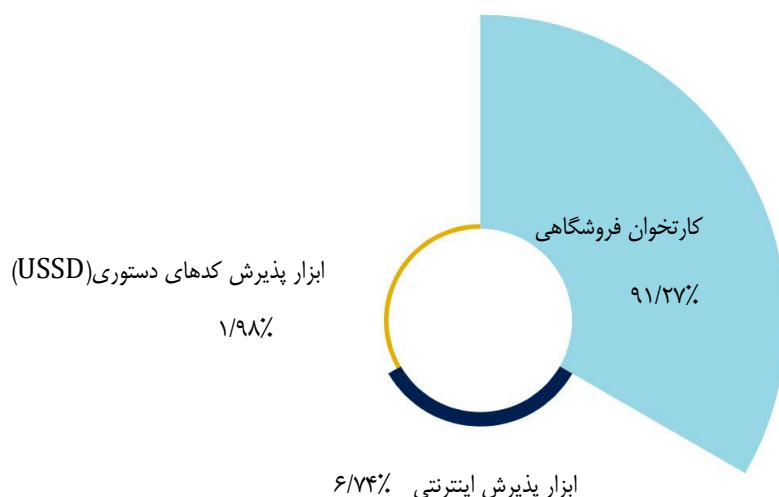
بر اساس جدول ۲-۵ اعداد ابزارهای شاپرکی در مجموع نسبت به تیر ماه رشد ۱/۴۶- درصدی را تجربه نموده‌اند که به نظر می‌رسد سبب این تغییر، کاهش ۰/۲۲- درصدی تعداد ابزار کارتخوان فروشگاهی می‌باشد. ابزارهای پذیرش اینترنتی در مرداد ۱۴۰۴ نسبت به تیر رشد ۱۰/۰۳- درصدی را تجربه نموده‌اند. کاهش تعداد ابزارهای کم و فاقد تراکنش و الزام به رعایت «ضوابط اجرایی تاسیس، فعالیت و نظارت بر شرکت‌های ارائه دهنده خدمات پرداخت» از دلایل اصلی اصلاح آمار تعداد ابزارهای شبکه پرداخت در مرداد ماه ۱۴۰۴ بوده است. در ادامه آمار سهم بازار هر یک از ابزارها در جدول ۲-۶ ارائه شده است.

جدول ۲-۶ مقایسه سهم تعدادی هر یک از ابزارهای پذیرش فعال سیستمی از کل ابزارهای بازار- مرداد ۱۴۰۴

ابزار پذیرش	تیر ۱۴۰۴		مرداد ۱۴۰۴	
	سهم از بازار	تعداد ابزار فعال سیستمی	سهم از بازار	تعداد ابزار فعال سیستمی
ابزار پذیرش اینترنتی	۱۲/۵۷٪	۱,۵۴۰,۹۰۶	۱۱/۴۸٪	۱,۳۸۶,۴۳۰
ابزار پذیرش کدهای دستوری (USSD)	۰/۰۵٪	۵,۶۹۱	۰/۰۵٪	۵,۶۹۴
کارتخوان فروشگاهی	۸۷/۳۸٪	۱۰,۷۰۷,۲۱۵	۸۸/۴۷٪	۱۰,۶۸۳,۲۴۳
مجموع ابزارها	۱۰۰/۰۰٪	۱۲,۲۵۳,۸۱۲	۱۰۰/۰۰٪	۱۲,۰۷۵,۳۶۷

۲-۱-۴- عملکرد هر ابزار پذیرش به لحاظ تعداد و مبلغ تراکنش‌ها

سهم تراکنش‌های هر یک از ابزارهای پذیرش نیز شاخص دیگری است که در شکل ۲-۳ نشان داده شده است. همانطور که مشخص است کارتخوان فروشگاهی با سهم ۹۱/۲۷ درصدی، بیشترین تعداد تراکنش را در بین سایر ابزارهای پذیرش داشته است و ابزار پذیرش اینترنتی و ابزار پذیرش کدهای دستوری (USSD) به ترتیب در جایگاه‌های بعدی قرار گرفته‌اند.

شکل ۳-۲ سهم هریک از ابزارهای پذیرش از تعداد تراکنش‌ها - مرداد ۱۴۰۴

بیشترین سهم بازار تراکنش‌های شاپرک در اختیار ابزار کارتخوان فروشگاهی می‌باشد. این در حالی است که عواملی مانند وجود محدودیت انجام تراکنش بر روی ابزار پذیرش کدهای دستوری (USSD)، تعداد بالای ابزار کارتخوان فروشگاهی، فراگیر بودن این ابزار، عدم نیاز این ابزار به تجهیزات مکمل دیگر نظیر کامپیوتر یا گوشی موبایل و عواملی از این دست را می‌توان از جمله عوامل تاثیر گذار بر تعداد تراکنش‌های ابزار پذیرش کارتخوان فروشگاهی دانست. همچنین به منظور استفاده از ابزار پذیرش اینترنتی، به بستر اینترنتی امن و در استفاده از ابزار پذیرش کدهای دستوری (USSD) به وجود دستگاه گوشی تلفن همراه نیاز می‌باشد که ممکن است هنگام خرید در دسترس همگان قرار نداشته باشد. متوسط تعداد تراکنش به ازای هر یک از ابزارها در جدول ۷-۲ به خوبی قابل ملاحظه می‌باشد.

جدول ۷-۲ شاخص تعداد متوسط تراکنش‌ها به ازای هر یک از ابزارهای پذیرش فعال سیستمی - مرداد ۱۴۰۴

ابزار پذیرش	تعداد ابزار فعال سیستمی	تعداد تراکنش‌ها	تعداد تراکنش به ازای هر ابزار
ابزار پذیرش اینترنتی	۱,۳۸۶,۴۳۰	۳۰۲,۰۳۰,۲۲۶	۲۱۸
ابزار پذیرش کدهای دستوری (USSD)	۵,۶۹۴	۸۸,۸۶۵,۴۵۳	۱۵,۶۰۷
کارتخوان فروشگاهی	۱۰,۶۸۳,۲۴۳	۴,۰۸۷,۵۳۵,۰۴۸	۳۸۳
مجموع ابزارها	۱۲,۰۷۵,۳۶۷	۴,۴۷۸,۴۳۰,۷۲۷	۳۷۱

متوسط تراکنش هر ابزار پذیرش شاپرک در مرداد ۱۴۰۴، ۳۷۱ تراکنش می‌باشد که این تعداد نسبت به مقدار مشابه در ماه گذشته افزایش ۱۸/۰۵ واحدی (۵/۱۱ درصدی) را تجربه نموده است. بیشترین تغییر متوسط تعداد

تراکنش مربوط به ابزار پذیرش کدهای دستوری (USSD) می باشد. در مرداد ماه متوسط تعداد تراکنش‌های اینترنتی با افزایش ۲۵/۲۶ درصدی از ۱۷۴ تراکنش در تیر ۱۴۰۴ به ۲۱۸ تراکنش رسیده است. متوسط تعداد تراکنش هر ابزار پذیرش کدهای دستوری (USSD) ۱۵۶۰۷ تراکنش است که این مقدار نسبت به ماه گذشته با افزایش ۶۱۴/۳۰ واحدی همراه بوده است. متوسط تعداد تراکنش هر ابزار کارتخوان فروشگاه‌های نیز با ۱۱/۸۲ واحد افزایش نسبت به تیر ۱۴۰۴ به ۳۸۳ عدد در مرداد ماه رسیده است. در ادامه طی جدول ۲-۸ به بررسی شاخص متوسط مبلغ تراکنش‌ها به ازای هر ابزار پذیرش فعال سیستمی پرداخته شده است.

جدول ۲-۸ شاخص متوسط مبلغ تراکنش‌ها به ازای هر ابزارهای پذیرش فعال سیستمی - مرداد ۱۴۰۴

ابزار پذیرش	تعداد ابزار فعال سیستمی	مجموع مبلغ تراکنش‌ها (میلیون ریال)	متوسط مبلغ تراکنش‌ها به ازای هر ابزار پذیرش (میلیون ریال)
ابزار پذیرش اینترنتی	۱,۳۸۶,۴۳۰	۴,۴۷۱,۳۴۷,۶۶۱	۳,۲۲۵/۰۱
ابزار پذیرش کدهای دستوری (USSD)	۵,۶۹۴	۲۳,۳۷۹,۶۲۸	۴,۱۰۶/۰۱
کارتخوان فروشگاه‌های	۱۰,۶۸۳,۲۴۳	۱۴,۳۶۸,۰۱۵,۵۵۰	۱,۳۴۴/۹۱
مجموع ابزارها	۱۲,۰۷۵,۳۶۷	۱۸,۸۶۲,۶۴۲,۸۴۰	۱,۵۶۲/۰۸

متوسط مبلغ کارکرد هر ابزار پذیرش اینترنتی در مرداد ۱۴۰۴ ماه با افزایش ۹۰۷/۷۲ میلیون ریالی نسبت به ماه گذشته به ۳,۲۲۵/۰۱ میلیون ریال رسیده است. متوسط مبلغ کارکرد هر ابزار پذیرش کدهای دستوری (USSD) با افزایش ۴۰۹/۱۶ میلیون ریالی نسبت به ماه گذشته به ۴,۱۰۶/۰۱ میلیون ریال به ازای هر ابزار در مرداد ماه رسیده است. متوسط مبلغ کارکرد هر ابزار کارتخوان فروشگاه‌های نیز با توجه به جدول ۲-۸ برابر با ۱,۳۴۴/۹۱ میلیون ریال می‌باشد که این میزان نیز نسبت به ماه گذشته ۸۹/۰۲ میلیون ریال افزایش را تجربه نموده است.

در جدول ۲-۹ به بررسی شاخص متوسط مبلغ تراکنش‌ها به ازای هر ابزار پذیرش تراکنش‌دار^۱ پرداخته شده است.

^۱ به واژه نامه رجوع شود

جدول ۹-۲ شاخص متوسط مبلغ تراکنش‌ها به ازای هر ابزارهای پذیرش تراکنش‌دار - مرداد ۱۴۰۴

ابزار پذیرش	تعداد ابزار تراکنش‌دار	مجموع مبلغ تراکنش‌ها (میلیون ریال)	متوسط مبلغ تراکنش‌ها به ازای هر ابزار پذیرش (میلیون ریال)
ابزار پذیرش اینترنتی	۲۰۷,۴۹۳	۴,۴۷۱,۳۴۷,۶۶۱	۲۱,۵۴۸/۹
ابزار پذیرش کدهای دستوری (USSD)	۱۸۶	۲۳,۳۷۹,۶۲۸	۱۲۵,۶۹۶/۹
کارتخوان فروشگاه‌های	۸,۸۹۸,۰۳۱	۱۴,۳۶۸,۰۱۵,۵۵۰	۱,۶۱۴/۷
مجموع ابزارها	۹,۱۰۵,۷۱۰	۱۸,۸۶۲,۶۴۲,۸۴۰	۲,۰۷۱/۵۲

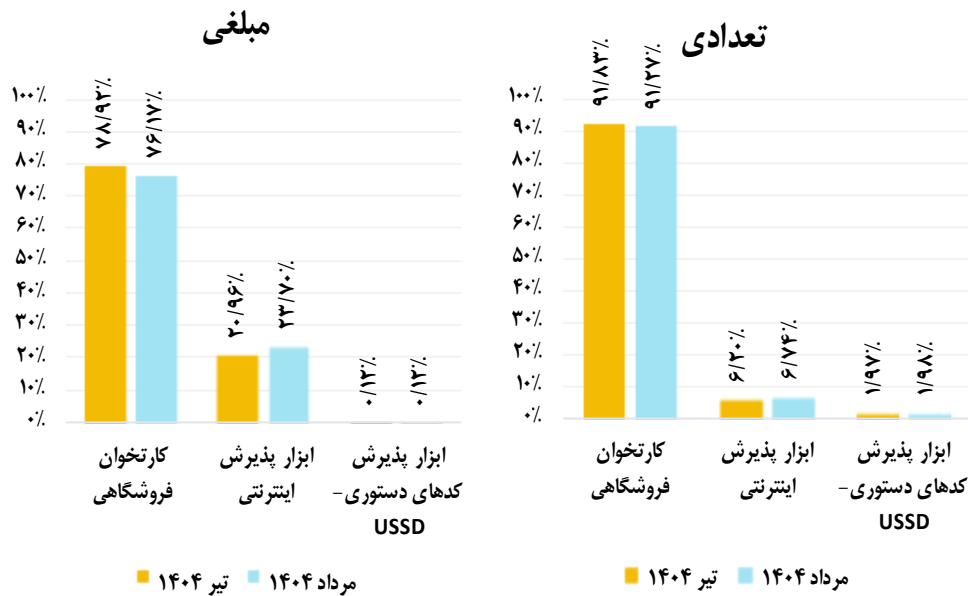
متوسط مبلغ کارکرد هر ابزار پذیرش اینترنتی تراکنش‌دار در مرداد ماه ۱۴۰۴ با افزایش ۴,۷۳۲/۵۵ میلیون ریالی نسبت به ماه گذشته به ۲۱,۵۴۸/۹ میلیون ریال رسیده است. متوسط مبلغ کارکرد هر ابزار پذیرش کدهای دستوری (USSD) تراکنش‌دار با افزایش ۶,۸۳۳/۸۴ میلیون ریالی نسبت به ماه گذشته به ۱۲۵,۶۹۶/۹ میلیون ریال به ازای هر ابزار در مرداد ماه رسیده است. متوسط مبلغ کارکرد هر ابزار کارتخوان فروشگاه‌های تراکنش‌دار نیز با توجه به جدول ۹-۲ برابر با ۱,۶۱۴/۷ میلیون ریال می‌باشد که این میزان نیز نسبت به ماه گذشته ۱۰۵/۴۹ میلیون ریال افزایش را تجربه نموده است.

همانگونه که مشاهده می‌گردد، جدول ۱۰-۲ حاوی اطلاعات متوسط مبلغ هر تراکنش در هر یک از ابزارهای پذیرش است. با توجه به اینکه تراکنش‌های سرویس "مانده‌گیری" فاقد مبلغ هستند، تعداد تراکنش‌ها شامل سرویس "خرید" و "پرداخت قبض و خرید شارژ" می‌باشد. بر اساس این جدول تراکنش‌های ابزار پذیرش کدهای دستوری (USSD) به طور متوسط کمترین ارزش ریالی را داشته و ابزار پذیرش اینترنتی از این منظر رتبه نخست را دارد.

جدول ۱۰-۲ شاخص متوسط مبلغ هر تراکنش ابزارهای پذیرش در سرویس‌های "خرید" و "پرداخت قبض و خرید شارژ" - مرداد ۱۴۰۴

ابزار پذیرش	تعداد تراکنش‌ها (تعداد)	مجموع مبلغ تراکنش‌ها (میلیون ریال)	متوسط مبلغ هر تراکنش در هر ابزار (میلیون ریال)
ابزار پذیرش اینترنتی	۲۸۲,۲۶۵,۲۴۸	۴,۴۷۱,۳۴۷,۶۶۱	۱۵/۸۴
ابزار پذیرش کدهای دستوری (USSD)	۸۸,۸۶۵,۴۵۳	۲۳,۳۷۹,۶۲۸	۰/۲۶
کارتخوان فروشگاه‌های	۳,۹۱۴,۳۱۶,۷۴۸	۱۴,۳۶۸,۰۱۵,۵۵۰	۳/۶۷
مجموع ابزارها	۴,۲۸۵,۴۴۷,۴۴۹	۱۸,۸۶۲,۶۴۲,۸۴۰	۴/۴۰

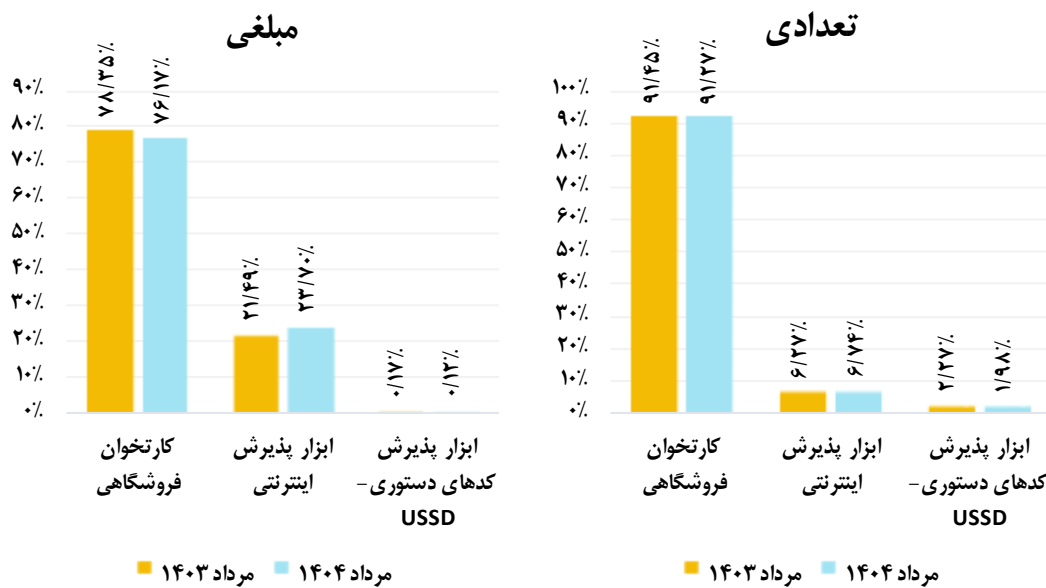
اطلاعات مربوط به تغییرات سهم تعدادی و مبلغی تراکنش‌های هر ابزار پذیرش، در ماه مرداد ۱۴۰۴ نسبت به ماه گذشته در شکل ۲-۴ ترسیم شده است.

شکل ۲-۴ مقایسه سهم مبلغی و تعدادی تراکنش‌های هر یک از ابزارهای پذیرش - تیر و مرداد ۱۴۰۴

همانگونه که در شکل ۲-۴ ملاحظه می‌شود، سهم تعدادی و مبلغی تراکنش‌های ابزار کارتخوان فروشگاه در مرداد ۱۴۰۴ نسبت به ماه گذشته به ترتیب افزایش ۰/۵۶ و ۲/۷۵ درصدی داشته است. تعداد و مبلغ تراکنش‌های ابزار پذیرش اینترنتی در مرداد ۱۴۰۴ نسبت به ماه گذشته به ترتیب افزایش ۰/۵۵ و ۲/۷۵ درصدی را تجربه نموده‌اند. در بررسی تعداد و مبلغ تراکنش‌های ابزار پذیرش کدهای دستوری (USSD) نیز به ترتیب افزایش ۰/۰۱ و ۰/۰۰۰ درصدی مشهود می‌باشد.

شکل ۲-۵ تغییرات سهم تعدادی و مبلغی تراکنش‌ها به ازای هر نوع ابزار پذیرش برای مرداد ۱۴۰۴ و مقایسه آن با مرداد ۱۴۰۳ را نشان می‌دهند.

شکل ۲-۵ مقایسه سهم مبلغی و تعدادی تراکنش‌های هر یک از ابزارهای پذیرش - مرداد ۱۴۰۳ و ۱۴۰۴

همانگونه که در شکل ۲-۵ مشاهده می‌گردد، تعداد و مبلغ تراکنش‌های ابزار کارتخوان فروشگاه در مرداد ماه ۱۴۰۴ نسبت به ماه مشابه سال گذشته به ترتیب با کاهش ۰/۱۸ و ۲/۱۸ درصدی همراه بوده است. تعداد و مبلغ تراکنش‌های ابزار پذیرش اینترنتی به ترتیب افزایش ۰/۴۷ و ۲/۲۲ درصدی را تجربه نموده است. همچنین در زمان مشابه تعداد و مبلغ تراکنش‌های ابزار پذیرش کدهای دستوری (USSD) به ترتیب با کاهش ۰/۲۹ و ۰/۴۱ درصدی همراه بوده است.

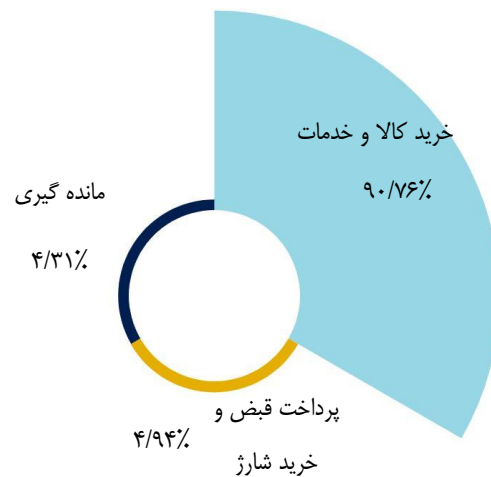
۲-۱-۵- عملکرد شاپرک به ازای نوع خدمت

شبکه پرداخت الکترونیک کارتی سه خدمت "خرید کالا و خدمات"، "پرداخت قبض و خرید شارژ" و "مانده‌گیری" را به جامعه ارائه می‌نماید.

در این راستا شکل ۲-۶ و شکل ۲-۷ به ترتیب سهم تعدادی و مبلغی هر یک از انواع خدمات ارائه شده را در کل شبکه پرداخت نشان می‌دهد.

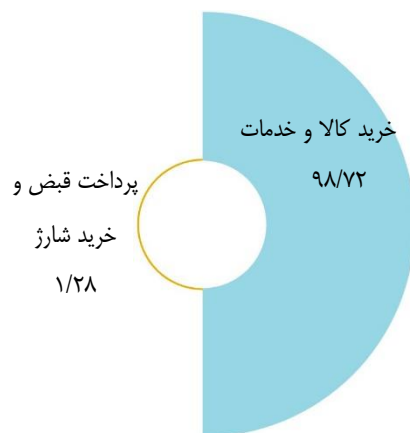
شکل ۲-۶ مبین آن است که در مرداد ۱۴۰۴، ۹۰/۷۶ درصد خدمات ارائه شده توسط شبکه شاپرک از نوع خدمت "خرید کالا و خدمات" بوده که با توجه به شکل ۲-۸ نسبت به ماه گذشته این سهم افزایش ۰/۵۸۹

درصدی داشته است. همانگونه که مشاهده می گردد، خدمت "مانده گیری" با ۴/۳۱ درصد سهم، کمترین سهم از کل خدمات در بین خدمات ارائه شده داشته است.

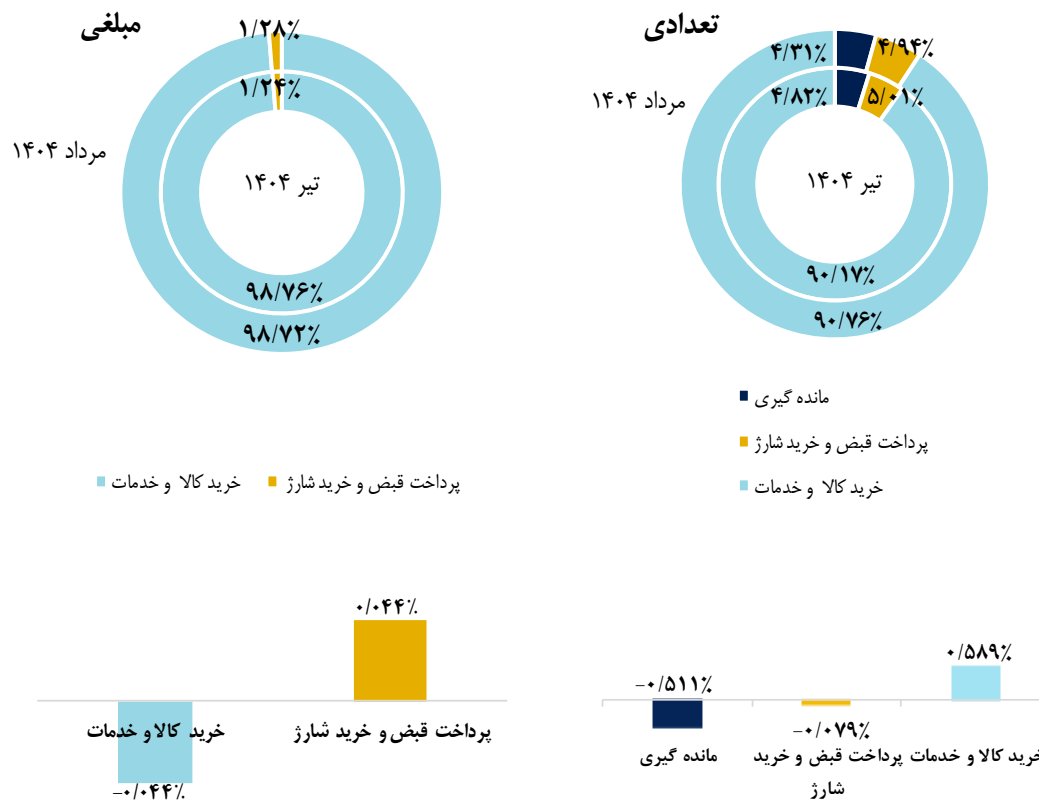
شکل ۲-۶ سهم تعدادی انواع خدمات ارائه شده شاپراک - مرداد ۱۴۰۴

شکل ۲-۷ نشان می دهد که ۹۸/۷۲ درصد مبلغ خدمات ارائه شده در ماه مرداد ۱۴۰۴ مربوط به خدمت "خرید کالا و خدمات" بوده است و خدمت "مانده گیری" نیز به دلیل عدم اثر مالی بر مبلغ تراکنش های شبکه پرداخت، سهم مبلغی صفر را دارا بوده است.

شکل ۲-۷ سهم انواع خدمات از مبلغ تراکنش ها - مرداد ۱۴۰۴

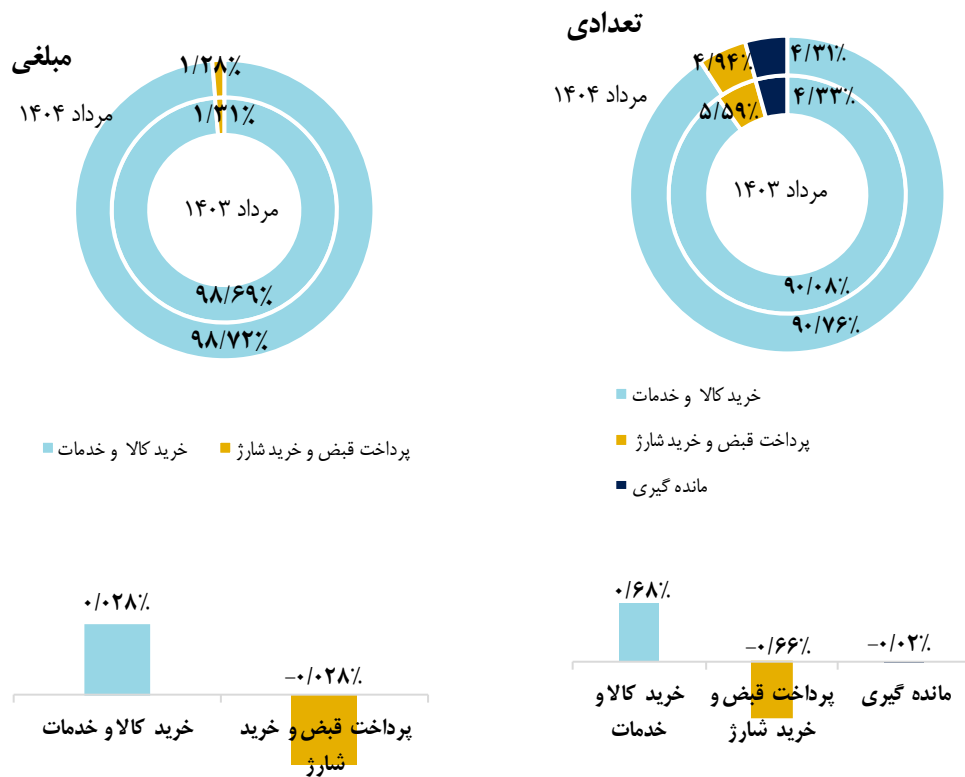
برای بررسی تغییرات تعدادی و مبلغی در انواع خدمات به صورت ماهانه، شکل ۲-۸ ترسیم شده است. دو شکل دایره‌ای سهم هر یک از خدمات از کل و شکل‌های میله‌ای اختلاف سهم خدمات در این دوره یک ماهه را نشان می‌دهد.

شکل ۲-۸ مقایسه سهم مبلغی و تعدادی انواع خدمات - تیر و مرداد ۱۴۰۴

در شکل ۲-۸ ملاحظه می‌شود که نسبت به ماه گذشته، سهم تعدادی خدمت "خرید کالا و خدمات" از کل تراکنش‌ها با افزایش همراه بوده، همچنین خدمات "پرداخت قبض و خرید شارژ" و "مانده‌گیری" کاهش یافته است. سهم تعدادی تراکنش‌های "خرید کالا و خدمات" نسبت به ماه گذشته افزایش ۰/۵۸۹ درصدی، "پرداخت قبض و خرید شارژ" کاهش ۰/۰۷۹ درصدی و سهم تعدادی تراکنش‌های "مانده‌گیری" با کاهش ۰/۵۱۱ درصدی مواجه بوده است. سهم مبلغی تراکنش‌های "خرید کالا و خدمات" نیز در مرداد ماه با کاهش ۰/۰۴۴ درصدی همراه بوده است که میزان کاهش یافته به سهم مبلغی تراکنش‌های "پرداخت قبض و خرید شارژ" اضافه شده است.

در شکل ۲-۹ این موضوع در مقایسه با ماه مشابه سال گذشته یعنی مرداد ۱۴۰۳ بررسی شده است.

شکل ۲-۹ مقایسه نسبت مبلغی و تعدادی انواع خدمات - مرداد ۱۴۰۳ و ۱۴۰۴

بر اساس شکل ۲-۹ ملاحظه می شود همزمان با افزایش ۰/۶۸ درصدی سهم تعداد تراکنش های "خرید کالا و خدمات" در مرداد ۱۴۰۴ نسبت به مرداد ماه ۱۴۰۳، سهم مبلغی آن نیز به میزان ۰/۰۲۸ درصد افزایش داشته است. تعداد تراکنش های "پرداخت قبض و خرید شارژ" در قیاس نقطه به نقطه با کاهش ۰/۶۶ درصدی همراه بوده است. همچنین تعداد تراکنش های مانده گیری نیز کاهش ۰/۰۲ درصدی را تجربه نموده است.

۲-۲- نفوذ منطقه ای

شاخص نفوذ منطقه ای بیانگر سرانه ابزارهای پذیرش و تعداد تراکنش های هر ابزار در کل کشور و در هر استان است. این شاخص معیاری برای سنجش فراگیر شدن خدمات پرداخت الکترونیک کارتی در مناطق مختلف کشور است.

۲-۲-۱- ضریب نفوذ ابزار پذیرش فعال سیستمی

آمار تعداد کل هر یک از ابزارهای پذیرش فعال سیستمی شبکه شاپرک و سرانه آن به ازای هر ۱۰,۰۰۰ فرد بالای ۱۸ سال^۱ مصرف کننده خدمات کارت در کل کشور (ضریب نفوذ ابزار پذیرش) در جدول ۲-۱۱ ارائه شده است.

همانطور که ملاحظه می شود ضریب نفوذ مجموع ابزارهای پذیرش فعال سیستمی در مرداد ماه، ۱,۹۵۳/۲۵ ابزار به ازای هر ۱۰,۰۰۰ فرد بالای ۱۸ سال در کشور بوده است. بیشترین میزان نفوذ این ابزارها متعلق به کارتخوان فروشگاهی با تعداد ۱,۷۲۸/۰۷ به ازای هر ۱۰,۰۰۰ فرد بالای ۱۸ سال در کشور می باشد و کمترین آن به ابزار پذیرش کدهای دستوری (USSD) اختصاص دارد که به ازای هر ۱۰,۰۰۰ نفر صرفاً ۰/۹۲ ابزار پذیرش کدهای دستوری (USSD) در کشور وجود دارد. به ازای هر ۱۰,۰۰۰ فرد بالای ۱۸ سال کشور نیز ۲۲۴/۲۶ ابزار پذیرش اینترنتی نیز در کشور وجود دارد. شایان توجه است که بر خلاف کارتخوان فروشگاهی، امکان دسترسی از نقاط مختلف کشور به ابزار پذیرش اینترنتی و کدهای دستوری (USSD) برای انجام پرداختها میسر بوده است. این در حالی است که ماهیت پرداخت وجوه با استفاده از ابزار پذیرش اینترنتی و کدهای دستوری (USSD) به نسبت ابزار پذیرش کارتخوان فروشگاهی که نیازمند حضور فیزیکی کارت در محل می باشد، متفاوت است.

جدول ۲-۱۱ ضریب نفوذ ابزارهای پذیرش فعال سیستمی در کشور به ازای هر ۱۰,۰۰۰ فرد بالای ۱۸ سال - مرداد ۱۴۰۴

ابزار پذیرش	تعداد ابزار	جمعیت بالای ۱۸ سال در کشور	ضریب نفوذ هر ابزار به ازای هر ۱۰,۰۰۰ نفر
ابزار پذیرش اینترنتی	۱,۳۸۶,۴۳۰	۶۱,۸۲۱,۸۵۴	۲۲۴/۲۶
ابزار پذیرش کدهای دستوری (USSD)	۵,۶۹۴		۰/۹۲
کارتخوان فروشگاهی	۱۰,۶۸۳,۲۴۳		۱,۷۲۸/۰۷
کل ابزارها	۱۲,۰۷۵,۳۶۷		۱,۹۵۳/۲۵

^۱ آمار جمعیت افراد بالای ۱۸ سال در هر استان، از بخش نتایج سرشماری عمومی نفوس و مسکن در سال ۱۳۹۵ از شبکه ملی آمار استخراج شده است.

۲-۲-۲- سرانه تراکنش‌های هر یک از ابزارهای پذیرش در کشور

آمار تعداد تراکنش‌های هر یک از ابزارهای پذیرش و نیز سرانه تراکنش‌های هر یک از این ابزارها به ازای افراد بالای ۱۸ سال را در مرداد ماه سال جاری در جدول ۲-۱۲ ارائه گردیده است.

جدول ۲-۱۲ سرانه تعداد تراکنش‌های هریک از ابزارهای پذیرش به ازای جمعیت بالای ۱۸ سال کل کشور- مرداد ۱۴۰۴

ابزار پذیرش	تعداد تراکنش‌ها	جمعیت بالای ۱۸ سال در کشور	سرانه تراکنش‌های هر ابزار
ابزار پذیرش اینترنتی	۳۰۲,۰۳۰,۲۲۶	۶۱,۸۲۱,۸۵۴	۴/۸۹
ابزار پذیرش کدهای دستوری (USSD)	۸۸,۸۶۵,۴۵۳		۱/۴۴
کارتخوان فروشگاهی	۴,۰۸۷,۵۳۵,۰۴۸		۶۶/۱۲
کل ابزارها	۴,۴۷۸,۴۳۰,۷۲۷		۷۲/۴۴

همانطور که در جدول ۲-۱۲ ملاحظه می‌شود به ازای هر فرد بالای ۱۸ سال، در مرداد ماه سال جاری ۷۲/۴۴ عدد تراکنش پرداخت الکترونیکی صورت گرفته است و بیشترین سرانه تعداد تراکنش متعلق به کارتخوان فروشگاهی با ۶۶/۱۲ تراکنش برای هر فرد بالای ۱۸ سال بوده است.

۲-۲-۳- تعداد و سرانه کارتخوان فروشگاهی فعال سیستمی در هر

استان

در این بخش به منظور بررسی نحوه توزیع و میزان نفوذ ابزارهای پذیرش، تعداد و سرانه هر یک از ابزارهای فعال سیستمی در استان‌های مختلف مورد بررسی قرار می‌گیرد. شایان توجه است که برخلاف کارتخوان فروشگاهی، خدمات ابزارهای پذیرش اینترنتی و کدهای دستوری (USSD) لزوماً به منطقه و یا استان خاصی تعلق نداشته و از سایر نقاط کشور نیز امکان استفاده از خدمات این ابزارها فراهم است. بنابراین سرانه ابزارهای پذیرش اینترنتی و کدهای دستوری (USSD) برای هر استان معنای دقیقی نداشته و صرفاً تعداد توزیع شده این دو ابزار پذیرش در بخش بعدی مورد توجه قرار می‌گیرد. اطلاعات مربوط به تعداد توزیع شده کارتخوان فروشگاهی فعال سیستمی در ۵ استان دارای بیشترین تعداد کارتخوان فروشگاهی فعال و تغییرات آن در مرداد ۱۴۰۴ نسبت به ماه گذشته در جدول ۲-۱۳ ارائه شده است.

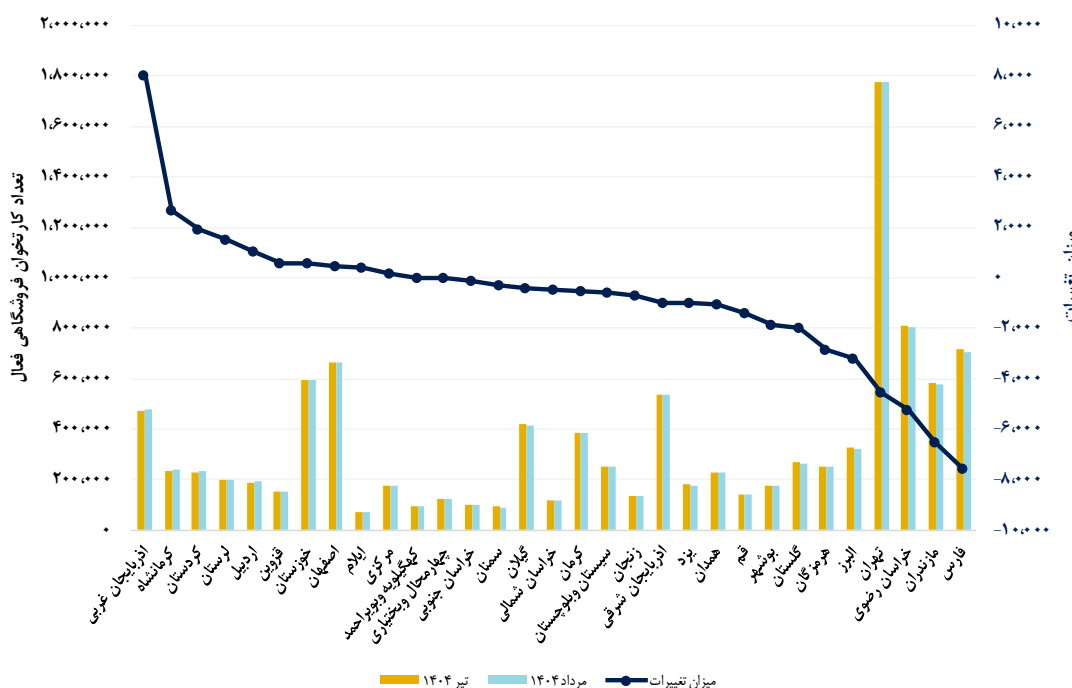
گزارش اقتصادی شاپرک

جدول ۲-۱۳ پنج استان دارای بیشترین تعداد کارتخوان فروشگاه‌های فعال سیستمی - تیر و مرداد ۱۴۰۴

نام استان	تیر ۱۴۰۴	مرداد ۱۴۰۴	تغییر	نرخ رشد
تهران	۱,۷۷۸,۲۸۷	۱,۷۷۳,۷۱۶	۴,۵۷۱-	۰/۲۶%
خراسان رضوی	۸۰۸,۷۱۱	۸۰۳,۴۹۳	۵,۲۱۸-	۰/۶۵%
فارس	۷۱۴,۶۷۳	۷۰۷,۱۰۱	۷,۵۷۲-	۱/۰۶%
اصفهان	۶۶۲,۱۵۹	۶۶۲,۵۹۴	۴۳۵	۰/۰۷%
خوزستان	۵۹۶,۸۹۵	۵۹۷,۴۶۸	۵۷۳	۰/۱۰%

همانگونه که در جدول ۲-۱۳ مشاهده می‌شود، استان‌های تهران، خراسان رضوی، فارس، اصفهان و خوزستان به ترتیب دارای بیشترین تعداد کارتخوان فروشگاه‌های فعال در مرداد ۱۴۰۴ بوده‌اند.

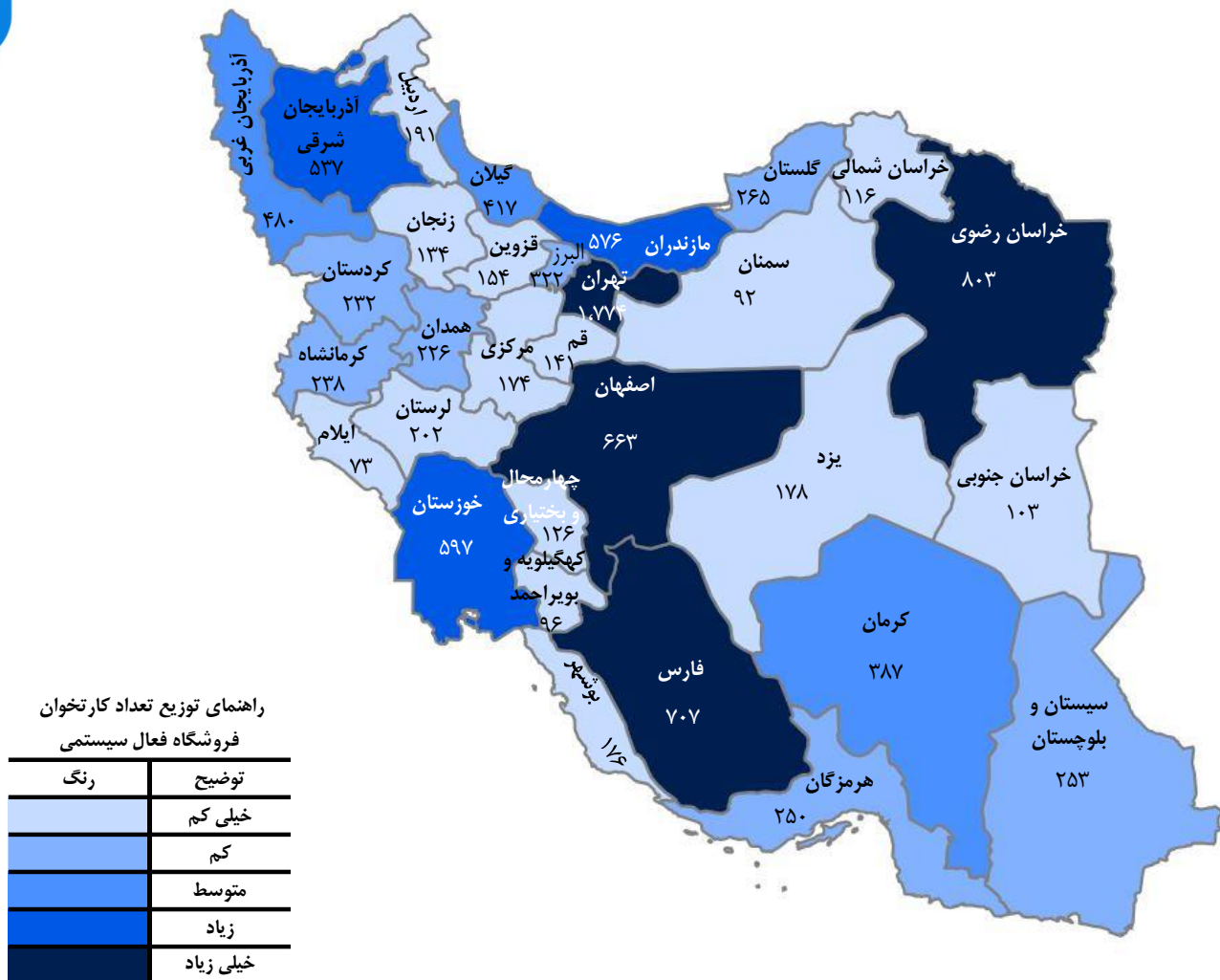
بر اساس اطلاعات جدول ۲-۱۳، شکل ۲-۱۰ تغییرات تعداد کارخوان فروشگاه‌های فعال سیستمی در هر یک از استان‌ها را در مرداد ۱۴۰۴ نسبت به تیر ماه نشان می‌دهد.

شکل ۲-۱۰ تغییر در تعداد کارتخوان فروشگاه‌های فعال سیستمی در هر استان - مرداد نسبت به تیر ۱۴۰۴

در مرداد ۱۴۰۴ بیشترین افزایش در تعداد کارتهخوان فروشگاهی فعال با ۸۰۲۷ افزایش متعلق به استان اذربایجان غربی می‌باشد. شکل ۲-۱۱ پراکندگی تعداد کارتهخوان فروشگاهی فعال سیستمی در استان‌های

کشور را نشان می‌دهد و مبین آن است که همچنان بیشترین تعداد این ابزار با اختلاف زیادی نسبت به سایر استان‌ها، در استان تهران توزیع شده است.

شکل ۲-۱۱: تعداد کارتخوان فروشگاه‌های (هزار عدد) فعال سیستمی در هر استان - مرداد ۱۴۰۴

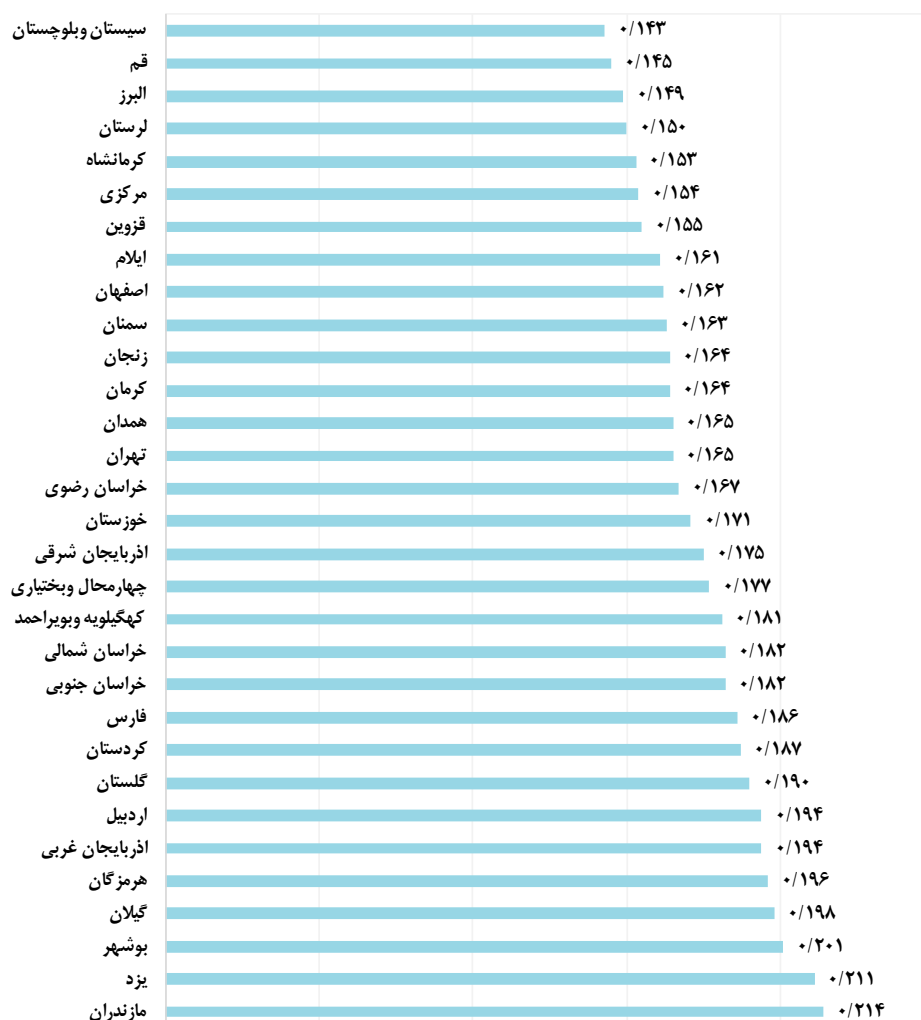
در ادامه توزیع کارتخوان فروشگاه‌های به ازای هر فرد بالای ۱۸ سال که متقاضی استفاده از خدمات پرداخت الکترونیک هستند، در هر استان مورد بررسی قرار گرفته است. اطلاعات مربوط به تعداد سرانه این ابزار پذیرش به ازای افراد بالای ۱۸ سال در هر یک از استان‌های کشور، در جدول ۲-۱۴ ارائه شده است.

گزارش اقتصادی شاپرک

جدول ۱۴-۲ سرانه استانی کارتخوان‌های فروشگاهی فعال سیستمی به ازای افراد بالای ۱۸ سال - تیر و مرداد ماه ۱۴۰۴

تعداد سرانه ابزار کارتخوان فروشگاهی فعال سیستمی			
استان	تیر ۱۴۰۴	مرداد ۱۴۰۴	نرخ رشد
آذربایجان غربی	۰/۱۹۱	۰/۱۹۴	۱/۷۰٪
کرمانشاه	۰/۱۵۱	۰/۱۵۳	۱/۱۳٪
کردستان	۰/۱۸۵	۰/۱۸۷	۰/۸۴٪
لرستان	۰/۱۴۹	۰/۱۵۰	۰/۷۶٪
اردبیل	۰/۱۹۳	۰/۱۹۴	۰/۵۴٪
ایلام	۰/۱۶۰	۰/۱۶۱	۰/۵۴٪
قزوین	۰/۱۵۴	۰/۱۵۵	۰/۳۸٪
مرکزی	۰/۱۵۳	۰/۱۵۴	۰/۱۱٪
خوزستان	۰/۱۷۱	۰/۱۷۱	۰/۱۰٪
اصفهان	۰/۱۶۲	۰/۱۶۲	۰/۰۷٪
کهگیلویه	۰/۱۸۱	۰/۱۸۱	-۰/۰۱٪
چهارمحال	۰/۱۷۷	۰/۱۷۷	-۰/۰۱٪
گیلان	۰/۱۹۸	۰/۱۹۸	-۰/۰۹٪
خراسان جنوبی	۰/۱۸۲	۰/۱۸۲	-۰/۱۱٪
کرمان	۰/۱۶۵	۰/۱۶۴	-۰/۱۴٪
آذربایجان شرقی	۰/۱۷۵	۰/۱۷۵	-۰/۱۸٪
سیستان	۰/۱۴۴	۰/۱۴۳	-۰/۲۳٪
تهران	۰/۱۶۶	۰/۱۶۵	-۰/۲۶٪
سمنان	۰/۱۶۴	۰/۱۶۳	-۰/۲۹٪
خراسان شمالی	۰/۱۸۳	۰/۱۸۲	-۰/۳۸٪
همدان	۰/۱۶۶	۰/۱۶۵	-۰/۴۵٪
زنجان	۰/۱۶۵	۰/۱۶۴	-۰/۵۴٪
یزد	۰/۲۱۲	۰/۲۱۱	-۰/۵۶٪
خراسان رضوی	۰/۱۶۸	۰/۱۶۷	-۰/۶۵٪
گلستان	۰/۱۹۱	۰/۱۹۰	-۰/۷۴٪
قم	۰/۱۴۶	۰/۱۴۵	-۰/۹۷٪
البرز	۰/۱۵۰	۰/۱۴۹	-۰/۹۸٪
بوشهر	۰/۲۰۴	۰/۲۰۱	-۱/۰۶٪
فارس	۰/۱۸۸	۰/۱۸۶	-۱/۰۶٪
مازندران	۰/۲۱۷	۰/۲۱۴	-۱/۱۲٪
هرمزگان	۰/۱۹۸	۰/۱۹۶	-۱/۱۴٪

در شکل ۲-۱۲ سرانه تعداد کارتهای فروشگاهی فعال سیستمی هر استان قابل ملاحظه می‌باشد.

شکل ۲-۱۲ سرانه تعداد کارتهای فروشگاهی فعال سیستمی هر استان به ازای افراد بالای ۱۸ سال - مرداد ۱۴۰۴

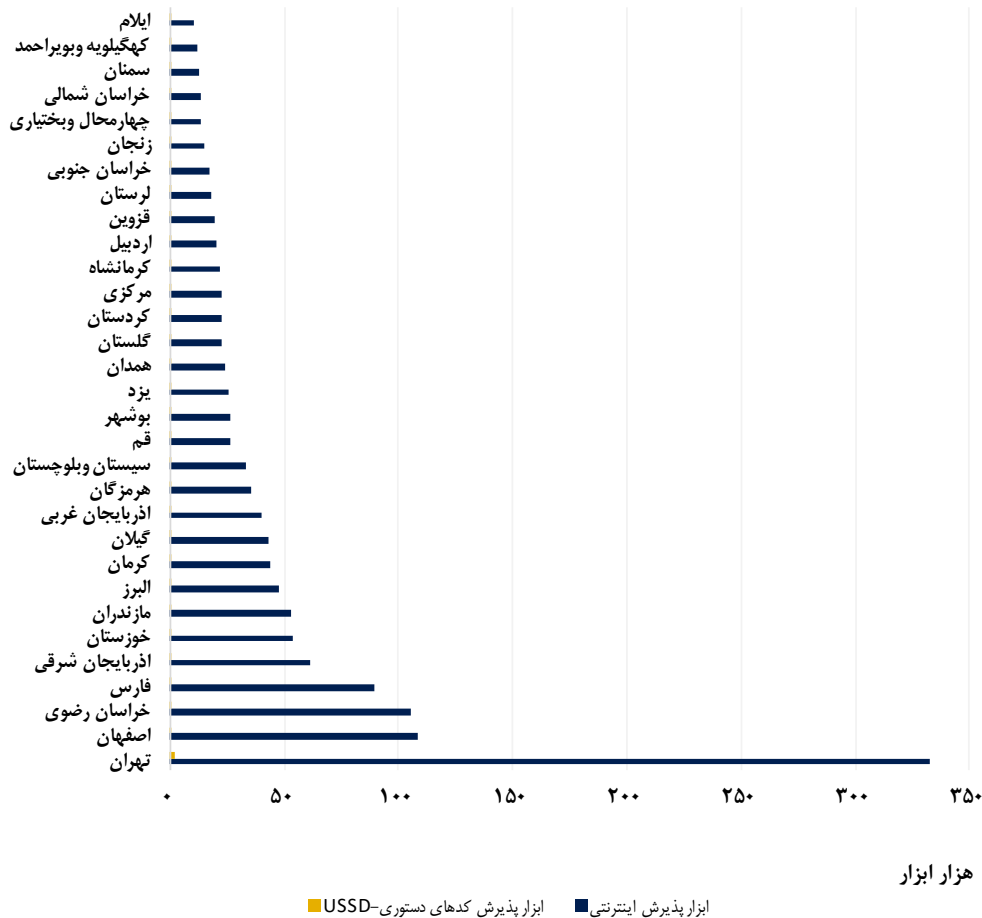
همانگونه که مشاهده می‌گردد، بیشترین تعداد سرانه کارتهای فروشگاهی به ترتیب به استانهای سیستان و بلوچستان، قم و البرز تعلق گرفته است. لازم به ذکر است که به منظور انجام محاسبات سرانه ابزار کارتهای فروشگاهی هر استان از جمعیت بالای ۱۸ سال کشور بر اساس سرشماری سال ۱۳۹۵ استفاده شده است. بر همین اساس در مرداد ۱۴۰۴، تعداد سرانه ابزار

کارتخوان فروشگاهی در کل کشور ۰/۱۷۲۸ عدد به ازای هر فرد بالای ۱۸ سال (۱،۷۲۸ ابزار به ازای هر ۱۰،۰۰۰ فرد بالای ۱۸ سال) بوده است.

۲-۲-۴- تعداد ابزارهای پذیرش اینترنتی و کدهای دستوری (USSD) فعال سیستمی

همانطور که قبلاً ذکر شد، امکان استفاده از ابزارهای پذیرش اینترنتی و کدهای دستوری (USSD) برای انجام عملیات پرداخت الکترونیکی (بر خلاف کارتخوان فروشگاهی) به دلیل اینکه نیاز به حضور فیزیکی ابزار کارت ندارد، لزوماً به منطقه و یا استان خاصی تعلق نداشته و از سایر نقاط کشور نیز امکان استفاده از خدمات این ابزارهای پذیرش میسر می‌باشد. لذا محاسبه تعداد سرانه این ابزارها برای بررسی، معنای دقیقی نداشته و تنها تعداد این ابزارها در استان‌های کشور بررسی می‌شود. شایان ذکر است که این اطلاعات بر مبنای آدرس و استان ثبت شده در اطلاعات پذیرندگان ابزار پذیرش کدهای دستوری (USSD) و ابزار پذیرش اینترنتی محاسبه شده است.

تعداد ابزارهای پذیرش اینترنتی و کدهای دستوری (USSD) فعال سیستمی به تفکیک استان‌های محل استقرار پذیرندگان ثبت شده در سویچ شاپرک، در شکل ۲-۱۳ ترسیم شده است.

شکل ۲-۱۳ تعداد ابزارهای پذیرش اینترنتی و کدهای دستوری (USSD) فعال سیستمی در استان‌های کشور - مرداد ۱۴۰۴

شکل ۲-۱۳ مبین آن است بیشترین تعداد ابزار پذیرش اینترنتی و کدهای دستوری (USSD) فعال سیستمی به ترتیب در اختیار استان‌های تهران، اصفهان و خراسان رضوی می‌باشد.

۲-۲-۵- تعداد و مبلغ تراکنش‌ها به تفکیک استان‌های کشور

با توجه به جدول ۲-۱۵، عملکرد تعدادی و مبلغی تراکنش‌ها به تفکیک هر استان در ماه تیر و مرداد ۱۴۰۴ ذکر گردیده است. همچنین نرخ رشد برای هر استان نسبت به ماه گذشته محاسبه و قابل مشاهده است.

جدول ۲-۱۵ تعداد و مبلغ تراکنش‌ها به تفکیک استان‌های کشور - مرداد ۱۴۰۴

استان	تعداد تراکنش			مبلغ تراکنش (میلیون ریال)		
	تیر ۱۴۰۴	مرداد ۱۴۰۴	تغییر	تیر ۱۴۰۴	مرداد ۱۴۰۴	تغییر
آذربایجان شرقی	۱۹۰,۳۰۴,۰۵۴	۱۹۴,۱۰۸,۴۵۱	۲/۰۰٪	۶۳۸,۶۹۹,۴۱۷	۶۶۵,۲۲۱,۸۹۴	۴/۱۵٪
آذربایجان غربی	۱۶۳,۸۴۲,۵۸۳	۱۶۴,۰۸۰,۰۳۱	۰/۱۴٪	۵۰۳,۲۰۰,۹۶۲	۵۳۰,۴۸۶,۱۸۶	۵/۴۲٪
اردبیل	۷۶,۴۵۷,۴۴۵	۷۵,۸۸۰,۸۶۷	-۰/۷۵٪	۲۱۷,۴۸۹,۷۱۵	۲۲۷,۸۱۳,۰۷۸	۴/۷۵٪
اصفهان	۲۳۴,۲۶۲,۴۹۵	۲۳۸,۹۲۹,۴۹۵	۱/۹۹٪	۸۸۸,۱۳۸,۲۳۱	۹۱۸,۱۲۷,۶۶۵	۳/۳۸٪
البرز	۱۳۱,۷۷۶,۶۳۱	۱۴۳,۶۷۷,۸۲۹	۹/۰۳٪	۴۷۷,۶۱۵,۰۰۷	۵۴۳,۱۱۶,۷۱۲	۱۳/۷۱٪
ایلام	۲۷,۷۶۷,۷۷۴	۲۷,۷۲۱,۱۶۱	-۰/۱۷٪	۷۷,۹۰۷,۱۵۷	۸۱,۴۴۱,۲۷۵	۴/۵۴٪
بوشهر	۵۳,۸۳۶,۱۲۶	۵۳,۳۰۷,۵۰۹	-۰/۹۸٪	۱۸۶,۶۴۹,۸۶۰	۱۹۴,۶۱۴,۳۷۵	۴/۲۷٪
تهران	۹۲۶,۷۸۰,۳۱۳	۱,۰۵۰,۵۰۷,۱۴۶	۱۳/۳۵٪	۶,۲۴۲,۳۹۳,۹۷۷	۷,۵۷۵,۵۰۶,۰۶۱	۲۱/۳۶٪
چهارمحال و بختیاری	۴۱,۶۲۵,۶۴۰	۴۱,۱۷۴,۷۱۵	-۱/۱۱٪	۱۲۶,۴۶۴,۴۸۱	۱۲۵,۳۱۸,۶۴۶	-۰/۹۱٪
خراسان جنوبی	۲۹,۹۷۰,۳۹۷	۲۹,۱۳۲,۲۲۶	-۲/۸۰٪	۸۵,۳۶۸,۱۳۵	۸۲,۹۷۷,۴۰۵	-۲/۸۰٪
خراسان رضوی	۳۲۷,۵۷۳,۳۱۱	۳۳۷,۳۰۲,۷۱۷	۳/۹۷٪	۱,۰۳۴,۶۶۸,۷۳۹	۱,۱۲۵,۲۷۸,۳۷۲	۸/۷۶٪
خراسان شمالی	۴۱,۶۰۶,۲۱۱	۴۰,۱۸۶,۴۸۶	-۳/۴۱٪	۱۰۰,۴۳۲,۱۶۵	۹۹,۹۱۶,۴۷۲	-۰/۵۱٪
خوزستان	۲۲۸,۹۷۴,۰۱۸	۲۲۱,۸۰۰,۲۵۱	-۳/۱۳٪	۷۶۲,۲۱۲,۸۶۰	۷۳۸,۱۲۷,۷۱۵	-۳/۱۶٪
زنجان	۱۰۴,۷۸۳,۱۰۲	۱۰۷,۰۶۸,۷۴۷	۲/۱۸٪	۱۶۱,۴۳۸,۱۹۸	۱۷۳,۵۹۶,۷۷۵	۷/۵۳٪
سمنان	۳۲,۴۸۲,۳۷۱	۳۳,۲۹۳,۵۰۱	۲/۵۰٪	۹۸,۴۷۶,۰۲۴	۱۰۱,۱۷۶,۵۲۵	۲/۷۴٪
سیستان و بلوچستان	۱۲۴,۳۶۰,۱۶۸	۱۲۲,۲۲۱,۶۲۰	-۱/۷۲٪	۳۲۵,۴۹۲,۸۴۵	۳۲۸,۴۷۴,۲۶۱	-۰/۹۲٪
فارس	۲۸۱,۵۹۳,۴۵۰	۲۸۸,۲۶۶,۴۳۷	۲/۳۷٪	۹۴۴,۸۳۹,۰۷۶	۱,۰۰۱,۶۲۵,۰۷۱	۶/۰۱٪
قزوین	۶۳,۰۷۶,۰۶۶	۶۴,۶۳۹,۷۱۳	۲/۴۶٪	۱۸۰,۹۶۶,۶۲۰	۱۹۴,۴۵۴,۵۳۳	۷/۴۵٪
قم	۶۳,۴۴۷,۲۹۳	۶۶,۱۸۱,۶۵۵	۴/۳۱٪	۲۰۵,۴۴۶,۲۳۲	۲۱۹,۰۰۵,۵۸۲	۶/۶۰٪
کردستان	۸۰,۶۴۷,۳۶۴	۸۰,۴۲۳,۵۱۳	-۰/۲۸٪	۲۱۸,۱۲۳,۴۱۸	۲۳۰,۴۲۶,۳۸۹	۵/۶۴٪
کرمان	۱۳۷,۴۵۷,۱۹۷	۱۳۶,۸۷۷,۹۳۲	-۰/۴۲٪	۴۷۰,۰۰۲,۲۳۴	۴۶۵,۹۲۸,۶۰۲	-۰/۸۷٪
کرمانشاه	۸۹,۹۲۹,۵۲۷	۹۲,۰۸۶,۸۰۹	۲/۴۰٪	۲۷۰,۸۹۴,۸۶۶	۳۰۱,۲۸۵,۱۴۲	۱۱/۲۳٪
کهگیلویه و بویراحمد	۳۷,۰۰۴,۴۸۴	۳۶,۶۹۳,۲۶۵	-۰/۸۴٪	۹۱,۱۷۲,۵۰۱	۹۱,۶۲۶,۱۱۱	-۰/۵۰٪
گلستان	۹۳,۲۹۷,۸۱۰	۹۰,۳۷۴,۳۵۷	-۳/۱۳٪	۲۷۸,۶۳۳,۴۹۴	۲۸۴,۱۳۰,۵۵۴	۱/۹۷٪
گیلان	۱۵۰,۵۲۳,۱۲۳	۱۴۸,۷۷۹,۰۳۵	-۱/۱۶٪	۴۹۷,۱۰۵,۴۷۷	۵۱۱,۶۱۵,۲۰۹	۲/۹۲٪
لرستان	۷۹,۵۹۶,۸۳۹	۷۷,۹۶۵,۶۶۷	-۲/۰۵٪	۲۱۷,۲۰۴,۱۹۰	۲۱۶,۴۷۸,۸۱۸	-۰/۱۳٪
مازندران	۱۸۳,۱۹۶,۴۹۲	۱۸۲,۹۱۸,۹۸۸	-۰/۱۵٪	۷۳۶,۶۶۶,۹۳۶	۷۶۷,۵۰۴,۵۸۰	۴/۱۹٪
مرکزی	۶۴,۵۰۳,۸۶۹	۶۴,۴۴۳,۱۷۳	-۰/۰۹٪	۱۹۲,۱۲۶,۶۴۰	۱۹۴,۹۷۴,۸۹۶	۱/۴۸٪
هرمزگان	۱۲۳,۷۳۰,۷۱۴	۱۲۸,۱۲۸,۷۳۴	۳/۵۵٪	۳۵۵,۹۷۴,۳۳۳	۳۹۶,۴۰۹,۹۴۸	۱۱/۳۶٪
همدان	۸۴,۲۰۰,۳۱۴	۸۴,۳۸۷,۹۱۴	۰/۲۲٪	۲۳۸,۴۲۸,۳۹۹	۲۴۴,۷۸۶,۰۳۶	۲/۶۷٪
یزد	۵۴,۸۴۰,۷۳۸	۵۵,۸۵۱,۱۹۰	۱/۸۴٪	۲۱۴,۶۲۷,۶۱۳	۲۳۱,۱۸۷,۹۵۰	۷/۷۲٪

۲-۲-۶- تعداد سرانه تراکنش‌های کارتخوان فروشگاه‌های در استان‌های کشور

استفاده از ابزارهای پذیرشی که در انجام عملیات پرداخت الکترونیکی نیازی به ارائه فیزیک کارت بانکی ندارد (یعنی ابزارهای پذیرش اینترنتی و کدهای دستوری (USSD)) بر خلاف کارتخوان فروشگاه‌های لزوماً به منطقه و یا استان خاصی تعلق نداشته و انجام تراکنش به وسیله این ابزارها (که هر یک از پذیرندگان آن به یک

استان خاص تعلق دارند) از نقاط مختلف کشور امکان پذیر است. به همین دلیل شکل زیر به منظور نمایش تعداد سرانه تراکنش‌ها صرفاً برای ابزار کارتخوان فروشگاه‌های (که موقعیت محلی برای آن معنی دار بوده) در استان‌های مختلف برای مرداد ۱۴۰۴ ترسیم شده است.

شکل ۲-۱۴ تعداد سرانه تراکنش‌های کارتخوان فروشگاه‌های به ازای افراد بالای ۱۸ سال در هر استان - مرداد ۱۴۰۴

همانطور در شکل ۲-۱۴ ملاحظه می‌شود استان‌های اردبیل، فارس و هرمزگان در سه جایگاه برتر تعداد سرانه تراکنش‌های کارتخوان فروشگاه‌های به ازای افراد بالای ۱۸ سال در هر استان، قرار گرفته‌اند و خراسان جنوبی، مرکزی و چهارمحال و بختیاری کمترین تعداد سرانه تراکنش‌های این ابزار را در مرداد ۱۴۰۴ داشته‌اند.

۳-۲- شاخص‌های پراکندگی مبلغی تراکنش‌ها

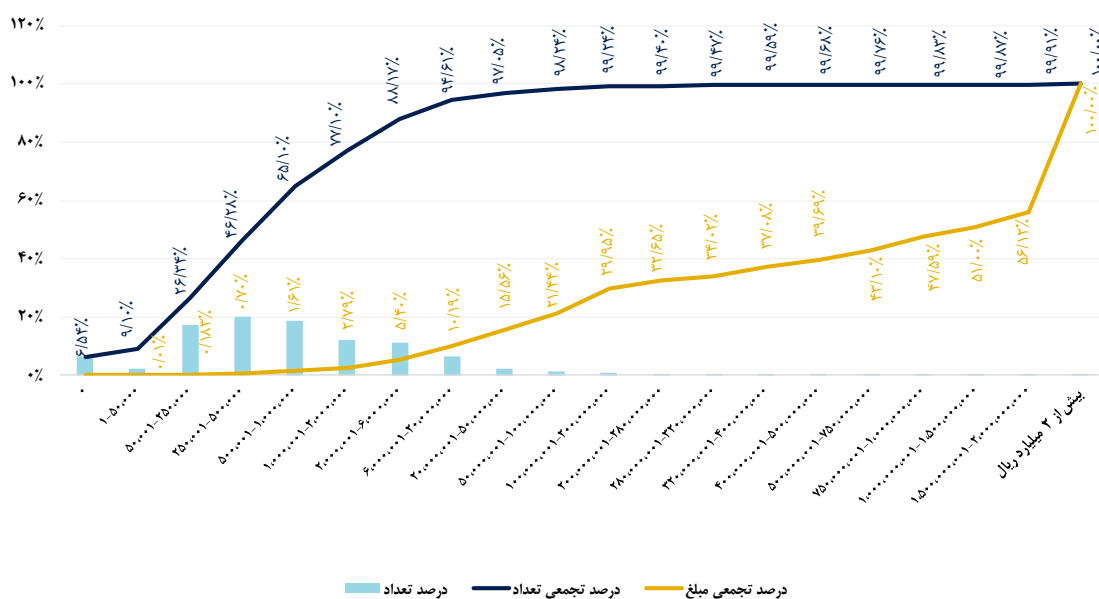
در این قسمت به بررسی دقیق‌تر مبالغ تراکنش‌ها پرداخته می‌شود. بدین منظور ابتدا دامنه مبلغی تراکنش‌های هر سه ابزار پذیرش به تفکیک ارائه شده و سپس نسبت دهکی برای کل ابزارهای پذیرش و نیز دهک‌های قیمتی به تفکیک هر خدمت و به طور هم‌زمان به تفکیک نوع ابزار ارائه می‌شود.

۲-۳-۱- دامنه مبلغی تراکنش‌های ابزارهای پذیرش شبکه

در این بخش از گزارش شکل دامنه مبلغی تراکنش‌های هر سه ابزارهای پذیرش یعنی "کارتخوان فروشگاهی"، "ابزار پذیرش کدهای دستوری (USSD)" و "ابزار پذیرش اینترنتی" در مرداد ۱۴۰۴ ترسیم شده و مورد بررسی قرار می‌گیرد.

بر اساس شکل ۲-۱۵ دامنه مبلغی تراکنش‌های ابزار کارتخوان فروشگاهی ترسیم شده است. این دامنه‌ها با توجه دامنه مبلغی کارمزد تراکنش‌ها به شرح زیر می‌باشد:

- زیر ۶,۰۰۰,۰۰۰ ریال
 - بین ۶,۰۰۰,۰۰۱ ریال تا ۲۸۰,۰۰۰,۰۰۰ ریال
 - بین ۲۸۰,۰۰۰,۰۰۱ ریال تا ۴۰۰,۰۰۰,۰۰۰ ریال
 - بیش از ۴۰۰,۰۰۰,۰۰۰ ریال
- سهم تراکنش‌های مانده‌گیری از کل تعداد تراکنش‌های ابزار کارتخوان فروشگاهی ۴/۲۴ درصد می‌باشد. همانگونه که از اطلاعات موجود در شکل ۲-۱۵ مشخص است در مرداد ۱۴۰۴:
- ۸۷/۶۹ درصد تعداد تراکنش‌های ابزار کارتخوان فروشگاهی مبلغ کمتر از ۶,۰۰۰,۰۰۰ ریال داشته‌اند.
 - ۷/۹۶ درصد تراکنش‌های ابزار کارتخوان فروشگاهی، در بازه مبلغی ۶,۰۰۰,۰۰۱ ریال تا ۲۸۰,۰۰۰,۰۰۰ ریال بوده‌اند.
 - ۰/۰۴ درصد تراکنش‌های ابزار کارتخوان فروشگاهی، در بازه مبلغی ۲۸۰,۰۰۰,۰۰۱ ریال تا ۴۰۰,۰۰۰,۰۰۰ ریال بوده‌اند.
 - ۰/۰۷ درصد تراکنش‌ها با مبلغ بالای ۴۰۰,۰۰۰,۰۰۰ ریال انجام گرفته‌اند.

شکل ۲-۱۶ دامنه مبلغی تراکنش‌های ابزار پذیرش اینترنتی (بر حسب ریال) - مرداد ۱۴۰۴

۲-۳-۲- نسبت متوسط ارزش دهک دهم به دهک اول تراکنش‌ها

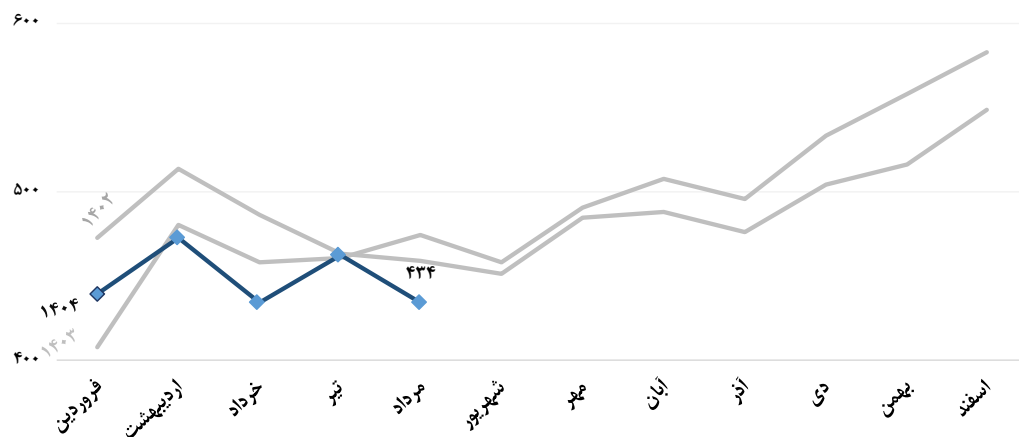
در این بخش شاخص نسبت دهکی^۱ به منظور اندازه‌گیری متوسط مبلغ تراکنش‌های دهک‌های تراکنشی شاپرک محاسبه می‌گردد. محاسبه این نسبت برای مبلغ تراکنش‌ها، بیانگر توزیع نابرابر مبلغی تراکنش‌های پرداخت الکترونیک کارتی می‌باشد که روند غیر متمرکز آن بیانگر تغییر ارزش تراکنش‌های این شبکه همراه با تغییرات اقتصادی جامعه می‌باشد. جدول ۲-۱۶ شاخص نسبت دهکی مبلغ تراکنش‌های شبکه شاپرک را در مرداد ماه ۱۴۰۴ در مقایسه با ماه گذشته و نیز ماه مشابه سال ۱۴۰۳ ارائه نموده است.

جدول ۲-۱۶ مقایسه تغییرات ماهانه و نقطه به نقطه شاخص نسبت دهکی

محاسبه نسبت دهکی	مقایسه ماهانه			مقایسه نقطه به نقطه		
	تیر ۱۴۰۴	مرداد ۱۴۰۴	نرخ رشد	مرداد ۱۴۰۳	مرداد ۱۴۰۴	نرخ رشد
میانگین مبالغ تراکنش دهک دهم (ریال)	۳۲,۴۸۱,۹۲۳	۳۴,۵۶۲,۲۴۸	۶/۴۰٪	۲۴,۱۷۵,۱۳۸	۳۴,۵۶۲,۲۴۸	۴۲/۹۷٪
میانگین مبالغ تراکنش دهک اول (ریال)	۷۰,۲۴۱	۷۹,۶۷۹	۱۳/۴۴٪	۵۰,۹۶۰	۷۹,۶۷۹	۵۶/۳۶٪
نسبت دهکی	۴۶۲/۴۳	۴۳۳/۷۷	-۶/۲۰٪	۴۷۴/۴۰	۴۳۳/۷۷	-۸/۵۶٪

ملاحظه می‌شود که نسبت دهکی در مقایسه نقطه به نقطه رشد ۸/۵۶- درصدی و در قیاس ماهانه نیز رشد ۶/۲۰- درصدی داشته است. در قیاس ماهانه، متوسط مبلغی تراکنش‌های دهک دهم رشد ۶/۴۰ درصدی و متوسط مبلغی دهک اول نیز رشد ۱۳/۴۴ درصدی را تجربه نموده است که در نهایت منجر به رشد ۶/۲۰- درصدی نسبت متوسط قیمت دهک دهم به دهک اول در قیاس ماهانه شده است.

^۱ به واژه نامه رجوع شود.

شکل ۱۸-۲ مقایسه روند نسبت متوسط مبالغ دهک دهم به دهک اول قیمتی از ابتدای سال ۱۴۰۲

با توجه به شکل ۱۸-۲، نسبت دهکی در مرداد ۱۴۰۴ نسبت به ماه گذشته روند کاهشی داشته است، به طوری که نسبت دهکی در مرداد ۱۴۰۴ نسبت به تیر رشد ۲۸/۶۶- واحدی را تجربه نموده و برابر با ۴۳۴ است.

۲-۳-۳- بررسی دهک‌های قیمتی هر خدمت به تفکیک ابزار پذیرش

در این بخش به منظور بررسی دقیق‌تر مبالغ تراکنش‌ها، دهک‌های قیمتی هر دو خدمت "خرید کالا و خدمات" و "پرداخت قبض و خرید شارژ" به ازای هر یک از ابزارهای پذیرش ارائه شده است.

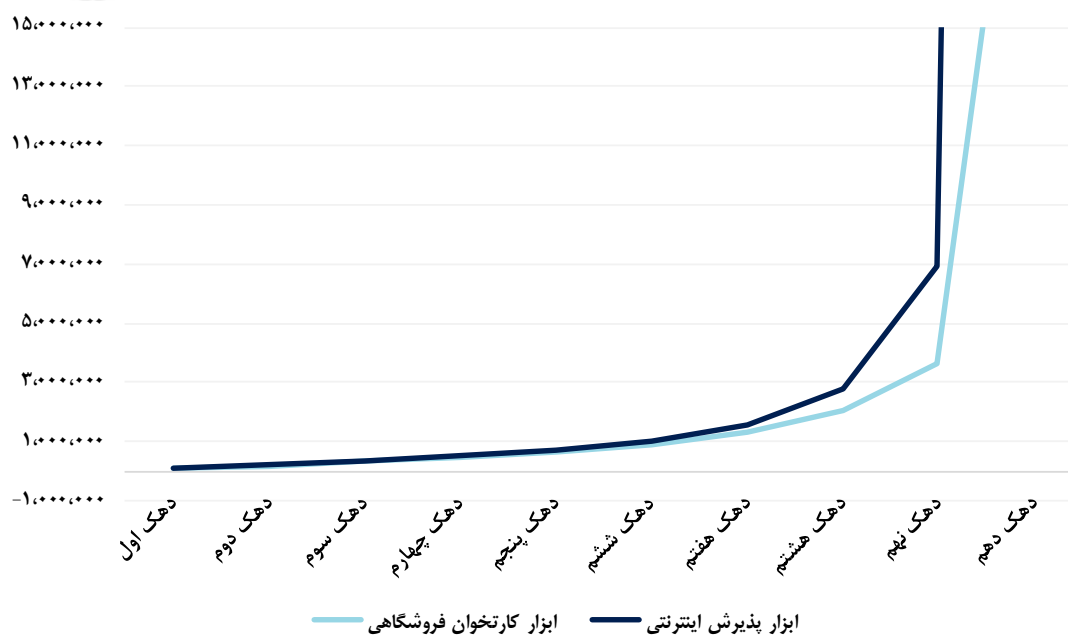
جدول ۱۷-۲ اطلاعات مربوط به متوسط مبالغ هر دهک قیمتی خدمت "خرید کالا و خدمات" را به تفکیک ابزارهای پذیرش ارائه نموده است.

جدول ۱۷-۲ متوسط مبالغ هر دهک قیمتی خدمت "خرید کالا و خدمات" به ازای هر ابزار پذیرش

متوسط مبالغ هر دهک در هر یک از ابزارهای پذیرش		دهک قیمتی
(مبالغ بر حسب ریال)		
ابزار پذیرش اینترنتی	ابزار کارتخوان فروشگاهی	
۱۰۲,۹۰۷/۲۹	۸۰,۱۰۷/۶۶	دهک اول
۲۴۷,۱۴۴/۲۰	۱۹۴,۷۶۵/۳۰	دهک دوم
۳۷۲,۳۴۳/۴۸	۳۱۷,۶۴۹/۰۲	دهک سوم
۵۰۱,۵۷۸/۴۷	۴۶۳,۲۷۱/۹۰	دهک چهارم
۶۹۱,۲۸۳/۴۷	۶۴۳,۷۴۵/۱۳	دهک پنجم
۱,۰۰۵,۲۹۶/۳۷	۹۱۰,۸۷۲/۹۱	دهک ششم
۱,۵۵۶,۹۶۲/۳۸	۱,۳۰۸,۰۲۹/۴۷	دهک هفتم
۲,۷۸۶,۰۰۲/۲۲	۲,۰۲۹,۹۵۵/۶۶	دهک هشتم
۶,۹۳۵,۴۰۳/۳۵	۳,۶۳۳,۳۴۱/۷۱	دهک نهم
۱۸۶,۱۷۹,۳۸۰/۶۱	۲۷,۴۲۲,۲۶۵/۵۸	دهک دهم

* ارائه خدمت خرید کالا و خدمات از طریق ابزار پذیرش کدهای دستوری (USSD) ممنوع و متوقف شده است.

با توجه به اطلاعات جدول فوق ملاحظه می‌شود که متوسط مبلغ تراکنش‌های "خرید کالا و خدمات" در دهک آخر قیمتی در ابزار پذیرش اینترنتی بالاتر از ابزار کارتخوان فروشگاهی است، این امر مؤید این موضوع است که ابزار پذیرش اینترنتی ابزار مطلوب انجام تراکنش‌های خرید در دهک دهم می‌باشد. در خدمت "خرید کالا و خدمات" اعداد جدول مبین آن است که به طور متوسط ۶۰ درصد تراکنش‌ها (۶ دهک) در ابزارهای کارتخوان فروشگاهی و اینترنتی مربوط به "خرید کالا و خدمات" با مبلغ کمتر از ۱,۰۰۰,۰۰۰ ریالی بوده است. اطلاعات جدول ۱۷-۲ در شکل ۱۹-۲ برای مقایسه بهتر ترسیم شده است.

شکل ۲-۱۹ متوسط مبالغ دهک‌های قیمتی در خدمت خرید کالا و خدمات - مرداد ۱۴۰۴

در شکل ۲-۱۹ به علت نمایش بهتر، متوسط مبلغ دهک دهم به ۱۵,۰۰۰,۰۰۰ ریال محدود شده است تا اختلاف متوسط قیمت ابزارها در دهک‌های دیگر قابل تشخیص باشد. در این ماه متوسط مبلغ دهک دهم تراکنش‌های خرید کالا و خدمات توسط ابزار پذیرش اینترنتی ۱۸۶,۱۷۹,۳۸۰/۶۱ ریال بوده است.

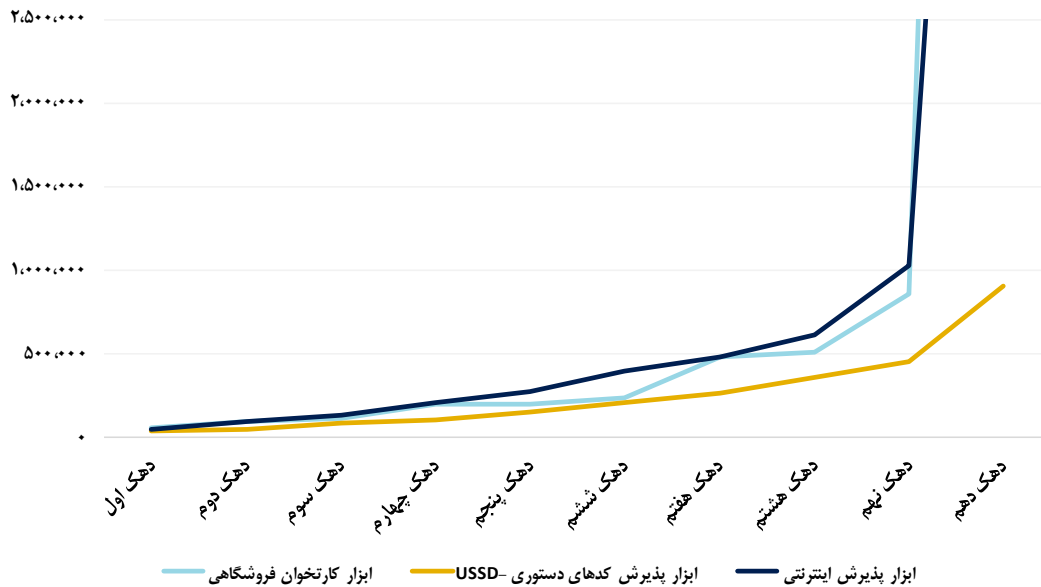
جدول ۲-۱۸ اطلاعات مربوط به متوسط مبالغ هر دهک قیمتی خدمت "پرداخت قبض و خرید شارژ" را به تفکیک ابزارهای پذیرش ارائه نموده است.

جدول ۱۸-۲ متوسط مبالغ دهک‌های قیمتی خدمت "پرداخت قبض و خرید شارژ" به ازای هر ابزار پذیرش

دهک قیمتی	متوسط مبالغ هر دهک در هر یک از ابزارهای پذیرش (مبالغ بر حسب ریال)		
	ابزار پذیرش اینترنتی	ابزار پذیرش کدهای دستوری - USSD	ابزار کارتخوان فروشگاه
دهک اول	۵۲,۱۰۳/۴۴	۳۸,۳۴۲/۵۹	۶۰,۶۱۲/۹۸
دهک دوم	۱۰۱,۱۷۳/۵۸	۵۱,۹۶۳/۳۷	۱۰۰,۰۰۰/۰۰
دهک سوم	۱۴۰,۴۰۲/۲۰	۸۵,۰۵۴/۸۴	۱۲۰,۳۳۴/۶۳
دهک چهارم	۲۰۸,۳۰۷/۵۲	۱۰۴,۱۳۷/۹۵	۲۰۰,۰۰۰/۰۰
دهک پنجم	۲۸۱,۵۳۴/۹۳	۱۵۲,۵۶۷/۶۸	۲۰۰,۰۰۰/۰۰
دهک ششم	۴۰۳,۶۱۱/۷۲	۲۰۶,۹۱۰/۸۵	۲۴۱,۷۳۹/۱۶
دهک هفتم	۴۸۶,۷۵۸/۰۷	۲۶۷,۱۹۵/۰۴	۴۸۷,۱۴۴/۹۳
دهک هشتم	۶۲۱,۱۱۹/۷۹	۳۶۶,۴۶۰/۶۵	۵۰۸,۵۴۵/۶۸
دهک نهم	۱,۰۳۴,۳۹۸/۹۹	۴۵۴,۵۸۲/۵۶	۸۶۳,۶۶۱/۶۳
دهک دهم	۹,۳۹۵,۶۵۹/۳۷	۹۰۳,۷۸۶/۳۷	۱۷,۳۵۳,۱۴۶/۵۱

با توجه به اطلاعات جدول ۱۸-۲ به نظر می‌رسد که از ابزار کارتخوان فروشگاه و نیز ابزار پذیرش کدهای دستوری (USSD) به طور عمده برای خرید کارت‌های شارژ تلفن همراه اعتباری نیز استفاده می‌شود. به طوری که بیشترین تعداد تراکنش از نوع خدمت پرداخت قبض و خرید شارژ صورت گرفته توسط کارتخوان فروشگاه، خرید کارت شارژ ۱۰۰,۰۰۰، ۲۰۰,۰۰۰ ریالی بوده است که به طور متوسط ۳۰ درصد تراکنش‌های این ابزار (سه دهک قیمتی) را در بر می‌گیرد. به عبارتی این طور به نظر می‌رسد که به طور متوسط حداقل ۳۰ درصد تراکنش‌های ابزار کارتخوان فروشگاه مربوط به خرید کارت شارژ تلفن همراه اعتباری بوده است.

شکل ۲-۲۰ متوسط مبالغ دهک‌های قیمتی در خدمت پرداخت قبض و خرید شارژ را به تفکیک ابزارهای پذیرش نشان می‌دهد.

شکل ۲-۲۰ متوسط مبالغ دهک‌های قیمتی در خدمت پرداخت قبض و خرید شارژ - مرداد ۱۴۰۴

در شکل ۲-۲۰ به علت نمایش بهتر، دهک دهم به ۲,۵۰۰,۰۰۰ ریال محدود شده است تا اختلاف متوسط قیمت ابزارها در دهک‌های دیگر قابل تشخیص باشد. متوسط مبلغ دهک دهم خدمت "پرداخت قبض و خرید شارژ" در ابزار پذیرش اینترنتی حدود ۹,۲۹۵,۶۵۹/۳۷ ریال و متوسط مبلغ دهک دهم تراکنش‌های این خدمت در ابزار کارتخوان فروشگاهی در حدود ۱۷,۳۵۳,۱۴۶/۵۱ ریال بوده است. این در حالی است که در ابزار پذیرش کدهای دستوری (USSD) متوسط مبلغ دهک دهم حدود ۹۰۳,۷۸۶/۳۷ ریال بوده است که نسبت به دو ابزار پذیرش دیگر، به طور قابل ملاحظه‌ای کمتر است.

فصل ۳

کیفیت ارائه خدمات پرداخت الکترونیک کارتی

کیفیت ارائه خدمات توسط شبکه پرداخت الکترونیک کشور و شرکت شاپرک و همچنین بررسی تعداد خطاهای هر گروه خطایی از موارد تحت بررسی در این بخش از گزارش می باشد.

۳- کیفیت انجام خدمات پرداخت الکترونیک کارتی

ارتقای کیفیت خدمات ارائه شده اصلی ترین هدف شرکت های ارائه دهنده آن خدمات می باشد؛ چرا که ارتقای کیفیت خدمت ارائه شده افزایش مطلوبیت و رضایت مندی مصرف کننده را به دنبال خواهد داشت. شرکت شاپرک نیز در راستای وظایف نظارتی خود، به دنبال افزایش کیفیت انجام خدمات ارائه شده در شبکه و انجام صحیح پرداخت ها می باشد. کاهش خطاها و تراکنش های ناتمام از یک سو و افزایش کیفیت خدمات حس شده خدمات و کیفیت خدمات زمانی از سوی دیگر منجر به بهبود عملکرد شاپرک می گردد در ادامه شاخص هایی برای سنجش این هدف ارائه می گردد.

۳-۱- سهم تراکنش‌های موفق از کل تراکنش‌ها

یکی از اصلی‌ترین برنامه‌های شرکت شاپرک، تلاش برای کاهش وقوع خطاهای شبکه و افزایش نسبت تراکنش‌های موفق از کل تراکنش‌ها می‌باشد. در حال حاضر در شبکه پرداخت الکترونیک کارتی، خطاها در چهار گروه^۱ "خطای صادرکنندگی"، "خطای پذیرندگی"، "خطای شاپرکی" و "خطای کاربری" طبقه‌بندی می‌شوند. جدول ۳-۱ اطلاعات مربوط به تعداد تراکنش‌های موفق و ناموفق (خطا) کل شبکه شاپرک را نشان می‌دهد که این بررسی حکایت از سهم ۹۲/۸۰ درصدی تراکنش‌های موفق و ۷/۲۰ درصدی خطاهای رخ داده در مرداد ۱۴۰۴ دارد.

جدول ۳-۱ تعداد و سهم تراکنش‌های موفق و ناموفق از کل تراکنش‌ها - مرداد ۱۴۰۴

نوع تراکنش	تعداد	سهم
تراکنش‌های موفق	۴,۴۷۸,۴۳۰,۷۳۷	۹۲/۸۰٪
تراکنش‌های ناموفق و خطادار	۳۴۷,۶۷۷,۴۵۵	۷/۲۰٪
تعداد کل تراکنش‌ها	۴,۸۲۶,۱۰۸,۱۸۲	۱۰۰٪

۳-۲- آنالیز خطاهای تراکنش‌ها

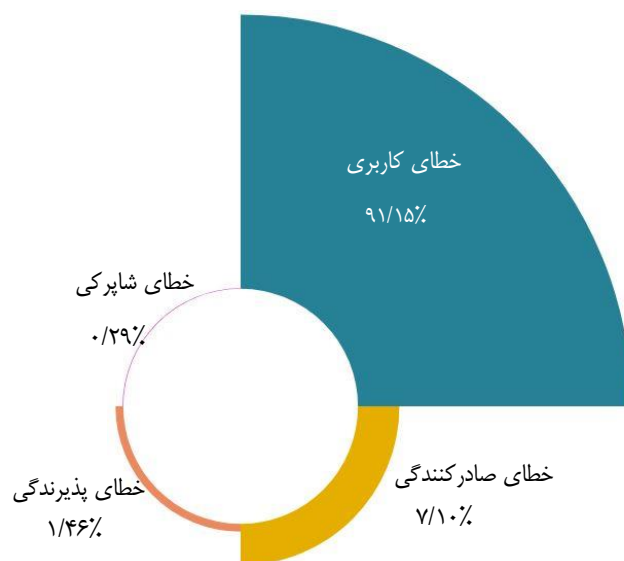
همانطور که ذکر گردید، خطاهای تراکنش‌ها انواع مختلفی دارند که اطلاعات مربوط به آمار تعدادی هر یک از انواع خطا در مرداد ۱۴۰۴ و ماه گذشته در جدول ۳-۲ ارائه شده است. اطلاعات مندرج در این جدول تغییرات مربوط به هر یک از انواع تراکنش‌های موفق و ناموفق را نشان می‌دهد.

^۱ برای تعاریف انواع خطا به واژه نامه رجوع شود.

جدول ۳-۲ مقایسه تعداد تیراکنش‌ها و خطاها - مرداد ۱۴۰۴ نسبت به ماه گذشته

نوع تیراکنش و انواع خطا	تیر ۱۴۰۴	مرداد ۱۴۰۴	نرخ رشد
خطای پذیرندگی	۹,۳۷۹,۹۱۸	۵,۰۷۵,۳۸۲	-۴۵/۸۹٪
خطای کاربری	۳۲۹,۰۳۶,۷۶۰	۳۱۶,۹۱۰,۸۹۱	-۳/۶۹٪
خطای صادرکنندگی	۴۹,۸۱۷,۱۲۰	۲۴,۶۹۴,۴۵۶	-۵۰/۴۳٪
خطای شاپرکی	۸۱۵,۷۲۴	۹۹۶,۷۲۶	۲۲/۱۹٪
تعداد کل تیراکنش‌های ناموفق	۳۸۹,۰۴۹,۵۲۲	۳۴۷,۶۷۷,۴۵۵	-۱۰/۶۳٪
تعداد کل تیراکنش‌های موفق	۴,۳۲۳,۴۸۳,۰۲۳	۴,۴۷۸,۴۳۰,۷۲۷	۳/۵۸٪
تعداد کل تیراکنش‌ها	۴,۷۱۲,۵۳۲,۵۴۵	۴,۸۲۶,۱۰۸,۱۸۲	۲/۴۱٪

نرخ رشد تعداد تیراکنش‌های خطا در تمام گروه‌های خطایی در مرداد ۱۴۰۴ نسبت به ماه گذشته در جدول ۳-۲ قابل ملاحظه می‌باشد. با توجه به این جدول در مجموع تعداد تیراکنش‌های ناموفق نسبت به ماه گذشته، ۱۰/۶۳ درصد کاهش یافته است. همچنین تعداد تیراکنش تمامی گروه‌های خطایی به جز خطای شاپرکی نسبت به ماه گذشته، کاهش یافته‌اند.

شکل ۳-۱ سهم هر یک از انواع خطا از مجموع تیراکنش‌های ناموفق - مرداد ۱۴۰۴

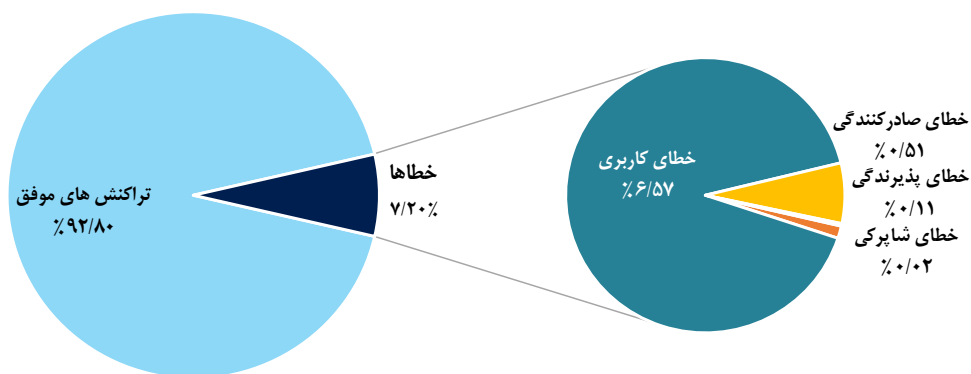
همچنین در راستای بررسی‌های انجام گرفته، اطلاعات شکل ۳-۱ حاکی از آن است که بروز خطای کاربری عمده‌ترین دلیل بروز خطاها بوده و ۹۱/۱۵ درصد از کل تیراکنش‌های خطا را شامل می‌شود. این نوع خطا به

عملکرد شبکه پرداخت الکترونیک ارتباطی نداشته و ناشی از عملکرد دارنده کارت (نظیر کمبود موجودی یا فراموشی رمز) می باشد.

جدول ۳-۳ آنالیز خطاهای رخ داده در شبکه پرداخت الکترونیک karti - مرداد ۱۴۰۴

نوع تراکنش و انواع خطا	تعداد	سهم
موفق	۴,۴۷۸,۴۳۰,۷۲۷	۹۲/۸۰٪
تراکنش های موفق		
خطای پذیرندگی	۵,۰۷۵,۳۸۲	۰/۱۱٪
خطای کاربری	۳۱۶,۹۱۰,۸۹۱	۶/۵۷٪
خطای صادرکنندگی	۲۴,۶۹۴,۴۵۶	۰/۵۱٪
خطای شاپرکی	۹۹۶,۷۲۶	۰/۰۲٪
ناموفق		
تعداد کل تراکنش ها	۴,۸۲۶,۱۰۸,۱۸۲	۱۰۰/۰۰٪

در ادامه اطلاعات جدول ۳-۳ در شکل زیر به تصویر کشیده شده و سهم هر یک از انواع تراکنش های موفق و ناموفق از کل تراکنش ها در شکل آمده است.

شکل ۳-۲ سهم هر یک از انواع تراکنش های ناموفق و تراکنش های موفق از کل تراکنش ها - مرداد ۱۴۰۴

همانگونه که در شکل ۳-۲ ملاحظه می شود، کمترین سهم در تراکنش های خطادار مربوط به خطای شاپرکی با سهم ۰/۰۲ درصدی از کل تراکنش ها بوده است. این نوع خطا سهم ۰/۲۹ درصدی را در بین تراکنش های خطادار داشته که در شکل ۳-۱ نشان داده شده است.

جهت بررسی تغییرات تراکنش‌های خطا در دو ماه متوالی بهتر است سهم انواع خطا نسبت به کل تراکنش‌های صورت گرفته در ماه مورد نظر، مورد قیاس قرار گیرد. لذا تغییر سهم تراکنش‌های خطا در مرداد ۱۴۰۴ نسبت به ماه گذشته در جدول ۳-۴ ارائه شده است.

جدول ۳-۴ قیاس سهم هر یک از انواع خطا - مرداد ۱۴۰۴ و ماه گذشته

سهم از کل تراکنش‌ها			نوع تراکنش و انواع خطا	
تغییر	مرداد ۱۴۰۴	تیر ۱۴۰۴		
-۰/۰۹٪	۰/۱۱٪	۰/۲۰٪	خطای پذیرندگی	ناموفق
-۰/۴۲٪	۶/۵۷٪	۶/۹۸٪	خطای کاربری	
-۰/۵۵٪	۰/۵۱٪	۱/۰۶٪	خطای صادرکنندگی	
۰/۰۰۳٪	۰/۰۲۱٪	۰/۰۱۷٪	خطای شاپرکی	
-۱/۰۵٪	۷/۲۰٪	۸/۲۶٪	تعداد کل تراکنش‌های ناموفق	موفق
۱/۰۵٪	۹۲/۸۰٪	۹۱/۷۴٪	تعداد کل تراکنش‌های موفق	
-	۱۰۰/۰۰٪	۱۰۰/۰۰٪	تعداد کل تراکنش‌ها	

اطلاعات جدول ۳-۴ مبین کاهش سهم تمام گروه خطاها به جز خطای شاپرکی در مرداد ۱۴۰۴ نسبت به تیر می‌باشد.

۳-۳- کیفیت خدمات شاپرک

یکی از دلایل وجودی شرکت شاپرک و از مهم‌ترین اهداف آن، بهبود امکان دسترسی به خدمات و انجام تراکنش موفق در هر زمانی می‌باشد. برای سنجش میزان تحقق این هدف، شاخص کیفیت خدمات تعریف شده که سهم تراکنش‌های موفق سیستمی کل شبکه یا تراکنش‌های موفق سیستمی سوئیچ شاپرک را از کل تراکنش‌ها محاسبه می‌کند. در ادامه اطلاعات مربوط به شاخص کیفیت خدمات در جدول ۳-۵ ارائه شده است.

گزارش اقتصادی شاپرک

جدول ۵-۳ کیفیت خدمات شاپرک و کل شبکه پرداخت الکترونیک کارتی

مرداد ۱۴۰۴		تیر ۱۴۰۴		مرداد ۱۴۰۳		تراکنش‌های موفق
کیفیت خدمات	تعداد تراکنش	کیفیت خدمات	تعداد تراکنش	کیفیت خدمات	تعداد تراکنش‌ها	
۹۹/۳۶٪	۴,۷۹۵,۳۴۱,۶۱۸	۹۸/۷۳٪	۴,۶۵۲,۵۱۹,۷۸۳	۹۹/۲۹٪	۴,۸۱۲,۳۸۱,۱۴۴	تراکنش‌های موفق سیستمی کل شبکه پرداخت ^۱
۹۹/۹۸٪	۴,۸۲۵,۱۱۱,۴۵۶	۹۹/۹۸٪	۴,۷۱۱,۷۱۶,۸۲۱	۹۹/۸۲٪	۴,۸۳۷,۷۷۵,۴۳۷	تراکنش‌های موفق سیستمی شاپرک ^۲
-	۴,۸۲۶,۱۰۸,۱۸۲	-	۴,۷۱۲,۵۳۲,۵۴۵	-	۴,۸۴۶,۶۰۶,۸۹۰	تعداد کل تراکنش

جدول ۵-۳ مبین در دسترس بودن ۹۹/۹۸ درصدی خدمات شرکت شاپرک در مرداد ۱۴۰۴ می‌باشد که نسبت به مرداد ۱۴۰۳ و تیر ۱۴۰۴ به ترتیب رشد ۰/۱۶۲ و ۰/۰۰۳- درصدی داشته است.

در نمودارهای شکل ۳-۳ و شکل ۴-۳ به ترتیب روند کیفیت خدمات تراکنش‌های موفق سیستمی شاپرک و کل شبکه پرداخت در دوازده ماه منتهی به مرداد ۱۴۰۴ قابل مشاهده است.

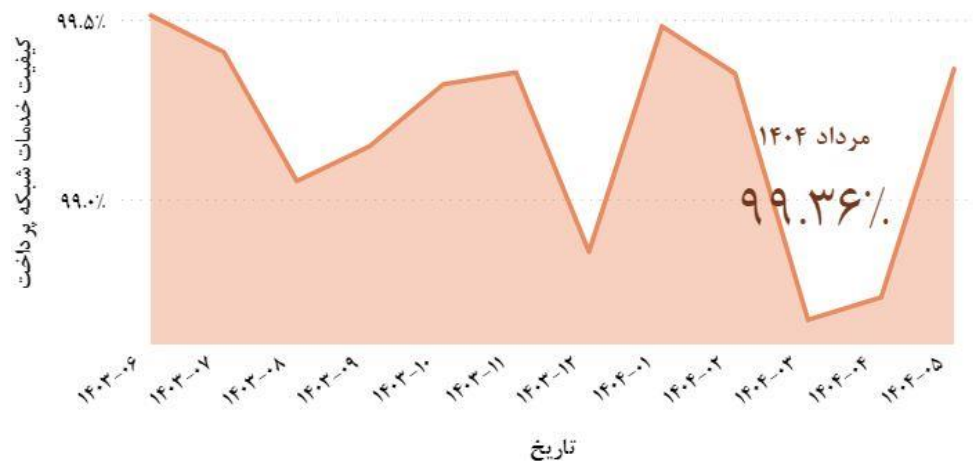

شکل ۳-۳ روند کیفیت خدمات شاپرک در ۱۲ ماه منتهی به مرداد ۱۴۰۴

^۱ به واژه نامه رجوع شود

^۲ به واژه نامه رجوع شود.

با توجه به شکل ۳-۳ کمترین و بیشترین درصد کیفیت خدمات شاپراک به ترتیب در ماه‌های آبان ۱۴۰۳ و اردیبهشت ۱۴۰۴ رخ داده است.

شکل ۳-۴ روند کیفیت خدمات شبکه پرداخت در ۱۲ ماه منتهی به مرداد ۱۴۰۴

همچنین با توجه به شکل ۳-۴ کمترین و بیشترین درصد کیفیت خدمات شبکه پرداخت به ترتیب در ماه‌های خرداد ۱۴۰۴ و شهریور ۱۴۰۳ مشاهده می‌شود.

۴-۳- آنالیز تراکنش‌ها ناتمام رخ داده در شبکه

شاخص میزان تراکنش‌های ناتمام^۱ رخ داده در شبکه الکترونیک پرداخت کارتی و روند آن در طول زمان، یکی از شاخص‌هایی است که بر کیفیت انجام عملیات و رضایت از شبکه پرداخت اثرگذار است. لذا می‌بایست نسبت تعداد تراکنش‌های ناتمام به کل تراکنش‌ها روندی کاهشی داشته باشد. جدول ۳-۶ مقادیر این شاخص را ارائه نموده است.

^۱ به واژه نامه رجوع شود.

جدول ۳-۶ درصد تراکنش‌های ناتمام رخداده در شبکه پرداخت شاپرک - تیر و مرداد ۱۴۰۴

وضعیت تراکنش	تیر ۱۴۰۴	مرداد ۱۴۰۴	تغییر
تعداد تراکنش‌های مغایرتی	۵۴۱,۹۸۶	۳۵۹,۸۰۸	-۳۳/۶۱٪
تعداد کل تراکنش‌های موفق	۴,۳۲۳,۴۸۳,۰۲۳	۴,۴۷۸,۴۳۰,۷۲۷	۳/۵۸٪
نسبت تعداد تراکنش‌های مغایرتی به کل تراکنش‌های موفق	۰/۰۱۳٪	۰/۰۰۸٪	-۰/۰۰۵٪

همانطور که در جدول ۳-۶ ملاحظه می‌شود تعداد تراکنش‌های ناتمام (مغایرتی) مرداد ماه نسبت به تیر ماه با کاهش ۳۳/۶۱ درصدی همراه بوده است. همزمان با افزایش ۳/۵۸ درصدی تعداد کل تراکنش‌های موفق در مرداد ۱۴۰۴ نسبت به تیر، تعداد تراکنش‌های ناتمام نیز در این دوره با کاهش همراه بوده است. نسبت تراکنش‌های مغایرتی به کل تراکنش‌های موفق در این ماه نسبت به ماه گذشته کاهش ۰/۰۰۵ درصدی را تجربه نموده است.

فصل ۴

بررسی عملکرد کلی شرکت های ارائه دهنده خدمات پرداخت

در این بخش به بررسی عملکرد شرکت های ارائه کننده خدمات پرداخت در شبکه پرداخت کشور و بررسی شاخص های تدوین شده به ازای هر شرکت در سطح کلی پرداخته خواهد شد.

۴- بررسی عملکرد کلی شرکت‌های ارائه دهنده خدمات پرداخت

شاخص‌های معرفی شده در این بخش، گستره فعالیت هر یک از شرکت‌های PSP را در صنعت پرداخت الکترونیکی نشان می‌دهند که آگاهی از آن برای نهاد نظارتی شاپرک جزو ملزومات به‌شمار می‌رود؛ چرا که این نهاد سیاستگذار و ناظر می‌بایست به خوبی از نقش و سطح فعالیت هر یک از شرکت‌های مزبور اطلاع داشته باشد تا با نظارت بر عملکرد آن‌ها بتواند در هدایت صنعت پرداخت الکترونیک ایفای نقش نماید. همچنین این شاخص‌ها کمک شایان توجهی به مطالعه‌ی بازار هریک از شرکت‌های ارائه‌دهنده‌ی خدمات پرداخت خواهد نمود.

در این بخش عملکرد شرکت‌های PSP در دو حوزه اصلی مورد بررسی قرار می‌گیرد که اولین حوزه عملکرد کلی شرکت‌ها در شبکه پرداخت را مورد بررسی قرار داده و در بخش دوم به‌طور ویژه عملکرد این شرکت‌ها در بازار کارتهخوان فروشگاه‌ی تحلیل می‌شود.

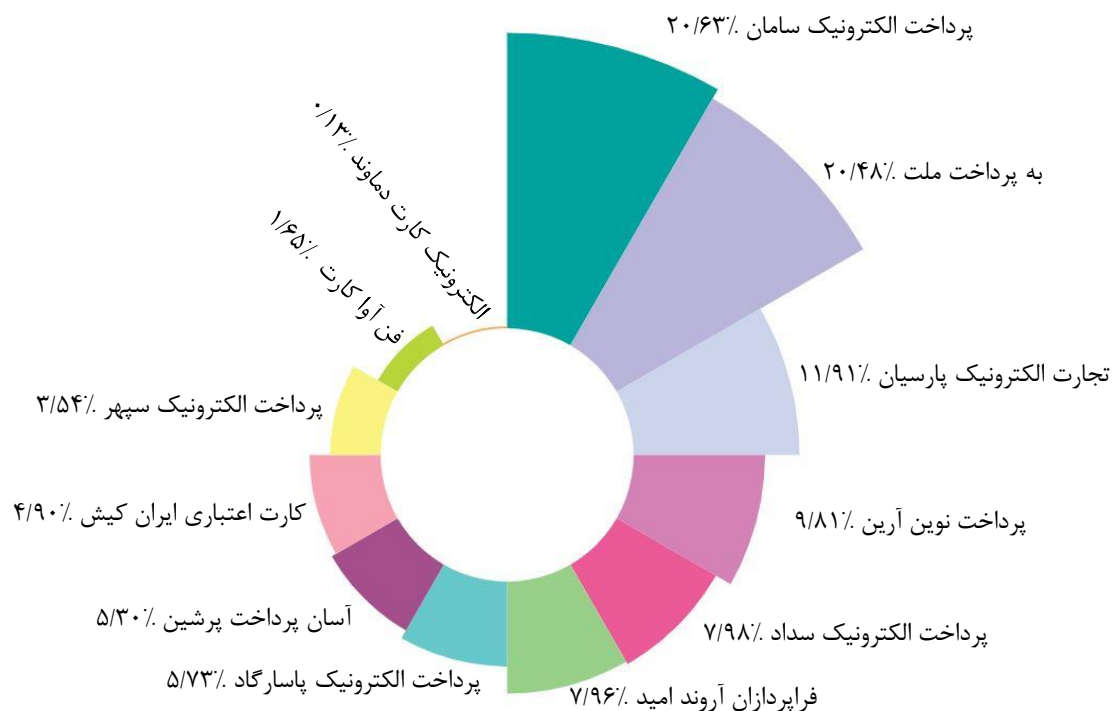
۴-۱- بررسی عملکرد کلی شرکت‌های PSP

به منظور رصد وضعیت کنونی صنعت پرداخت الکترونیکی کارت کشور و ترسیم مسیر حرکت آتی بازار آن و همچنین کمک به تعیین سیاست‌های توسعه‌ی بازار و نظارت بر آن، می‌بایست شاخص‌هایی تعریف و روند

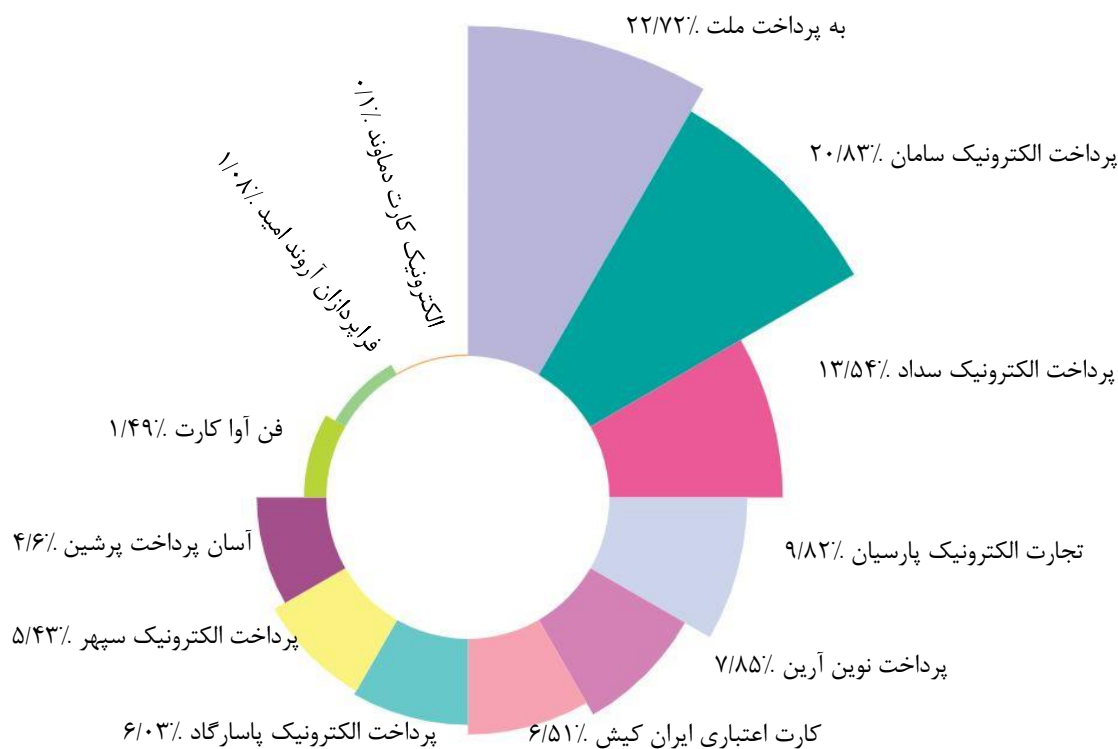
تغییرات آن بررسی گردد. در این بخش از گزارش سعی گردیده است تا با مطالعه‌ی شاخص‌های عملکرد تعدادی و مبلغی شرکت‌ها در کل و همچنین به تفکیک هریک از ابزار پذیرش و نوع سرویس، تصویری کلی از وضعیت آن‌ها در صنعت پرداخت الکترونیکی کارت ترسیم شود. در پایان نیز عملکرد هریک از شرکت‌های PSP در رخداد تراکنش‌های خطا مورد بررسی قرار می‌گیرد.

۴-۱-۱ سهم تعدادی و مبلغی هر یک از شرکت‌های PSP از بازار تراکنش‌های حوزه پرداخت الکترونیک کارت

سهم تعدادی و مبلغی هر یک از شرکت‌های ارائه دهنده خدمات پرداخت از کل تراکنش‌های بازار خدمات پرداخت الکترونیک کاردتی، در دو شکل ۴-۱ و ۴-۲ ترسیم شده است.

شکل ۴-۱ سهم بازار هر شرکت PSP از نظر تعداد تراکنش‌ها - مرداد ۱۴۰۴

شکل ۴-۲ سهم بازار هر شرکت PSP از نظر مبلغ تراکنش‌ها - مرداد ۱۴۰۴

در شاخص سهم تعدادی و مبلغی تراکنش‌ها، به ترتیب شرکت "پرداخت الکترونیک سامان" با سهم ۲۰/۶۳ و شرکت "به پرداخت ملت" با سهم ۲۲/۷۲ درصدی جایگاه‌های اول را به خود اختصاص داده‌اند. در این ماه اختلاف سهم تعدادی شرکت "به پرداخت ملت" - دومین شرکت بازار از لحاظ تعداد تراکنش - و اختلاف مبلغی شرکت "پرداخت الکترونیک سامان" - دومین شرکت بازار از لحاظ مبلغی - با شرکت‌های پرداخت الکترونیک سامان و به پرداخت ملت به ترتیب حدود ۰/۱۶ و ۱/۸۹ درصد است.

مقایسه دو شکل بالا با شکل‌های مشابه در گزارش تیر ماه سال ۱۴۰۴ حکایت از آن دارد که در مولفه سهم تعدادی، جابجایی بین شرکت‌ها رخ نداده است. در سهم مبلغ تراکنش‌ها جابجایی بین شرکت‌ها رخ نداده است.

۴-۱-۲- سهم شرکت‌های PSP از بازار تراکنش‌های هر یک از ابزارهای پذیرش

این شاخص، سبب شناخت حوزه فعالیت و نحوه سرمایه‌گذاری هر یک از شرکت‌های PSP در ابزارهای پذیرش می‌شود. در این بخش تعداد و مبلغ تراکنش‌های هر شرکت به تفکیک ابزار پذیرش مورد بررسی قرار می‌گیرد. سهم تعدادی تراکنش‌های هر یک از شرکت‌های PSP از بازار ابزارهای پذیرش برای دو ماه متوالی تیر و مرداد ۱۴۰۴ در جدول ۴-۱ ارائه شده است.

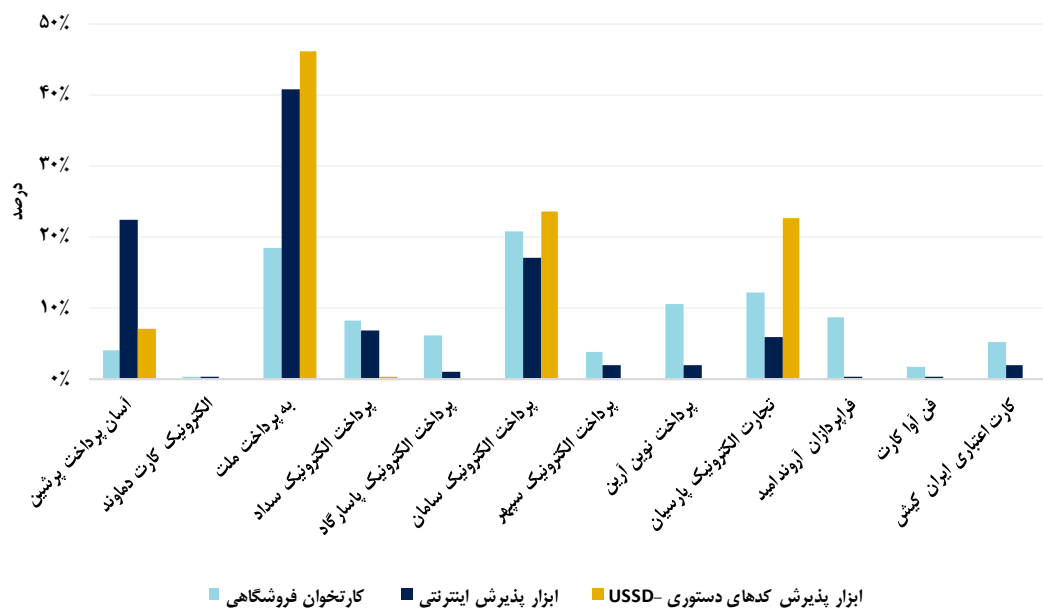
شرکت "پرداخت الکترونیک سامان" در مرداد ماه با پوشش ۲۰/۸۲ درصد از بازار تراکنش‌های کارتخوان فروشگاه‌ها، همانند ماه گذشته بالاترین سهم را در اختیار خود دارد. شرکت "به پرداخت ملت" نیز در هر دو ابزار پذیرش اینترنتی و کدهای دستوری (USSD) به ترتیب با کسب ۴۰/۸۹ و ۴۶/۱۸ درصد از سهم بازار، دارنده‌ی بالاترین سهم در بازار می‌باشد.

جدول ۴-۱ مقایسه سهم هر شرکت PSP از تعداد تراکنش‌های هریک از ابزارهای پذیرش- تیر و مرداد ۱۴۰۴

نام شرکت ارائه دهنده خدمات پرداخت	سهم از تعداد تراکنش‌های کارتخوان فروشگاه‌ها			سهم از تعداد تراکنش‌های ابزار پذیرش اینترنتی			سهم از تعداد تراکنش‌های ابزار پذیرش کدهای دستوری - USSD		
	تیر	مرداد	تغییر	تیر	مرداد	تغییر	تیر	مرداد	تغییر
آسان پرداخت پرشین	۴/۰۵%	۳/۹۹%	-۰/۰۶%	۲۴/۵۵%	۲۲/۵۰%	-۲/۰۶%	۷/۰۵%	۶/۹۸%	-۰/۰۸%
الکترونیک کارت دماوند	۰/۱۶%	۰/۱۴%	-۰/۰۲%	۰/۰۰%	۰/۰۱%	-۰/۰۱%	۰/۰۰%	۰/۰۰%	۰/۰۰%
به پرداخت ملت	۱۸/۲۷%	۱۸/۴۱%	۰/۱۴%	۴۰/۰۲%	۴۰/۸۹%	۰/۸۶%	۴۶/۴۸%	۴۶/۱۸%	-۰/۲۹%
پرداخت الکترونیک سداد	۸/۴۶%	۸/۲۳%	-۰/۲۴%	۵/۶۴%	۶/۸۳%	۱/۱۹%	۰/۳۵%	۰/۳۶%	۰/۰۲%
پرداخت الکترونیک پاسارگاد	۶/۴۹%	۶/۲۱%	-۰/۲۸%	۰/۷۳%	۰/۹۱%	۰/۱۸%	۰/۰۰%	۰/۰۰%	۰/۰۰%
پرداخت الکترونیک سامان	۲۱/۰۷%	۲۰/۸۲%	-۰/۲۴%	۱۷/۵۴%	۱۷/۱۳%	-۰/۴۱%	۲۴/۳۸%	۲۳/۶۸%	-۰/۶۹%
پرداخت الکترونیک سپهر	۳/۸۰%	۳/۷۳%	-۰/۰۷%	۱/۴۹%	۱/۹۵%	۰/۴۶%	۰/۰۰%	۰/۰۰%	۰/۰۰%
پرداخت نوین آراین	۱۰/۰۳%	۱۰/۶۰%	۰/۵۸%	۱/۷۸%	۱/۹۱%	۰/۱۳%	۰/۰۰%	۰/۰۰%	۰/۰۰%
تجارت الکترونیک پارسیان	۱۱/۹۲%	۱۲/۱۲%	۰/۲۰%	۶/۱۴%	۵/۹۰%	-۰/۲۴%	۲۱/۷۵%	۲۲/۷۹%	۱/۰۴%
فرایردازان آروند امید	۸/۶۴%	۸/۷۲%	۰/۰۷%	۰/۰۱%	۰/۰۳%	۰/۰۳%	۰/۰۰%	۰/۰۰%	۰/۰۰%
فن آوا کارت	۱/۷۵%	۱/۸۱%	۰/۰۶%	۰/۰۲%	۰/۰۳%	۰/۰۱%	۰/۰۰%	۰/۰۰%	۰/۰۰%
کارت اعتباری ایران کیش	۵/۳۵%	۵/۲۳%	-۰/۱۲%	۲/۰۸%	۱/۹۲%	-۰/۱۶%	۰/۰۰%	۰/۰۰%	۰/۰۰%

بیشترین اختلاف بین سهم تعدادی تراکنش‌های ابزار پذیرش کارتخوان فروشگاه‌ها با ۰/۵۸ درصد افزایش به شرکت "پرداخت نوین آراین" تعلق دارد. بیشترین اختلاف بین سهم تعدادی تراکنش‌های ابزار پذیرش اینترنتی با رقم ۲/۰۶ درصد کاهش به شرکت "آسان پرداخت پرشین" تعلق دارد. شرکت "تجارت الکترونیک پارسیان" با رقم ۱/۰۴ درصد افزایش دارای بالاترین اختلاف در بین سهم تعدادی تراکنش‌های ابزار پذیرش کدهای دستوری (USSD) نیز می‌باشد.

سهم شرکت‌های مختلف ارائه دهنده خدمات پرداخت از تعداد تراکنش‌های هر یک از ابزارهای پذیرش در شکل ۳-۴ نمایش داده شده است.

شکل ۳-۴ سهم هر شرکت PSP از تعداد تراکنش‌های هریک از ابزارهای پذیرش - مرداد ۱۴۰۴

نتایج بررسی‌های این بخش حاکی از آن است که در ماه جاری مجموع تعداد تراکنش‌ها، شرکت "الکترونیک کارت دماوند" در سه ابزار پذیرش کمترین سهم از کل تعداد و شرکت "به پرداخت ملت" در ابزار پذیرش اینترنتی و کدهای دستوری (USSD) و شرکت "پرداخت الکترونیک سامان" در ابزار پذیرش کارت خوان فروشنده را به خود اختصاص داده اند.

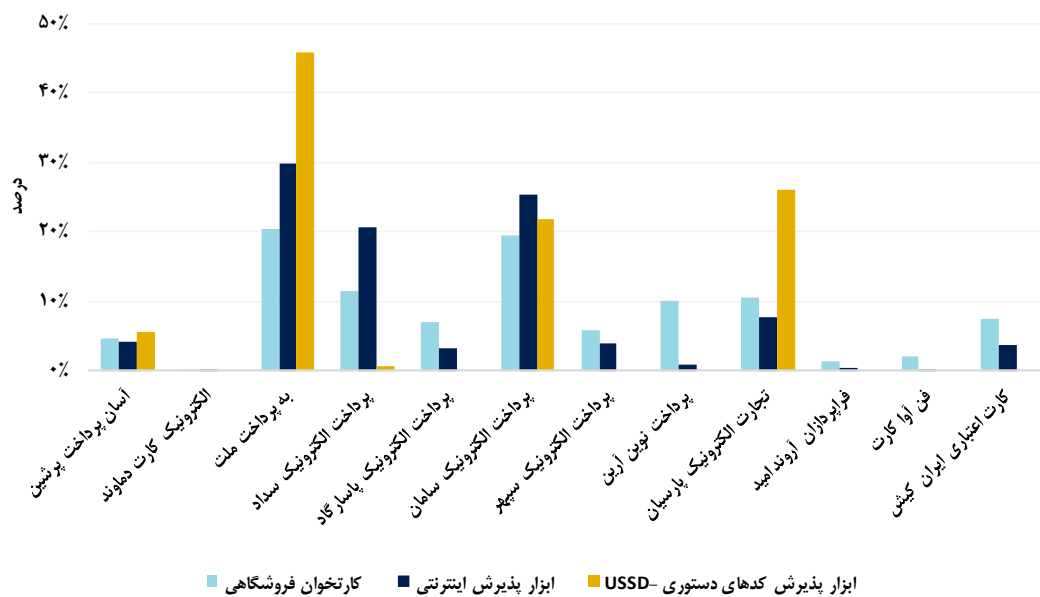
سهم مبلغی تراکنش‌های هر یک از شرکت‌های PSP از بازار ابزارهای پذیرش برای دو ماه متوالی تیر و مرداد ۱۴۰۴ در جدول ۲-۴ داده شده است. در این ماه شرکت "به پرداخت ملت" با پوشش ۲۰/۴۴ درصدی از مبالغ بازار کارتخوان فروشنده، بالاترین سهم را در اختیار خود دارد. شرکت "به پرداخت ملت" در مرداد ماه، از مبالغ ابزار پذیرش کدهای دستوری (USSD) با پوشش ۴۵/۷۹ درصدی دارای بالاترین سهم می‌باشد. در ابزار پذیرش اینترنتی نیز این شرکت با پوشش ۲۹/۹۰ درصدی دارای بالاترین سهم در این ابزار می‌باشد.

جدول ۲-۴ مقایسه سهم هر شرکت PSP از مبلغ تراکنش‌های هریک از ابزارهای پذیرش - تیر و مرداد ۱۴۰۴

نام شرکت ارائه دهنده خدمات پرداخت	سهم از مبلغ تراکنش‌های کارتخوان فروشگاه‌های			سهم از مبلغ تراکنش‌های ابزار پذیرش اینترنتی			سهم از مبلغ تراکنش‌های ابزار پذیرش کدهای دستوری - USSD		
	تیر	مرداد	تغییر	تیر	مرداد	تغییر	تیر	مرداد	تغییر
آسان پرداخت پرشین	۴/۸۰٪	۴/۷۴٪	-۰/۰۷٪	۵/۱۸٪	۴/۱۷٪	-۱/۰۱٪	۵/۸۵٪	۵/۶۳٪	-۰/۲۲٪
الکترونیک کارت دماوند	۰/۱۴٪	۰/۱۳٪	-۰/۰۱٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪
به پرداخت ملت	۲۰/۵۵٪	۲۰/۴۴٪	-۰/۱۱٪	۳۲/۸۶٪	۲۹/۹۰٪	-۲/۹۶٪	۴۷/۳۱٪	۴۵/۷۹٪	-۱/۵۲٪
پرداخت الکترونیک سداد	۱۱/۵۵٪	۱۱/۳۸٪	-۰/۱۷٪	۱۴/۶۱٪	۲۰/۵۶٪	۵/۹۵٪	۰/۳۶٪	۰/۷۳٪	۰/۳۷٪
پرداخت الکترونیک پاسارگاد	۷/۱۰٪	۶/۹۴٪	-۰/۱۷٪	۲/۰۱٪	۳/۱۴٪	۱/۱۳٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪
پرداخت الکترونیک سامان	۱۹/۴۹٪	۱۹/۳۸٪	-۰/۱۱٪	۲۸/۴۷٪	۲۵/۴۷٪	-۳/۰۱٪	۳۱/۷۵٪	۲۱/۷۶٪	-۰/۰۲٪
پرداخت الکترونیک سپهر	۶/۰۶٪	۵/۸۸٪	-۰/۱۸٪	۴/۶۷٪	۴/۰۳٪	-۰/۶۴٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪
پرداخت نوین آراین	۹/۴۹٪	۱۰/۰۲٪	+۰/۵۳٪	۰/۸۷٪	۰/۹۱٪	۰/۰۴٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪
تجارت الکترونیک پارس‌پول	۱۰/۱۱٪	۱۰/۴۳٪	۰/۳۲٪	۸/۰۱٪	۷/۸۰٪	-۰/۲۱٪	۲۴/۷۳٪	۲۶/۰۹٪	۱/۳۶٪
فرایردازان آرون‌د امید	۱/۰۳٪	۱/۳۰٪	۰/۲۷٪	۰/۰۹٪	۰/۳۸٪	۰/۲۹٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪
فن آوا کارت	۱/۹۸٪	۱/۹۴٪	-۰/۰۴٪	۰/۰۵٪	۰/۰۴٪	-۰/۰۱٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪
کارت اعتباری ایران کیش	۷/۶۹٪	۷/۴۲٪	-۰/۲۶٪	۳/۱۷٪	۳/۶۰٪	۰/۴۲٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪

بیشترین اختلاف بین سهم مبلغی تراکنش‌های ابزار پذیرش کارتخوان فروشگاه‌های نسبت به ماه گذشته با افزایش ۰/۵۳ درصدی به شرکت "پرداخت نوین آراین" تعلق دارد. همچنین شرکت "پرداخت الکترونیک سداد" در ابزار پذیرش اینترنتی با افزایش ۵/۹۵ درصدی، بالاترین تفاضل را نشان می‌دهد. شرکت "به پرداخت ملت" با ۱/۵۲ درصد کاهش نیز دارای بیشترین اختلاف سهم در مبلغ تراکنش‌های ابزار پذیرش کدهای دستوری (USSD) می‌باشد.

شکل ۴-۴ سهم شرکت‌های PSP از مبلغ تراکنش‌های ابزارهای پذیرش مختلف را در مرداد ۱۴۰۴ نمایش می‌دهد.

شکل ۴-۴ سهم هر شرکت PSP از مبلغ تراکنش‌های هر یک از ابزارهای پذیرش - مرداد ۱۴۰۴

نتایج بررسی‌های این بخش حاکی از آن است که در ماه جاری مجموع مبلغ تراکنش‌ها، شرکت "الکترونیک کارت دماوند" در هر سه ابزار پذیرش کمترین سهم از کل مبلغ و شرکت شرکت "به پرداخت ملت" در هر سه ابزار پذیرش بیشترین سهم از کل مبلغ را به خود اختصاص داده‌اند.

۴-۱-۳- سهم شرکت‌های PSP از بازار تراکنش‌های هر سرویس

این شاخص، سبب شناخت حوزه فعالیت و نحوه سرمایه‌گذاری هر شرکت PSP در سرویس‌های خدمات پرداخت می‌شود. در این بخش تعداد و مبلغ تراکنش‌های هر یک از شرکت‌ها به تفکیک نوع سرویس مورد بررسی قرار می‌گیرد. سهم تعدادی تراکنش‌های هر یک از شرکت‌های PSP از بازار تراکنش‌های هر سرویس برای دو ماه متوالی تیر و مرداد ۱۴۰۴ در جدول ۳-۴ ارائه شده است.

شرکت "پرداخت الکترونیک سامان" با پوشش ۲۰/۹۸ درصد از بازار تراکنش‌های خرید، در این ماه نیز بالاترین سهم را به خود اختصاص داده است. شرکت "پرداخت الکترونیک سامان" همچنین در حوزه تراکنش‌های مانده‌گیری با در اختیار داشتن ۱۷/۸۳ درصد از بازار تراکنش‌های فوق، بیشترین سهم را دارد. در این ماه شرکت "به پرداخت ملت" با کسب ۲۶/۲۴ درصد از سهم بازار تراکنش‌های پرداخت قبض و خرید شارژ، به بالاترین حجم از این گونه تراکنش‌ها خدمت ارائه می‌دهد.

جدول ۳-۴ مقایسه سهم هر شرکت PSP از تعداد تراکنش‌ها به ازای هر سرویس- تیر و مرداد ۱۴۰۴

نام شرکت ارائه‌کننده خدمات پرداخت	سهم از تعداد تراکنش‌های خرید			سهم از تعداد تراکنش‌های پرداخت قبض و خرید شارژ			سهم از تعداد تراکنش‌های مانده‌گیری		
	تیر	مرداد	تغییر	تیر	مرداد	تغییر	تیر	مرداد	تغییر
آسان پرداخت پرشین	۴/۱۰٪	۴/۰۲٪	-۰/۰۸٪	۲۲/۶۰٪	۲۲/۸۹٪	۰/۳۰٪	۱۱/۵۳٪	۱۲/۰۵٪	-۰/۵۲٪
الکترونیک کارت دماوند	۰/۱۵٪	۰/۱۳٪	-۰/۰۲٪	۰/۰۴٪	۰/۰۵٪	۰/۰۱٪	۰/۱۹٪	۰/۱۷٪	-۰/۰۲٪
به پرداخت ملت	۲۰/۱۸٪	۲۰/۴۵٪	-۰/۲۷٪	۲۶/۰۷٪	۲۶/۲۴٪	۰/۱۷٪	۱۴/۰۲٪	۱۴/۴۲٪	-۰/۴۰٪
پرداخت الکترونیک سداد	۸/۳۸٪	۸/۲۲٪	-۰/۱۶٪	۳/۹۵٪	۳/۷۰٪	-۰/۲۵٪	۷/۷۶٪	۷/۷۱٪	-۰/۰۵٪
پرداخت الکترونیک پاسارگاد	۵/۹۲٪	۵/۶۹٪	-۰/۲۳٪	۴/۳۵٪	۴/۱۰٪	-۰/۲۶٪	۹/۲۲٪	۸/۳۰٪	-۰/۹۲٪
پرداخت الکترونیک سامان	۲۱/۲۸٪	۲۰/۹۸٪	-۰/۳۰٪	۱۷/۰۸٪	۱۶/۶۸٪	-۰/۴۰٪	۱۸/۱۵٪	۱۷/۸۳٪	-۰/۳۲٪
پرداخت الکترونیک سپهر	۳/۶۱٪	۳/۵۷٪	-۰/۰۵٪	۱/۸۳٪	۱/۸۶٪	۰/۰۳٪	۴/۹۰٪	۴/۸۵٪	-۰/۰۵٪
پرداخت نوین آراین	۹/۳۸٪	۹/۹۰٪	+۰/۵۲٪	۵/۰۸٪	۵/۰۰٪	-۰/۰۷٪	۱۲/۵۸٪	۱۳/۲۴٪	-۰/۶۵٪
تجارت الکترونیک پارسیان	۱۱/۵۳٪	۱۱/۶۶٪	۰/۱۳٪	۱۵/۰۹٪	۱۵/۶۸٪	+۰/۵۹٪	۱۲/۵۷٪	۱۲/۸۱٪	-۰/۲۴٪
فراپردازان آروند امید	۸/۷۳٪	۸/۷۳٪	-۰/۰۲٪	۰/۲۹٪	۰/۲۸٪	-۰/۰۱٪	۱/۰۲٪	۰/۷۸٪	-۰/۲۴٪
فن آوا کارت	۱/۶۲٪	۱/۶۸٪	۰/۰۶٪	۰/۷۶٪	۰/۷۲٪	-۰/۰۴٪	۲/۲۷٪	۲/۱۷٪	-۰/۱۰٪
کارت اعتباری ایران کیش	۵/۱۲٪	۴/۹۸٪	-۰/۱۴٪	۲/۸۶٪	۲/۷۹٪	-۰/۰۷٪	۵/۷۸٪	۵/۶۷٪	-۰/۱۲٪

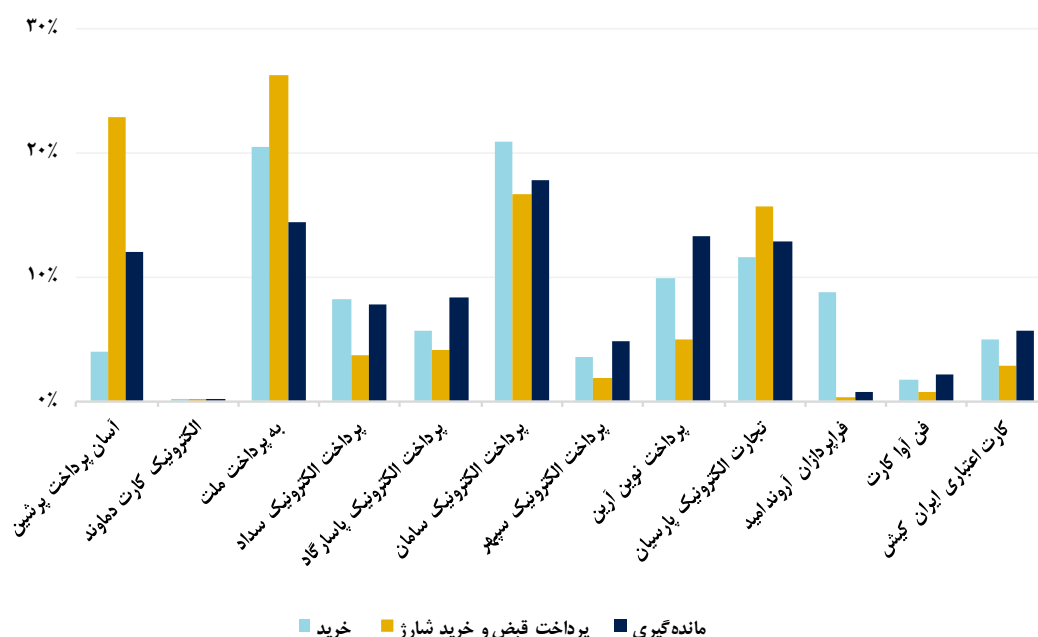
بیشترین اختلاف بین سهم تعدادی در تراکنش‌های خرید در ماه مرداد نسبت به تیر با افزایش ۰/۵۲ درصدی به شرکت "پرداخت نوین آراین" تعلق دارد. در تراکنش‌های پرداخت قبض و خرید شارژ، شرکت "تجارت الکترونیک پارسیان" با افزایش ۰/۵۹ درصدی دارای بیشترین اختلاف سهم تعدادی می‌باشد. بیشترین اختلاف سهم تعدادی در تراکنش‌های مانده‌گیری نیز شرکت "پرداخت الکترونیک پاسارگاد" با کاهش ۰/۹۲ درصدی دارای می‌باشد.

سهم شرکت‌های مختلف ارائه دهنده خدمات پرداخت از تعداد تراکنش‌های هر یک از سرویس‌های شبکه‌ی الکترونیکی پرداخت کارت در شکل ۴-۵ نمایش داده شده است.

همچنین علاوه بر این سه سرویس، در این ماه ۲۱،۵۷۱ عدد تراکنش "درخواست تایید رمز کارت"^۱ و ۸،۰۲۵ عدد تراکنش "درخواست چکیده صورتحساب"^۲ در شرکت‌های "پرداخت الکترونیک سپهر"، "پرداخت الکترونیک پاسارگاد"، "فراپردازان آروند امید"، "الکترونیک کارت دماوند" و "فن آوا کارت" ثبت شده است.

^۱ به واژه نامه رجوع شود

^۲ به واژه نامه رجوع شود

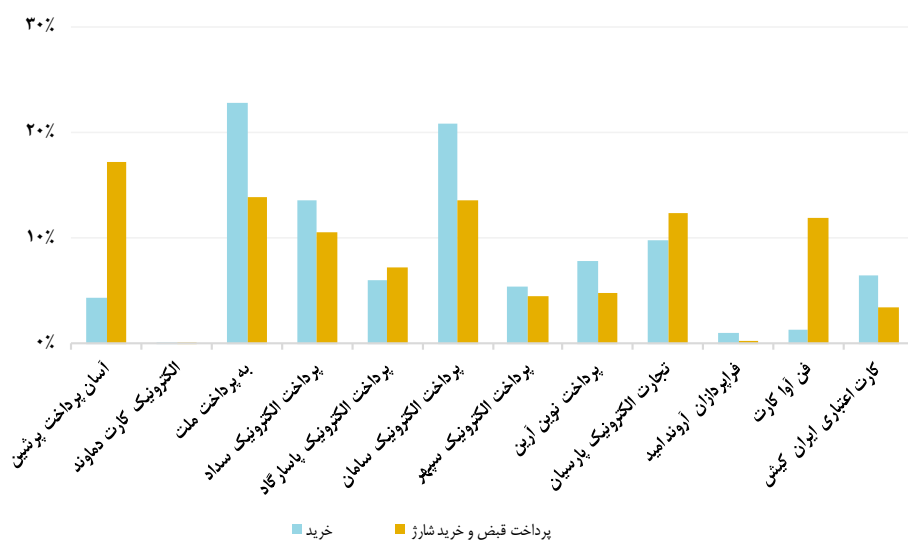
شکل ۴-۵ سهم هر شرکت PSP از تعداد تراکنش‌ها به ازای هر سرویس - مرداد ۱۴۰۴

سهم مبلغی تراکنش‌های هر یک از شرکت‌های PSP از بازار سرویس‌های شبکه‌ای الکترونیکی پرداخت کارت برای دو ماه متوالی تیر و مرداد ۱۴۰۴ در جدول ۴-۴ ارائه شده است. اطلاعات این جدول مبین آن است که در مرداد ماه شرکت "به پرداخت ملت" با پوشش ۲۲/۸۳ درصد از بازار تراکنش‌های خرید، بالاترین دارنده سهم مبلغی تراکنش‌های مذکور محسوب می‌گردد. همچنین شرکت "آسان پرداخت پرشین" در تراکنش‌های پرداخت قبض و خرید شارژ مرداد ماه با سهم مبلغی ۱۷/۲۵ درصدی بیشترین سهم مبلغی این نوع از تراکنش‌ها را به خود اختصاص داده است.

جدول ۴-۴ مقایسه سهم هر شرکت PSP از مبلغ تراکنش‌ها به ازای هر سرویس - تیر و مرداد ۱۴۰۴

نام شرکت ارائه‌کننده خدمات پرداخت	سهم از مبلغ تراکنش‌های خرید			سهم از مبلغ تراکنش‌های پرداخت قبض و خرید شارژ		
	تیر	مرداد	تغییر	تیر	مرداد	تغییر
آسان پرداخت پرشین	۴/۷۴٪	۴/۴۴٪	-۰/۳۰٪	۱۶/۵۳٪	۱۷/۲۵٪	-۰/۷۲٪
الکترونیک کارت دماوند	۰/۱۱٪	۰/۱۰٪	-۰/۰۱٪	۰/۰۱٪	۰/۰۱٪	۰/۰۰٪
به پرداخت ملت	۲۳/۲۸٪	۲۲/۸۳٪	-۰/۴۵٪	۱۳/۸۹٪	۱۳/۹۱٪	-۰/۰۲٪
پرداخت الکترونیک سداد	۱۲/۲۰٪	۱۳/۵۸٪	۱/۳۹٪	۱۰/۷۹٪	۱۰/۵۲٪	-۰/۲۷٪
پرداخت الکترونیک پاسارگاد	۶/۰۱٪	۶/۰۱٪	۰/۰۰٪	۷/۶۹٪	۷/۳۱٪	-۰/۳۸٪
پرداخت الکترونیک سامان	۲۱/۴۷٪	۲۰/۹۲٪	-۰/۵۵٪	۱۳/۶۰٪	۱۳/۵۹٪	-۰/۰۱٪
پرداخت الکترونیک سپهر	۵/۷۹٪	۵/۴۵٪	-۰/۳۴٪	۳/۸۰٪	۴/۴۹٪	۰/۶۹٪
پرداخت نوین آراین	۷/۷۱٪	۷/۸۸٪	۰/۱۸٪	۴/۷۹٪	۴/۸۶٪	۰/۰۷٪
تجارت الکترونیک پارسیان	۹/۶۶٪	۹/۷۹٪	۰/۱۳٪	۱۱/۴۰٪	۱۲/۴۶٪	۱/۰۶٪
فراپردازان آروند امید	۰/۸۴٪	۱/۰۹٪	۰/۲۵٪	۰/۲۴٪	۰/۲۴٪	۰/۰۰٪
فن آوا کارت	۱/۴۲٪	۱/۳۶٪	-۰/۰۶٪	۱۳/۹۵٪	۱۱/۸۸٪	-۲/۰۷٪
کارت اعتباری ایران کیش	۶/۷۸٪	۶/۵۵٪	-۰/۲۳٪	۳/۳۰٪	۳/۴۷٪	۰/۱۷٪

بیشترین اختلاف بین سهم مبلغی تراکنش‌های خرید در ماه جاری و تیر ماه با ۱/۳۹ درصد افزایش در شرکت "پرداخت الکترونیک سداد" گزارش شده است. این شاخص در تراکنش‌های پرداخت قبض و خرید شارژ نیز با کاهش ۲/۰۷ درصدی، در شرکت "فن آوا کارت" مشاهده می‌شود.

شکل ۴-۶ سهم هر شرکت PSP از مبلغ تراکنش‌ها به ازای هر سرویس - مرداد ۱۴۰۴

نتایج بررسی‌های این بخش حاکی از آن است که شرکت "الکترونیک کارت دماوند" کمترین سهم تعدادی و مبلغی تراکنش‌ها را در بین شرکت‌های ارائه دهنده خدمات پرداخت داشته و سهم آن از بازار کلیه سرویس‌های خدمات پرداخت کارت ناچیز است

۴-۱-۴- بررسی عملکرد شرکت‌های PSP در تعداد خطاهای تراکنش‌ها

در این بخش عملکرد شرکت‌های ارائه دهنده خدمات پرداخت از منظر تراکنش‌های ناموفق حوزه پذیرندگی مورد بررسی قرار می‌گیرد. هدف آن، انجام مقایسه‌ای بین شرکت‌ها در پشتیبانی از تراکنش‌های صحیح و دقت در عملکرد می‌باشد. بدین منظور سهم خطای پذیرندگی از تعداد کل تراکنش‌های هر شرکت PSP محاسبه گردیده تا بررسی شود که کدام شرکت عملکرد بهتری از این منظر داشته است. جدول ۴-۵ نتایج این بررسی در دو ماه متوالی تیر و مرداد ۱۴۰۴ را منعکس نموده است

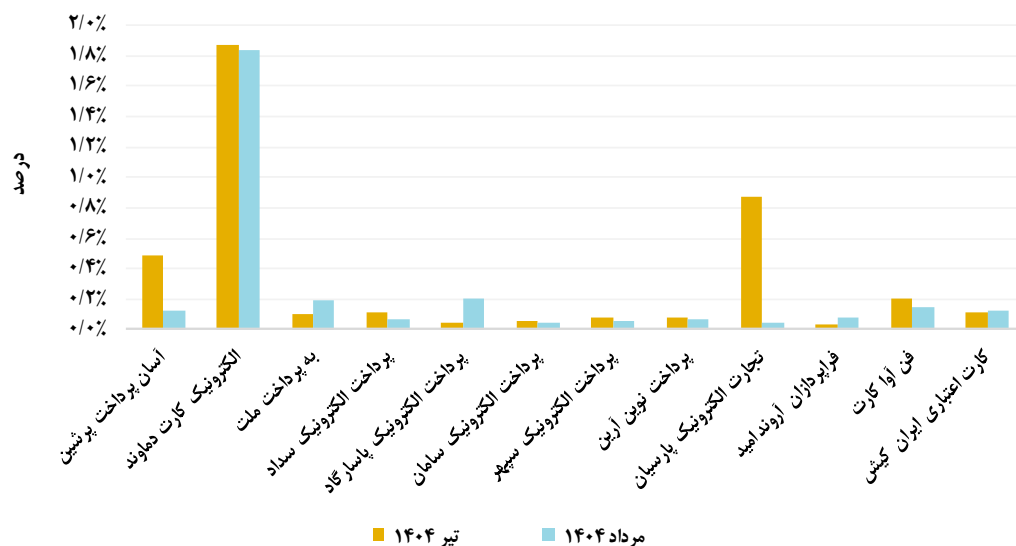
جدول ۴-۵ مقایسه نسبت خطای پذیرندگی به کل تراکنش‌های هر شرکت PSP - تیر و مرداد ۱۴۰۴

نام شرکت ارائه دهنده خدمات پرداخت	نسبت تعداد خطای پذیرندگی به تعداد کل تراکنش‌ها		
	تیر	مرداد	تغییر
آسان پرداخت پرشین	۰/۴۸۹٪	۰/۱۱۹٪	-۰/۳۷۰٪
الکترونیک کارت دماوند	۱/۸۶۸٪	۱/۸۴۱٪	-۰/۰۲۸٪
به پرداخت ملت	۰/۱۰۰٪	۰/۱۹۳٪	۰/۰۹۳٪
پرداخت الکترونیک سداد	۰/۱۱۸٪	۰/۰۷۰٪	-۰/۰۴۸٪
پرداخت الکترونیک پاسارگاد	۰/۰۴۹٪	۰/۲۰۸٪	۰/۱۶۰٪
پرداخت الکترونیک سامان	۰/۰۵۴٪	۰/۰۵۰٪	-۰/۰۰۴٪
پرداخت الکترونیک سپهر	۰/۰۸۴٪	۰/۰۵۸٪	-۰/۰۲۶٪
پرداخت نوین آراین	۰/۰۷۸٪	۰/۰۶۶٪	-۰/۰۱۲٪
تجارت الکترونیک پارسیان	۰/۸۷۶٪	۰/۰۴۴٪	-۰/۸۳۱٪
فراپردازان آروند امید	۰/۰۳۷٪	۰/۰۸۳٪	۰/۰۴۵٪
فن آوا کارت	۰/۲۰۸٪	۰/۱۴۵٪	-۰/۰۶۳٪
کارت اعتباری ایران کیش	۰/۱۱۲٪	۰/۱۲۴٪	۰/۰۱۲٪

* هر چه این شاخص کمتر باشد، نشان دهنده آن است که شرکت عملکرد بهتری به نسبت سایر شرکت‌ها داشته است. لذا در این جدول بر خلاف سایر جدول‌ها، کمترین میزان شاخص به صورت **Bold** نمایش داده شده است.

در ماه مرداد شرکت "تجارت الکترونیک پارسین"، با رقمی برابر با ۰/۰۴۴ درصد، بهترین عملکرد از منظر نسبت خطای پذیرندگی به مجموع تراکنش‌ها را در میان سایر شرکت‌ها داشته‌است. در مقابل شرکت "الکترونیک کارت دماوند" با کسب رقم ۱/۸۴۱ درصد بالاترین عدد شاخص مذکور را به خود اختصاص داده است.

در ماه جاری عملکرد بیشتر شرکت‌های ارائه‌دهنده خدمات پرداخت به‌ویژه شرکت "تجارت الکترونیک پارسین" به‌گونه‌ای بوده که سبب کاهش ۴۵/۸۹ درصدی در خطای پذیرندگی شبکه شده است. اطلاعات این جدول در شکل ۴-۷ به تصویر کشیده شده است.

شکل ۴-۷ مقایسه شرکت‌های PSP در شاخص نسبت خطای پذیرندگی به کل تراکنش‌ها - تیر و مرداد ۱۴۰۴

در مقایسه ماهانه عملکرد این شرکت‌ها ملاحظه می‌شود که بیشترین کاهش در نسبت خطای پذیرندگی به کل تراکنش‌ها (عملکرد مثبت)، با رقمی برابر با ۰/۸۳۱ درصد در شرکت "تجارت الکترونیک پارسین" رخ داده است. همچنین شرکت "پرداخت الکترونیک پاسارگاد" با رقم ۰/۱۶۰ درصد افزایش، بیشترین رشد را نسبت به سایر شرکت‌ها در این شاخص تجربه کرده است.

۴-۱-۵- اندازه گیری تمرکز بازار با استفاده از شاخص هرفیندال -

هیرشمن^۱ به ازای ابزارهای پذیرش

در این بخش وضعیت تمرکز و قدرت رقابتی شرکت‌های فعال در بازار با استفاده از شاخص هرفیندال-هیرشمن سنجیده و بررسی می‌شود.^۲ شاخص هرفیندال-هیرشمن یکی از شاخص‌های مهم و کاربردی برای بیان مفهوم تمرکز است که از اطلاعات همه‌ی شرکت‌ها برای اندازه گیری تمرکز و قدرت رقابتی در صنعت استفاده می‌کند؛ به طوری که هرچه میزان شاخص تمرکز کمتر باشد، بازار رقابتی‌تر است و هرچه میزان شاخص تمرکز بیشتر باشد، نشان‌دهنده آن است که رقابت کمتری در صنعت وجود دارد و بازار به انحصار نزدیک‌تر می‌باشد. بر اساس مقادیر مختلف شاخص هرفیندال - هیرشمن، می‌توان در خصوص تمرکز بازار قضاوت نمود که دامنه مقادیر شاخص و وضعیت تمرکز بازار در جدول ۴-۶ ارائه شده است.

جدول ۴-۶ وضعیت تمرکز بازار با توجه به مقادیر شاخص هرفیندال-هیرشمن

وضعیت تمرکز	اندازه HHI
رقابتی	کمتر از ۱۰۰۰
تمرکز ملایم	بین ۱۰۰۰ تا ۱۸۰۰
تمرکز بالا	بالای ۱۸۰۰

برای محاسبه شاخص هرفیندال - هیرشمن در شبکه پرداخت الکترونیک کشور، نیاز به دانستن سهم بازاری هر یک از شرکت‌های PSP می‌باشد. به این منظور می‌توان سهم هر یک از شرکت‌ها از تعداد تراکنش‌ها را به ازای ابزارهای مختلف و همچنین نوع خدمات پرداخت مورد ارائه آن‌ها به کار گرفت.

در جدول ۴-۷ این شاخص برای صنعت پرداخت الکترونیک که متشکل از ۱۲ شرکت PSP می‌باشد به ازای هر سه ابزار پذیرش برای مرداد ماه محاسبه شده است. بدین منظور ابتدا درصد سهم از تعداد تراکنش‌های

^۱ Herfindahl-Hirshman Index

^۲ به واژه نامه رجوع شود.

بازار هر ابزار پذیرش محاسبه و در ستون بعدی، مجذور هر سهم احصاء گردیده است. مجموع مجذور سهم تمام شرکت‌ها، شاخص هرفیندال-هیرشمن را به دست داده که در ردیف آخر جدول مشخص شده است.

جدول ۴-۷ محاسبه شاخص هرفیندال-هیرشمن در بازار شرکت‌های PSP به ازای ابزارهای پذیرش - مرداد ۱۴۰۴

ابزار پذیرش کدهای دستوری - USSD		ابزار پذیرش اینترنتی		کارتخوان فروشگاهی		شاخص H-H و شرکت PSP
S_i^2	S_i	S_i^2	S_i	S_i^2	S_i	
۴۹	۷	۵۰۶	۲۲	۱۶	۴	آسان پرداخت پرشین
۰	۰	۰	۰	۰	۰	الکترونیک کارت دماوند
۲,۱۳۳	۴۶	۱,۶۷۲	۴۱	۳۳۹	۱۸	به پرداخت ملت
۰	۰	۴۷	۷	۶۸	۸	پرداخت الکترونیک سداد
۰	۰	۱	۱	۳۹	۶	پرداخت الکترونیک پاسارگاد
۵۶۱	۲۴	۲۹۴	۱۷	۴۳۴	۲۱	پرداخت الکترونیک سامان
۰	۰	۴	۲	۱۴	۴	پرداخت الکترونیک سپهر
۰	۰	۴	۲	۱۱۲	۱۱	پرداخت نوین آراین
۵۱۹	۲۳	۳۵	۶	۱۴۷	۱۲	تجارت الکترونیک پارسیان
۰	۰	۰	۰	۷۶	۹	فرپردازان آروند امید
۰	۰	۰	۰	۳	۲	فن آوا کارت
۰	۰	۴	۲	۲۷	۵	کارت اعتباری ایران کیش
۳,۲۶۲	-	۲,۵۶۵	-	۱,۲۷۴	-	جمع

در مرداد ماه شاخص هرفیندال-هیرشمن در بازار کارتخوان فروشگاهی عددی حدود ۱,۲۷۴ به دست آمده است (بین ۱,۰۰۰ تا ۱,۸۰۰) که نشان دهنده تمرکز ملایم در بازار این ابزار است؛ به این معنا که پشتیبانی از تراکنش‌های کارتخوان فروشگاهی در بین شرکت‌ها توزیع شده و نمی‌توان گفت که در انحصار شرکت و یا شرکت‌های خاصی می‌باشد. برای این شاخص در بازار ابزارهای پذیرش اینترنتی و کدهای دستوری (USSD) به ترتیب ارقامی در حدود ۲,۵۶۵ و ۳,۲۶۲ حاصل شده است (بیشتر از ۱,۸۰۰) که مبین وجود تمرکز بالا در بازار این ابزارهاست. به این معنا که تعداد کمی از شرکت‌ها سهم قابل توجهی از بازار را در اختیار دارند. شرکت‌های "به پرداخت ملت" و "پس از آن با اختلاف زیاد شرکت‌های "آسان پرداخت پرشین" و "پرداخت الکترونیک سامان" در بازار تراکنش‌های اینترنتی و شرکت‌های "به پرداخت ملت" و "پس از آن با اختلاف، شرکت‌های "پرداخت الکترونیک سامان"، "تجارت الکترونیک پارسیان" و "آسان پرداخت پرشین" در بازار تراکنش‌های کدهای دستوری (USSD) تاثیرگذار هستند. اختلاف میزان شاخص هرفیندال-هیرشمن در مرداد ماه نسبت به ماه گذشته‌ی آن در جدول ۴-۸ ارائه شده است.

جدول ۴-۸ مقایسه اختلاف شاخص هرفیندال-هیرشمن در بازار شرکت‌های PSP - تیر و مرداد ۱۴۰۴

شاخص HHI	کارتخوان فروشگاهی			ابزار پذیرش اینترنتی			ابزار پذیرش کدهای دستوری - USDD		
	تیر	مرداد	تغییر	تیر	مرداد	تغییر	تیر	مرداد	تغییر
شاخص H-H	۱,۲۷۱	۱,۲۷۴	۳	۲,۵۹۲	۲,۵۶۵	-۲۷	۳,۲۷۷	۳,۲۶۲	-۱۵

در ماه مرداد شاخص هرفیندال-هیرشمن نسبت به ماه گذشته در ابزار پذیرش کارتخوان فروشگاهی افزایش و در دو ابزار پذیرش اینترنتی و کدهای دستوری کاهش داشته است. البته این تغییرات در آن‌ها حائز اهمیت نمی‌باشد چرا که وضعیت تمرکز بازار هیچ یک را تغییر نداده است. بالا رفتن این شاخص بیانگر بیشتر شدن تمرکز بازار بین شرکت‌های ارائه دهنده خدمات پرداخت با سهم بالا و کاهش قدرت بازاری دیگر شرکت‌ها است. کاهش این شاخص نیز بیانگر کاهش تمرکز در شرکت‌های ارائه دهنده خدمات پرداخت دارای سهم بالا و افزایش سهم سایر شرکت‌های بازار است.

۴-۱-۶ اندازه گیری تمرکز بازار با استفاده از شاخص هرفیندال -

هیرشمن به ازای نوع سرویس

در این بخش وضعیت تمرکز و قدرت رقابتی شرکت‌های فعال در بازار با استفاده از شاخص هرفیندال-هیرشمن به ازای هریک از انواع سرویس در شبکه‌ی پرداخت کشور سنجیده و بررسی می‌شود.

در جدول ۴-۹ این شاخص برای صنعت پرداخت الکترونیک که متشکل از ۱۲ شرکت PSP می‌باشد، به ازای هر سه نوع خدمت برای مرداد ۱۴۰۴ محاسبه شده است. بدین منظور ابتدا درصد سهم از تعداد تراکنش‌های بازار هر نوع سرویس محاسبه و در ستون بعدی، مجذور هر سهم احصاء گردیده است. مجموع مجذور سهم تمام شرکت‌ها، شاخص هرفیندال - هیرشمن را به دست داده که در ردیف آخر جدول مشخص شده است.

جدول ۴-۹ محاسبه شاخص هرفیندال-هیرشمن در بازار شرکت‌های PSP به ازای نوع سرویس- مرداد ۱۴۰۴

شاخص H-H و شرکت PSP		خرید		پرداخت قبض و خرید		مانده‌گیری	
		S_i^2	S_i	S_i^2	S_i	S_i^2	S_i
آسان پرداخت پرشین	۴	۱۶	۲۳	۵۲۴	۱۲	۱۴۵	۱۲
الکترونیک کارت دماوند	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰
به پرداخت ملت	۲۰	۴۱۸	۲۶	۶۸۹	۱۴	۲۰۸	۱۴
پرداخت الکترونیک سداد	۸	۶۸	۴	۱۴	۸	۵۹	۸
پرداخت الکترونیک پاسارگاد	۶	۳۲	۴	۱۷	۸	۶۹	۸
پرداخت الکترونیک سامان	۲۱	۴۴۰	۱۷	۲۷۸	۱۸	۳۱۸	۱۸
پرداخت الکترونیک سپهر	۴	۱۳	۲	۳	۵	۲۴	۵
پرداخت نوین آراین	۱۰	۹۸	۵	۲۵	۱۳	۱۷۵	۱۳
تجارت الکترونیک پارسیان	۱۲	۱۳۶	۱۶	۲۴۶	۱۳	۱۶۴	۱۳
فراپردازان آروند امید	۹	۷۶	۰	۰	۱	۱	۱
فن آوا کارت	۲	۳	۱	۱	۲	۵	۲
کارت اعتباری ایران کیش	۵	۲۵	۳	۸	۶	۳۲	۶
جمع	-	۱,۳۲۵	-	۱,۸۰۴	-	۱,۲۰۰	-

در مرداد ماه شاخص هرفیندال-هیرشمن در تراکنش‌های خرید، پرداخت قبض و خرید شارژ و مانده‌گیری به ترتیب ۱,۳۲۵، ۱,۸۰۴ و ۱,۲۰۰ به‌دست آمده است (بین ۱,۰۰۰ تا ۱,۸۰۰) که نشان‌دهنده تمرکز ملایم در بازار دو سرویس خرید و مانده‌گیری و همچنین تمرکز بالا در سرویس پرداخت قبض و خرید شارژ است. به این معنا که پشتیبانی از تراکنش‌های سرویس‌های مذکور در بین شرکت‌ها توزیع شده و نمی‌توان گفت که در انحصار شرکت و یا شرکت‌های خاصی می‌باشد. اختلاف میزان شاخص هرفیندال-هیرشمن در ماه مرداد ۱۴۰۴ نسبت به ماه گذشته‌ی آن در جدول ۴-۱۰ ارائه شده است.

جدول ۴-۱۰ مقایسه اختلاف شاخص هرفیندال-هیرشمن در بازار شرکت‌های PSP در تیر و مرداد ۱۴۰۴

H-H			خرید			پرداخت قبض و خرید شارژ			مانده‌گیری	
تیر	مرداد	تغییر	تیر	مرداد	تغییر	تیر	مرداد	تغییر	تیر	مرداد
۱,۳۲۱	۱,۳۲۵	۴	۱,۷۸۲	۱,۸۰۴	۲۲	۱,۱۸۴	۱,۲۰۰	۱۶	۱۶	۱۶

در ماه تیر شاخص هرفیندال-هیرشمن در هر سه سرویس "خرید" و "پرداخت قبض و خرید شارژ" و "مانده‌گیری" افزایش داشته است. این تغییرات در هیچ‌یک از سرویس‌ها حائز اهمیت نیست چرا که وضعیت تمرکز بازار هیچ یک را نسبت به ماه پیشین تغییر نداده است.

۴-۲- بررسی عملکرد شرکت های PSP در ابزارهای پذیرش

یکی از مهمترین شاخص های حوزه ی پرداخت الکترونیک کارت، بررسی عملکرد شرکت های PSP در مدیریت، پشتیبانی و توسعه ابزارهای پذیرش می باشد. با توجه به آینده ی صنعت پرداخت در حوزه ی پرداخت- های کدهای دستوری (USSD) و اینترنتی، در گزارش اقتصادی شاپرک سعی شده است که علاوه بر ارائه ی اطلاعات در خصوص کارتهای فروشگاهی، به ابزارهای پذیرش اینترنتی و کدهای دستوری (USSD) نیز پرداخته شود. از این رو در این بخش ابتدا عملکرد شرکت ها در هریک از ابزارهای پذیرش به تفکیک ابزارهای فعال سیستمی و تراکنش دار مورد بررسی قرار گرفته است.

این شاخص، سبب شناخت حوزه فعالیت و نحوه ی سرمایه گذاری هر یک از شرکت های PSP در ابزارهای پذیرش می شود. در این بخش تعداد هر یک از انواع ابزار پذیرش فعال سیستمی و تراکنش دار به ازای هر شرکت مورد بررسی قرار می گیرد. سهم هر یک از شرکت های PSP از تعداد کارتهای فروشگاهی، ابزار پذیرش اینترنتی و کدهای دستوری (USSD) فعال سیستمی در دو ماه تیر و مرداد ۱۴۰۴ در جدول ۴-۱۱، ذکر شده است. در این ماه شرکت "پرداخت الکترونیک سامان" با کسب سهم بازار ۱۴/۲۶ درصدی به عنوان دارنده ی بالاترین تعداد کارتهای فروشگاهی فعال سیستمی محسوب می گردد. شرکت "تجارت الکترونیک پارسبان" نیز با سهم بازار ۴۱/۲۶ درصد همچنان از بیشترین تعداد ابزار پذیرش اینترنتی فعال پشتیبانی می کند. لازم به توضیح است که برخی شرکت ها با بازتعریف بعضی از کارتهای فروشگاهی خود به عنوان ابزار پذیرش اینترنتی، سعی در تسهیل انجام خدمات پرداخت کارت از طریق نرم افزار کدهای دستوری (USSD) خود و بر بستر اینترنت می نمایند. ابزارهای پذیرش فوق این امکان را برای مشتریان فراهم می کند تا با استفاده از نرم افزار این شرکت ها بر روی موبایل، اقدام به دریافت QRCode پذیرنده نموده و به آسانی پرداخت بدون کارت خود را با وارد کردن اطلاعات رمز دوم و CVV۲ انجام دهند. در بازار ابزار پذیرش کدهای دستوری (USSD) شرکت "آسان پرداخت پرشین" نیز همانند ماه قبل بخش قابل توجهی از سهم بازار ابزارهای کدهای دستوری (USSD) فعال سیستمی را با رقمی معادل با ۵۶/۲۰ درصد در اختیار دارد.

جدول ۴-۱۱ مقایسه سهم هر شرکت PSP از تعداد هریک از ابزارهای پذیرش فعال سیستمی- تیر و مرداد ۱۴۰۴

نام شرکت ارائه دهنده خدمات پرداخت	سهم از تعداد کارتخوان فروشگاه			سهم از تعداد ابزار پذیرش اینترنتی			سهم از تعداد ابزار پذیرش کدهای دستوری - USSD		
	تیر	مرداد	تغییر	تیر	مرداد	تغییر	تیر	مرداد	تغییر
آسان پرداخت پرشین	۴/۹۱٪	۴/۹۵٪	۰/۰۴٪	۲۵/۷۰٪	۲۸/۷۸٪	۳/۰۸٪	۵۶/۳۳٪	۵۶/۲۰٪	-۰/۱۲٪
الکترونیک کارت دماوند	۰/۵۳٪	۰/۵۴٪	۰/۰۱٪	۰/۰۰٪	۰/۰۱٪	۰/۰۱٪	۰/۰۲٪	۰/۰۲٪	۰/۰۰٪
به پرداخت ملت	۱۲/۳۳٪	۱۲/۷۳٪	۰/۴۰٪	۳/۹۹٪	۴/۴۸٪	۰/۴۹٪	۲۵/۳۲٪	۲۵/۴۳٪	۰/۱۱٪
پرداخت الکترونیک سداد	۷/۲۲٪	۷/۱۹٪	-۰/۰۳٪	۱/۱۷٪	۱/۲۲٪	۰/۰۵٪	۰/۶۵٪	۰/۶۰٪	-۰/۰۵٪
پرداخت الکترونیک پاسارگاد	۱۴/۴۲٪	۱۴/۱۴٪	-۰/۲۸٪	۲/۲۲٪	۲/۵۰٪	۰/۲۸٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪
پرداخت الکترونیک سامان	۱۴/۲۷٪	۱۴/۲۶٪	-۰/۰۱٪	۷/۴۷٪	۸/۶۴٪	۱/۱۷٪	۱۰/۸۸٪	۱۰/۹۱٪	۰/۰۳٪
پرداخت الکترونیک سپهر	۶/۸۹٪	۶/۹۳٪	۰/۰۴٪	۷/۲۷٪	۸/۲۸٪	۱/۰۱٪	۰/۲۵٪	۰/۲۵٪	۰/۰۰٪
پرداخت نوین آرین	۱۳/۷۳٪	۱۳/۳۱٪	-۰/۴۱٪	۰/۱۱٪	۰/۱۲٪	۰/۰۱٪	۰/۳۰٪	۰/۳۰٪	۰/۰۰٪
تجارت الکترونیک پارسیان	۹/۸۳٪	۹/۸۴٪	۰/۰۱٪	۴۷/۸۶٪	۴۱/۲۶٪	-۶/۶۰٪	۴/۵۷٪	۴/۵۷٪	۰/۰۰٪
فرایردازان آروند امید	۳/۰۱٪	۳/۰۲٪	۰/۰۱٪	۰/۱۶٪	۰/۱۸٪	۰/۰۲٪	۰/۱۲٪	۰/۱۴٪	۰/۰۲٪
فن آوا کارت	۴/۶۴٪	۴/۸۵٪	۰/۲۱٪	۰/۰۵٪	۰/۰۶٪	۰/۰۱٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪
کارت اعتباری ایران کیش	۸/۲۱٪	۸/۲۳٪	۰/۰۲٪	۴/۰۰٪	۴/۴۸٪	۰/۴۸٪	۱/۵۸٪	۱/۶۰٪	۰/۰۲٪

در سهم تعدادی کارتخوانهای فروشگاه، در شرکت "پرداخت نوین آرین" با ۰/۴۱ درصد کاهش نسبت به ماه پیشین، بیشترین اختلاف رخ داده است. در ابزار پذیرش اینترنتی بالاترین تغییر سهم در شرکت "تجارت الکترونیک پارسیان" با کاهش ۶/۶۰ درصدی مشاهده می شود. در سهم ابزار پذیرش کدهای دستوری (USSD) شرکت "آسان پرداخت پرشین" با کاهش ۰/۱۲ درصدی دارای بیشترین اختلاف نسبت به ماه گذشته است. سهم هریک از شرکت های PSP از تعداد کارتخوانهای فروشگاه، ابزار پذیرش اینترنتی کدهای دستوری (USSD) تراکنش دار^۱ در دو ماه متوالی تیر و مرداد ۱۴۰۴ در جدول ۴-۱۲ ارائه شده است. همانگونه که ملاحظه می گردد، شرکت "پرداخت الکترونیک سامان" در ابزار کارتخوان فروشگاه تراکنش دار با کسب ۱۵/۲۰ درصد بالاترین سهم را در اختیار دارد. در این ماه شرکت "تجارت الکترونیک پارسیان" با کسب سهم ۲۸/۶۲ درصدی بیشترین سهم در ابزارهای تراکنش دار اینترنتی را به خود اختصاص داده است. همچنین شرکت "به پرداخت ملت" با ۴۳/۵۵ درصد بیشترین سهم بازار ابزارهای پذیرش تراکنش دار کدهای دستوری (USSD) را نیز در دست دارد.

^۱ به واژه نامه رجوع شود

جدول ۴-۱۲ مقایسه سهم هر شرکت PSP از تعداد هریک از ابزارهای پذیرش تراکنش دار - تیر و مرداد ۱۴۰۴

نام شرکت ارائه دهنده خدمات پرداخت	سهم از تعداد کارتخوان فروشگاه			سهم از تعداد ابزار پذیرش اینترنتی			سهم از تعداد ابزار پذیرش کدهای دستوری - USSD		
	تیر	مرداد	تغییر	تیر	مرداد	تغییر	تیر	مرداد	تغییر
آسان پرداخت پرشین	۴/۳۴٪	۴/۳۳٪	-۰/۰۱٪	۱۴/۴۷٪	۱۲/۵۱٪	-۱/۹۵٪	۵/۰۸٪	۵/۹۱٪	-۰/۸۳٪
الکترونیک کارت دماوند	۰/۴۰٪	۰/۳۹٪	-۰/۰۱٪	۰/۰۰٪	۰/۰۱٪	۰/۰۱٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪
به پرداخت ملت	۱۳/۲۶٪	۱۳/۶۸٪	+۰/۴۲٪	۱۱/۲۹٪	۱۲/۷۴٪	۱/۴۵٪	۴۲/۳۷٪	۴۳/۵۵٪	۱/۱۸٪
پرداخت الکترونیک سداد	۷/۴۰٪	۷/۳۹٪	-۰/۰۱٪	۲/۳۶٪	۲/۴۳٪	۰/۰۸٪	۵/۶۵٪	۵/۳۸٪	-۰/۲۷٪
پرداخت الکترونیک پاسارگاد	۱۳/۹۶٪	۱۳/۶۳٪	-۰/۳۳٪	۲/۴۷٪	۲/۵۸٪	۰/۱۲٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪
پرداخت الکترونیک سامان	۱۵/۳۳٪	۱۵/۲۰٪	-۰/۱۳٪	۲۲/۷۲٪	۲۳/۷۶٪	۱/۰۴٪	۳۵/۵۹٪	۳۳/۸۷٪	-۱/۷۲٪
پرداخت الکترونیک سپهر	۶/۴۱٪	۶/۳۸٪	-۰/۰۳٪	۱۱/۴۸٪	۱۴/۲۴٪	۲/۷۶٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪
پرداخت نوین آراین	۱۴/۵۴٪	۱۴/۶۹٪	۰/۱۴٪	۰/۲۶٪	۰/۳۷٪	۰/۱۰٪	۰/۵۶٪	۰/۰۰٪	-۰/۵۶٪
تجارت الکترونیک پارسیان	۹/۶۲٪	۹/۵۵٪	-۰/۰۶٪	۳۱/۲۱٪	۲۸/۶۲٪	-۲/۵۹٪	۱۰/۷۳٪	۱۰/۲۲٪	-۰/۵۲٪
فراپدازان آروند امید	۲/۶۳٪	۲/۵۸٪	-۰/۰۵٪	۰/۱۸٪	۰/۱۴٪	-۰/۰۴٪	۰/۱۰٪	۰/۵۴٪	۰/۵۴٪
فن آوا کارت	۴/۱۶٪	۴/۲۹٪	۰/۱۳٪	۰/۰۸٪	۰/۱۰٪	۰/۰۲٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪
کارت اعتباری ایران کیش	۷/۹۶٪	۷/۹۰٪	-۰/۰۶٪	۳/۴۹٪	۲/۶۰٪	-۰/۸۹٪	۰/۰۰٪	۰/۵۴٪	۰/۵۴٪

سهم بازار کارتخوان فروشگاهی شرکت "به پرداخت ملت" با افزایش ۰/۴۲ درصدی، بیشترین اختلاف را داشته است. در سهم بازار ابزار پذیرش اینترنتی تراکنش دار شرکت "پرداخت الکترونیک سپهر" با افزایش ۲/۷۶ بالاترین تفاضل را داشته است. سهم بازار ابزار پذیرش کدهای دستوری (USSD) تراکنش دار شرکت "پرداخت الکترونیک سامان" نیز با کاهش ۱/۷۲ درصدی بالاترین تفاضل را نشان می دهد.

۴-۳- بررسی عملکرد شرکت های PSP در ابزار کارتخوان های فروشگاه

کارتخوان فروشگاهی به سبب تعدد ابزار و نیز تعداد و مبلغ^۱ تراکنش ها اهمیت ویژه ای نسبت به سایر ابزارهای پذیرش در شبکه پرداخت الکترونیک کارتی دارد. به همین علت به طور ویژه عملکرد کارتخوان فروشگاهی شرکت های ارائه دهنده خدمات پرداخت بررسی می شود.

با توجه به اهمیت کارتخوان های فروشگاهی در صنعت پرداخت کشور به دلیل سهم بالای تعدادی و مبلغی آن ها در تراکنش ها، مطالعه ای در عملکرد شرکت ها در این ابزار انجام شده و با محاسبه شاخص اثربخشی

^۱ سهم تعداد تراکنش های کارتخوان فروشگاهی از کل تراکنش های شبکه پرداخت در تیر ماه نزدیک به ۹۲ درصد بوده که حدود ۷۶ درصد مبالغ تراکنش های این شبکه را جابجا می نماید.

آن‌ها، نحوه‌ی توزیع این ابزارها توسط شرکت‌ها مورد بررسی قرار می‌گیرد. برای این منظور ابتدا سهم هر شرکت ارائه دهنده خدمات پرداخت از کل تعداد تراکنش‌های کارتخوان فروشگاه‌ی و سهم هر شرکت PSP از کل تعداد ابزار کارتخوان‌های فروشگاه‌ی در هر استان مورد بررسی و محاسبه قرار گرفته و اثربخشی کارتخوان فروشگاه‌ی فعال سیستمی و کارتخوان فروشگاه‌ی تراکنش‌دار برای هر یک از آن‌ها در بعد کشوری و نیز در بعد استانی اندازه‌گیری و تحلیل شده است. در پایان با بهره‌جویی از آمار کارتخوان‌های کم‌تراکنش و فاقد تراکنش مالی شرکت‌های PSP، عملکرد هر شرکت در خصوص این نوع کارتخوان‌ها بررسی خواهد شد.

۴-۳-۱- سهم هر یک از شرکت‌های PSP از تعداد تراکنش‌های کارتخوان فروشگاه‌ی در استان‌های کشور

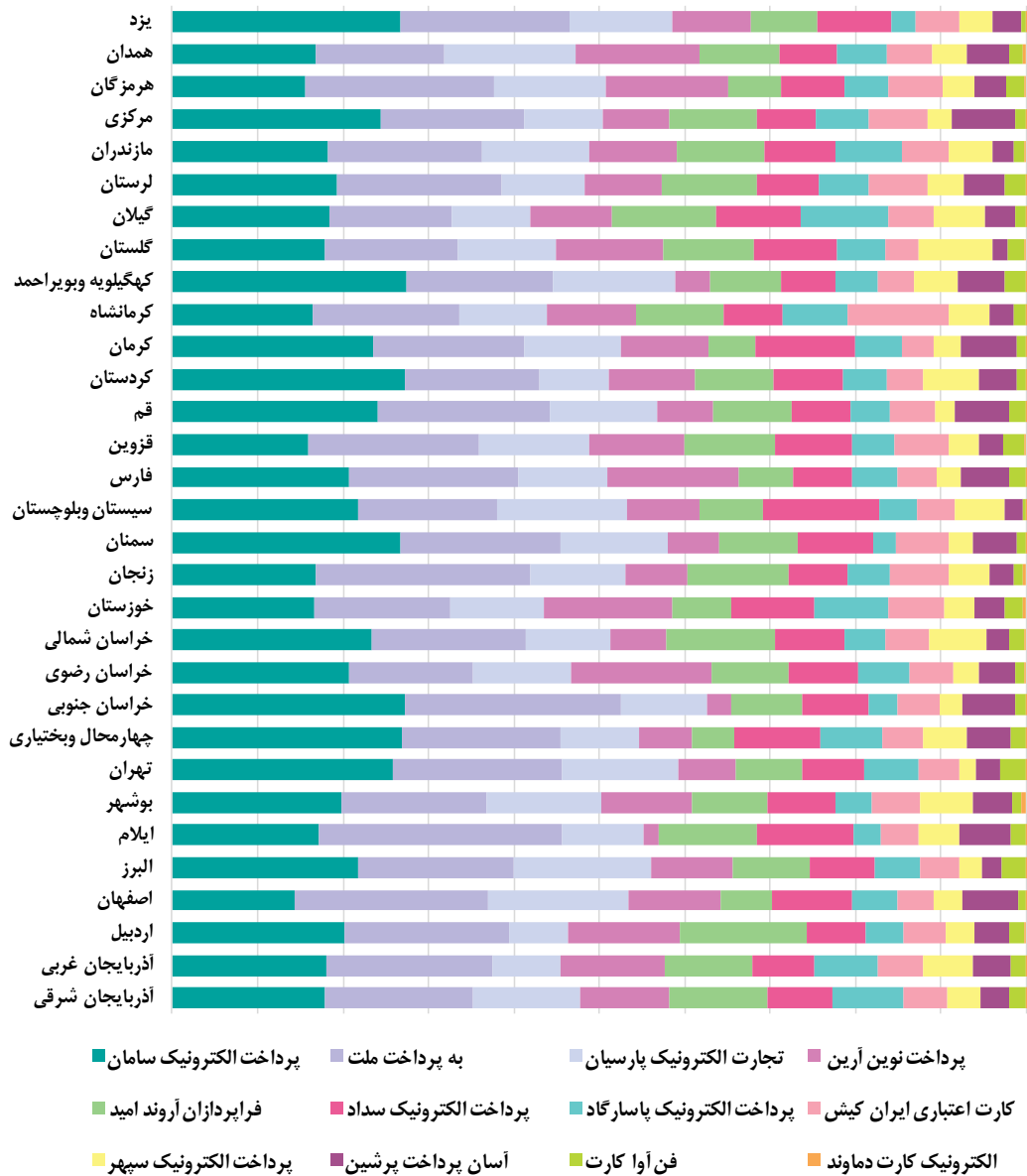
سهم هر یک از شرکت‌های PSP از تعداد تراکنش‌های کارتخوان‌های فروشگاه‌ی به تفکیک استان‌های کشور در تیر ماه در جدول ۴-۱۳ ارائه شده است. در مجموع شرکت‌های "پرداخت الکترونیک سامان"، "به پرداخت ملت" و "تجارت الکترونیک پارسیان" بیشترین سهم از تعداد تراکنش‌های کارتخوان فروشگاه‌ی را در اکثر استان‌های کشور داشته‌اند. شرکت "پرداخت الکترونیک سامان" و "به پرداخت ملت" تقریباً در اکثر استان‌ها، با اختلاف نسبت به سایر شرکت‌ها از تراکنش‌های کارتخوان فروشگاه‌ی پشتیبانی می‌نمایند.

گزارش اقتصادی شاپرک

جدول ۴-۱۳ سهم بازار هر شرکت PSP از تعداد تراکنش‌های کارتخوان فروشگاه‌های به تفکیک استان - مرداد ۱۴۰۴

استان	اسان پرداخت پرسین	الکترونیک کارت دماوند	به پرداخت ملت	پرداخت الکترونیک سداد	پرداخت الکترونیک پاسارگاد	پرداخت الکترونیک سامان	پرداخت الکترونیک سپهر	پرداخت نوین آریا	تجارت الکترونیک پارسین	فرودان آرونه امید	فن آو کارت	کارت اعتباری ایران کیس
آذربایجان شرقی	۳/۳۹٪	۰/۰۷٪	۱۷/۴۲٪	۷/۵۵٪	۸/۴۰٪	۱۷/۸۶٪	۳/۷۵٪	۱۰/۳۰٪	۱۳/۵۷٪	۱۱/۶۰٪	۱/۹۷٪	۵/۱۱٪
آذربایجان غربی	۴/۴۲٪	۰/۰۷٪	۱۹/۴۸٪	۷/۱۴٪	۷/۵۵٪	۱۸/۰۲٪	۵/۸۰٪	۱۲/۳۰٪	۷/۹۰٪	۱۰/۲۵٪	۱/۳۳٪	۵/۳۳٪
اردبیل	۴/۰۳٪	۰/۱۵٪	۱۹/۳۸٪	۶/۸۷٪	۴/۴۸٪	۲۰/۱۲٪	۳/۳۱٪	۱۳/۰۷٪	۶/۸۰٪	۱۴/۹۰٪	۱/۹۲٪	۴/۹۵٪
اصفهان	۶/۶۹٪	۰/۰۸٪	۲۲/۷۹٪	۹/۳۹٪	۵/۲۶٪	۱۴/۲۵٪	۳/۲۹٪	۱۰/۶۶٪	۱۶/۴۷٪	۶/۰۳٪	۰/۷۸٪	۴/۲۱٪
البرز	۲/۳۰٪	۰/۱۳٪	۱۸/۲۲٪	۷/۶۵٪	۵/۳۵٪	۲۱/۷۷٪	۲/۷۸٪	۹/۵۹٪	۱۶/۱۲٪	۸/۹۵٪	۲/۶۸٪	۴/۴۷٪
ایلام	۶/۰۴٪	۰/۰۳٪	۲۸/۵۲٪	۱۱/۴۷٪	۳/۱۸٪	۱۷/۱۰٪	۴/۸۳٪	۱/۳۴٪	۹/۵۲٪	۱۱/۵۲٪	۱/۳۳٪	۴/۳۴٪
بوشهر	۴/۷۳٪	۰/۵۶٪	۱۶/۹۶٪	۸/۰۱٪	۴/۳۶٪	۱۹/۸۲٪	۶/۱۹٪	۱۰/۷۵٪	۱۳/۴۰٪	۸/۶۹٪	۱/۰۳٪	۵/۵۰٪
تهران	۲/۷۳٪	۰/۱۱٪	۱۹/۷۲٪	۷/۲۱٪	۶/۳۳٪	۲۵/۸۷٪	۲/۰۳٪	۶/۷۹٪	۱۳/۶۱٪	۷/۷۸٪	۲/۹۷٪	۴/۸۲٪
چهارمحال و بختیاری	۵/۰۰٪	۰/۰۷٪	۱۸/۴۹٪	۱۰/۱۳٪	۷/۳۰٪	۲۶/۹۸٪	۵/۱۷٪	۶/۱۶٪	۹/۱۵٪	۴/۹۵٪	۱/۹۹٪	۴/۸۱٪
خراسان جنوبی	۶/۱۶٪	۰/۰۹٪	۲۵/۲۲٪	۷/۶۷٪	۳/۴۳٪	۲۷/۳۱٪	۲/۶۱٪	۲/۸۱٪	۱۰/۰۸٪	۸/۴۱٪	۱/۱۹٪	۵/۰۲٪
خراسان رضوی	۴/۲۹٪	۰/۱۹٪	۱۴/۴۷٪	۸/۱۴٪	۶/۱۰٪	۲۰/۷۶٪	۲/۹۸٪	۱۶/۴۶٪	۱۱/۴۹٪	۸/۹۳٪	۱/۱۳٪	۵/۰۷٪
خراسان شمالی	۲/۶۵٪	۰/۱۷٪	۱۸/۰۱٪	۸/۲۲٪	۴/۷۵٪	۲۳/۳۹٪	۶/۶۴٪	۶/۶۸٪	۹/۸۳٪	۱۲/۶۷٪	۱/۸۷٪	۶/۱۱٪
خوزستان	۳/۵۲٪	۰/۴۳٪	۱۵/۹۶٪	۹/۷۲٪	۸/۶۰٪	۱۶/۶۳٪	۳/۵۱٪	۱۴/۹۰٪	۱۱/۰۲٪	۷/۰۴٪	۲/۱۶٪	۶/۵۲٪
زنجان	۲/۷۷٪	۰/۴۶٪	۲۵/۲۰٪	۶/۸۱٪	۵/۰۸٪	۱۶/۸۰٪	۴/۸۸٪	۷/۲۶٪	۱۱/۱۳٪	۱۱/۸۱٪	۰/۹۹٪	۶/۸۱٪
سمنان	۵/۲۰٪	۰/۰۳٪	۱۸/۶۵٪	۸/۹۲٪	۲/۵۹٪	۲۶/۷۶٪	۲/۷۵٪	۶/۱۱٪	۱۲/۵۸٪	۹/۱۲٪	۱/۰۵٪	۶/۲۲٪
سیستان و بلوچستان	۲/۲۱٪	۰/۰۴٪	۱۶/۳۵٪	۱۳/۶۹٪	۴/۳۷٪	۲۱/۷۶٪	۵/۸۳٪	۸/۵۰٪	۱۵/۰۶٪	۷/۵۳٪	۰/۳۴٪	۴/۴۱٪
فارس	۵/۶۸٪	۰/۰۹٪	۱۹/۷۱٪	۶/۸۷٪	۵/۲۸٪	۲۰/۷۵٪	۲/۸۶٪	۱۵/۴۸٪	۱۰/۴۷٪	۶/۳۷٪	۱/۹۱٪	۴/۵۲٪
قزوین	۲/۹۰٪	۰/۲۹٪	۲۰/۰۹٪	۸/۹۱٪	۵/۰۶٪	۱۵/۸۲٪	۳/۴۷٪	۱۱/۱۸٪	۱۲/۸۶٪	۱۰/۶۵٪	۲/۳۹٪	۶/۳۷٪
قم	۶/۳۶٪	۰/۰۱٪	۲۰/۲۱٪	۶/۸۹٪	۴/۴۶٪	۲۴/۰۸٪	۲/۴۰٪	۶/۶۷٪	۱۲/۴۵٪	۹/۱۸٪	۱/۹۱٪	۵/۳۷٪
کردستان	۴/۳۸٪	۰/۰۴٪	۱۵/۷۵٪	۸/۰۷٪	۵/۲۴٪	۲۷/۲۹٪	۶/۴۸٪	۱۰/۱۶٪	۸/۰۲٪	۹/۲۲٪	۱/۱۰٪	۴/۲۶٪
کرمان	۶/۵۱٪	۰/۰۳٪	۱۷/۶۸٪	۱۱/۷۶٪	۵/۴۷٪	۲۳/۴۶٪	۳/۱۸٪	۱۰/۲۸٪	۱۱/۳۷٪	۵/۵۰٪	۱/۰۷٪	۳/۷۵٪
کرمانشاه	۲/۷۹٪	۰/۰۳٪	۱۷/۲۵٪	۶/۷۹٪	۷/۷۰٪	۱۶/۴۲٪	۴/۸۰٪	۱۰/۳۸٪	۱۰/۲۱٪	۱۰/۴۰٪	۱/۴۰٪	۱۱/۸۴٪
کهگیلویه و بویراحمد	۵/۴۳٪	۰/۰۵٪	۱۷/۰۴٪	۶/۳۹٪	۴/۸۴٪	۲۷/۴۹٪	۵/۱۳٪	۳/۹۴٪	۱۴/۴۵٪	۸/۴۰٪	۲/۵۲٪	۴/۳۱٪
گلستان	۱/۷۵٪	۰/۱۵٪	۱۵/۵۸٪	۹/۸۸٪	۵/۵۱٪	۱۷/۸۱٪	۸/۶۲٪	۱۲/۶۴٪	۱۱/۵۰٪	۱۰/۵۱٪	۲/۰۲٪	۴/۰۲٪
گیلان	۳/۵۹٪	۰/۱۱٪	۱۴/۳۱٪	۹/۹۳٪	۱۰/۲۸٪	۱۸/۳۴٪	۶/۰۱٪	۹/۵۶٪	۹/۲۴٪	۱۲/۲۰٪	۱/۱۹٪	۵/۲۵٪
لرستان	۴/۸۳٪	۰/۰۰٪	۱۹/۳۰٪	۷/۳۸٪	۵/۸۳٪	۱۹/۳۳٪	۴/۱۵٪	۹/۰۲٪	۹/۵۸٪	۱۱/۱۷٪	۲/۵۴٪	۶/۸۵٪
مازندران	۲/۶۴٪	۰/۳۰٪	۱۸/۰۰٪	۸/۳۵٪	۷/۶۸٪	۱۸/۲۶٪	۵/۰۷٪	۱۰/۳۴٪	۱۲/۵۸٪	۱۰/۳۱٪	۱/۰۷٪	۵/۵۰٪
مرکزی	۷/۵۰٪	۰/۰۴٪	۱۶/۷۸٪	۶/۸۴٪	۶/۲۷٪	۲۴/۴۴٪	۲/۸۰٪	۷/۷۷٪	۹/۱۷٪	۱۰/۲۶٪	۱/۱۹٪	۶/۸۶٪
هرمزگان	۳/۸۰٪	۰/۱۴٪	۲۲/۱۰٪	۷/۴۲٪	۵/۱۳٪	۱۵/۵۸٪	۳/۶۲٪	۱۴/۳۱٪	۱۳/۱۲٪	۶/۱۷٪	۲/۱۸٪	۶/۴۲٪
همدان	۵/۰۴٪	۰/۴۰٪	۱۵/۱۰٪	۶/۷۰٪	۵/۸۴٪	۱۶/۷۳٪	۳/۹۹٪	۱۴/۶۲٪	۱۵/۳۲٪	۹/۴۳٪	۱/۵۱٪	۵/۳۲٪
یزد	۳/۳۵٪	۰/۰۶٪	۱۹/۷۹٪	۸/۷۳٪	۲/۸۲٪	۲۶/۷۷٪	۳/۸۴٪	۹/۳۲٪	۱۱/۹۵٪	۷/۷۰٪	۰/۴۹٪	۵/۱۷٪

سهم بازار هر یک از شرکت‌های PSP از تعداد تراکنش‌های کارتخوان فروشگاه‌های به تفکیک استان‌های کشور برای مرداد ماه ۱۴۰۴ در شکل ۴-۸ به تصویر کشیده شده است.

شکل ۴-۸ سهم بازاری هر شرکت PSP از تعداد تراکنش‌های کارتخوان فروشگاه‌ها به تفکیک استان‌ها- مرداد ۱۴۰۴

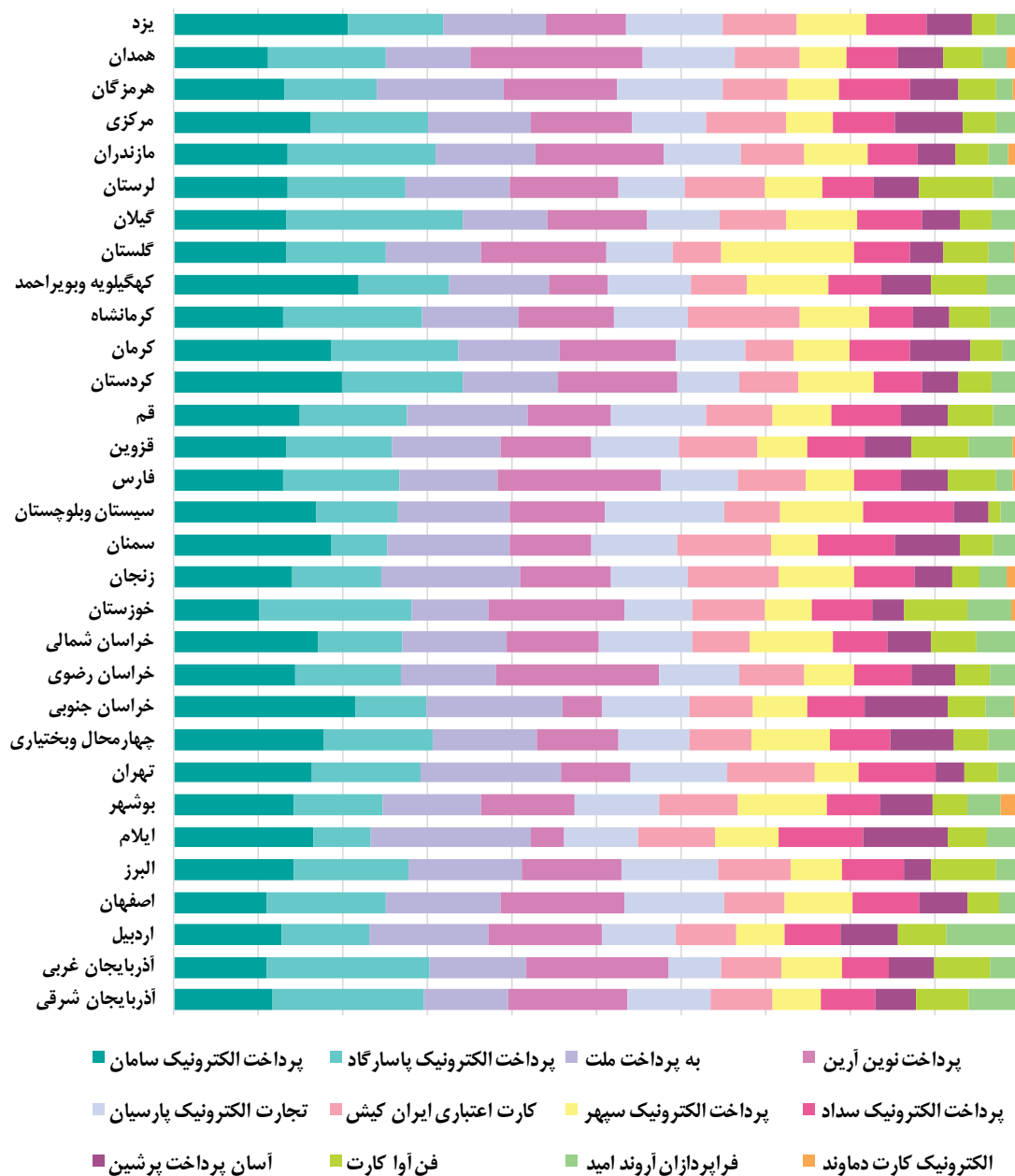
۴-۳-۲- سهم هر یک از شرکت‌های PSP از تعداد کارتهای فروشگاهی فعال سیستمی در استان‌های کشور

در این بخش به بررسی اطلاعات سهم هر یک از شرکت‌های PSP از تعداد ابزار کارتهای فروشگاهی فعال سیستمی در هر یک از استان‌های کشور پرداخته می‌شود. جدول ۴-۱۴ اطلاعات سهم بازار هر شرکت PSP از تعداد کارتهای فروشگاهی فعال سیستمی هر استان را برای مرداد ماه نشان می‌دهد. شرکت‌های "پرداخت الکترونیک سامان"، "پرداخت الکترونیک پاسارگاد" و "به پرداخت ملت" بیشترین سهم از بازار را از این منظر در اکثر استان‌های کشور داشته‌اند.

جدول ۴-۱۴ سهم بازار هر شرکت PSP از تعداد ابزار کارتهای فروشگاهی فعال سیستمی به تفکیک استان - مرداد ۱۴۰۴

استان	اسان پرداخت پارسین	الکترونیک کارت دماوند	به پرداخت ملت	پرداخت الکترونیک سداد	پرداخت الکترونیک پاسارگاد	پرداخت الکترونیک سامان	پرداخت الکترونیک سپهر	پرداخت نوین آرن	تجارت الکترونیک پارسبان	فراپروازان آروند امید	فن آو کارت	کارت اعتباری ایران کیش
آذربایجان شرقی	۴/۸۷٪	۰/۲۵٪	۱۰/۱۰٪	۶/۴۱٪	۱۷/۸۳٪	۱۱/۶۹٪	۵/۷۱٪	۱۴/۰۹٪	۹/۸۶٪	۵/۷۴٪	۶/۲۱٪	۷/۲۵٪
آذربایجان غربی	۵/۳۷٪	۰/۳۲٪	۱۱/۵۹٪	۵/۵۶٪	۱۹/۱۸٪	۱۱/۰۰٪	۷/۱۸٪	۱۶/۶۷٪	۶/۳۷٪	۳/۲۱٪	۶/۵۹٪	۷/۰۶٪
اردبیل	۶/۸۴٪	۰/۵۳٪	۱۴/۱۰٪	۶/۵۰٪	۱۰/۲۲٪	۱۲/۸۲٪	۵/۸۵٪	۱۳/۵۰٪	۸/۷۰٪	۸/۱۴٪	۵/۷۱٪	۷/۰۸٪
اصفهان	۵/۷۰٪	۰/۳۳٪	۱۳/۵۲٪	۷/۹۱٪	۱۴/۱۵٪	۱۰/۹۲٪	۷/۹۶٪	۱۱/۷۷٪	۱۱/۷۷٪	۲/۰۹٪	۳/۷۰٪	۷/۱۶٪
البرز	۲/۲۴٪	۰/۴۰٪	۱۳/۴۶٪	۷/۲۳٪	۱۳/۵۸٪	۱۴/۱۳٪	۶/۱۶٪	۱۱/۷۷٪	۱۱/۴۵٪	۲/۴۰٪	۷/۷۰٪	۸/۴۸٪
ایلام	۹/۹۳٪	۰/۱۲٪	۱۸/۹۳٪	۱۰/۰۷٪	۶/۹۱٪	۱۶/۴۶٪	۷/۴۶٪	۳/۷۸٪	۸/۸۹٪	۳/۷۱٪	۴/۶۵٪	۹/۰۹٪
بوشهر	۶/۲۶٪	۲/۲۶٪	۱۱/۷۷٪	۶/۱۶٪	۱۰/۵۰٪	۱۴/۱۳٪	۱۰/۶۹٪	۱۰/۹۵٪	۱۰/۰۴٪	۳/۸۶٪	۴/۱۶٪	۹/۳۲٪
تهران	۳/۲۸٪	۰/۳۵٪	۱۶/۷۶٪	۹/۰۶٪	۱۲/۸۲٪	۱۶/۲۸٪	۵/۲۴٪	۸/۱۹٪	۱۱/۴۸٪	۲/۲۱٪	۴/۰۳٪	۱۰/۳۱٪
چهارمحال و بختیاری	۷/۴۴٪	۰/۴۳٪	۱۲/۳۳٪	۷/۱۴٪	۱۲/۹۱٪	۱۷/۷۱٪	۹/۴۱٪	۹/۶۲٪	۸/۴۸٪	۳/۱۴٪	۴/۲۳٪	۷/۱۵٪
خراسان جنوبی	۹/۸۲٪	۰/۵۷٪	۱۶/۲۰٪	۶/۸۳٪	۸/۲۹٪	۲۱/۵۶٪	۶/۴۱٪	۴/۵۷٪	۱۰/۳۷٪	۳/۴۶٪	۴/۵۰٪	۷/۲۳٪
خراسان رضوی	۵/۲۳٪	۰/۵۱٪	۱۱/۱۲٪	۶/۷۱٪	۱۲/۵۱٪	۱۴/۴۲٪	۵/۹۸٪	۱۹/۲۹٪	۹/۵۹٪	۲/۹۳٪	۴/۱۵٪	۷/۵۷٪
خراسان شمالی	۵/۲۷٪	۰/۴۸٪	۱۲/۲۹٪	۶/۳۳٪	۱۰/۰۰٪	۱۷/۰۶٪	۹/۸۹٪	۱۰/۹۶٪	۱۱/۰۴٪	۴/۶۰٪	۵/۳۵٪	۶/۱۶٪
خوزستان	۳/۶۷٪	۱/۰۱٪	۹/۰۸٪	۷/۱۶٪	۱۸/۱۴٪	۱۰/۰۰٪	۵/۶۱٪	۱۶/۰۸٪	۸/۱۲٪	۵/۱۵٪	۷/۵۳٪	۸/۴۵٪
زنجان	۴/۲۵٪	۱/۴۹٪	۱۶/۴۵٪	۷/۱۴٪	۱۰/۵۵٪	۱۴/۰۳٪	۹/۰۶٪	۱۰/۶۴٪	۹/۱۱٪	۳/۲۲٪	۳/۳۷٪	۱۰/۶۸٪
سمنان	۷/۷۴٪	۰/۱۶٪	۱۴/۴۹٪	۹/۰۴٪	۶/۵۷٪	۱۸/۷۰٪	۵/۶۶٪	۹/۵۷٪	۱۰/۳۱٪	۲/۹۲٪	۳/۹۵٪	۱۰/۹۲٪
سیستان و بلوچستان	۲/۹۶٪	۰/۱۲٪	۱۳/۲۹٪	۱۰/۷۹٪	۹/۶۱٪	۱۶/۹۰٪	۹/۸۱٪	۱۱/۲۶٪	۱۴/۱۰٪	۲/۰۶٪	۱/۵۳٪	۶/۵۶٪
فارس	۵/۴۴٪	۰/۷۳٪	۱۱/۴۹٪	۵/۶۰٪	۱۳/۷۷٪	۱۲/۹۶٪	۵/۶۹٪	۱۹/۳۶٪	۹/۱۰٪	۲/۰۳٪	۵/۷۷٪	۸/۰۶٪
قزوین	۵/۵۰٪	۰/۸۱٪	۱۲/۸۱٪	۶/۷۵٪	۱۲/۴۴٪	۱۳/۳۳٪	۵/۸۶٪	۱۰/۸۲٪	۱۰/۴۱٪	۵/۱۷٪	۶/۸۳٪	۹/۲۷٪
قم	۵/۴۸٪	۰/۰۶٪	۱۴/۱۶٪	۸/۲۵٪	۱۲/۷۳٪	۱۴/۹۳٪	۶/۹۱٪	۹/۸۱٪	۱۱/۳۶٪	۳/۰۰٪	۵/۵۱٪	۷/۱۸٪
کردستان	۴/۴۳٪	۰/۳۴٪	۱۱/۳۰٪	۵/۶۶٪	۱۴/۲۶٪	۱۹/۸۹٪	۹/۰۰٪	۱۴/۱۱٪	۷/۳۳٪	۲/۹۸٪	۳/۸۳٪	۶/۹۸٪
کرمان	۷/۱۶٪	۰/۱۶٪	۱۱/۹۵٪	۷/۱۳٪	۱۴/۸۹٪	۱۸/۷۴٪	۶/۶۲٪	۱۳/۷۸٪	۸/۳۱٪	۱/۸۱٪	۳/۷۷٪	۵/۶۹٪
کرمانشاه	۴/۲۹٪	۰/۱۴٪	۱۱/۴۵٪	۵/۱۶٪	۱۶/۴۷٪	۱۲/۹۳٪	۸/۲۷٪	۱۱/۱۹٪	۸/۷۶٪	۳/۳۳٪	۴/۷۸٪	۱۳/۲۴٪
کهگیلویه و بویراحمد	۵/۸۹٪	۰/۱۰٪	۱۱/۸۳٪	۶/۳۹٪	۱۰/۶۹٪	۲۱/۹۱٪	۹/۵۸٪	۶/۹۴٪	۹/۸۶٪	۳/۶۵٪	۶/۶۲٪	۶/۵۳٪
گلستان	۴/۰۷٪	۰/۵۸٪	۱۱/۲۵٪	۶/۵۱٪	۱۱/۷۲٪	۱۳/۲۰٪	۱۵/۷۷٪	۱۴/۹۲٪	۷/۷۷٪	۳/۱۲٪	۵/۳۷٪	۵/۷۳٪
گیلان	۴/۴۹٪	۰/۴۲٪	۱۰/۰۱٪	۷/۵۲٪	۲۰/۹۳٪	۱۳/۲۰٪	۸/۴۴٪	۱۱/۶۷٪	۸/۵۶٪	۲/۸۱٪	۳/۸۹٪	۷/۹۶٪
لرستان	۵/۲۵٪	۰/۰۳٪	۱۲/۳۷٪	۶/۱۵٪	۱۳/۹۲٪	۱۳/۴۴٪	۶/۸۵٪	۱۲/۹۰٪	۷/۸۲٪	۳/۰۲٪	۸/۷۴٪	۹/۴۱٪
مازندران	۴/۵۱٪	۱/۲۸٪	۱۱/۸۷٪	۵/۹۰٪	۱۷/۵۵٪	۱۳/۳۹٪	۷/۵۲٪	۱۵/۱۷٪	۹/۰۱٪	۲/۴۱٪	۴/۰۱٪	۷/۴۸٪
مرکزی	۸/۰۹٪	۰/۱۶٪	۱۲/۲۲٪	۷/۱۸٪	۱۳/۹۲٪	۱۶/۱۶٪	۵/۶۶٪	۱۱/۸۷٪	۸/۸۲٪	۲/۶۶٪	۳/۹۱٪	۹/۲۶٪
هرمزگان	۵/۸۳٪	۰/۸۷٪	۱۴/۹۶٪	۸/۲۶٪	۱۰/۹۸٪	۱۳/۰۴٪	۶/۱۴٪	۱۳/۲۴٪	۱۲/۵۰٪	۱/۸۸٪	۴/۴۶٪	۷/۲۳٪
همدان	۵/۲۸٪	۱/۵۷٪	۹/۹۰٪	۶/۰۶٪	۱۴/۰۴٪	۱۱/۰۰٪	۵/۴۷٪	۲۰/۴۸٪	۱۰/۷۹٪	۲/۱۶٪	۴/۷۲٪	۷/۱۳٪
یزد	۵/۳۳٪	۰/۴۴٪	۱۲/۳۱٪	۷/۱۱٪	۱۱/۱۳٪	۲۰/۶۶٪	۸/۲۸٪	۹/۲۵٪	۱۱/۴۵٪	۲/۳۸٪	۲/۸۷٪	۸/۷۲٪

شکل ۴-۹ سهم بازار هر یک از شرکت‌های PSP از تعداد ابزار کارتخوان فروشگاه‌های فعال سیستمی در هر یک از استان‌های کشور را برای دوره مرداد ۱۴۰۴ به تصویر می‌کشد.

شکل ۴-۹ سهم بازاری هر شرکت PSP از تعداد ابزار کارتخوان فروشگاه‌های فعال سیستمی در هر استان - مرداد ۱۴۰۴

۴-۳-۳- شاخص اثربخشی کارتخوان فروشگاه‌های در بعد کشوری

دو شاخص تعداد کارتخوان‌های فروشگاه‌های و تعداد تراکنش‌های آن در کنار یکدیگر می‌توانند تعیین کننده عملکرد شرکت و توزیع مناسب این ابزارها توسط شرکت‌ها باشند که برای این منظور می‌توان شاخص اثربخشی کارتخوان فروشگاه‌های را تعریف نمود.

این شاخص بیانگر نسبت سهم هر شرکت از تراکنش‌های کارتخوان فروشگاه‌های به سهم آن شرکت از ابزار کارتخوان فروشگاه‌های است.^۱ عدد حاصل میزان اثربخشی کارتخوان‌های یک شرکت در شبکه پرداخت الکترونیک را نشان می‌دهد و مقدار آن بیانگر میزان توانایی یک شرکت در جذب تراکنش‌ها است. در واقع چنانچه مقدار این شاخص برای شرکتی برابر یک باشد، بدین معنی است که آن شرکت توانسته است دقیقاً به اندازه سهمی که در ابزارها دارد، از بازار تراکنش‌ها به دست آورد و چنانچه مقدار شاخص بالاتر از یک باشد یعنی شرکت بیشتر از سهمی که از ابزارها دارد، موفق به جذب تراکنش شده است. بنابراین می‌توان چنین گفت که شاخص اثربخشی کارتخوان فروشگاه‌های، کارایی توزیع کارتخوان‌های شرکت‌های PSP را بررسی نموده و از این رو شرکت‌ها به سبب کارا تر بودن توزیع، می‌بایست با جاییابی مناسب کارتخوان‌ها برای جذب تراکنش‌های بیشتر، شاخص اثربخشی این ابزار پذیرش را بهبود بخشند.

در جدول ۴-۱۵ شاخص اثربخشی کارتخوان‌های فروشگاه‌های فعال سیستمی برای هر یک از شرکت‌های PSP در مرداد ماه محاسبه شده است.

^۱ به واژه نامه رجوع شود.

جدول ۴-۱۵ شاخص اثربخشی کارتهای فروشگاهی فعال سیستمی هر شرکت - تیر و مرداد ۱۴۰۴

شرکت	کارتهای فروشگاهی فعال سیستمی		اثربخشی کارتهای فروشگاهی فعال سیستمی	
	سهم از کل تعداد تراکنشها	سهم از کل تعداد ابزار	تیر	مرداد
آسان پرداخت پرشین	۳/۹۹٪	۴/۹۵٪	۰/۸۲۴	۰/۸۰۶
الکترونیک کارت دماوند	۰/۱۴٪	۰/۵۴٪	۰/۲۹۹	۰/۲۶۷
به پرداخت ملت	۱۸/۴۱٪	۱۲/۷۳٪	۱/۴۸۲	۱/۴۴۶
پرداخت الکترونیک سداد	۸/۲۳٪	۷/۱۹٪	۱/۱۷۳	۱/۱۴۳
پرداخت الکترونیک پاسارگاد	۶/۲۱٪	۱۴/۱۴٪	۰/۴۵۰	۰/۴۳۹
پرداخت الکترونیک سامان	۲۰/۸۲٪	۱۴/۲۶٪	۱/۴۷۷	۱/۴۶۰
پرداخت الکترونیک سپهر	۳/۷۳٪	۶/۹۳٪	۰/۵۵۲	۰/۵۳۸
پرداخت نوین آراین	۱۰/۶۰٪	۱۳/۳۱٪	۰/۷۳۱	۰/۷۹۷
تجارت الکترونیک پارسیان	۱۲/۱۲٪	۹/۸۴٪	۱/۲۱۳	۱/۲۳۲
فراپردازان آروند امید	۸/۷۲٪	۳/۰۲٪	۲/۸۶۸	۲/۸۸۷
فن آوا کارت	۱/۸۱٪	۴/۸۵٪	۰/۳۷۸	۰/۳۷۲
کارت اعتباری ایران کیش	۵/۲۳٪	۸/۲۳٪	۰/۶۵۱	۰/۶۳۵

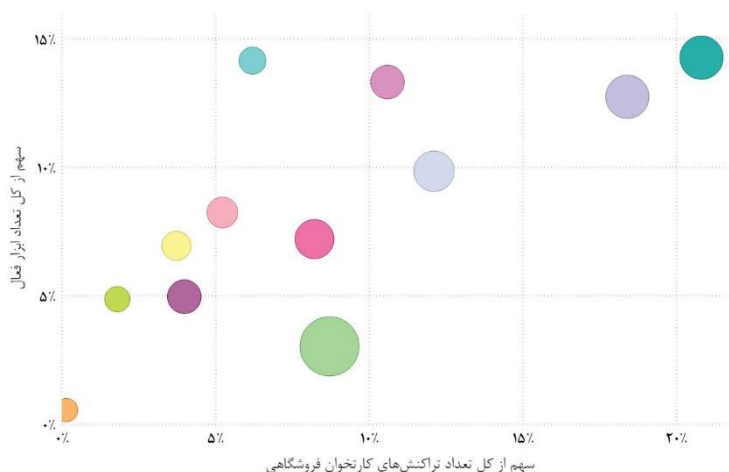
در مرداد ماه شرکت‌های "فراپردازان آروند امید"، "پرداخت الکترونیک سامان"، "به پرداخت ملت"، "تجارت الکترونیک پارسیان" و "پرداخت الکترونیک سداد" به رقمی بالاتر از یک در شاخص اثربخشی دست یافته‌اند. دارا بودن عدد بالاتر از یک در شاخص اثربخشی به این معناست که جذب تراکنش‌های این شرکت‌ها بر روی کارتهای آنها بیشتر از سهم تعداد کارتهای هایشان از کل کارتهای کشور بوده است. به عبارت دیگر نحوه توزیع کارتهای فروشگاهی این شرکت‌ها به گونه‌ای بوده که در جذب بیشتر تراکنش‌ها به نسبت سایر شرکت‌ها موفق‌تر عمل نموده‌اند.

بیشترین تغییر در میزان شاخص اثربخشی کارتهای فروشگاهی فعال سیستمی در مرداد ماه ۱۴۰۴ نسبت به ماه گذشته در شرکت "پرداخت نوین آراین" با ۰/۰۶۶ واحد افزایش گزارش می‌شود. این امر به دلیل افزایش سهم تعداد تراکنش‌ها و کاهش تعداد ابزار کارتهای فروشگاهی آن ارزیابی می‌شود. با توجه به متغیر بودن روند و مقدار رشد سهم تعدادی تراکنش‌های کارتهای فروشگاهی شرکت‌ها نسبت به سهم ابزار کارتهای فروشگاهی آنها، شاخص مذکور در هریک از شرکت‌های PSP ممکن است دچار کاهش و یا افزایش شده باشد.

شکل ۴-۱۰، نمودار پراکندگی شاخص اثربخشی کارتهخوان‌های فروشگاه‌های فعال سیستمی هر شرکت PSP را برای دوره مرداد ۱۴۰۴ به تصویر می‌کشد. با توجه به این نمودار قطر هر دایره میزان شاخص اثربخشی هر شرکت را نشان می‌دهد.

همانگونه که ذکر شد دو شاخص تعداد کارتهخوان‌های فروشگاه‌های و تعداد تراکنش‌های آن در کنار یکدیگر می‌توانند تصویر خوبی از توزیع مناسب این ابزارها توسط هر یک از شرکت‌های PSP را ارائه دهند. نکته حائز اهمیت این است که در شبکه‌ی شاپرک کارتهخوان‌های فروشگاه‌های فعالی وجود دارند که فاقد تراکنش هستند. به این معنا که وضعیت آن‌ها در شبکه فعال است ولیکن تراکنشی از سوی آن‌ها وارد شبکه‌ی پرداخت نشده‌است.

راهنمای شاخص اثربخشی برای هر شرکت PSP		
۰/۸۰۶	آسان پرداخت پرشین	
۰/۲۶۷	الکترونیک کارت دماوند	
۱/۴۴۶	به پرداخت ملت	
۱/۱۴۳	پرداخت الکترونیک سداد	
۰/۴۳۹	پرداخت الکترونیک پاسارگاد	
۱/۴۶۰	پرداخت الکترونیک سامان	
۰/۵۳۸	پرداخت الکترونیک سپهر	
۰/۷۹۷	پرداخت نوین آریا	
۱/۳۳۲	تجارت الکترونیک پارس‌بان	
۲/۸۸۷	فرایرداران آروند امید	
۰/۳۷۲	فن آوا کارت	
۰/۶۳۵	کارت اعتباری ایران کیش	

شکل ۴-۱۰ نمودار پراکندگی شاخص اثربخشی کارتهخوان‌های فروشگاه‌های فعال سیستمی هر شرکت PSP- مرداد ۱۴۰۴

اثربخشی هریک از شرکت‌ها در کل کارتهخوان‌های فروشگاه‌های در بالا به تفصیل بررسی گردید. در این بخش به منظور مشاهده‌ی نحوه‌ی جایابی کارتهخوان‌های فروشگاه‌های تراکنش‌دار^۱ در کشور و همچنین بررسی میزان توانایی یک شرکت در جذب تراکنش‌ها، شاخص اثربخشی به ازای سهم تراکنش‌های کارتهخوان فروشگاه‌های هر شرکت به سهم آن‌ها از تعداد کارتهخوان‌های فروشگاه‌های تراکنش‌دار بازتعریف شده و به‌عنوان شاخص اثربخشی کارتهخوان‌های فروشگاه‌های تراکنش‌دار ارائه می‌گردد.

^۱ به واژه نامه رجوع شود.

در واقع چنانچه مقدار این شاخص برای شرکتی برابر یک باشد، بدین معنی است که آن شرکت توانسته است دقیقاً به اندازه سهمی که در ابزارهای تراکنش دار دارد، از بازار تراکنش ها به دست آورد و چنانچه مقدار شاخص بالاتر از یک باشد یعنی شرکت بیشتر از سهمی که از ابزارهای مزبور دارد، موفق به جذب تراکنش شده است. جدول زیر همچنین، شاخص اثربخشی کارتخوان های فروشگاه های را بر حسب ابزارهای کارتخوان فروشگاه های تراکنش دار در مرداد ماه محاسبه و ارائه می نماید.

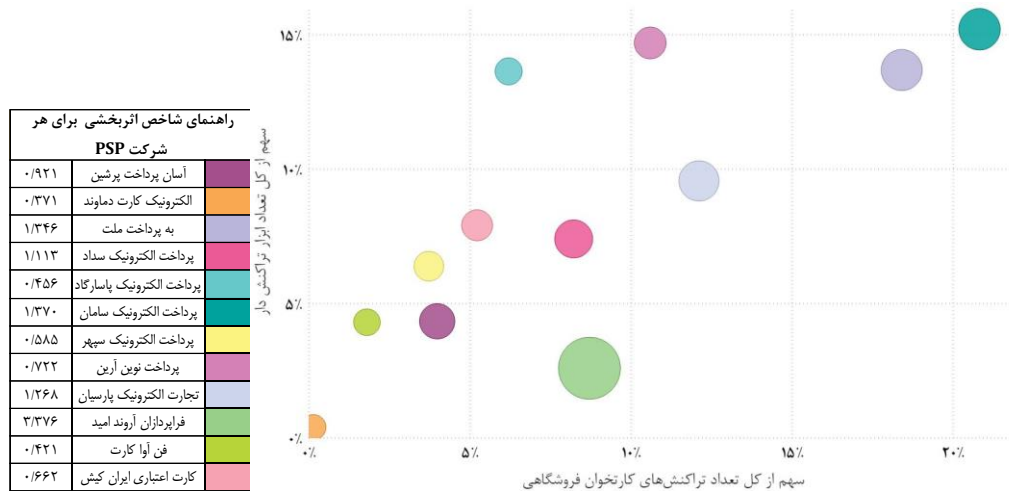
جدول ۴-۱۶ شاخص اثربخشی کارتخوان های فروشگاه های تراکنش دار هر شرکت - تیر و مرداد ۱۴۰۴

شرکت	کارتخوان فروشگاه های تراکنش دار		اثربخشی کارتخوان فروشگاه های تراکنش دار	
	سهم از کل تعداد تراکنش ها	سهم از کل تعداد ابزار	تیر	مرداد
آسان پرداخت پرشین	۳/۹۹٪	۴/۳۳٪	۰/۹۳۳	۰/۹۲۱
الکترونیک کارت دماوند	۰/۱۴٪	۰/۳۹٪	۰/۴۰۲	۰/۳۷۱
به پرداخت ملت	۱۸/۴۱٪	۱۳/۶۸٪	۱/۳۷۸	۱/۳۴۶
پرداخت الکترونیک سداد	۸/۲۳٪	۷/۳۹٪	۱/۱۴۴	۱/۱۱۳
پرداخت الکترونیک پاسارگاد	۶/۲۱٪	۱۳/۶۳٪	۰/۴۶۵	۰/۴۵۶
پرداخت الکترونیک سامان	۲۰/۸۲٪	۱۵/۲۰٪	۱/۳۷۵	۱/۳۷۰
پرداخت الکترونیک سپهر	۳/۷۳٪	۶/۳۸٪	۰/۵۹۳	۰/۵۸۵
پرداخت نوین آریا	۱۰/۶۰٪	۱۴/۶۹٪	۰/۶۸۹	۰/۷۲۲
تجارت الکترونیک پارسیان	۱۲/۱۲٪	۹/۵۵٪	۱/۲۴۰	۱/۲۶۸
فراپردازان آروند امید	۸/۷۲٪	۲/۵۸٪	۳/۲۹۰	۳/۳۷۶
فن آوا کارت	۱/۸۱٪	۴/۲۹٪	۰/۴۲۱	۰/۴۲۱
کارت اعتباری ایران کیش	۵/۲۳٪	۷/۹۰٪	۰/۶۷۲	۰/۶۶۲

در شاخص اثربخشی کارتخوان های فروشگاه های تراکنش دار همانند ماه گذشته شرکت های "فراپردازان آروند امید"، "پرداخت الکترونیک سامان"، "به پرداخت ملت"، "تجارت الکترونیک پارسیان" و "پرداخت الکترونیک سداد" به عددی بالاتر از یک دست یافته اند. بالاترین تغییر در شاخص اثربخشی کارتخوان فروشگاه های تراکنش دار نیز در شرکت "فراپردازان آروند امید" با افزایش ۰/۰۸۶ واحدی مشاهده می شود. چرا که سهم تعداد تراکنش های کارتخوان فروشگاه های افزایش و سهم تعداد ابزار کاهش داشته است.

دستیابی به عدد بالاتر از یک در شاخص اثربخشی کارتخوان های فروشگاه های تراکنش دار، بدین معناست که جذب تراکنش های این شرکت ها بر روی کارتخوان های تراکنش دار بیشتر از سهم تعداد کارتخوان هایشان از کل کارتخوان های تراکنش دار کشور بوده است. به عبارت دیگر نحوه توزیع کارتخوان های فروشگاه های این شرکت ها به گونه ای بوده که در جذب بیشتر تراکنش ها به نسبت سایر شرکت ها موفق تر عمل نموده اند. عملکرد

مختلف هر یک از شرکت‌های PSP در کسب سهم بازار تراکنش‌ها و کارتهای تراکنش‌دار سبب گردیده تا میزان شاخص مذکور بعضاً با افزایش و یا کاهش مواجه شود.

شکل ۴-۱۱ نمودار پراکندگی شاخص اثربخشی کارتهای تراکنش‌های فروشگاه‌های تراکنش‌دار هر شرکت PSP- مرداد ۱۴۰۴

شکل ۴-۱۱ ، نمودار پراکندگی شاخص اثربخشی کارتهای تراکنش‌های فروشگاه‌های تراکنش‌دار هر شرکت PSP را بر اساس نام اختصاری برای دوره مرداد ۱۴۰۴ به تصویر می‌کشد. با توجه به این نمودار قطر هر دایره میزان شاخص اثربخشی هر شرکت را نشان می‌دهد.

۴-۳-۴- شاخص اثربخشی کارتهای تراکنش‌های فروشگاه‌های فعال سیستمی در هر

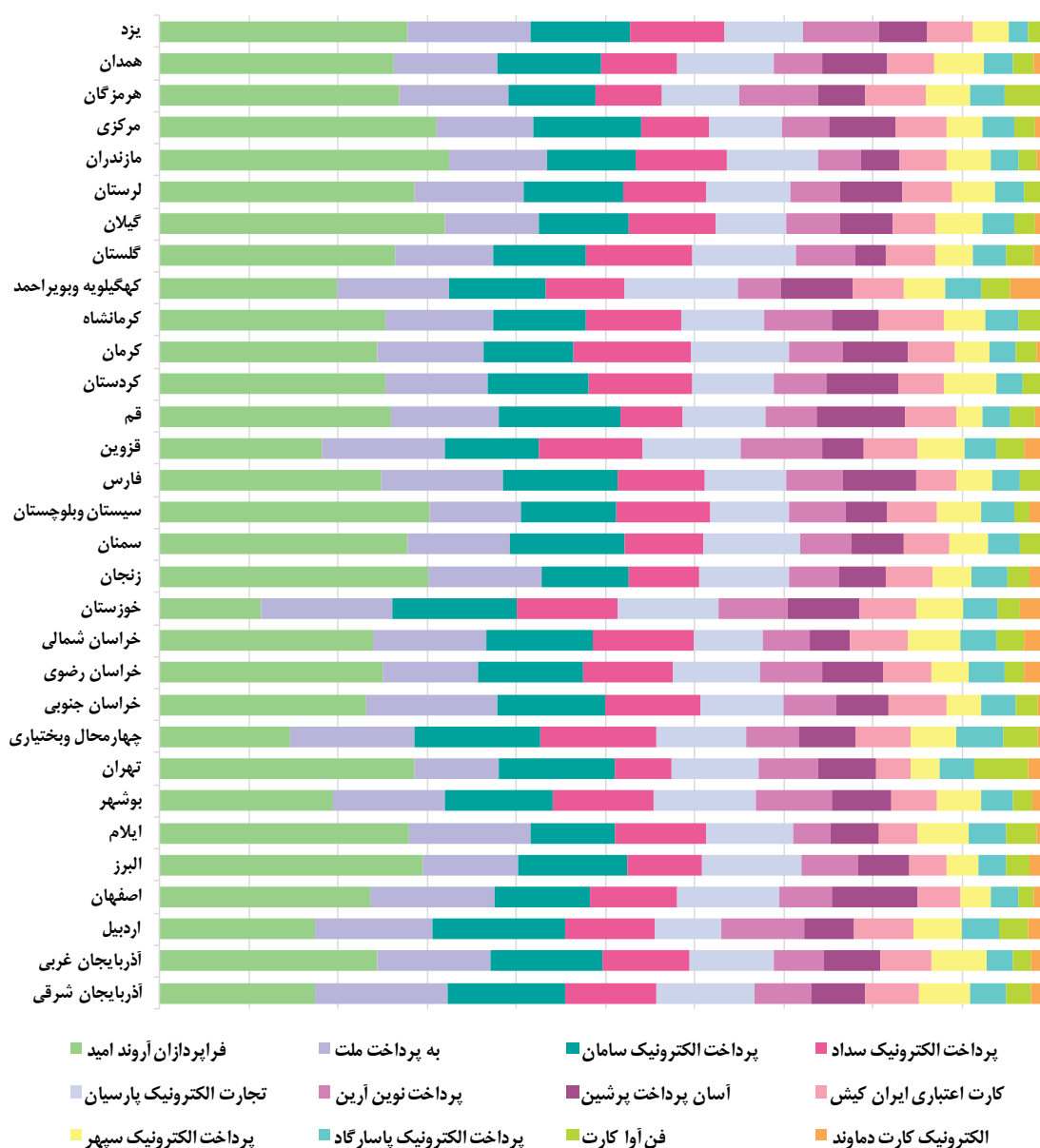
یک از استان‌های کشور

در این قسمت شاخص اثربخشی کارتهای تراکنش‌های فروشگاه‌های فعال سیستمی برای هر شرکت در هر یک از ۳۱ استان کشور مورد بررسی قرار می‌گیرد. شرکت‌های "به پرداخت ملت"، "پرداخت الکترونیک سامان"، "فراپردازان آروند امید" در تمام استان‌ها و شرکت "تجارت الکترونیک پارسیان" در غالب استان‌ها، دارای شاخص اثربخشی کارتهای تراکنش‌های بالاتر از یک هستند. در جدول ۴-۱۷ این شاخص در مرداد ماه برای هر یک از شرکت‌های PSP به ازای استان‌های کشور مورد محاسبه قرار گرفته است.

جدول ۴-۱۷ شاخص اثربخشی کارتهای فروشگاهی فعال سیستمی هر شرکت PSP در هر استان - مرداد ۱۴۰۴

استان	آسان پرداخت پرسپین	الکترونیک کارت دماوند	به پرداخت ملت	پرداخت الکترونیک سداد	پرداخت الکترونیک پاسارگاد	پرداخت الکترونیک سامان	پرداخت الکترونیک سپهر	پرداخت نوین آرنی	تجارت الکترونیک پارسین	فراپرازان آروند امید	فن آ کارت	کارت اعتباری ایران کیش
آذربایجان شرقی	۰/۶۹۵	۰/۲۷۸	۱/۷۲۶	۱/۱۷۸	۰/۴۷۱	۱/۵۲۸	۰/۶۵۷	۰/۷۳۱	۱/۲۷۵	۲/۰۲۲	۰/۳۱۸	۰/۷۰۵
آذربایجان غربی	۰/۸۳۲	۰/۳۰۶	۱/۶۸۱	۱/۲۸۴	۰/۳۹۴	۱/۶۳۹	۰/۸۰۸	۰/۷۳۸	۱/۲۴۱	۳/۱۹۵	۰/۲۶۳	۰/۷۵۳
اردبیل	۰/۵۸۹	۰/۲۸۴	۱/۳۷۵	۱/۰۵۷	۰/۴۳۹	۱/۵۶۸	۰/۵۶۶	۰/۹۶۸	۰/۷۸۲	۱/۸۲۹	۰/۳۳۷	۰/۷۰۰
اصفهان	۱/۱۷۲	۰/۳۴۴	۱/۶۸۵	۱/۱۸۷	۰/۳۷۹	۱/۳۰۵	۰/۴۱۴	۰/۷۲۱	۱/۳۹۹	۲/۸۸۷	۰/۲۱۱	۰/۵۸۸
البرز	۰/۷۱۲	۰/۳۰۶	۱/۳۵۴	۱/۰۵۸	۰/۳۹۴	۱/۵۴۱	۰/۴۵۱	۰/۸۱۴	۱/۴۰۸	۳/۷۲۴	۰/۳۴۸	۰/۵۲۸
ایلام	۰/۶۰۸	۰/۱۹۰	۱/۵۰۶	۱/۱۳۹	۰/۴۶۰	۱/۰۳۹	۰/۶۴۷	۰/۴۶۱	۱/۰۷۲	۳/۱۰۵	۰/۳۷۱	۰/۴۷۷
بوشهر	۰/۷۵۶	۰/۲۴۶	۱/۴۴۱	۱/۳۰۱	۰/۴۱۵	۱/۴۰۲	۰/۵۷۹	۰/۹۸۲	۱/۳۳۵	۲/۲۵۳	۰/۲۴۸	۰/۵۹۶
تهران	۰/۸۰۹	۰/۳۲۴	۱/۱۷۶	۱/۷۹۷	۰/۴۹۴	۱/۵۸۹	۰/۳۸۷	۰/۸۳۰	۱/۱۸۵	۳/۵۲۰	۰/۷۳۹	۰/۴۷۳
چهارمحال و بختیاری	۰/۶۷۲	۰/۱۶۷	۱/۵۰۰	۱/۴۱۶	۰/۵۶۶	۱/۵۲۳	۰/۵۴۹	۰/۶۴۰	۱/۰۷۹	۱/۵۷۵	۰/۴۲۵	۰/۶۷۲
خراسان جنوبی	۰/۶۲۷	۰/۱۵۶	۱/۵۵۷	۱/۱۲۳	۰/۴۱۴	۱/۲۶۷	۰/۴۰۷	۰/۶۱۵	۰/۹۷۲	۲/۴۲۸	۰/۲۶۵	۰/۶۷۶
خراسان رضوی	۰/۸۲۱	۰/۳۷۷	۱/۳۰۱	۱/۲۱۲	۰/۴۸۷	۱/۴۴۰	۰/۴۹۹	۰/۸۵۴	۱/۱۹۸	۳/۰۴۶	۰/۲۷۲	۰/۶۷۰
خراسان شمالی	۰/۵۰۲	۰/۳۵۸	۱/۴۶۶	۱/۳۰۱	۰/۴۷۵	۱/۳۷۲	۰/۶۷۲	۰/۶۱۰	۰/۸۹۱	۲/۷۵۷	۰/۳۵۰	۰/۷۵۶
خوزستان	۰/۹۵۸	۰/۴۲۷	۱/۷۵۷	۱/۳۵۷	۰/۴۷۴	۱/۶۶۲	۰/۶۲۵	۰/۹۲۷	۱/۳۵۷	۱/۳۶۷	۰/۲۸۷	۰/۷۷۲
زنجان	۰/۶۳۸	۰/۳۰۶	۱/۵۳۲	۰/۹۵۳	۰/۴۸۲	۱/۱۹۷	۰/۵۳۸	۰/۶۸۲	۱/۲۲۲	۳/۶۶۸	۰/۳۰۱	۰/۶۳۸
سمنان	۰/۶۷۲	۰/۱۳۸	۱/۲۸۷	۰/۹۸۷	۰/۳۹۴	۱/۴۳۱	۰/۴۸۶	۰/۶۳۹	۱/۲۲۱	۳/۱۲۸	۰/۲۶۶	۰/۵۷۱
سیستان و بلوچستان	۰/۵۵۸	۰/۲۹۲	۱/۲۳۱	۱/۲۶۹	۰/۴۴۹	۱/۲۸۸	۰/۵۹۳	۰/۷۵۵	۱/۰۶۸	۳/۶۴۳	۰/۲۱۹	۰/۶۷۲
فارس	۱/۰۴۵	۰/۱۲۲	۱/۷۱۵	۱/۲۲۸	۰/۳۸۴	۱/۶۰۱	۰/۵۰۲	۰/۸۰۰	۱/۱۵۰	۳/۱۳۶	۰/۳۳۰	۰/۵۶۳
قزوین	۰/۵۲۷	۰/۳۵۰	۱/۵۶۹	۱/۳۲۰	۰/۴۰۶	۱/۱۸۹	۰/۵۹۳	۱/۰۳۳	۱/۲۳۵	۲/۰۵۸	۰/۳۵۰	۰/۶۸۷
قم	۱/۱۶۱	۰/۲۱۱	۱/۴۲۷	۰/۸۳۶	۰/۳۵۰	۱/۶۱۳	۰/۳۴۸	۰/۶۸۰	۱/۰۹۶	۳/۰۵۸	۰/۳۴۶	۰/۶۸۸
کردستان	۰/۹۹۱	۰/۱۰۲	۱/۳۹۳	۱/۴۲۴	۰/۳۶۸	۱/۳۷۲	۰/۷۲۱	۰/۷۲۰	۱/۱۰۹	۳/۰۹۳	۰/۲۸۷	۰/۶۱۱
کرمان	۰/۹۰۹	۰/۲۱۷	۱/۴۸۰	۱/۶۵۱	۰/۳۶۴	۱/۲۵۲	۰/۴۸۱	۰/۷۴۶	۱/۳۶۸	۳/۰۳۶	۰/۲۸۴	۰/۶۵۸
کرمانشاه	۰/۶۵۱	۰/۱۶۰	۱/۵۰۷	۱/۳۱۶	۰/۴۶۷	۱/۲۷۰	۰/۵۸۰	۰/۹۲۷	۱/۱۶۶	۳/۱۲۵	۰/۲۹۲	۰/۸۹۵
کهگیلویه و بویراحمد	۰/۹۲۲	۰/۵۳۸	۱/۴۴۱	۱/۰۰۱	۰/۴۵۲	۱/۲۵۵	۰/۵۳۶	۰/۵۶۸	۱/۴۶۵	۲/۲۹۸	۰/۳۸۰	۰/۶۶۰
گلستان	۰/۴۲۹	۰/۲۶۲	۱/۳۸۶	۱/۵۱۸	۰/۴۷۰	۱/۳۳۹	۰/۵۴۷	۰/۸۴۷	۱/۴۸۱	۳/۳۷۰	۰/۳۸۴	۰/۷۰۱
گیلان	۰/۸۰۰	۰/۲۵۹	۱/۴۲۹	۱/۳۲۰	۰/۴۹۱	۱/۳۷۹	۰/۷۱۲	۰/۸۱۹	۱/۰۷۹	۴/۳۴۸	۰/۳۰۵	۰/۶۵۹
لرستان	۰/۹۰۳	۰/۱۱۳	۱/۵۶۰	۱/۲۰۱	۰/۴۱۹	۱/۴۳۹	۰/۶۰۶	۰/۶۹۹	۱/۲۲۵	۳/۶۸۵	۰/۲۹۱	۰/۷۲۸
مازندران	۰/۵۸۳	۰/۲۳۹	۱/۵۱۶	۱/۴۱۵	۰/۴۳۷	۱/۳۶۴	۰/۶۷۵	۰/۶۷۵	۱/۳۹۶	۴/۴۷۱	۰/۲۶۶	۰/۷۳۶
مرکزی	۰/۹۲۷	۰/۲۲۵	۱/۳۷۳	۰/۹۵۳	۰/۴۵۰	۱/۵۱۲	۰/۴۹۴	۰/۶۵۵	۱/۰۴۰	۳/۹۰۰	۰/۳۰۵	۰/۷۳۳
هرمزگان	۰/۶۵۲	۰/۱۵۸	۱/۴۷۷	۰/۸۹۹	۰/۴۶۷	۱/۱۹۵	۰/۵۹۱	۱/۰۷۰	۱/۰۵۰	۳/۲۷۶	۰/۴۹۰	۰/۸۳۳
همدان	۰/۹۳۷	۰/۲۵۶	۱/۵۲۶	۱/۱۰۶	۰/۴۱۶	۱/۵۰۸	۰/۷۲۹	۰/۷۱۴	۱/۴۲۰	۳/۴۱۳	۰/۳۱۹	۰/۶۸۸
یزد	۰/۶۳۰	۰/۱۴۰	۱/۶۰۸	۱/۲۲۹	۰/۲۵۴	۱/۲۹۶	۰/۴۶۴	۰/۹۹۷	۱/۰۴۴	۳/۲۴۰	۰/۱۶۹	۰/۵۹۳

همچنین شکل شاخص اثربخشی کارتهای فروشگاهی فعال سیستمی هر شرکت PSP برای هر یک از استانهای کشور در شکل ۴-۱۲ آمده است.

شکل ۴-۱۲ شاخص اثربخشی کارتخوان‌های فروشگاه‌های شرکت‌های PSP به تفکیک هر استان - مرداد ۱۴۰۴

۴-۳-۵- عملکرد شرکت‌های PSP در ابزار کارتخوان‌های فروشگاه‌های

کم‌تراکنش و فاقد تراکنش

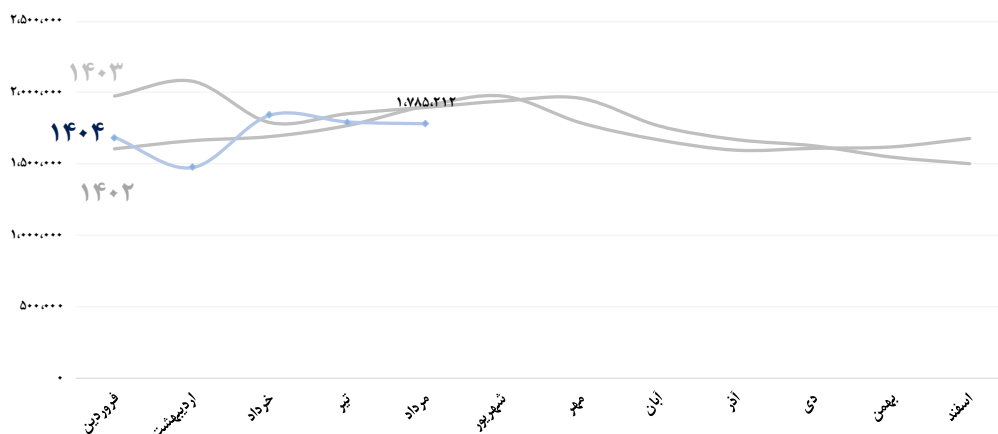
بر اساس روش معمول در سایر کشورها، پذیرندگان برای استفاده از ابزار کارتخوان فروشگاه‌های، ناچار به خرید یا اجاره دستگاه کارتخوان بوده و به‌علاوه موظف به پرداخت هزینه‌های نصب، نگهداری و نیز پرداخت بهای کاغذ رول مورد استفاده در آن هستند. در نتیجه در این کشورها، توجه به بهره‌وری در به‌کارگیری این ابزار

بسیار بیشتر است. اما در ایران به واسطه مداخله بانک‌ها در این امر، نه تنها کارتهای رایگان در اختیار پذیرندگان قرار می‌گیرد، بلکه همه هزینه‌های مربوطه حتی رول کاغذ رسید نیز به رایگان در اختیار پذیرندگان قرار می‌گیرد. به تبع این رویکرد، تعدد دستگاه‌های کارتهای رایگان در فروشگاه‌ها و در نتیجه فراوانی کارتهای رایگان، فروشنده‌های کم‌تراکنش و فاقد تراکنش مشاهده می‌شود. متأسفانه بی‌تفاوتی فروشنده و یا حتی استقبال از افزایش کارتهای رایگان، فروشنده‌های کم‌تراکنش به دلیل ارزش نمایشی آن از یک سو و الزام شرکت PSP به نصب کارتهای رایگان بدون توجه به کارایی آن که از قراردادهای این شرکت‌ها با بانک‌ها ناشی می‌شود از سوی دیگر، موجب تشدید پدیده‌هایی نظیر تعدد کارتهای رایگان نصب شده در هر فروشگاه‌ها و وجود کارتهای رایگان کم‌تراکنش و فاقد تراکنش شده است.

در این قسمت به منظور بررسی نمایش میزان کارایی و بهره‌وری کارتهای رایگان، آمار کارتهای رایگان کم‌تراکنش و فاقد تراکنش مالی هر شرکت PSP بررسی خواهد شد. از تیرماه ۱۴۰۴، مفهوم این نوع کارتهای رایگان بهینه شده و بر اساس تعریف جدید، کارتهای رایگان کم‌تراکنش و فاقد تراکنش پایانه‌ای است که بیش از سه ماه از تاریخ ثبت و فعال‌سازی آن گذشته و در یک دوره سه‌ماهه متوالی، در هر ماه کمتر از ۶۰ تراکنش مالی و کمتر از ۲۰ میلیون ریال مجموع مبلغ تراکنش داشته باشد^۱.

برای مقایسه روند تغییر تعداد کارتهای رایگان، فروشنده‌های کم‌تراکنش و فاقد تراکنش مالی، شکل ۴-۱۳ از ابتدای سال ۱۴۰۲ تا مرداد ۱۴۰۴ رسم شده است.

^۱ مدت زمان تعریف کارتهای رایگان کم‌تراکنش در گذشته، دو ماه متوالی بوده است.

شکل ۴-۱۳ مقایسه روند تغییر تعداد کارتهای فروشگاهی کم تراکنش و فاقد تراکنش مالی از ابتدای سال ۱۴۰۲ تاکنون

تعداد کارتهای فروشگاهی کم تراکنش و فاقد تراکنش در مرداد ماه با تعداد ۱,۷۸۵,۲۱۲ عدد با کاهش ۰/۶۸ درصدی روبهرو بوده است. در این ماه سهم کارتهای کم تراکنش و فاقد تراکنش مالی، ۱۶/۷۱ درصد از کل کارتهای فروشگاهی فعال سیستمی شبکه شاپرک را شامل شده است. عدد فوق نسبت به رقم مشابه در تیر ماه تنها ۰/۰۸ درصد کاهش یافته است. جدول زیر سهم تعداد کارتهای فروشگاهی کم تراکنش و فاقد تراکنش مالی از کارتهای فعال سیستمی هر شرکت را ارائه می دهد.

جدول ۴-۱۸ سهم تعداد کارتخوان‌های کم تراکنش و فاقد تراکنش هر شرکت از کل کارتخوان‌های فعال سیستمی آن - مرداد ۱۴۰۴

نام شرکت	سهم مجموع تعداد کارتخوان‌های کم تراکنش و فاقد تراکنش مالی از کل کارتخوان‌های فعال سیستمی هر شرکت		
	تغییر	مرداد ۱۴۰۴	تیر ۱۴۰۴
آسان پرداخت پرشین	۰/۷۱٪	۲۷/۱۸٪	۲۶/۴۷٪
الکترونیک کارت دماوند	۱/۹۵٪	۴۰/۱۰٪	۳۸/۱۵٪
به پرداخت ملت	۰/۰۳٪	۱۰/۵۴٪	۱۰/۵۱٪
پرداخت الکترونیک سداد	-۰/۳۱٪	۱۴/۴۰٪	۱۴/۷۱٪
پرداخت الکترونیک پاسارگاد	۰/۲۷٪	۱۹/۷۴٪	۱۹/۴۷٪
پرداخت الکترونیک سامان	۰/۶۳٪	۱۱/۲۵٪	۱۰/۶۲٪
پرداخت الکترونیک سپهر	۰/۷۳٪	۲۳/۳۶٪	۲۲/۶۳٪
پرداخت نوین آراین	-۳/۷۲٪	۸/۱۰٪	۱۱/۸۳٪
تجارت الکترونیک پارسیان	۰/۵۳٪	۱۹/۱۲٪	۱۸/۵۹٪
فراپردازان آروند امید	۱/۳۱٪	۲۸/۷۸٪	۲۷/۴۷٪
فن آوا کارت	۱/۰۱٪	۲۶/۳۳٪	۲۵/۳۲٪
کارت اعتباری ایران کیش	۰/۷۱٪	۲۰/۰۳٪	۱۹/۳۲٪
مجموع	-۰/۰۸٪	۱۶/۷۱٪	۱۶/۷۹٪

* هر چه این شاخص کمتر باشد، نشان‌دهنده آن است که شرکت عملکرد بهتری به نسبت سایر شرکت‌ها داشته است. لذا در این جدول بر خلاف غالب جدول‌ها، کمترین میزان شاخص به صورت **Bold** نمایش داده شده است.

بسته به جهت و میزان سرعت تغییرات هر یک از دو مولفه‌ی تعداد کارتخوان‌های کم تراکنش و فاقد تراکنش و تعداد کارتخوان‌های فعال سیستمی در هر شرکت PSP، عدد شاخص مذکور تحت تاثیر قرار گرفته است. بیشترین تغییر مربوط به سهم تعداد کارتخوان‌های کم تراکنش و فاقد تراکنش از کارتخوان‌های فعال سیستمی با کاهش ۳/۷۲ درصد، در شرکت "پرداخت نوین آراین" رخ داده است. شرکت "الکترونیک کارت دماوند" با عددی برابر با ۴۰/۱۰ درصد بالاترین رقم شاخص را نشان می‌دهد. در مقابل آن، تنها ۸/۱۰ درصد از کل کارتخوان‌های فعال سیستمی شرکت "پرداخت نوین آراین" را کارتخوان‌های کم تراکنش و فاقد تراکنش مالی آن شامل می‌شوند.

۴-۴- نسبت ترمینال‌های تراکنش‌دار به فعال سیستمی شرکت‌های PSP

در این بخش از گزارش نسبت تعداد ترمینال‌های تراکنش‌دار هر یک از شرکت‌های PSP از ترمینال‌های فعال آن شرکت محاسبه شده و قابل مشاهده می‌باشد.

جدول ۴-۱۹ نسبت ترمینال‌های تراکنش‌دار به ترمینال‌های فعال سیستمی - مرداد ۱۴۰۴

نام شرکت	کارتخوان فروشگاهی	ابزار پذیرش اینترنتی	ابزار پذیرش کدهای دستوری - USSD	مجموع
پرداخت نوین آراین	۹۱/۹۰٪	۳۲/۸۲٪	۰/۰۰٪	۹۱/۸۳٪
به پرداخت ملت	۸۹/۴۶٪	۴۲/۶۰٪	۵/۵۹٪	۸۷/۳۳٪
پرداخت الکترونیک سامان	۸۸/۷۵٪	۴۱/۱۴٪	۱۰/۱۴٪	۸۵/۳۴٪
پرداخت الکترونیک سداد	۸۵/۶۰٪	۲۹/۸۶٪	۲۹/۴۱٪	۸۴/۴۰٪
پرداخت الکترونیک پاسارگاد	۸۰/۲۶٪	۱۵/۴۵٪	۰/۰۰٪	۷۸/۸۰٪
کارت اعتباری ایران کیش	۷۹/۹۷٪	۸/۷۰٪	۱/۱۰٪	۷۵/۲۶٪
فن آوا کارت	۷۳/۶۷٪	۲۵/۴۵٪	۰/۰۰٪	۷۳/۵۹٪
فراپردازان آرون‌د امید	۷۱/۲۲٪	۱۱/۵۹٪	۱۲/۵۰٪	۷۰/۷۶٪
پرداخت الکترونیک سپهر	۷۶/۶۴٪	۲۵/۷۵٪	۰/۰۰٪	۶۹/۸۱٪
الکترونیک کارت دماوند	۵۹/۹۰٪	۳۴/۷۲٪	۰/۰۰٪	۵۹/۸۷٪
تجارت الکترونیک پارسیان	۸۰/۸۸٪	۱۰/۳۸٪	۷/۳۱٪	۵۶/۰۲٪
آسان پرداخت پرشین	۷۲/۸۲٪	۶/۵۱٪	۰/۳۴٪	۴۴/۱۶٪
شبکه پرداخت	۸۳/۲۹٪	۱۴/۹۷٪	۳/۲۷٪	۷۵/۴۱٪

شرکت "پرداخت نوین آراین" دارای بیشترین تعداد ترمینال تراکنش‌دار به ترمینال فعال در مرداد ماه ۱۴۰۴ بوده است و در بررسی نسبت کارتخوان فروشگاهی تراکنش‌دار نیز شرکت "پرداخت نوین آراین" در صدر جدول قرار گرفته است. در این بین کمترین نسبت تعداد ترمینال تراکنش‌دار به ترمینال‌های فعال سیستمی متعلق به شرکت "آسان پرداخت پرشین" بوده است.

فصل ۵

بررسی عملکرد بانک‌های صادرکننده و پذیرنده

در این بخش به بررسی عملکرد بانک‌ها در شبکه پرداخت کشور در دو حوزه صادرکنندگی و پذیرندگی پرداخت خواهد شد.

۵- بررسی وضعیت بانک‌های صادرکننده و پذیرنده

در این بخش از گزارش برای داشتن درک بهتری از روند کاری بانک‌های کشور، به بررسی سهم بازار پذیرندگی و صادرکنندگی در بانک‌های^۱ پذیرنده^۲ و صادرکننده^۳ در شبکه پرداخت الکترونیک کارتی پرداخته می‌شود.^۴

۵-۱- سهم بازار پذیرندگی

در این بخش، سهم بازار هریک از بانک‌های پذیرنده از لحاظ تعداد و مبلغ تراکنش‌های کارتی شبکه‌ی شاپرک مورد بررسی قرار گرفته و همچنین سهم هر یک از آن‌ها نیز به تفکیک ابزارهای پذیرش محاسبه شده است.

^۱ به واژه نامه رجوع شود.

^۲ به واژه نامه رجوع شود.

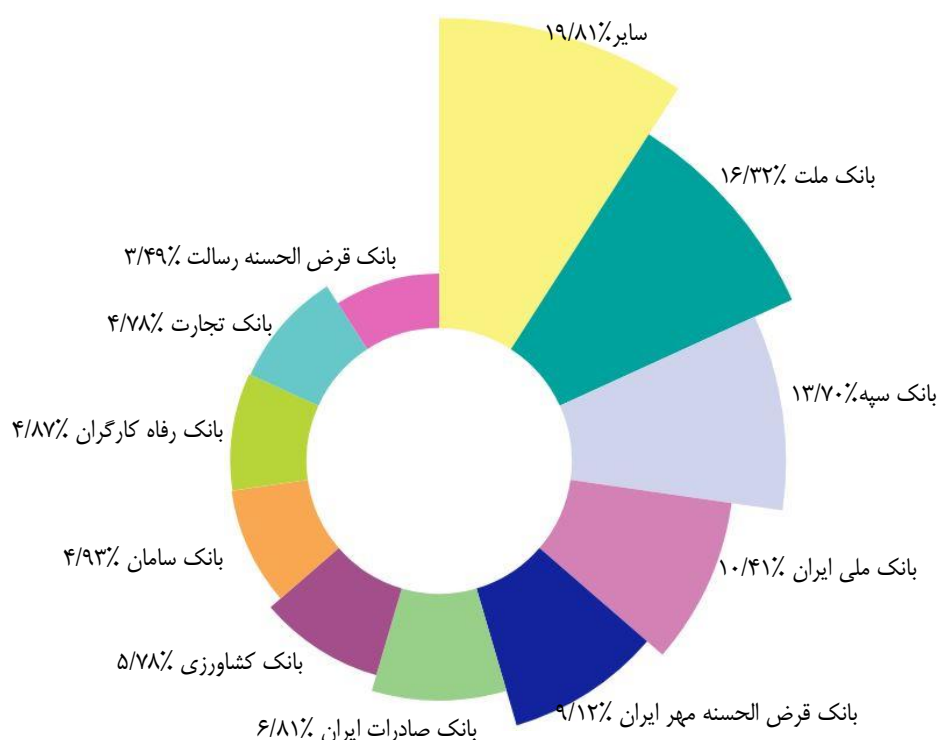
^۳ به واژه نامه رجوع شود.

^۴ پیرو نامه‌های ابلاغی بانک مرکزی، مبنی بر ادغام ۵ بانک (حکمت، قوامین، مهراقتصاد، کوثر و انصار) با بانک سپه، از بهمن ماه ۹۹ این ۶ بانک با یکدیگر ادغام گردیده و در جداول و شکل‌های فصل پنجم در قالب بانک "سپه" آورده شده است.

پیرو نامه ابلاغی بانک مرکزی، مبنی بر ادغام "موسسه اعتباری نور" با "بانک ملی ایران"، از بهمن ماه ۱۴۰۲ این ۲ بانک با یکدیگر ادغام گردیده و در جداول و شکل‌های فصل پنجم در قالب "بانک ملی ایران" آورده شده است.

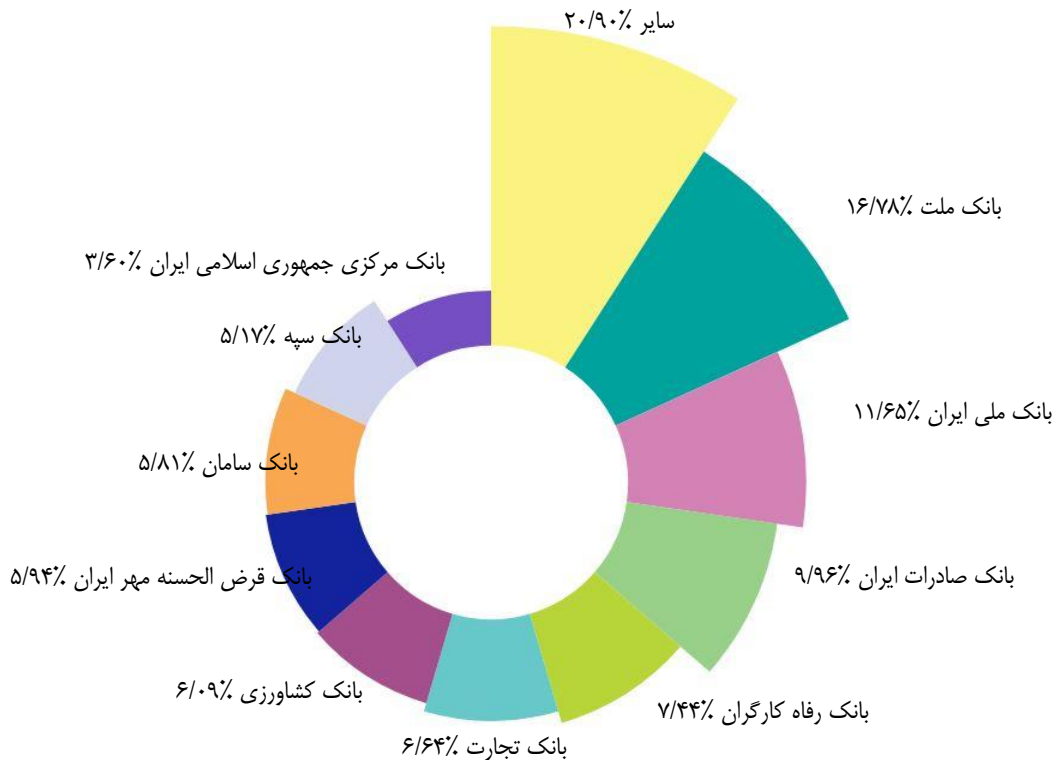
۵-۱-۱ سهم بازار هر یک از بانک‌های پذیرنده از تعداد و مبلغ تراکنش‌های شبکه پرداخت

این شاخص گستره فعالیت هر یک از بانک‌ها در پذیرش تعداد و مبلغ تراکنش‌های پشتیبانی شده در شبکه شاپرک را نشان می‌دهد. در نمودارهای مربوطه ده بانک نخست با بالاترین سهم تعدادی و مبلغی در شبکه پرداخت آورده شده و بقیه بانک‌ها در نمودار تحت عنوان سایر آمده‌اند.

شکل ۵-۱ سهم بازار هر بانک پذیرنده از کل تعداد تراکنش‌های شبکه پرداخت - مرداد ۱۴۰۴

همچنین شکل ۵-۱ سهم مبلغی هر یک از بانک‌های پذیرنده از کل جمع مبلغ تراکنش‌های صنعت پرداخت در مرداد ۱۴۰۴ را نشان می‌دهد.

شکل ۵-۲ سهم بازار هر بانک پذیرنده از کل مبلغ تراکنش‌های شبکه پرداخت -مرداد ۱۴۰۴

از دو شکل بالا ملاحظه می‌شود که "بانک ملت" به ترتیب با سهم ۱۶/۳۲ و ۱۶/۷۸ درصدی از تعداد و مبلغ تراکنش‌ها، بالاترین سهم از پذیرش تراکنش‌های بازار را به خود اختصاص داده و در جایگاه نخست در بین تمام بانک‌های پذیرنده قرار گرفته است.

۵-۱-۲ سهم تعدادی و مبلغی بانک‌های پذیرنده از کل بازار تراکنش‌های هر یک از ابزارهای پذیرش

این شاخص، منجر به شناخت حوزه فعالیت و نحوه‌ی بازاریابی هر یک از بانک‌ها به منظور پذیرش وجوه مربوط به داد و ستدهای کارت‌های بانکی در هر یک از ابزارهای پذیرش می‌شود. ذکر این نکته ضروری است که در محاسبه شاخص فوق، آمار تعدادی و مبلغی تراکنش‌ها به ازای تمامی بانک‌های پذیرنده در کارت‌خوان‌های چندشبای^۱ نیز در نظر گرفته می‌شود.

^۱ منظور از لفظ چندشبایی، تعریف و اتصال بیش از یک شماره شبا به ابزار پذیرش است.

سهم تعدادی و مبلغی تراکنش‌های هر یک از بانک‌های پذیرنده از بازار ابزارهای پذیرش برای مرداد ۱۴۰۴ در جدول ۵-۱ ارائه شده است.

جدول ۵-۱ سهم هر بانک پذیرنده از کل تعداد و مبلغ تراکنش‌های هر یک از ابزارهای پذیرش - مرداد ۱۴۰۴

ردیف	بانک پذیرنده	سهم هر بانک پذیرنده از کل تعداد تراکنش‌های هر یک از ابزارهای پذیرش			سهم هر بانک پذیرنده از کل مبلغ تراکنش‌های هر یک از ابزارهای پذیرش		
		کارتخوان	ابزار پذیرش اینترنتی	ابزار پذیرش کدهای دستوری (USSD)	کارتخوان	ابزار پذیرش اینترنتی	ابزار پذیرش کدهای دستوری (USSD)
۱	بانک اقتصاد نوین	۱/۱۳٪	۱/۱۳٪	۰/۰۴٪	۱/۱۳٪	۰/۹۲٪	۰/۰۵٪
۲	بانک ایران زمین	۰/۴۸٪	۰/۰۲٪	۰/۰۰٪	۰/۵۵٪	۰/۰۷٪	۰/۰۰٪
۳	بانک آینده	۱/۳۱٪	۱/۹۹٪	۳/۴۹٪	۱/۰۷٪	۱/۵۱٪	۳/۰۷٪
۴	بانک پارسیان	۳/۳۶٪	۴/۴۴٪	۱/۳۹٪	۲/۹۶٪	۲/۸۹٪	۵/۰۶٪
۵	بانک پاسارگاد	۲/۸۰٪	۱/۲۵٪	۰/۰۲٪	۲/۷۰٪	۳/۲۶٪	۰/۰۶٪
۶	بانک تجارت	۵/۱۸٪	۰/۹۲٪	۰/۰۰٪	۶/۶۵٪	۶/۶۶٪	۰/۰۰٪
۷	بانک توسعه تعاون	۰/۹۰٪	۰/۰۷٪	۰/۰۰٪	۱/۰۰٪	۰/۱۸٪	۰/۰۰٪
۸	بانک توسعه صادرات ایران	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۱٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪
۹	بانک خاورمیانه	۰/۰۹٪	۵/۷۴٪	۰/۰۰٪	۰/۱۹٪	۴/۴۶٪	۰/۰۰٪
۱۰	بانک دی	۰/۲۷٪	۲/۸۶٪	۰/۱۵٪	۰/۴۴٪	۰/۴۵٪	۰/۲۷٪
۱۱	بانک رفاه کارگران	۵/۰۶٪	۱/۹۹٪	۵/۸۲٪	۵/۴۸٪	۱۳/۷۶٪	۴/۹۸٪
۱۲	بانک سامان	۴/۵۷٪	۱۰/۹۰٪	۰/۷۴٪	۴/۸۲٪	۹/۰۲٪	۲/۰۴٪
۱۳	بانک سپه	۱۴/۹۹٪	۰/۵۰٪	۰/۵۲٪	۶/۵۹٪	۰/۶۴٪	۰/۲۴٪
۱۴	بانک سرمایه	۰/۲۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۲۶٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪
۱۵	بانک سینا	۰/۷۷٪	۰/۲۹٪	۰/۰۰٪	۱/۰۸٪	۰/۲۰٪	۰/۰۰٪
۱۶	بانک شهر	۱/۷۶٪	۱۱/۳۵٪	۶/۶۹٪	۱/۷۰٪	۳/۱۸٪	۵/۱۸٪
۱۷	بانک صادرات ایران	۷/۳۳٪	۱/۸۸٪	۰/۰۰٪	۱۰/۲۰٪	۹/۲۳٪	۰/۰۰٪
۱۸	بانک صنعت و معدن	۰/۰۱٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۳٪	۰/۰۲٪	۰/۰۰٪
۱۹	بانک قرض الحسنه رسالت	۳/۰۸٪	۲/۰۱٪	۲۶/۹۶٪	۲/۴۳٪	۰/۸۳٪	۲۵/۲۴٪
۲۰	بانک قرض الحسنه مهر ایران	۹/۶۶٪	۲/۵۷٪	۶/۶۹٪	۷/۵۹٪	۰/۶۳٪	۶/۹۹٪
۲۱	بانک کارآفرین	۰/۱۲٪	۰/۳۸٪	۰/۰۰٪	۰/۲۶٪	۰/۳۱٪	۰/۰۰٪
۲۲	بانک کشاورزی	۶/۲۷٪	۱/۰۳٪	۰/۰۰٪	۷/۶۳٪	۱/۱۶٪	۰/۰۲٪
۲۳	بانک گردشگری	۰/۵۱٪	۰/۱۴٪	۰/۰۱٪	۰/۵۶٪	۱/۳۴٪	۰/۰۱٪
۲۴	بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران	۱/۰۰٪	۲/۶۸٪	۰/۰۰٪	۱/۷۵٪	۹/۵۷٪	۰/۰۰٪
۲۵	بانک مسکن	۰/۹۹٪	۰/۰۲٪	۰/۰۴٪	۱/۰۴٪	۰/۰۲٪	۰/۰۲٪
۲۶	بانک مشترک ایران - ونزوئلا	۰/۰۰٪	۰/۰۱٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪
۲۷	بانک ملت	۱۴/۳۶٪	۳۳/۱۶٪	۴۷/۰۴٪	۱۶/۹۳٪	۱۶/۱۵٪	۴۶/۰۱٪
۲۸	بانک ملی ایران	۱۰/۵۱٪	۱۲/۰۳٪	۰/۳۹٪	۱۱/۹۵٪	۱۰/۷۵٪	۰/۷۵٪
۲۹	شرکت دولتی پست بانک	۲/۸۵٪	۰/۶۰٪	۰/۰۰٪	۲/۵۴٪	۲/۷۳٪	۰/۰۰٪

ردیف	بانک پذیرنده	سهیم هر بانک پذیرنده از کل تعداد تراکنش‌های هر یک از ابزارهای پذیرش			سهیم هر بانک پذیرنده از کل مبلغ تراکنش‌های هر یک از ابزارهای پذیرش		
		کارتخوان	ابزار پذیرش اینترنتی	ابزار پذیرش کدهای (USSD)	کارتخوان	ابزار پذیرش اینترنتی	ابزار پذیرش کدهای (USSD)
۳۰	موسسه اعتباری ملل	۰/۴۳٪	۰/۰۴٪	۰/۰۰٪	۰/۴۱٪	۰/۰۵٪	۰/۰۰٪

همانگونه که در جدول ۵-۱ مشاهده می‌گردد در بررسی این شاخص به ترتیب:

- بالاترین سهم تعدادی از تراکنش‌های ابزار کارتخوان فروشگاه‌های به "بانک سپه"، "بانک ملت"، "بانک ملی ایران" و "بانک قرض الحسنه مهر ایران"
- بالاترین سهم تعدادی از تراکنش‌های ابزار پذیرش اینترنتی به "بانک ملت"، "بانک ملی ایران"، "بانک شهر" و "بانک سامان"
- بالاترین سهم تعدادی از تراکنش‌های ابزار پذیرش کدهای (USSD) به "بانک ملت"، "بانک قرض الحسنه رسالت"، "بانک شهر" و "بانک قرض الحسنه مهر ایران"
- بالاترین سهم مبلغی از تراکنش‌های ابزار کارتخوان فروشگاه‌های به "بانک ملت"، "بانک ملی ایران"، "بانک صادرات ایران" و "بانک کشاورزی"
- بالاترین سهم مبلغی از تراکنش‌های ابزار پذیرش اینترنتی به "بانک ملت"، "بانک رفاه کارگران"، "بانک ملی ایران" و "بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران"
- بالاترین سهم مبلغی از تراکنش‌های ابزار پذیرش کدهای (USSD) به "بانک ملت"، "بانک قرض الحسنه رسالت"، "بانک قرض الحسنه مهر ایران" و "بانک شهر" می‌باشد.

۵-۱-۳- سهم تعدادی و مبلغی هر یک از ابزارهای پذیرش از

تراکنش‌های هر بانک پذیرنده

در این بخش از گزارش، طی شاخصی سهم تعدادی و مبلغی هر بانک پذیرنده از کل تعداد تراکنش‌های همان بانک برای هر یک از ابزارهای پذیرش مورد بررسی و محاسبه قرار گرفته است. این شاخص می‌تواند دید وسیعی از سهم و کارایی هر ابزار از تعداد کل تراکنش‌های صورت گرفته برای هر بانک پذیرنده را فراهم و زمینه تحلیل و برنامه‌ریزی را برای آن بانک ایجاد نماید.

جدول ۵-۲ سهم تعدادی و مبلغی هر ابزار پذیرش از تراکنش‌های هر بانک پذیرنده را به تفکیک بانک‌ها در شبکه پرداخت کشور نشان می‌دهد.

جدول ۵-۲ سهم تعدادی و مبلغی هر یک از ابزارهای پذیرش از تراکنش‌های هر بانک پذیرنده - مرداد ۱۴۰۴

ردیف	بانک پذیرنده	سهم تعدادی هر یک از ابزارهای پذیرش از تراکنش‌های هر بانک پذیرنده			سهم مبلغی هر یک از ابزارهای پذیرش از تراکنش‌های هر بانک پذیرنده		
		کارتخوان	ابزار پذیرش اینترنتی	ابزار پذیرش کدهای دستوری (USSD)	کارتخوان	ابزار پذیرش اینترنتی	ابزار پذیرش کدهای دستوری (USSD)
۱	بانک اقتصاد نوین	۹۲/۹۳٪	۷/۰۰٪	۰/۰۷٪	۸۰/۲۸٪	۱۹/۷۲٪	۰/۰۱٪
۲	بانک ایران زمین	۹۹/۶۸٪	۰/۳۲٪	۰/۰۰٪	۹۶/۰۱٪	۳/۹۹٪	۰/۰۰٪
۳	بانک آینده	۸۵/۲۱٪	۹/۷۱٪	۵/۰۹٪	۶۹/۲۲٪	۳۰/۴۶٪	۰/۳۲٪
۴	بانک پارسیان	۹۰/۲۰٪	۸/۹۶٪	۰/۸۴٪	۷۶/۴۷٪	۲۳/۳۱٪	۰/۲۱٪
۵	بانک پاسارگاد	۹۶/۷۲٪	۳/۲۶٪	۰/۰۲٪	۷۲/۶۷٪	۲۷/۳۳٪	۰/۰۰٪
۶	بانک تجارت	۹۸/۶۷٪	۱/۳۳٪	۰/۰۰٪	۷۶/۲۲٪	۲۳/۷۸٪	۰/۰۰٪
۷	بانک توسعه تعاون	۹۹/۴۱٪	۰/۵۹٪	۰/۰۰٪	۹۴/۶۹٪	۵/۳۱٪	۰/۰۰٪
۸	بانک توسعه صادرات ایران	۹۹/۹۹٪	۰/۰۱٪	۰/۰۰٪	۹۹/۷۹٪	۰/۲۱٪	۰/۰۰٪
۹	بانک خاورمیانه	۱۶/۸۶٪	۸۳/۱۴٪	۰/۰۰٪	۱۲/۰۰٪	۸۸/۰۰٪	۰/۰۰٪
۱۰	بانک دی	۵۵/۶۷٪	۴۳/۶۶٪	۰/۶۷٪	۷۶/۰۴٪	۲۳/۸۸٪	۰/۰۸٪
۱۱	بانک رفاه کارگران	۹۴/۷۵٪	۲/۸۰٪	۲/۴۵٪	۵۶/۰۷٪	۴۳/۸۵٪	۰/۰۸٪
۱۲	بانک سامان	۸۴/۵۲٪	۱۵/۱۷٪	۰/۳۱٪	۶۳/۱۴٪	۳۶/۸۲٪	۰/۰۴٪
۱۳	بانک سپه	۹۹/۶۷٪	۰/۲۵٪	۰/۰۸٪	۹۷/۰۷٪	۲/۹۲٪	۰/۰۱٪
۱۴	بانک سرمایه	۹۹/۹۰٪	۰/۱۰٪	۰/۰۰٪	۹۹/۴۸٪	۰/۵۲٪	۰/۰۰٪
۱۵	بانک سینا	۹۷/۲۸٪	۲/۷۲٪	۰/۰۰٪	۹۴/۵۸٪	۵/۴۲٪	۰/۰۰٪
۱۶	بانک شهر	۶۳/۷۱٪	۳۰/۸۵٪	۵/۴۴٪	۶۳/۰۴٪	۳۶/۶۵٪	۰/۳۱٪
۱۷	بانک صادرات ایران	۹۸/۱۱٪	۱/۸۹٪	۰/۰۰٪	۷۸/۰۳٪	۲۱/۹۷٪	۰/۰۰٪
۱۸	بانک صنعت و معدن	۹۹/۶۴٪	۰/۳۶٪	۰/۰۰٪	۸۳/۵۱٪	۱۶/۴۹٪	۰/۰۰٪
۱۹	بانک قرض الحسنه رسالت	۸۰/۲۴٪	۳/۹۴٪	۱۵/۸۲٪	۸۸/۹۹٪	۹/۵۱٪	۱/۵۰٪
۲۰	بانک قرض الحسنه مهر ایران	۹۶/۵۷٪	۱/۹۳٪	۱/۵۰٪	۹۷/۳۲٪	۲/۵۳٪	۰/۱۵٪
۲۱	بانک کارآفرین	۸۰/۹۱٪	۱۹/۰۹٪	۰/۰۰٪	۷۳/۳۶٪	۲۶/۶۴٪	۰/۰۰٪
۲۲	بانک کشاورزی	۹۸/۷۸٪	۱/۲۲٪	۰/۰۰٪	۹۵/۴۸٪	۴/۵۲٪	۰/۰۰٪

ردیف	بانک پذیرنده	سهم تعدادی هر یک از ابزارهای پذیرش از تراکنش‌های هر بانک پذیرنده			سهم مبلغی هر یک از ابزارهای پذیرش از تراکنش‌های هر بانک پذیرنده		
		کارتخوان فروشگاهی	ابزار پذیرش اینترنتی	ابزار پذیرش کدهای دستوری (USSD)	کارتخوان فروشگاهی	ابزار پذیرش اینترنتی	ابزار پذیرش کدهای دستوری (USSD)
۲۳	بانک گردشگری	۹۷/۹۳٪	۲/۰۳٪	۰/۰۴٪	۵۷/۳۳٪	۴۲/۶۶٪	۰/۰۰٪
۲۴	بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران	۸۳/۲۱٪	۱۶/۷۹٪	۰/۰۰٪	۳۷/۰۵٪	۶۲/۹۵٪	۰/۰۰٪
۲۵	بانک مسکن	۹۹/۷۴٪	۰/۱۷٪	۰/۱۰٪	۹۹/۴۱٪	۰/۵۹٪	۰/۰۰٪
۲۶	بانک مشترک ایران - ونزوئلا	۲۹/۲۹٪	۷۰/۷۱٪	۰/۰۰٪	۵۵/۴۰٪	۴۴/۶۰٪	۰/۰۰٪
۲۷	بانک ملت	۸۰/۱۷٪	۱۳/۹۳٪	۵/۹۰٪	۷۶/۸۴٪	۲۲/۸۲٪	۰/۳۴٪
۲۸	بانک ملی ایران	۹۲/۰۱٪	۷/۹۳٪	۰/۰۸٪	۷۸/۱۲٪	۲۱/۸۷٪	۰/۰۱٪
۲۹	شرکت دولتی پست بانک	۹۸/۴۴٪	۱/۵۶٪	۰/۰۰٪	۷۴/۹۸٪	۲۵/۰۲٪	۰/۰۰٪
۳۰	موسسه اعتباری ملل	۹۹/۳۳٪	۰/۶۸٪	۰/۰۰٪	۹۶/۱۰٪	۳/۹۰٪	۰/۰۰٪

همانگونه که مشاهده می‌گردد:

- بالاترین سهم تعدادی از پذیرش تراکنش‌های هر بانک پذیرنده در خصوص ابزار پذیرش کدهای دستوری (USSD) در مرداد ۱۴۰۴ در تراکنش‌های بانک‌های کشور به "بانک قرض الحسنه رسالت" تعلق گرفته است. پس از آن "بانک ملت"، "بانک شهر" و "بانک آینده" در مکان‌های دوم تا چهارم قرار گرفته‌اند.

- بالاترین سهم تعدادی از پذیرش تراکنش‌های بانک‌های پذیرنده در خصوص ابزار پذیرش اینترنتی در مرداد ۱۴۰۴ در تراکنش‌های بانک‌ها، به "بانک خاورمیانه" تعلق گرفته است. بعد از آن، بانک‌های "بانک مشترک ایران - ونزوئلا"، "بانک دی" و "بانک شهر" به ترتیب در مکان‌های بعدی قرار گرفته‌اند.

کلیه این موارد در حالی است که در سایر بانک‌های کشور بیشترین پذیرش تراکنش از طریق ابزار کارتخوان فروشگاه‌های بوده و نیز بیشترین سهم از مبالغ تراکنش‌ها توسط ابزارهای کارتخوان فروشگاه‌های جذب هر بانک شده است.

۵-۱-۴- اندازه‌گیری تمرکز در بازار بانک‌های پذیرنده هر یک از انواع ابزار پذیرش

با اندازه‌گیری میزان تمرکز در بازار بانک‌های پذیرنده تراکنش‌ها در انواع ابزار پذیرش، می‌توان میزان رقابت و انحصار در آن بازار را بررسی نمود. هرچه میزان شاخص تمرکز، عدد کمتری باشد، بازار رقابتی‌تر و هر چه شاخص تمرکز عدد بیشتری باشد، بازار به انحصار نزدیک‌تر خواهد بود. در این قسمت نیز وضعیت تمرکز و قدرت رقابتی بانک‌ها در نقش پذیرندگی تراکنش‌ها در انواع ابزار با استفاده از شاخص هرفیندال-هیرشمن سنجیده و بررسی می‌شود.

در جدول ۵-۳ این شاخص برای صنعت پرداخت الکترونیک، به ازای هر سه ابزار پذیرش محاسبه شده است.

جدول ۵-۳ محاسبه شاخص هرفیندال-هیرشمن در بازار بانک‌های پذیرنده به ازای انواع ابزار پذیرش - مرداد ۱۴۰۴

ردیف	نام بانک پذیرنده	کارتخوان فروشگاهی		ابزار پذیرش اینترنتی		ابزار پذیرش کدهای دستوری (USSD)	
		S_i^2	S_i	S_i^2	S_i	S_i^2	S_i
۱	بانک اقتصاد نوین	۱	۱	۱	۱	۰	۰
۲	بانک ایران زمین	۰	۰	۰	۰	۰	۰
۳	بانک آینده	۱	۲	۴	۲	۳	۱۲
۴	بانک پارسیان	۳	۱۱	۴۰	۴	۱	۲
۵	بانک پاسارگاد	۳	۸	۲	۱	۰	۰
۶	بانک تجارت	۵	۲۷	۱	۱	۰	۰
۷	بانک توسعه تعاون	۱	۱	۰	۰	۰	۰
۸	بانک توسعه صادرات ایران	۰	۰	۰	۰	۰	۰
۹	بانک خاورمیانه	۰	۰	۳۳	۶	۰	۰
۱۰	بانک دی	۰	۰	۸	۳	۰	۰
۱۱	بانک رفاه کارگران	۵	۲۶	۴	۲	۶	۳۴
۱۲	بانک سامان	۵	۲۱	۱۱۹	۱۱	۱	۱
۱۳	بانک سپه	۱۵	۲۲۵	۰	۱	۱	۰
۱۴	بانک سرمایه	۰	۰	۰	۰	۰	۰
۱۵	بانک سینا	۱	۱	۰	۰	۰	۰
۱۶	بانک شهر	۲	۳	۱۲۹	۱۱	۷	۴۵
۱۷	بانک صادرات ایران	۷	۵۴	۴	۲	۰	۰
۱۸	بانک صنعت و معدن	۰	۰	۰	۰	۰	۰
۱۹	بانک قرض الحسنه رسالت	۳	۹	۴	۲	۲۷	۷۲۷
۲۰	بانک قرض الحسنه مهر ایران	۱۰	۹۳	۷	۳	۷	۴۵

ردیف	نام بانک پذیرنده	کارتخوان فروشگاهی		ابزار پذیرش اینترنتی		ابزار پذیرش کدهای دستوری (USSD)	
		S_i	S_i^2	S_i	S_i^2	S_i	S_i^2
۲۱	بانک کارآفرین	۰	۰	۰	۰	۰	۰
۲۲	بانک کشاورزی	۶	۳۹	۱	۱	۰	۰
۲۳	بانک گردشگری	۱	۰	۰	۰	۰	۰
۲۴	بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران	۱	۱	۳	۷	۰	۰
۲۵	بانک مسکن	۱	۱	۰	۰	۰	۰
۲۶	بانک مشترک ایران - ونزوئلا	۰	۰	۰	۰	۰	۰
۲۷	بانک ملت	۱۴	۲۰۶	۳۳	۱۰۰۰	۴۷	۲۰۱۳
۲۸	بانک ملی ایران	۱۱	۱۱۱	۱۲	۱۴۵	۰	۰
۲۹	شرکت دولتی پست بانک	۳	۸	۱	۰	۰	۰
۳۰	موسسه اعتباری ملل	۰	۰	۰	۰	۰	۰
	شاخص هرفیندال - هیرشمن	-	۸۴۸	-	۱۰۵۸۸	-	۳۰۰۷۸

ملاحظه می شود در مرداد ۱۴۰۴ شاخص هرفیندال - هیرشمن در بازار بانک های پذیرنده تراکنش ها برای ابزار پذیرش کدهای دستوری (USSD) عدد ۳۰۷۸ (بالاتر از ۱۸۰۰) که با توجه به جدول ۵-۳ همچنان نشان دهنده تمرکز بالا در بازار ابزار پذیرش کدهای دستوری (USSD) است؛ به این معنا که در بازار ابزار پذیرش کدهای دستوری (USSD) تعداد بسیار کمی از بانک ها سهم قابل توجهی از پذیرش تراکنش های بازار را در اختیار گرفته اند. مقدار این شاخص در بازار ابزار پذیرش کارتخوان فروشگاهی و اینترنتی به ترتیب ۸۴۸ و ۱۰۵۸۸ به دست آمده است که با توجه به اطلاعات جدول ۵-۳، این رقم مبین وجود رقابت در بازار ابزار پذیرش کارتخوان فروشگاهی و همچنین تمرکز ملایم در ابزار پذیرش اینترنتی بین بانک های پذیرنده شده است.

میزان نرخ رشد شاخص هرفیندال - هیرشمن برای بازار بانک های پذیرنده در مرداد ۱۴۰۴ نسبت به تیر ۱۴۰۴ در جدول زیر محاسبه و ارائه گردیده است.

جدول ۵-۴ مقایسه تغییر شاخص هرفیندال - هیرشمن در بازار بانک های پذیرنده به ازای انواع ابزار پذیرش - تیر و مرداد ۱۴۰۴

کارتخوان فروشگاهی			ابزار پذیرش اینترنتی			ابزار پذیرش کدهای دستوری (USSD)			HHI
تیر ۱۴۰۴	مرداد ۱۴۰۴	تغییر	تیر ۱۴۰۴	مرداد ۱۴۰۴	تغییر	تیر ۱۴۰۴	مرداد ۱۴۰۴	تغییر	
۸۳۷	۸۴۸	۱۰/۷	۱۰۷۲۵	۱۰۵۸۸	-۱۳۷	۲۰۲۵۸	۳۰۰۷۸	-۱۸۰	شاخص H-H

با توجه به اطلاعات جدول فوق ملاحظه می‌شود که میزان شاخص هرفیندال-هیرشمن در بازار بانک‌های پذیرنده برای دو ابزار پذیرش اینترنتی و کدهای دستوری (USSD) نسبت به ماه گذشته کاهش و کارخوان فروشگاهی افزایش داشته است.

۵-۲- سهم بازار صادرکنندگی

در این قسمت به بررسی سهم بازار صادرکنندگی بانک‌ها پرداخته می‌شود. برای این منظور ابتدا آماری از تعداد هر یک از انواع کارت‌های بانکی تراکنش‌دار در شبکه شاپراک^۱ ارائه شده و سپس سهم بازار هر یک از بانک‌های صادرکننده کارت تراکنش‌دار از مجموع کارت‌ها و نیز به تفکیک انواع کارت‌های بانکی محاسبه می‌گردد.

۵-۲-۱- تعداد کل هر یک از انواع کارت‌های بانکی تراکنش‌دار در سوئیچ شاپراک

کارت‌های بانکی دارای تراکنش در سوئیچ شاپراک به لحاظ کاربری در سه دسته کارت برداشت (بدهی)^۲، کارت اعتباری^۳ و کارت پیش‌پرداخته^۴ یا بی‌نام (کارت هدیه و بن کارت) طبقه‌بندی می‌شوند.

در مرداد ۱۴۰۴، تعداد کارت‌های بانکی تراکنش‌دار در سوئیچ شاپراک مجموعاً ۱۵۸،۶۱۴،۸۰۷ بوده است که بیشترین تعداد آن با ۱۵۱،۵۲۱،۳۵۹ عدد و سهم تعدادی ۹۵/۵۳ درصدی متعلق به کارت برداشت و کمترین تعداد آن با ۲،۰۲۱،۶۰۰ عدد و سهم ۱/۲۷ درصدی متعلق به کارت اعتباری بوده است. این اطلاعات در جدول ۵-۵ ارائه شده است.

۱ کارت‌هایی که در دوره مورد بررسی حداقل یک تراکنش در سوئیچ شاپراک داشته باشند. در این تعریف تعداد تراکنش‌های کارت‌ها اهمیتی نداشته و هر کارتی با تراکنش بیش از یک عدد، تنها یک مرتبه در آمار لحاظ می‌گردد.

۲ Debit card

۳ Credit card

۴ Prepaid

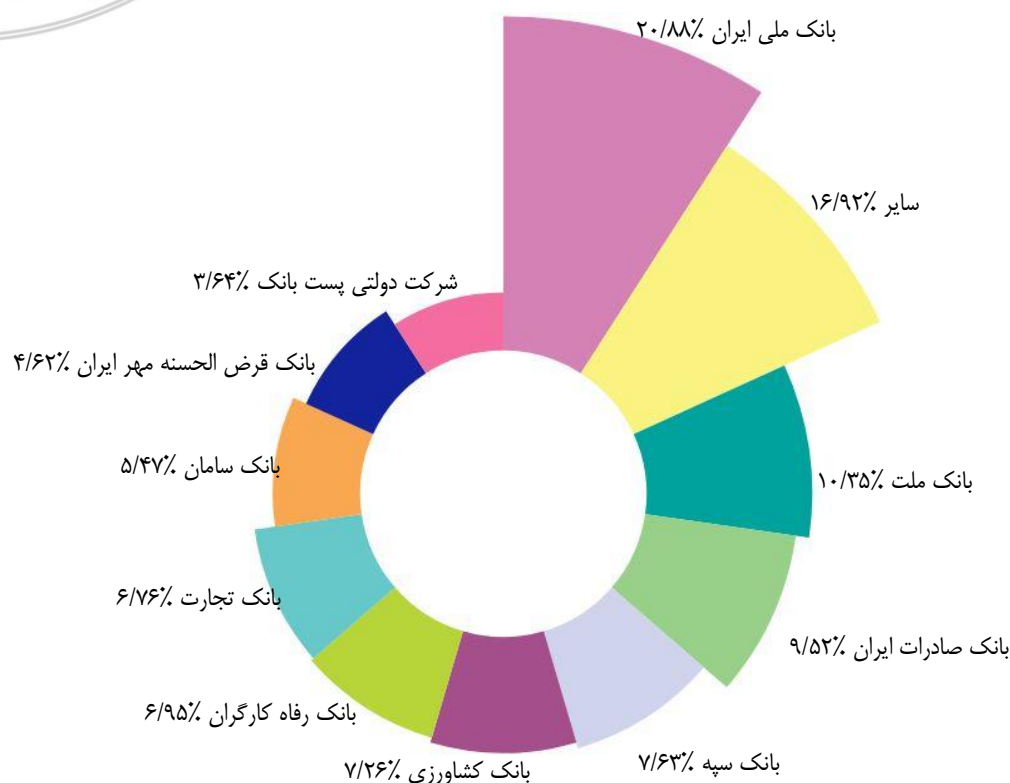
جدول ۵-۵ مقایسه تعداد و سهم هر یک از کارتهای بانکی تراکنش دار - مرداد ۱۴۰۴

ماه	شاخص	تعداد کارت هدیه و بن کارت	تعداد کارت اعتباری	تعداد کارت برداشت	مجموع
تیر ۱۴۰۴	تعداد کارتهای بانکی تراکنش دار	۵,۳۳۱,۰۷۱	۲,۰۵۴,۰۵۰	۱۵۲,۲۷۰,۲۷۹	۱۵۹,۶۵۵,۴۰۰
	سهم هر یک از انواع کارتهای بانکی تراکنش دار از کل کارتهای تراکنش دار	۳/۳۴٪	۱/۲۹٪	۹۵/۳۷٪	-
مرداد ۱۴۰۴	تعداد کارتهای بانکی تراکنش دار	۵,۰۷۱,۸۴۸	۲,۰۲۱,۶۰۰	۱۵۱,۵۲۱,۳۵۹	۱۵۸,۶۱۴,۸۰۷
	سهم هر یک از انواع کارتهای بانکی تراکنش دار از کل کارتهای تراکنش دار	۳/۲۰٪	۱/۲۷٪	۹۵/۵۳٪	-
رشد تعداد کارت بانکی تراکنش دار		-۴/۸۶٪	-۱/۵۸٪	-۰/۴۹٪	-۰/۶۵٪

همانگونه که در جدول فوق ملاحظه می شود، تعداد کل کارتهای بانکی تراکنش دار در مرداد ۱۴۰۴ نسبت به ماه گذشته، ۰/۶۵ درصد کاهش داشته و نرخ رشد در هر سه نوع کارت کاهش یافته است.

۵-۲-۲- سهم بانکهای صادرکننده از کل کارتهای بانکی تراکنش دار

طی مرداد ۱۴۰۴ تعداد کارتهای دارای حداقل یک تراکنش، متعلق به تعداد ۳۰ بانک صادرکننده بوده که سهم تعدادی کارتهای این بانکها از تعداد کل کارتهای بانکی تراکنش دار در شکل ۵-۳ ترسیم شده است.

شکل ۳-۵ سهم بانک‌های صادرکننده از تعداد کارت‌های بانکی تراکنش‌دار در شبکه شاپرک - مرداد ۱۴۰۴

ملاحظه می‌شود که در مرداد ۱۴۰۴ "بانک ملی ایران"، "بانک ملت"، "بانک صادرات ایران" و "بانک سپه" دارای بیشترین سهم از تعداد کارت‌های بانکی تراکنش‌دار در شبکه پرداخت بوده‌اند. همانگونه که مشاهده می‌گردد در نمودار بالا تنها ده بانک با سهم تعدادی بالاتر از کل تعداد کارت‌های بانکی تراکنش‌دار آورده شده‌اند و بقیه بانک‌ها در نمودار تحت عنوان سایر آمده‌اند.

۵-۲-۳- سهم بانک‌های صادرکننده از تعداد هر یک از انواع کارت‌های بانکی تراکنش‌دار

سهم بانک‌های صادرکننده از تعداد هر یک از انواع کارت بانکی تراکنش‌دار برای مرداد ۱۴۰۴ در جدول زیر ارائه شده است. اطلاعات این جدول مبین آن است که در این ماه بیشترین کارت اعتباری تراکنش‌دار متعلق به "بانک ملت"، "بانک صادرات ایران"، "بانک ملی ایران" و "بانک رفاه کارگران"؛ و بیشترین کارت برداشت تراکنش‌دار به ترتیب متعلق به "بانک ملی ایران"، "بانک ملت"، "بانک صادرات ایران" و "بانک

سپه" و بیشترین کارت هدیه و بن کارت تراکنش‌دار متعلق به "بانک شهر"، "بانک ملی ایران"، "بانک پارسیان" و "بانک ملت" بوده است.

جدول ۵-۶ سهم هر بانک صادرکننده از تعداد هر یک از کارت‌های بانکی تراکنش‌دار - مرداد ۱۴۰۴

ردیف	نام بانک صادرکننده	سهم از کل کارت اعتباری	سهم از کل کارت برداشت	سهم از کل کارت هدیه و بن کارت
۱	بانک اقتصاد نوین	۱/۱۴٪	۰/۷۰٪	۱/۳۶٪
۲	بانک ایران زمین	۰/۷۱٪	۰/۴۶٪	۰/۷۶٪
۳	بانک آینده	۱/۱۱٪	۱/۰۸٪	۲/۲۵٪
۴	بانک پارسیان	۱/۷۳٪	۱/۳۰٪	۱۰/۴۱٪
۵	بانک پاسارگاد	۴/۶۶٪	۳/۰۹٪	۲/۶۲٪
۶	بانک تجارت	۴/۴۲٪	۶/۸۰٪	۶/۴۵٪
۷	بانک توسعه تعاون	۱/۱۸٪	۰/۸۹٪	۰/۷۶٪
۸	بانک توسعه صادرات ایران	۰/۰۰٪	۰/۰۱٪	۰/۰۱٪
۹	بانک خاورمیانه	۰/۰۳٪	۰/۱۴٪	۰/۰۷٪
۱۰	بانک دی	۰/۷۸٪	۰/۵۳٪	۰/۵۹٪
۱۱	بانک رفاه کارگران	۷/۹۹٪	۷/۰۱٪	۴/۶۰٪
۱۲	بانک سامان	۴/۰۴٪	۵/۵۵٪	۳/۴۲٪
۱۳	بانک سپه	۰/۱۹٪	۷/۷۴٪	۷/۴۵٪
۱۴	بانک سرمایه	۰/۵۶٪	۰/۱۹٪	۰/۲۶٪
۱۵	بانک سینا	۱/۸۸٪	۰/۶۶٪	۱/۱۸٪
۱۶	بانک شهر	۴/۱۰٪	۱/۵۰٪	۱۴/۳۴٪
۱۷	بانک صادرات ایران	۱۲/۵۴٪	۹/۵۷٪	۶/۶۷٪
۱۸	بانک صنعت و معدن	۰/۰۶٪	۰/۰۲٪	۰/۰۷٪
۱۹	بانک قرض الحسنه رسالت	۱/۷۲٪	۱/۸۱٪	۱/۰۰٪
۲۰	بانک قرض الحسنه مهر ایران	۶/۷۷٪	۴/۵۱٪	۶/۹۳٪
۲۱	بانک کارآفرین	۰/۱۱٪	۰/۱۱٪	۰/۳۶٪
۲۲	بانک کشاورزی	۵/۰۵٪	۷/۴۱٪	۳/۵۸٪
۲۳	بانک گردشگری	۰/۳۶٪	۰/۲۶٪	۰/۵۷٪
۲۴	بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۳٪

ردیف	نام بانک صادرکننده	سهم از کل کارت اعتباری	سهم از کل کارت برداشت	سهم از کل کارت هدیه و بن کارت
۲۵	بانک مسکن	۳/۴۱٪	۲/۹۶٪	۱/۱۸٪
۲۶	بانک مشترک ایران - ونزوئلا	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪
۲۷	بانک ملت	۱۷/۳۹٪	۱۰/۳۵٪	۷/۶۷٪
۲۸	بانک ملی ایران	۱۱/۲۲٪	۲۱/۲۴٪	۱۳/۹۷٪
۲۹	شرکت دولتی پست بانک	۵/۷۴٪	۳/۶۹٪	۱/۲۵٪
۳۰	موسسه اعتباری ملل	۱/۱۲٪	۰/۴۱٪	۰/۱۹٪

ملاحظه می‌شود در این ماه، بیشترین سهم از تعداد کارت‌های بانکی تراکنش‌دار، در نوع کارت اعتباری با ۱۷/۳۹ درصد متعلق به "بانک ملت" و در نوع کارت برداشت و کارت هدیه و بن کارت به ترتیب با ۲۱/۲۴ و ۱۴/۳۴ درصد متعلق به ترتیب به "بانک ملی ایران" و "بانک شهر" بوده است.

۵-۲-۴- سهم تراکنش‌های هر بانک صادرکننده از انواع کارت‌های بانکی تراکنش‌دار در همان بانک

در این بخش از گزارش برای داشتن تصویری از سهم تراکنش‌های هر بانک صادرکننده از انواع کارت‌های بانکی تراکنش‌دار در همان بانک برای مرداد ۱۴۰۴ اطلاعات مربوطه در جدول ۵-۷ ارائه شده است.

جدول ۵-۷ سهم هر دسته از انواع کارت‌های بانکی تراکنش‌دار از مجموع کارت‌های بانک صادرکننده - مرداد ۱۴۰۴

ردیف	نام بانک صادرکننده	سهم کارت اعتباری از تراکنش‌های بانک	سهم کارت برداشت از تراکنش‌های بانک	سهم کارت هدیه و بن کارت از تراکنش‌های بانک
۱	بانک اقتصاد نوین	۱/۹۹٪	۹۲/۰۶٪	۵/۹۴٪
۲	بانک ایران زمین	۱/۹۰٪	۹۲/۹۶٪	۵/۱۴٪
۳	بانک آینده	۱/۲۷٪	۹۲/۲۷٪	۶/۴۶٪
۴	بانک پارسیان	۱/۳۸٪	۷۷/۷۶٪	۲۰/۸۵٪
۵	بانک پاسارگاد	۱/۹۲٪	۹۵/۳۷٪	۲/۷۱٪
۶	بانک تجارت	۰/۸۳٪	۹۶/۱۱٪	۳/۰۵٪
۷	بانک توسعه تعاون	۱/۷۰٪	۹۵/۵۴٪	۲/۷۵٪

ردیف	نام بانک صادرکننده	سهم کارت اعتباری از تراکنش های بانک	سهم کارت برداشت از تراکنش های بانک	سهم کارت هدیه و بن کارت از تراکنش های بانک
۸	بانک توسعه صادرات ایران	۰/۶۱٪	۹۲/۹۹٪	۶/۴۰٪
۹	بانک خاورمیانه	۰/۲۹٪	۹۸/۱۰٪	۱/۶۱٪
۱۰	بانک دی	۱/۸۷٪	۹۴/۶۱٪	۳/۵۲٪
۱۱	بانک رفاه کارگران	۱/۴۷٪	۹۶/۴۲٪	۲/۱۲٪
۱۲	بانک سامان	۰/۹۴٪	۹۷/۰۶٪	۲/۰۰٪
۱۳	بانک سپه	۰/۰۳٪	۹۶/۸۵٪	۳/۱۲٪
۱۴	بانک سرمایه	۳/۵۷٪	۹۲/۳۷٪	۴/۰۷٪
۱۵	بانک سینا	۳/۴۶٪	۹۱/۰۸٪	۵/۴۷٪
۱۶	بانک شهر	۲/۶۹٪	۷۳/۷۰٪	۲۳/۶۱٪
۱۷	بانک صادرات ایران	۱/۶۸٪	۹۶/۰۸٪	۲/۲۴٪
۱۸	بانک صنعت و معدن	۳/۵۰٪	۸۵/۸۷٪	۱۰/۶۳٪
۱۹	بانک قرض الحسنه رسالت	۱/۲۲٪	۹۶/۹۸٪	۱/۷۹٪
۲۰	بانک قرض الحسنه مهر ایران	۱/۸۷٪	۹۳/۳۳٪	۴/۸۰٪
۲۱	بانک کارآفرین	۱/۱۲٪	۸۹/۳۲٪	۹/۵۵٪
۲۲	بانک کشاورزی	۰/۸۹٪	۹۷/۵۳٪	۱/۵۸٪
۲۳	بانک گردشگری	۱/۶۸٪	۹۱/۵۷٪	۶/۷۵٪
۲۴	بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران	۰/۰۰٪	۷۹/۸۵٪	۲۰/۱۵٪
۲۵	بانک مسکن	۱/۴۹٪	۹۷/۲۱٪	۱/۳۰٪
۲۶	بانک مشترک ایران - ونزوئلا	۰/۵۶٪	۸۱/۶۹٪	۱۷/۷۵٪
۲۷	بانک ملت	۲/۱۴٪	۹۵/۴۹٪	۲/۳۷٪
۲۸	بانک ملی ایران	۰/۶۸٪	۹۷/۱۷٪	۲/۱۴٪
۲۹	شرکت دولتی پست بانک	۲/۰۱٪	۹۶/۸۹٪	۱/۱۰٪
۳۰	موسسه اعتباری ملل	۳/۴۴٪	۹۵/۰۹٪	۱/۴۷٪

همانگونه که ملاحظه می شود همچنان بیشترین سهم از تعداد کارت تراکنش دار در هر بانکی به کارت برداشت و سپس کارت هدیه و بن کارت اختصاص داشته و کارت اعتباری کمترین سهم را در این بین داشته است.

۵-۲-۵- اندازه‌گیری تمرکز در بازار صادرکنندگی هر یک از کارت‌های بانکی تراکنش‌دار

در این بخش از گزارش، شاخص هرفیندال - هیرشمن برای سنجش میزان تمرکز در بازار صادرکنندگی هر یک از انواع کارت‌های بانکی تراکنش‌دار در شبکه شاپرک اندازه‌گیری و بررسی می‌شود. در واقع هدف بررسی میزان رقابت بانک‌ها در صادر نمودن انواع کارت‌های بانکی است که به دلیل عدم دسترسی به اطلاعات دقیق کارت‌های صادر شده، از کارت‌های تراکنش‌دار شبکه شاپرک در محاسبه این شاخص استفاده شده است. در جدول ۵-۸ نتایج این بررسی ارائه شده است.

جدول ۵-۸ محاسبه شاخص هرفیندال - هیرشمن در بازار صادرکنندگی کارت‌های بانکی تراکنش‌دار - مرداد ۱۴۰۴

ردیف	نام بانک پذیرنده	کارت اعتباری		کارت برداشت		کارت هدیه و بن کارت	
		S_i^2	S_i	S_i^2	S_i	S_i^2	S_i
۱	بانک اقتصاد نوین	۱	۱	۰	۱	۱	۱
۲	بانک ایران زمین	۰	۱	۰	۰	۱	۱
۳	بانک آینده	۱	۱	۱	۱	۲	۲
۴	بانک پارسیان	۳	۲	۲	۱	۱۰۸	۱۰
۵	بانک پاسارگاد	۲۲	۵	۱۰	۳	۷	۳
۶	بانک تجارت	۲۰	۴	۴۶	۷	۴۲	۶
۷	بانک توسعه تعاون	۱	۱	۱	۱	۱	۱
۸	بانک توسعه صادرات ایران	۰	۰	۰	۰	۰	۰
۹	بانک خاورمیانه	۰	۰	۰	۰	۰	۰
۱۰	بانک دی	۱	۱	۰	۱	۱	۱
۱۱	بانک رفاه کارگران	۶۴	۸	۴۹	۷	۲۱	۵
۱۲	بانک سامان	۱۶	۴	۳۱	۶	۱۲	۳
۱۳	بانک سپه	۰	۰	۶۰	۸	۵۵	۷
۱۴	بانک سرمایه	۰	۱	۰	۰	۰	۰
۱۵	بانک سینا	۴	۲	۰	۱	۱	۱
۱۶	بانک شهر	۱۷	۴	۲	۱	۲۰۶	۱۴
۱۷	بانک صادرات ایران	۱۵۷	۱۳	۹۲	۱۰	۴۴	۷
۱۸	بانک صنعت و معدن	۰	۰	۰	۰	۰	۰
۱۹	بانک قرض الحسنه رسالت	۳	۲	۳	۲	۱	۱
۲۰	بانک قرض الحسنه مهر ایران	۴۶	۷	۲۰	۵	۴۸	۷
۲۱	بانک کارآفرین	۰	۰	۰	۰	۰	۰
۲۲	بانک کشاورزی	۲۵	۵	۵۵	۷	۱۳	۴
۲۳	بانک گردشگری	۰	۰	۰	۰	۰	۱
۲۴	بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران	۰	۰	۰	۰	۰	۰

ردیف	نام بانک پذیرنده	کارت اعتباری		کارت برداشت		کارت هدیه و بن کارت	
		S_i^2	S_i	S_i^2	S_i	S_i^2	S_i
۲۵	بانک مسکن	۳	۱۲	۳	۹	۱	۱
۲۶	بانک مشترک ایران - ونزولا	۰	۰	۰	۰	۰	۰
۲۷	بانک ملت	۱۷	۳۰۲	۱۰	۱۰۷	۸	۵۹
۲۸	بانک ملی ایران	۱۱	۱۲۶	۲۱	۴۵۱	۱۴	۱۹۵
۲۹	شرکت دولتی پست بانک	۶	۳۳	۴	۱۴	۱	۲
۳۰	موسسه اعتباری ملل	۱	۱	۰	۰	۰	۰
	شاخص هرفیندال - هیرشمن	-	۸۵۶	-	۹۵۴	-	۸۲۵

همانگونه که در جدول ۵-۸ نیز مشاهده می‌گردد، این شاخص برای هر سه دسته کارت در طبقه "رقابتی" قرار گرفته است. میزان نرخ رشد شاخص هرفیندال-هیرشمن برای بازار بانک‌های صادرکننده کارت‌های بانکی تراکنش‌دار در مرداد ۱۴۰۴ نسبت به ماه گذشته در جدول ۵-۹ ارائه شده است.

جدول ۵-۹ مقایسه تغییر شاخص هرفیندال-هیرشمن در بازار بازار صادرکنندگی کارت‌های بانکی تراکنش دار - تیر و مرداد ۱۴۰۴

کارت اعتباری			کارت برداشت			کارت هدیه و بن کارت			HHI
تغییر	مرداد ۱۴۰۴	تیر ۱۴۰۴	تغییر	مرداد ۱۴۰۴	تیر ۱۴۰۴	تغییر	مرداد ۱۴۰۴	تیر ۱۴۰۴	
۰	۸۵۶	۸۵۶	۰	۹۶۲	۹۵۴	-۷/۶	۸۳۹	۸۲۵	شاخص H-H
									-۱۴/۶

با توجه به اطلاعات جدول ۵-۹، ملاحظه می‌شود که میزان تغییرات شاخص هرفیندال-هیرشمن در بازار صادرکنندگی در مرداد ماه در دو دسته کارت "هدیه و بن کارت" و "برداشت" کاهشی و "اعتباری" بدون تغییر بوده است.

۵-۳- سهم تعداد و مبلغ تراکنش‌های بانک‌های کشور در نقش پذیرنده و صادرکننده

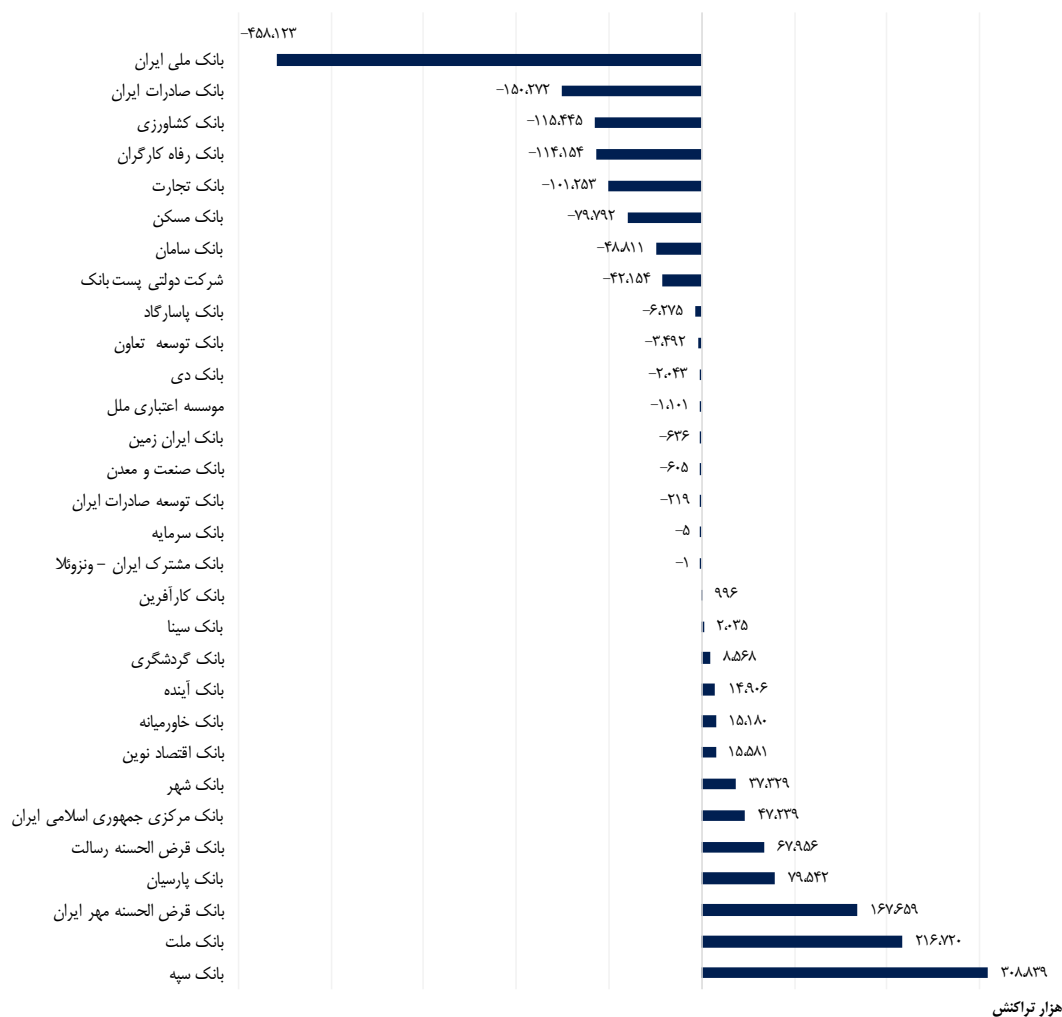
در این بخش تعداد و مبلغ تراکنش‌های صادر شده و پذیرش شده هر بانک آورده شده تا میزان فعالیت بانک‌ها در حوزه صدور و پذیرش تراکنش‌های شاپرکی مشخص گردد. سهم هر بانک از تعداد و مبلغ کل تراکنش‌های صادر شده و پذیرش شده را نشان می‌دهد.

جدول ۵-۱۰ سهم تعدادی و مبلغی هر بانک از کل تراکنش‌های صادر شده و پذیرش شده - مرداد ۱۴۰۴

ردیف	نام بانک	سهم تعدادی تراکنش‌ها		سهم مبلغی تراکنش‌ها	
		سهم تعداد تراکنش‌های صادر شده از کل	سهم تعداد تراکنش‌های پذیرش شده از کل	سهم مبلغ تراکنش‌های صادر شده از کل	سهم مبلغ تراکنش‌های پذیرش شده از کل
۱	بانک اقتصاد نوین	۰/۷۳٪	۱/۱۱٪	۰/۹۵٪	۱/۱۰٪
۲	بانک ایران زمین	۰/۴۴٪	۰/۴۴٪	۰/۶۱٪	۰/۴۴٪
۳	بانک آینده	۱/۰۳٪	۱/۴۱٪	۱/۳۵٪	۱/۱۸٪
۴	بانک پارسیان	۱/۵۱٪	۳/۴۰٪	۲/۰۷٪	۲/۹۴٪
۵	بانک پاسارگاد	۲/۷۰٪	۲/۶۴٪	۳/۲۶٪	۲/۸۲٪
۶	بانک تجارت	۶/۸۹٪	۴/۷۸٪	۶/۶۶٪	۶/۶۴٪
۷	بانک توسعه تعاون	۰/۸۸٪	۰/۸۳٪	۰/۸۷٪	۰/۸۱٪
۸	بانک توسعه صادرات ایران	۰/۰٪	۰/۰٪	۰/۰٪	۰/۰٪
۹	بانک خاورمیانه	۰/۱۲٪	۰/۴۷٪	۰/۱۴٪	۱/۲۰٪
۱۰	بانک دی	۰/۴۸٪	۰/۴۵٪	۰/۵۲٪	۰/۴۴٪
۱۱	بانک رفاه کارگران	۷/۲۶٪	۴/۸۷٪	۶/۱۲٪	۷/۴۴٪
۱۲	بانک سامان	۵/۸۶٪	۴/۹۳٪	۴/۹۹٪	۵/۸۱٪
۱۳	بانک سپه	۶/۳۷٪	۱۳/۷۰٪	۵/۹۳٪	۵/۱۷٪
۱۴	بانک سرمایه	۰/۱۷٪	۰/۱۸٪	۰/۳۲٪	۰/۲۰٪
۱۵	بانک سینا	۰/۶۵٪	۰/۷۳٪	۰/۷۸٪	۰/۸۷٪
۱۶	بانک شهر	۱/۶۱٪	۲/۵۲٪	۲/۰۱٪	۲/۰۶٪
۱۷	بانک صادرات ایران	۹/۹۵٪	۶/۸۱٪	۹/۴۶٪	۹/۹۶٪
۱۸	بانک صنعت و معدن	۰/۰۲٪	۰/۰۱٪	۰/۰۳٪	۰/۰۳٪
۱۹	بانک قرض الحسنه رسالت	۱/۸۶٪	۳/۴۹٪	۲/۸۱٪	۲/۰۸٪
۲۰	بانک قرض الحسنه مهر ایران	۵/۰۸٪	۹/۱۲٪	۶/۵۳٪	۵/۹۴٪
۲۱	بانک کارآفرین	۰/۱۱٪	۰/۱۴٪	۰/۲۱٪	۰/۲۷٪
۲۲	بانک کشاورزی	۸/۱۷٪	۵/۷۸٪	۷/۱۳٪	۶/۰۹٪
۲۳	بانک گردشگری	۰/۲۷٪	۰/۴۸٪	۰/۴۹٪	۰/۷۵٪
۲۴	بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران	۰/۰٪	۱/۰۹٪	۰/۰۲٪	۳/۶۰٪
۲۵	بانک مسکن	۲/۶۵٪	۰/۹۰٪	۲/۱۴٪	۰/۸۰٪
۲۶	بانک مشترک ایران - ونزوئلا	۰/۰٪	۰/۰٪	۰/۰٪	۰/۰٪
۲۷	بانک ملت	۱۰/۹۶٪	۱۶/۳۲٪	۱۳/۱۹٪	۱۶/۷۸٪
۲۸	بانک ملی ایران	۲۰/۳۱٪	۱۰/۴۱٪	۱۸/۵۷٪	۱۱/۶۵٪
۲۹	شرکت دولتی پست بانک	۳/۵۰٪	۲/۶۴٪	۲/۵۱٪	۲/۵۸٪
۳۰	موسسه اعتباری ملل	۰/۴۰٪	۰/۳۹٪	۰/۴۱٪	۰/۳۳٪

اطلاعات جدول ۵-۱۰ بیانگر آن است که در مرداد ۱۴۰۴ بیشترین سهم از تعداد تراکنش‌های صادر شده به "بانک ملی ایران"، "بانک ملت"، "بانک صادرات ایران" و "بانک کشاورزی" بیشترین سهم از مبلغ

تراکنش‌های صادر شده به "بانک ملی ایران"، "بانک ملت"، "بانک صادرات ایران" و "بانک کشاورزی" بیشترین سهم از تعداد تراکنش‌های پذیرش شده به "بانک ملت"، "بانک سپه"، "بانک ملی ایران" و "بانک قرض الحسنه مهر ایران" بیشترین سهم از مبلغ تراکنش‌های پذیرش شده به "بانک ملت"، "بانک ملی ایران"، "بانک صادرات ایران" و "بانک رفاه کارگران" تعلق داشته است. در ادامه شکل ۴-۵ نشان‌دهنده برتری عملکرد هر بانک از نظر پذیرش یا صدور تراکنش‌های شاپرکی است. برای محاسبه این ویژگی، تعداد تراکنش‌های صادره هر بانک از تعداد تراکنش‌های پذیرش شده همان بانک کسر و حاصل در نمودار زیر داده شده است.

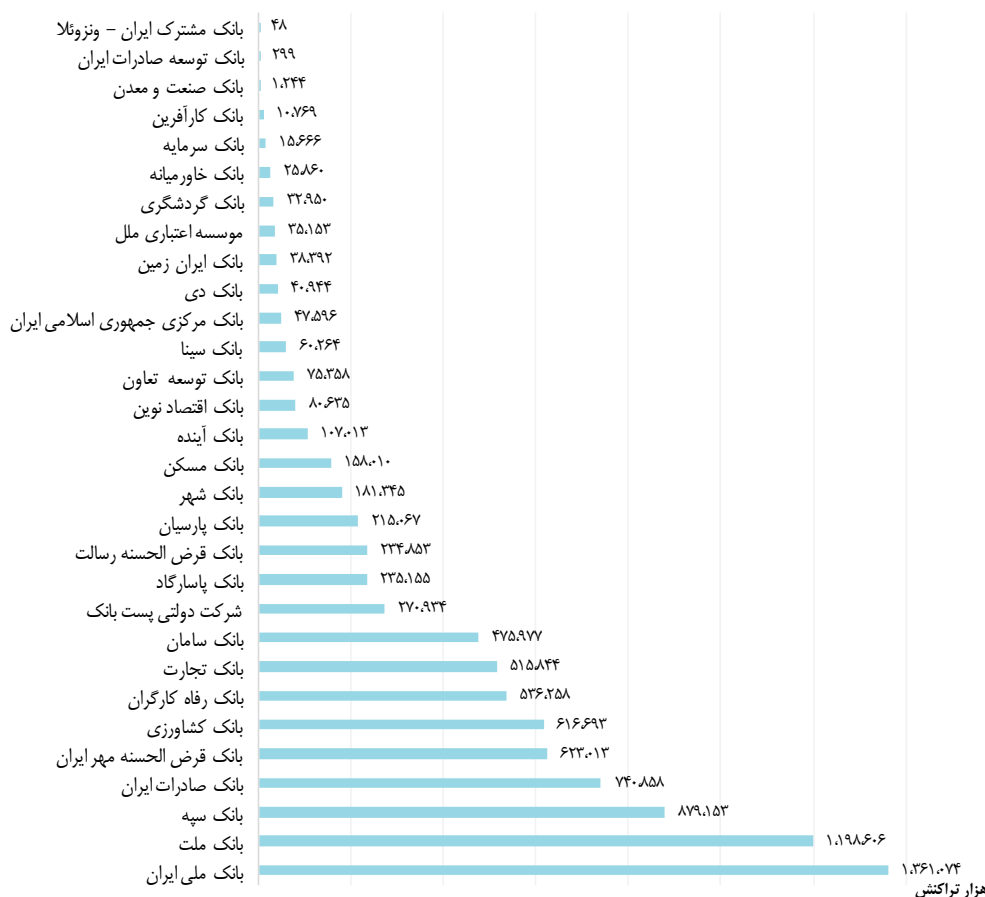

شکل ۴-۵ اختلاف در تعداد تراکنش‌های صادر شده از پذیرش شده هر بانک - مرداد ۱۴۰۴

براساس این شکل، "بانک سپه"، "بانک ملت" و "بانک قرض الحسنه مهر ایران" بیشترین اختلاف مثبت در تعداد تراکنش‌های پذیرش شده را دارا بوده و "بانک ملی ایران"، "بانک صادرات ایران" و "بانک

کشاورزی" بیشترین اختلاف منفی را در این خصوص دارند. شکل ۴-۵ شمای کلی از جریان منابع مالی از طریق ابزارهای کارتی را در هر یک از بانک‌ها نشان می‌دهد.

از سوی دیگر مجموع تعداد تراکنش‌های صادر شده با تراکنش‌های پذیرش شده در هر بانک، بیانگر سهم آن بانک از تعداد تراکنش‌ها می‌باشد. بدین ترتیب دید کاملی از عملکرد هر یک از بانک‌ها در هر دو نقش صادرکنندگی و پذیرندگی در نظام پرداخت الکترونیکی کشور بدست می‌آید. این شاخص که از مجموع تعداد تراکنش‌های صادره از هر بانک با تعداد تراکنش‌های پذیرش شده همان بانک بدست می‌آید در شکل ۵-۵ نشان داده شده است.

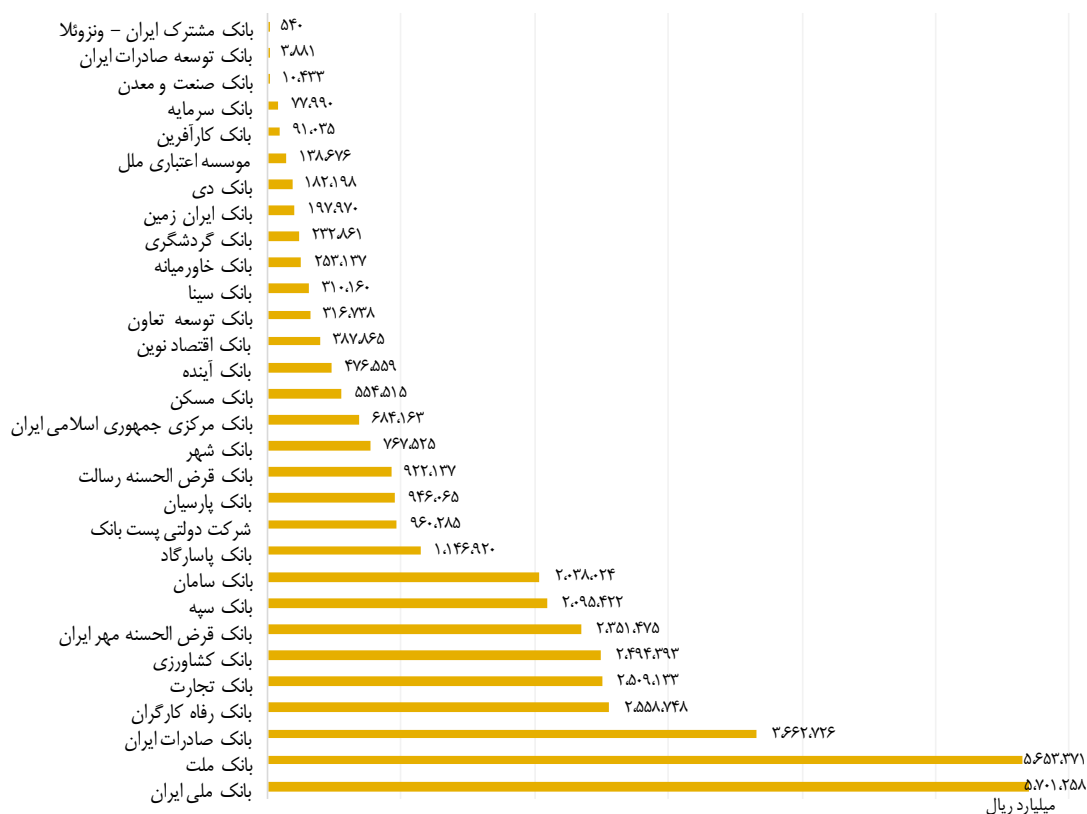

شکل ۵-۵ مجموع تعداد تراکنش‌های صادر شده و پذیرش شده هر بانک - مرداد ۱۴۰۴

همانگونه که در شکل ۵-۵ مشاهده می‌گردد "بانک ملی ایران"، "بانک ملت" و "بانک سپه" بیشترین سهم از کل تعداد تراکنش‌های صنعت پرداخت کارتی و "بانک مشترک ایران - ونزوئلا"، "بانک توسعه صادرات

ایران" و "بانک صنعت و معدن" به ترتیب کمترین سهم از کل تعداد تراکنش‌های صنعت پرداخت کارتی را در این ماه در اختیار داشته‌اند.

همانگونه که در بخش‌های قبل مشاهده گردید، قبل از این، سهم مبلغی هر بانک در حوزه‌های صادرکنندگی و پذیرندگی در شاپرک بررسی شد، با این حال در این بخش گردش مالی^۱ ناشی از حضور در شبکه الکترونیکی پرداخت بانک‌ها در نشان داده شده که در آن مجموع مبالغ تراکنش‌های انجام شده به وسیله کارت‌های هر بانک^۲ و مبالغ پذیرش شده توسط ابزارهایی که به شبای همان بانک متصل است^۳ آمده است.

شکل ۵-۶ گردش مالی شاپرکی هر بانک (بر حسب میلیارد ریال) - مرداد ۱۴۰۴

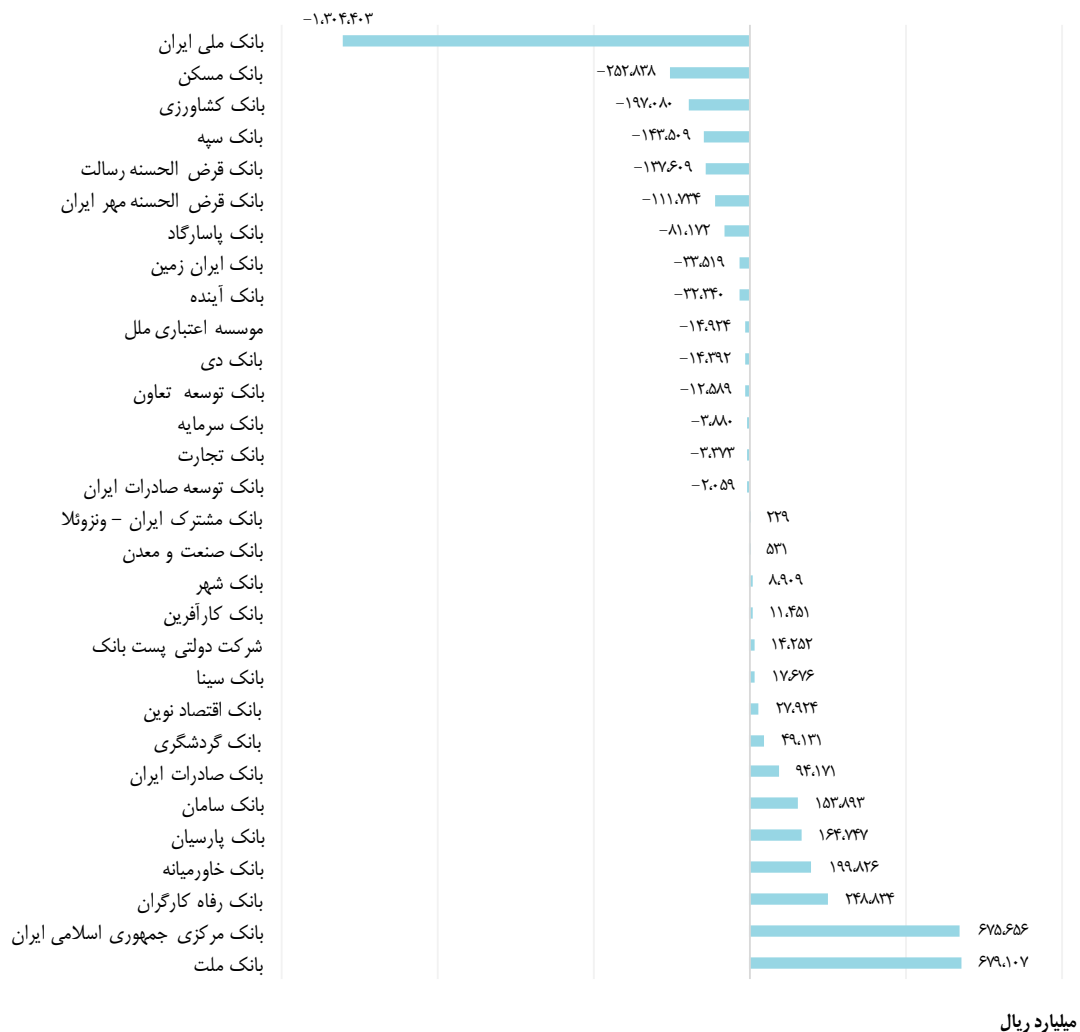
^۱ Turnover

^۲ در نقش بانک صادرکننده

^۳ در نقش بانک پذیرنده

نمودار شکل ۵-۶ نشان دهنده وجود بیشترین گردش مالی مرداد ۱۴۰۴ در "بانک ملی ایران"، "بانک ملت" و "بانک صادرات ایران" بوده و "بانک مشترک ایران - ونزوئلا" و "بانک توسعه صادرات ایران" و "بانک صنعت و معدن" کمترین گردش مالی شاپرک را در این بازه زمانی به خود اختصاص داده اند.

یکی دیگر از شاخص‌های مورد اهمیت در بانک‌ها، محاسبه‌ی تفاضل ارزش ریالی صادرکنندگی آن‌ها از مبلغ پذیرندگی آن‌هاست. این شاخص نشان می‌دهد که جریان مبلغی تراکنش‌های هر بانک در کدام جهت بوده و به دنبال آن می‌توان تعیین نمود که آیا نقش بانک به‌عنوان بانک پذیرنده برای وی مقرون به صرفه بوده یا نبوده است. در این راستا در شکل ۵-۷ اختلاف ارزش ریالی بین تراکنش‌های پذیرش شده و تراکنش‌های صادر شده هر بانک آورده شده است. در این بررسی ارزش ریالی تراکنش‌های صادر شده هر بانک از ارزش ریالی تراکنش‌های پذیرش شده توسط همان بانک کسر می‌گردد. در این شکل ارقام مثبت بیانگر عملکرد مطلوب بانک در جذب منابع مالی می‌باشد؛ چراکه بیشتر از آن که منابع مالی از حساب‌های آن خارج شود، پول به حساب‌های آن بانک وارد شده است.

شکل ۵-۷ اختلاف در مبلغ تراکنش‌های صادر شده از پذیرش شده هر بانک - مرداد ۱۴۰۴

بر اساس این شکل، "بانک ملت"، "بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران" و "بانک رفاه کارگران" بیشترین اختلاف مثبت در مبلغ تراکنش‌های صادر شده و پذیرش شده را دارا بوده و "بانک ملی ایران"، "بانک مسکن" و "بانک کشاورزی" بیشترین اختلاف منفی را در این خصوص دارند. این بدان معناست که وجوهای ذخیره شده در حساب‌های دارندگان کارت عمدتاً از طریق ابزار پرداخت الکترونیکی از "بانک ملی ایران"، "بانک مسکن" و "بانک کشاورزی" به سمت "بانک ملت"، "بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران" و "بانک رفاه کارگران" در حال انتقال است.

۶- جمع‌بندی

در راستای ایفای وظایف نظارتی شرکت شاپرک، شناخت موقعیت کنونی صنعت و اندازه‌گیری ابعاد مختلف فعالیت آن به وسیله شاخص‌های مرتبط، امری ضروری و اجتناب ناپذیر است. به همین منظور این گزارش بر اساس آخرین اطلاعات در دسترس، به ارائه شاخص‌هایی در چهار بخش "شاخص‌های عملکردی شاپرک"، "کیفیت انجام خدمات پرداخت الکترونیک کارت"، "بررسی عملکرد شرکت‌های ارائه‌دهنده خدمات پرداخت" و "بررسی وضعیت بانک‌های صادرکننده و پذیرنده" در دوره زمانی مرداد ۱۴۰۴ پرداخته است.

بخش اول: در این بخش به منظور تبیین جایگاه شاپرک در اقتصاد ملی، شاخص نسبت تراکنش‌های شاپرک به نقدینگی محاسبه شده و نتایج آن با نسبت اسکناس و مسکوک در دست اشخاص در طول زمان مورد مقایسه قرار گرفته است. نتایج حاکی از رشد نسبت تراکنش‌های شاپرک به نقدینگی و شاخص نسبت اسکناس و مسکوک در دست اشخاص به نقدینگی، در طول مدت مورد بررسی بوده است که مبین آن است که صنعت پرداخت الکترونیک با جذب اعتماد عمومی توانسته است بخش بیشتری از میزان نقدینگی را به خود اختصاص دهد. کاهش نسبت اسکناس و مسکوک در دست اشخاص به نقدینگی و جبران بخشی از آن با افزایش دسترسی به خدمات پرداخت الکترونیک ناشی از نفوذ منطقه‌ای ابزارهای پذیرش، یکی از عوامل اصلی افزایش ضریب فزاینده و سالم‌سازی ترکیب نقدینگی بوده و باعث شده برای تامین نقدینگی، پول پر قدرت کمتری به اقتصاد کشور تزریق شود. رشد پرداخت‌های الکترونیک karti به دلایلی از جمله افزایش دسترسی به خدمات پرداخت الکترونیک ناشی از نفوذ منطقه‌ای ابزارهای پذیرش، فرهنگ‌سازی، مزایای امنیتی پرداخت‌های غیر نقدی و با مدنظر قراردادن دیگر مزایای این روش صورت گرفته است. شایان توجه است که آخرین اطلاعات منتشر شده در سایت بانک مرکزی ج.ا.ا. از اطلاعات پولی مورد نیاز که در این گزارش مورد استفاده قرار گرفته است، مربوط به خرداد ۱۴۰۴ می‌باشد.

همچنین در این بخش روند تراکنش‌های شاپرک با روند GDP مقایسه شد. آمار اعلام شده توسط وب سایت بانک مرکزی ج.ا.ا. تا پایان زمستان ۱۴۰۳ بوده و تمامی ارقام ارائه شده در گزارش اقتصادی تیر ماه شاپرک تحقق یافته می‌باشد.

بخش دوم: در این بخش فعالیت و عملکرد کل شبکه پرداخت الکترونیک کارتی از ابعاد مختلف مورد بررسی قرار گرفته شده است. شاخص‌های این بخش در سه بخش "آمار عملکردی شاپرک"، "میزان نفوذ منطقه‌ای" و "پراکندگی مبلغی تراکنش‌ها" طبقه‌بندی شده‌اند.

در بررسی تعداد و مبلغ تراکنش‌های مرداد ۱۴۰۴ مشخص گردید تعداد تراکنش به ازای مجموع ابزارهای پذیرش ۴،۴۷۸ میلیون تراکنش بوده که این تعداد تراکنش مبلغ ۱۸،۸۶۳ هزار میلیاردی را در پی داشته است. در این ماه سهم تعدادی و مبلغی تراکنش‌ها به ترتیب رشد ۳/۵۸ و ۱۰/۷۰ درصدی را نسبت به ماه گذشته تجربه نموده است.

مجموع ابزارهای پذیرش در مرداد ۱۴۰۴ با رشد ۱/۴۶- درصدی به نزدیک به ۱۲،۰۷۵ هزار ابزار رسیده است که از این تعداد ۸۸/۴۷ درصد سهم بازار ابزار کارتخوان فروشگاه‌ها، ۱۱/۴۸ درصد سهم ابزار پذیرش اینترنتی و ۰/۰۵ درصد نیز سهم ابزار پذیرش کدهای دستوری (USSD) می‌باشد. بیشترین سهم از مجموع تراکنش‌های مرداد ۱۴۰۴ با ۹۱/۲۷ درصد متعلق به ابزار کارتخوان فروشگاه‌ها و به لحاظ سرویس نیز بیشترین سهم در اختیار خدمت خرید کالا و خدمات با ۹۰/۷۶ درصد مجموع تراکنش‌ها می‌باشد. متوسط تعداد تراکنش هر ابزار پذیرش اینترنتی ۲۱۸، هر ابزار پذیرش کدهای دستوری (USSD) ۱۵،۶۰۷ و متوسط تعداد تراکنش هر ابزار کارتخوان فروشگاه‌ها ۳۸۳ تراکنش می‌باشد و این در حالی است که متوسط مبلغی هر تراکنش ابزارهای پذیرش کدهای دستوری (USSD) و اینترنتی به ترتیب ۰/۲۶ و ۱۵/۸۴ میلیون ریال و در ابزار کارتخوان فروشگاه‌ها ۳/۶۷ میلیون ریال می‌باشد.

در بررسی نفوذ منطقه‌ای ابزارهای پذیرش شاخص‌ها در بعد کشوری و استانی نشان می‌دهد که تعداد سرانه هر یک از ابزارها به ازای افراد بالای ۱۸ سال که متقاضی خدمات پرداخت الکترونیکی کارت هستند، به ازای هر ۱۰،۰۰۰ نفر ۱،۹۵۳ ابزار پذیرش فعال سیستمی می‌باشد که بالاترین سرانه ابزار پذیرش به کارتخوان فروشگاه‌ها با ۱،۷۲۸ عدد به ازای هر ۱۰،۰۰۰ نفر تعلق دارد. همچنین در بعد کشوری حدود ۷۲/۴۴ عدد تراکنش به ازای هر فرد بالای ۱۸ سال در طول مرداد ۱۴۰۴ انجام گرفته است و بیشترین سرانه تراکنش ابزارها نیز مجدداً به کارتخوان فروشگاه‌ها با ۶۶/۱۲ عدد تراکنش به ازای هر فرد بالای ۱۸ سال در کشور تعلق داشته است. لذا بالاترین نفوذ منطقه‌ای در بعد کشوری به این ابزار پذیرش تعلق داشته است.

بیشترین سرانه تعداد ابزار کارتخوان فروشگاهی مرداد ۱۴۰۴ به ترتیب در اختیار استان‌های مازندران، یزد و بوشهر می‌باشد. همچنین بیشترین سرانه تراکنش ابزار کارتخوان فروشگاهی نیز با ۷۶/۳۸ تراکنش به ازای هر فرد بالای ۱۸ سال متعلق به استان اردبیل می‌باشد.

بیشترین فراوانی تراکنشی در کارتخوان فروشگاهی و اینترنتی در بازه مبلغی کمتر از ۶ میلیون ریال و در ابزار پذیرش کدهای دستوری (USSD) در دامنه مبلغی ۱ تا ۵۰۰ هزار ریال می‌باشد. ۸۷/۶۹ درصد تراکنش‌های ابزار کارتخوان فروشگاهی معادل ۳،۵۸۴،۳۱۷،۵۰۴ تراکنش در بازه مبلغی کمتر از ۶ میلیون ریال، ۷/۹۶ درصد تراکنش‌ها معادل ۳۲۵،۲۴۱،۴۱۹ تراکنش در بازه مبلغی ۶ میلیون ریال تا ۲۸۰ میلیون ریال، ۰/۰۴ درصد معادل ۱،۸۱۳،۷۵۴ تراکنش در بازه مبلغی ۲۸۰ میلیون ریال تا ۴۰۰ میلیون ریال و ۰/۰۷ درصد معادل ۲،۹۴۴،۰۷۱ در بازه مبلغی بیش از ۴۰۰ میلیون ریال می‌باشند.

شاخص دهکی مرداد ۱۴۰۴ در قیاس با تیر، رشد ۶/۲۰- درصدی داشته است و در قیاس نقطه به نقطه نیز رشد ۸/۵۶- درصدی در شاخص دهکی را شاهد می‌باشیم. این میزان رشد شاخص دهکی مرداد ۱۴۰۴ نسبت به تیر ماه به سبب رشد ۶/۴۰ درصدی متوسط مبلغ هر تراکنش در دهک دهم و ۱۳/۴۴ درصدی متوسط مبلغ هر تراکنش دهک اول، می‌باشد.

بخش سوم: شاخص‌های این بخش با هدف سنجش کیفیت و صحت خدمات ارائه شده شبکه شاپرک، تعریف و اندازه‌گیری شده‌اند. در همین راستا انواع خطاهای رخ داده در تراکنش‌ها، کیفیت خدمات حس شده و نیز تراکنش‌های ناتمام در این بخش تحلیل و مورد بررسی قرار گرفته است. تحلیل خطاهای تراکنش‌ها نشان می‌دهد که عمده‌ترین دلیل بروز خطاها، همچنان از نوع خطای کاربری است که این نوع خطا به عملکرد شبکه پرداخت الکترونیک ارتباطی نداشته و ناشی از عملکرد دارنده کارت است.

تعداد خطاهای گروه‌های پذیرندگی، کاربری، صادرکنندگی و شاپرکی به ترتیب با رشد ۴۵/۸۹-، ۳/۶۹-، ۵۰/۴۳ و ۲۲/۱۹ درصدی در این ماه نسبت به ماه پیش همراه بوده است.

میزان کیفیت خدمات محاسبه شده مرداد ۱۴۰۴ به ازای شبکه شاپرک ۹۹/۹۸ درصد می‌باشد که این میزان نسبت به مقدار مشابه در ماه تیر دارای رشد ۰/۰۳- درصدی و همچنین میزان کیفیت خدمات محاسبه شده

به ازای شبکه پرداخت در مرداد ۱۴۰۴، ۹۹/۳۶ درصد می باشد که این میزان نسبت به میزان مشابه در تیر رشد ۰/۶۳۶ درصدی، و در قیاس نقطه به نقطه نیز رشد ۰/۰۶۹ درصدی را تجربه نموده است.

بخش چهارم: در این بخش ابتدا عملکرد کلی شرکت ها در شبکه پرداخت مورد بررسی قرار گرفته و سپس به طور ویژه عملکرد آن ها در بازار ابزار کارتخوان فروشگاهی تحلیل می شود. نتایج شاخص سهم از بازار شرکت های PSP حاکی از آن بوده که در مرداد ماه ۱۴۰۴ نسبت به تیر در مولفه سهم مبلغی جابجایی بین شرکت ها رخ نداده است. در سهم تعداد تراکنش ها جابجایی بین شرکت ها رخ نداده است.

در بررسی سهم از بازار تراکنش های هر یک از ابزارهای پذیرش در این ماه بیشترین سهم تعدادی و مبلغی تراکنش های ابزار کارتخوان فروشگاهی به ترتیب به دو شرکت "پرداخت الکترونیک سامان" و "به پرداخت ملت" تعلق داشته است. در مرداد ماه شرکت "به پرداخت ملت" بالاترین سهم را در حجم تراکنش های اینترنتی و کدهای دستوری (USSD) کسب نموده است. بالاترین سهم مبلغی در ابزار پذیرش کدهای دستوری (USSD) به شرکت "به پرداخت ملت" تعلق داشته است. همچنین در ابزار پذیرش اینترنتی نیز شرکت "به پرداخت ملت" دارای بیشترین سهم مبلغی می باشد.

در بررسی سهم از بازار تراکنش های هر یک از سرویس های شبکه ی پرداخت کارت در این ماه شرکت "پرداخت الکترونیک سامان" و "به پرداخت ملت" به ترتیب بیشترین سهم تعدادی و مبلغی تراکنش های خرید را به خود اختصاص داده اند. در ماه جاری به ترتیب دو شرکت "به پرداخت ملت" و "آسان پرداخت پرشین" بالاترین سهم را در حجم و مبلغ تراکنش های پرداخت قبض و خرید شارژ کسب نموده اند. همچنین شرکت "پرداخت الکترونیک سامان" از بیشترین سهم تعدادی تراکنش های مانده گیری برخوردار بوده است.

در ماه مرداد شرکت "تجارت الکترونیک پارسیان" جایگاه نخست در بهترین عملکرد از منظر نسبت خطای پذیرندگی به مجموع تراکنش ها را به دست آورده است. در این ماه شرکت "الکترونیک کارت دماوند" بالاترین عدد شاخص مذکور را در اختیار دارد.

نتایج اندازه گیری تمرکز بازار شرکت های PSP با شاخص هرفیندال-هیرشمن در بازار ابزارهای پذیرش اینترنتی و کدهای دستوری (USSD) نشان دهنده تمرکز بالا است؛ به این معنا که تعداد بسیار کمی از شرکت ها سهم قابل توجهی از بازار را در اختیار دارند. شرکت "به پرداخت ملت" و پس از آن با اختلاف زیاد شرکت های "آسان پرداخت پرشین" و "پرداخت الکترونیک سامان" در بازار تراکنش های اینترنتی و شرکت های "به پرداخت ملت" و پس از آن، شرکت های "پرداخت الکترونیک سامان"، "تجارت الکترونیک پارسیان" و "آسان

پرداخت پرشین" در بازار تراکنش‌های کدهای دستوری (USSD) تاثیرگذار هستند. این شاخص همچنین از وجود تمرکز ملایم در بازار کارتخوان فروشگاه‌های حکایت دارد. تغییرات شاخص در هیچ یک از ابزارها حائز اهمیت نیست چرا که وضعیت تمرکز بازار آن‌ها تغییری پیدا نکرده است.

نتایج اندازه‌گیری تمرکز بازار شرکت‌های PSP با شاخص هرفیندال - هیرشمن نشان‌دهنده تمرکز ملایم در بازار در هر سه خرید، پرداخت قبض و خرید شارژ و مانده‌گیری سرویس است؛ به این معنا که پشتیبانی از تراکنش‌های هر سه سرویس در بین شرکت‌ها توزیع شده و نمی‌توان گفت که در انحصار شرکت و یا شرکت‌های خاصی می‌باشد. تغییرات شاخص در هیچ یک از سرویس‌ها حائز اهمیت نیست چرا که وضعیت تمرکز بازار آن‌ها تغییری پیدا نکرده است.

در بررسی تعداد ابزارهای پذیرش فعال در مرداد ماه، شرکت "پرداخت الکترونیک سامان" در ابزار کارتخوان فروشگاه‌های بالاترین سهم را در بین سایر شرکت‌ها به خود اختصاص داده است. شرکت "تجارت الکترونیک پارسیان" و شرکت "آسان پرداخت پرشین" به ترتیب در دو ابزار پذیرش اینترنتی و کدهای دستوری (USSD) بیشترین سهم بازار را پوشش می‌دهند.

در حوزه ابزار پذیرش کارتخوان فروشگاه‌های تراکنش‌دار نیز شرکت "پرداخت الکترونیک سامان" بیشترین تعداد را به خود اختصاص داده است. شرکت "تجارت الکترونیک پارسیان" و "به پرداخت ملت" به ترتیب به بالاترین رتبه در ابزار پذیرش اینترنتی و کدهای دستوری (USSD) دست یافته‌اند.

نتایج محاسبه شاخص اثر بخشی کارتخوان فروشگاه‌های فعال سیستمی در بعد کشوری مبین آن است که در این ماه شرکت‌های "فراپردازان آروند امید"، "پرداخت الکترونیک سامان"، "به پرداخت ملت"، "تجارت الکترونیک پارسیان" و "پرداخت الکترونیک سداد" به رقمی بالاتر از یک در شاخص اثربخشی دست یافته‌اند. شرکت‌های "فراپردازان آروند امید"، "پرداخت الکترونیک سامان"، "به پرداخت ملت"، "تجارت الکترونیک پارسیان" و "پرداخت الکترونیک سداد" در شاخص اثربخشی کارتخوان‌های فروشگاه‌های تراکنش‌دار نیز عددی بالاتر از یک کسب نموده‌اند. این بدان معناست که اکثر شرکت‌های مذکور هم در بین کارتخوان‌های فعال سیستمی و هم در بین کارتخوان‌های تراکنش‌دار نسبت به سایر شرکت‌ها، تراکنش بیشتری جذب نموده و کارایی مناسبی را نشان می‌دهند.

در بعد استانی شرکت "فراپردازان آروند امید"، "به پرداخت ملت"، "پرداخت الکترونیک سامان" در تمام استان‌ها و شرکت "پرداخت الکترونیک سداد" در غالب استان‌ها، دارای شاخص اثربخشی کارتخوان فروشنده‌های بالاتر از یک هستند. به عبارت دیگر نحوه توزیع کارتخوان‌های فروشنده‌های این شرکت‌ها به گونه‌ای بوده که در جذب بیشتر تراکنش‌ها به نسبت سایر شرکت‌ها موفق‌تر عمل نموده‌اند. شرکت "پرداخت الکترونیک سامان" در تعداد تراکنش‌های کارتخوان فروشنده‌های و تعداد ابزار کارتخوان فروشنده‌های فعال سیستمی بالاترین سهم از بازار را در اکثر استان‌های کشور داشته است.

در بررسی شرکت‌ها از منظر نسبت مجموع کارتخوان‌های کم تراکنش و فاقد تراکنش مالی به پایانه‌های فعال سیستمی آن شرکت، ملاحظه شد که در این ماه، کمترین رقم این شاخص به شرکت "پرداخت نوین آرین" تعلق دارد. بیشترین نسبت مذکور در شرکت "الکترونیک کارت دماوند" مشاهده می‌شود. به طور کلی در مرداد ماه سهم کارتخوان‌های کم تراکنش و فاقد تراکنش مالی، ۱۶/۷۱ درصد از کل کارتخوان‌های فروشنده‌های فعال سیستمی شبکه شاپرک را شامل شده است.

بخش پنجم: در این بخش از گزارش، بازار بانک‌های پذیرنده تراکنش‌های کارتی و بانک‌های صادرکننده کارت‌های بانکی تراکنش‌دار مورد بررسی قرار گرفته‌اند.

نتایج شاخص بازار در بخش بانک‌های پذیرنده حاکی از آن است که در مرداد ۱۴۰۴ "بانک ملت" به لحاظ تعدادی و مبلغی بیشترین سهم از بازار تراکنش‌ها را به خود اختصاص داده و در جایگاه نخست در بین تمام بانک‌های پذیرنده قرار گرفته است. در بررسی بازار تعداد و مبلغی "بانک ملت" در دو ابزار پذیرش اینترنتی و کدهای دستوری (USSD) و همچنین مبلغ تراکنش ابزار پذیرش کارتخوان فروشنده‌های بالاترین سهم را دارد. همچنین بانک "سپه" نیز بالاترین سهم تعدادی ابزار پذیرش کارتخوان فروشنده‌های را به خود اختصاص داده است.

در بررسی سهم تعدادی و مبلغی هر ابزار پذیرش از تراکنش‌های هر بانک در شبکه پرداخت کشور مشاهده می‌گردد که در بانک‌های کشور همچنان بیشترین پذیرش تراکنش از طریق ابزار کارتخوان فروشنده‌های انجام گرفته است.

شاخص هرفیندال-هیرشمن در بازار بانک‌های پذیرنده تراکنش‌های "ابزار پذیرش کدهای دستوری (USSD)" و "ابزار پذیرش اینترنتی" به ترتیب نشان‌دهنده تمرکز بالا و ملایم میزان این شاخص می‌باشد. همچنین در

ابزار "کارتخوان فروشگاه‌های" مبین قرار گرفتن در طبقه رقابتی بوده که این نشان دهنده رقابت صحیح در بازار این ابزار در بین بانک‌های پذیرنده می‌باشد. میزان شاخص هرفیندال-هیرشمن در بازار بانک‌های پذیرنده تراکنش‌های کارتی، در این ماه نسبت به ماه گذشته در دو ابزار پذیرش اینترنتی و کدهای دستوری (USSD) کاهش و کارتخوان فروشگاه‌های افزایشی بوده است.

در بحث صادرکنندگی کارت‌های بانکی دارای تراکنش در سویچ شاپرک تعداد کل کارت‌های بانکی تراکنش‌دار در مرداد ۱۴۰۴ نسبت به تیر ماه کاهش ۰/۶۵ درصدی داشته و نرخ رشد در سه نوع کارت کاهش یافته است. در بررسی سهم بانک‌های صادرکننده کارت‌های بانکی تراکنش‌دار در مرداد ۱۴۰۴، "بانک ملت" بیشترین سهم از تعداد کارت‌های اعتباری صادر شده تراکنش‌دار در شبکه شاپرک را داشته و بیشترین کارت "برداشت" و "هدیه و بن کارت" به ترتیب متعلق به "بانک ملی ایران" و "بانک شهر" بوده است.

در بررسی شاخص سهم هر یک از انواع کارت‌های بانکی تراکنش‌دار از مجموع کارت‌های بانک صادرکننده بیشترین سهم از تعداد کارت تراکنش‌دار در هر بانکی به "کارت برداشت" و پس از آن "کارت هدیه و بن کارت" اختصاص داشته و "کارت اعتباری" کمترین سهم را در این بین داشته است.

شاخص هرفیندال-هیرشمن در بازار صادرکنندگی کارت‌های بانکی تراکنش‌دار در این ماه در هر سه انواع کارت همانند ماه گذشته در طبقه "رقابتی" قرار گرفته‌اند.

در مقایسه‌ای آماری بین تعداد و مبلغ تراکنش‌های صادرکنندگی و پذیرندگی به تفکیک هر بانک، بیشترین سهم از تعداد تراکنش‌های صادر شده در مرداد ۱۴۰۴ به "بانک ملی ایران"، "بانک ملت"، "بانک صادرات ایران" و "بانک کشاورزی" و مبلغ تراکنش‌های صادر شده به "بانک ملی ایران"، "بانک ملت"، "بانک صادرات ایران" و "بانک کشاورزی" و تعداد تراکنش‌های پذیرش شده در مرداد ۱۴۰۴ به "بانک ملت"، "بانک سپه"، "بانک ملی ایران" و "بانک قرض الحسنه مهر ایران" و مبلغ تراکنش‌های پذیرش شده به "بانک ملت"، "بانک ملی ایران"، "بانک صادرات ایران" و "بانک رفاه کارگران" اختصاص یافته است.

در محاسبه شاخص اختلاف تعداد تراکنش‌های صادر شده و پذیرش شده هر بانک جهت نشان دادن برتری عملکرد هر بانک از نظر پذیرش یا صدور تراکنش‌های شاپرک، مشاهده می‌گردد که "بانک سپه"، "بانک ملت" و "بانک قرض الحسنه مهر ایران" بیشترین اختلاف مثبت در تعداد تراکنش‌های پذیرش شده و "بانک

ملی ایران"، "بانک صادرات ایران" و "بانک کشاورزی" بیشترین اختلاف منفی در این خصوص را داشته اند. این بدین معناست که در سه بانک نخست ورود منابع مالی بیشتر از میزان خروج آن از بانک و در سه بانک دیگر برعکس است.

در راستای بررسی سهم هر بانک از کل تعداد تراکنش‌ها برای رسیدن به دید کاملی از عملکرد هر یک از بانک‌ها در هر دو نقش صادرکنندگی و پذیرندگی در نظام پرداخت الکترونیکی کشور مجموع تعداد تراکنش‌های صادره هر بانک با تعداد تراکنش‌های پذیرش شده همان بانک محاسبه گردیده است. این شاخص نشان می‌دهد که به ترتیب "بانک ملی ایران"، "بانک ملت" و "بانک سپه" بیشترین سهم تعدادی از کل تراکنش‌های شاپرکی در شبکه پرداخت را از آن خود کرده‌اند و کمترین سهم به "بانک مشترک ایران - ونزوئلا"، "بانک توسعه صادرات ایران" و "بانک صنعت و معدن" تعلق گرفته است.

در بررسی گردش مالی شاپرکی که مجموع مبالغ صادرکنندگی و پذیرندگی هر بانک است، "بانک ملی ایران"، "بانک ملت" و "بانک صادرات ایران" بیشترین گردش مالی شاپرکی و "بانک مشترک ایران - ونزوئلا"، "بانک توسعه صادرات ایران" و "بانک صنعت و معدن" کمترین گردش مالی شاپرکی را در اختیار دارند.

در بررسی اختلاف ارزش ریالی بین تراکنش‌های پذیرش شده هر بانک با تراکنش‌های صادر شده توسط آن بانک، "بانک ملت"، "بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران" و "بانک رفاه کارگران" بیشترین اختلاف مثبت در مبلغ تراکنش‌های صادرشده و پذیرش شده را دارا بوده و "بانک ملی ایران"، "بانک مسکن" و "بانک کشاورزی" بیشترین اختلاف منفی در این خصوص را دارند.

۷- واژه نامه

در این بخش انواع واژگان به کار برده شده در متن گزارش اقتصادی شاپرک مشتمل بر واژگان تخصصی شبکه الکترونیکی پرداخت کاردتی و اصطلاحات و شاخص های تخصصی اقتصادی و فرمول های نحوه محاسبه این شاخص ها بیان می شود.

شبکه الکترونیکی پرداخت کارت (شاپرک)

شبکه ای است که به منظور سامان دهی پایانه های پذیرش کارت های بانکی و فراهم آوردن امکان نظارت مؤثر در نظام پرداخت مبتنی بر کارت بانکی در کشور ایجاد شده و تراکنش های حاصل از «ابزارهای پذیرش» توسط این شبکه، پذیرش و پردازش می شود.

شرکت ارائه دهنده خدمات پرداخت^{۳۷}

شخص حقوقی ثبت شده وفق قوانین موضوعه جمهوری اسلامی ایران است که بر اساس مجوزی که از بانک مرکزی ج.ا.ا. مطابق با «ضوابط اجرایی تأسیس، فعالیت و نظارت بر شرکت های ارائه دهنده خدمات پرداخت» دریافت می نماید، وفق الزامات و دستورالعمل های ابلاغی «بانک مرکزی ج.ا.ا.» و «شاپرک» فعالیت می کند.

بانک ها و مؤسسات اعتباری صادرکننده^{۳۸}

بانک یا مؤسسه اعتباری عضو شبکه شتاب که کارت بانکی را طبق مقررات و ضوابط بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران برای مشتریان خود صادر نموده و امکان اتصال، ایجاد و دریافت تراکنش بر بستر این شبکه را دارند.

بانک ها و مؤسسات اعتباری پذیرنده^{۳۹}

بانک یا مؤسسه اعتباری عضو شبکه شتاب که حساب پذیرنده، به منظور واریز وجوه مربوط به داد و ستدهای کارت های بانکی، نزد آن مفتوح است. شبکه پرداخت اطلاعات حساب پذیرنده را از طریق «شماره شبا»^{۴۰}ی پذیرندگان دریافت می نماید.

انواع خدمات^{۴۱} شبکه الکترونیکی پرداخت کارت (شاپرک)

انواع خدمات شبکه پرداخت کاردتی عبارتند از «خرید کالا و خدمات»، «پرداخت قبض و خرید شارژ»، «مانده گیری»، «تراکنش تأیید رمز کارت» و «درخواست چکیده صورتحساب».

خرید کالا و خدمات^{۴۲}

خدمتی است که دارنده کارت، هزینه کالا و خدمات دریافتی را از طریق ابزارهای پذیرش موجود در شبکه الکترونیکی پرداخت کارت، می پردازد. این ابزارها شامل ابزار پذیرش کارتخوان فروشگاهی، ابزار پذیرش اینترنتی یا اصطلاحاً درگاه های پرداخت اینترنتی و ابزار پذیرش کدهای دستوری^{۴۳} (USSD) هستند. در حال حاضر به دلایل امنیتی

^{۳۷} USSD: Unstructured Supplementary Service Data

^{۳۷} PSP: Payment Service Provider

^{۳۸} Issuer Bank

^{۳۹} Acquirer Bank Acquirer

^{۴۰} IBAN: International Bank Account Number

^{۴۱} Service Type

^{۴۲} Purchasing Good/Services

درخواست چکیده صورتحساب

در این تراکنش، دارنده کارت درخواست مشاهده چکیده‌ای از عملکرد حساب پیش‌فرض متصل به کارت خود را به پایانه شرکت ارائه‌دهنده خدمات پرداخت می‌دهد. شرکت ارائه‌دهنده خدمات پرداخت درخواست مربوطه را به شاپرک ارسال نموده و بر اساس پاسخ دریافتی، نتیجه را به دارنده کارت نمایش می‌دهد.

وضعیت تراکنش‌ها^{۴۸}

منظور از وضعیت تراکنش‌ها، بررسی موفقیت یا عدم موفقیت تراکنش و در صورت عدم موفقیت دلیل آن می‌باشد. در حال حاضر ۵ گروه مختلف از خطاهای شناسایی شده‌اند و تعداد ۱۲۹ کد پاسخ برای انواع خطاهای شناخته شده مطابق استاندارد ISO۸۵۸۳:۲۰۰۳ گزارش‌گیری می‌گردد.

تراکنش موفق کاربری

به تراکنشی اطلاق می‌شود که با موفقیت به پایان رسیده و تمامی مراحل پردازش مورد نظر به‌درستی انجام شده است. در این فرآیند، تأییدیه‌های لازم دریافت گردیده و نتیجه نهایی بدون هیچ‌گونه خطا به کاربر اطلاع داده شده است. این‌گونه تراکنش‌ها در سامانه با کد پاسخ صفر مشخص می‌شوند.

تراکنش خطای صادرکنندگی و شتابی

چنانچه در تراکنشی علت بروز خطا، بانک صادرکننده کارت یا سامانه شتاب باشد و تراکنش از دید شبکه الکترونیکی پرداخت کارت (شاپرک) ناموفق باشد، خطای صادرکنندگی و شتاب رخ داده است.

تراکنش خطای پذیرندگی

صرفاً امکان پرداخت برای تراکنش‌های پرداخت قبض و خرید شارژ از طریق ابزار پذیرش کدهای دستوری مجاز است.

پرداخت قبض^{۴۴} و خرید شارژ تلفن همراه^{۴۵}

پرداخت قبض خدمتی است که با استفاده از آن دارنده کارت هزینه پرداخت‌های شناسه دار (شامل شناسه پرداخت و شناسه قبض) خود را از طریق ابزارهای پذیرش موجود در شبکه الکترونیکی پرداخت کارت، می‌پردازد. پرداخت قبض بر روی همه ابزارهای پذیرش قابل اجراست.

خرید شارژ تلفن همراه خدمتی است که دارنده کارت با استفاده از آن اقدام به خرید شارژ تلفن همراه از طریق شبکه پرداخت می‌نماید. این خدمت در زمره خریدهای شناسه‌دار می‌باشد و می‌تواند به دو صورت خرید و شارژ هم‌زمان^{۴۶} و خرید و شارژ غیر هم‌زمان انجام شود.

مانده‌گیری^{۴۷}

خدمتی است که دارنده کارت جهت کسب اطلاع از میزان موجودی حساب متصل به ابزار پرداخت خود، از طریق ابزارهای پذیرش موجود در شبکه الکترونیکی پرداخت کارت دریافت می‌نماید.

تراکنش تأیید رمز کارت

به منظور بهره‌برداری از خدمات برخی از کسب‌وکارها لازم است بدون انجام تراکنش‌های معمول، تعلق کارت به مشتری احراز شود. در حالت، تراکنش «تأیید رمز کارت» از طریق شرکت ارائه‌دهنده خدمات پرداخت به شاپرک ارسال می‌شود. شاپرک این تراکنش را از طریق «شتاب» به بانک صادرکننده کارت ارسال نموده و بانک صادرکننده پس از کنترل رمز و اطلاعات کارت دریافتی نتیجه را باز می‌گرداند.

^{۴۷} Balance Inquiry

^{۴۸} Transaction Status

^{۴۴} Bill Payment

^{۴۵} Reload

^{۴۶} Top-up

تراکنشی است که از دید شبکه‌ی الکترونیکی پرداخت کارت (شاپرک) ناموفق بوده است. این تراکنش‌ها شامل خطاهای صادرکنندگی و شتابی، خطاهای شاپرکی و خطاهای پذیرندگی می‌باشند.

تراکنش موفق سیستمی شاپرکی

تراکنشی است که از دید سوئیچ شاپرک موفق است و کل تراکنش‌های شبکه الکترونیکی پرداخت کارت (شاپرک) به جز تراکنش‌های خطای شاپرکی را شامل می‌شود.

ابزار پذیرش تراکنش

عبارت است از سخت‌افزار و نرم‌افزاری که امکان تراکنش را برای دارنده کارت فراهم می‌سازد. انواع ابزارهای موجود در شبکه‌ی الکترونیکی پرداخت کارت شامل دستگاه‌های کارتخوان فروشگاهی، ابزار پذیرش اینترنتی و ابزار پذیرش کدهای دستوری (USSD) است.

کارتخوان فروشگاهی^{۴۹}

ابزاری است ثابت یا سیار که با پذیرش کارت بانکی می‌تواند امکانی را فراهم کند تا وجه به صورت الکترونیکی از حساب دارنده کارت به حساب پذیرنده منتقل شود. این ابزار هم به صورت مستقل و هم به صورت متصل به کامپیوتر^{۵۰} در ایران مورد استفاده قرار می‌گیرد. بیشتر کاربرد این ابزار در ایران مربوط به خرید کالا و خدمات است.

کارتخوان فعال سیستمی

کارتخوان فعال سیستمی، ابزار پذیرشی است که توسط شرکت ارائه‌دهنده خدمات پرداخت در پایگاه داده پذیرندگان ثبت شده و وضعیت فعالیت این ابزار در پایگاه اطلاعات "Y" ذکر شده است که به این معنی است که این ابزار آمادگی ارسال تراکنش به شبکه شاپرک را دارد.

تراکنشی است که از دید شبکه‌ی الکترونیکی پرداخت کارت (شاپرک) ناموفق است و علت بروز خطا، سوئیچ شرکت ارائه‌دهنده خدمات پرداخت می‌باشد. این خطاها در هر مرحله از چرخه عمر تراکنش ممکن است که رخ بدهد. در حال حاضر دسترسی پذیری شرکت ارائه‌دهنده خدمات پرداخت از طریق تراکنش‌های خطا محاسبه می‌گردد.

تراکنش خطای شاپرکی

تراکنشی است که از دید شبکه‌ی الکترونیکی پرداخت کارت (شاپرک) ناموفق است و علت بروز خطا سوئیچ یکپارچه‌ساز شاپرک می‌باشد.

تراکنش خطای کاربری

خطاهای کاربری به دلیل مشکلات دارنده کارت نظیر کمبود موجودی و یا رمز اشتباه پدید می‌آیند. علت بروز این خطاها، اشتباهات کاربر (دارنده کارت) می‌باشد. گرچه این تراکنش از دید کاربر نهایی ناموفق است اما از منظر و دید شبکه‌ی الکترونیکی پرداخت کارت (شاپرک) موفق بوده و شبکه پرداخت، خدمات خود را به این تراکنش به انجام رسانده است.

تراکنش موفق سیستمی

تراکنشی است که از دید شبکه‌ی الکترونیکی پرداخت کارت (شاپرک) موفق بوده است. این تراکنش‌ها شامل خطاهای کاربری و تراکنش‌های موفق کاربری هستند. خطاهای کاربری، تراکنش موفق سیستمی محسوب می‌شوند؛ چرا که نمایش دهنده نقصی در شبکه نیستند و به علت اشتباه کاربران یا انجام عملیات روزانه سیستم رخ داده‌اند.

تراکنش ناموفق سیستمی

^{۵۰} PC-POS / IPOS(Integrated POS)

^{۴۹} EFTPOS

کارتخوان غیر فعال سیستمی

مالی یا مجموع مبالغ تراکنش‌های آن بیش از ۲۰ میلیون ریال باشد.

ابزار پذیرش اینترنتی

ابزاری است که امکان انجام هرگونه عملیات پرداخت را بدون حضور کارت از طریق اینترنت و درگاه پرداخت اینترنتی^{۵۱} فراهم می‌نماید. ساختار تعامل وبسایت‌های فروشندگان با درگاه پرداخت اینترنتی که از طریق شرکت‌های ارائه‌دهنده خدمات پرداخت ارائه می‌شود، از طریق اتصال امن اینترنتی بر مبنای پروتکل TCP/IP در لایه شبکه اتفاق می‌افتد.

ابزار پذیرش کدهای دستوری (USSD)

عبارت است از ابزارهای پذیرش مبتنی بر کدهای دستوری، که برای دارندگان کارت امکان پرداخت از طریق شماره‌گیری کدهای کوتاه * و # بر بستر اپراتورهای مخابراتی را فراهم می‌کند. در حال حاضر بهره‌برداری از این ابزار صرفاً برای تراکنش‌های پرداخت قبض و خرید شارژ مجاز است.

ابزار پذیرش موبایلی

عبارت است از ابزارهای پذیرش مبتنی بر برنامه‌های موبایلی (Application) که امکان پرداخت درون برنامه‌ای را برای کاربران (دارندگان کارت) فراهم می‌کند.

انواع کارت‌های رایج در شبکه^{۵۲} الکترونیکی پرداخت (شاپرک)

کارتخوان غیرفعال سیستمی، ابزار پذیرشی است که توسط شرکت ارائه‌دهنده پرداخت در پایگاه داده پذیرندگان ثبت شده اما وضعیت فعالیت این ابزار در پایگاه اطلاعات "N" ذکر شده است که به این معنی است که این ابزار آمادگی ارسال تراکنش به شبکه الکترونیکی پرداخت کارت (شاپرک) را ندارد و به هر دلیل فاقد تراکنش خواهد بود.

کارتخوان کم تراکنش

با توجه به تعریف شاپرک در سنجش کارایی ابزارهای پذیرش کارتخوان فروشگاهی، کارتخوان کم تراکنش، نوعی از کارتخوان فعال سیستمی است که در بازه زمانی دو ماه متوالی، کمتر از ۶۰ تراکنش مالی در هر ماه داشته باشد و مجموع مبالغ تراکنش‌های آن در دو ماه کمتر از ۲۰ میلیون ریال در ماه باشد. این سنج به جهت شناسایی ابزارهایی است که در شبکه پرداخت از کارایی مناسب برخوردار نیستند. سایر کارتخوان‌های فاقد شرط مذکور، از نظر شاپرک، کارتخوان تراکنش‌دار (فعال شاپرکی) است.

ابزار پذیرش کم تراکنش و فاقد تراکنش

ابزار پذیرش کم تراکنش و فاقد تراکنش، پایانه‌ای است که بیش از سه ماه از تاریخ ثبت و فعال‌سازی آن گذشته و در یک دوره سه ماهه متوالی، در هر ماه کمتر از ۶۰ تراکنش مالی و کمتر از ۲۰ میلیون ریال مجموع مبلغ تراکنش داشته باشد.

ابزار پذیرش تراکنش‌دار

ابزار پذیرش تراکنش‌دار، پایانه‌ای است که در یک دوره سه ماهه متوالی، حداقل در یکی از ماه‌ها بیش از ۶۰ تراکنش

^{۵۱} Internet Payment Gateway

^{۵۲} بانک مرکزی (۱۳۸۶) اعلام مشخصات انواع ابزارهای پرداخت کارت در نظام بانکی کشور.

○ کارتهای برون خط^{۵۶} نظیر کارتهای کیف پول الکترونیکی (کارت هوشمند) که انجام تراکنش توسط آنها می‌تواند بدون نیاز به تعامل با سامانه‌های متمرکز کارت صورت پذیرد. در این گونه کارتها، ارزش پولی مستقلاً بر روی فیزیک کارت و در تراشه ذخیره می‌شود. کد محصول این نوع کارت ۵X می‌باشد.

کارتهای بی‌نام فاقد سوابق هویتی، در حکم پول نقد بوده و با توجه به اینکه همانند اسکناس و مسکوک ردیابی تراکنش‌ها و تشخیص هویت دارنده آن میسر نیست، در صورت مفقود شدن یا سرقت این کارتها، دارنده کارت و رمز مربوط به آن صاحب کارت شناخته می‌شود. با این وجود بانک‌ها مکلفند برای این قبیل کارتها-نظیر سایر کارتهای پرداخت-حداقل خدمات مانده‌گیری و تغییر رمز را تعریف کنند.

کارت اعتباری^{۵۷}

عبارت است از هر نوع کارت متصل به یک خط اعتباری با سقف معین تخصیص یافته از طرف بانک به دارنده کارت، که او را قادر می‌سازد بدون داشتن سپرده نسبت به پرداخت وجه کالا و خدمات مبادرت کند. کد محصول این نوع کارت ۶X می‌باشد. این کارتها در شبکه شاپرک پذیرفته شده و چارچوب کارمزدی مستقل خود را دارند. مسئولیت مدیریت ریسک اعتباری دارندگان این کارت بر عهده بانک صادرکننده می‌باشد.

تراکنش دارنده‌ی کارت

انواع کارتهای بانکی دارای تراکنش در سوییچ شاپرک، از نظر کاربری شامل کارت برداشت، کارت پیش پرداخته و کارت اعتباری می‌باشد.

کارت برداشت (بدهی)^{۵۳}

عبارت است از هر نوع کارت متصل به یک یا چند حساب سپرده‌ای نزد بانک‌ها و جزء رایج‌ترین کارتهای مورد استفاده می‌باشد که کد محصول ۱X دارد. مشتری می‌تواند با افتتاح یکی از سپرده‌های قرض‌الحسنه، جاری یا مدت دار، تا سقف وجهی که نزد بانک، سپرده‌گذاری کرده است برداشت وجه و خرید کالا و خدمات را از درگاه‌های بانکداری الکترونیک به عمل آورد.

کارت پیش پرداخته (بی‌نام)^{۵۴}

مشخصات دارنده این نوع کارت بر روی جسم کارت درج نمی‌شود، این کارتها به انواع زیر تقسیم می‌شوند:

کارتهای بی‌نام دارای سوابق هویتی در سامانه متمرکز کارت، نظیر کارتهای خرید بی‌نام و برخی بن کارتها که معمولاً به صورت گروهی صادر می‌شوند.

کارتهای بی‌نام فاقد سوابق هویتی در سامانه متمرکز کارت، که ماهیتاً قابل انتقال به غیر بوده و به دو دسته تقسیم می‌شوند:

○ کارتهای بر خط^{۵۵} نظیر کارت هدیه که انجام تراکنش توسط آنها مستلزم تایید توسط سامانه‌های متمرکز کارت است. کد محصول این کارتها، ۲X، ۳X و ۴X می‌باشد.

^{۵۳} Debit Card

^{۵۴} Prepaid

^{۵۵} Online

^{۵۶} Offline

^{۵۷} Credit card

تراکنش‌های با شناسه‌ی ۴۰۰ و ۴۲۰ قبل از اجرایی شدن بسته‌ی ۹۰۹۰.

تراکنش ناتمام^{۶۰}

تراکنش دارنده‌ی کارت که از نظر کاربری موفق بوده است و به ازای آن تراکنش درخواست واریز تا ۴۸ ساعت به سویچ شاپرک ارسال نشده است را تراکنش ناتمام می‌گویند (معادل تراکنش موفق کاربری با شناسه‌ی ۲۲۰۰ که تراکنش ۲۲۲۰ آن در مدت مجاز ارسال نشده است). وجود تراکنش‌های ناتمام به نوعی مشکل کیفی قلمداد می‌گردد.

تراکنش مالی

تراکنشی است که نوع خدمت آن خرید کالا و خدمات یا پرداخت قبض می‌باشد. در این تراکنش‌ها پول از دارنده‌ی کارت کسر می‌شود و عملیات مالی انجام می‌پذیرد. طبیعتاً تراکنش مانده‌گیری از دسته تراکنش‌های غیر مالی است.

اثربخشی کارتخوان فروشگاه‌ی

این شاخص یکی از روش‌های سنجش و مقایسه شرکت‌های ارائه‌دهنده خدمات پرداخت در فرآیند بازاریابی و نصب ابزار در بازار است. این شاخص برابر با نسبت سهم تراکنش‌های کارتخوان‌های فروشگاه‌ی فعال سیستمی هر شرکت از کل، به سهم تعداد کارتخوان‌های فعال سیستمی هر شرکت از کل است. به عبارت دیگر:

$$\text{تعداد تراکنش‌های کارتخوان فروشگاه‌ی فعال سیستمی هر شرکت} \\ = \frac{\text{تعداد تراکنش‌های کل کارتخوان‌های فروشگاه‌ی فعال سیستمی}}{\text{تعداد تراکنش‌های کل کارتخوان‌های فروشگاه‌ی فعال سیستمی هر شرکت}} \times \text{تعداد کل کارتخوان‌های فروشگاه‌ی فعال سیستمی}$$

عدد حاصل میزان اثربخشی کارتخوان‌های یک شرکت در شبکه شاپرک را نشان می‌دهد و مقدار آن بیانگر میزان

یکی از انواع تراکنش است و به تراکنش‌های ارسالی از طرف دارنده کارت که با شناسه ۲۲۰۰ و ۲۱۰۰ وارد شبکه شاپرک می‌شوند، گفته می‌شود (لازم به ذکر است با عملیاتی شدن بسته ۹۰۹۰ در تاریخ ۱۳۹۳/۰۴/۰۶ در سویچ شاپرک، تراکنش‌های با شناسه ۲۰۰ به ۲۲۰۰ و تراکنش‌های با شناسه ۱۰۰ به ۲۱۰۰ تبدیل شدند. این تغییرات مطابق با استاندارد ISO ۸۵۸۳ نسخه ۲۰۰۳ می‌باشد). در این تراکنش‌ها با شناسه ۲۲۰۰ عملیات برداشت از کارت انجام می‌شود ولی با شناسه ۲۱۰۰ عملیات مالی انجام نشده و تنها خدمت مانده‌گیری ارائه می‌شود.

تراکنش تأییدیه انجام تراکنش^{۵۸}

به تراکنش‌هایی گفته می‌شود که توسط شرکت ارائه‌دهنده خدمات پرداخت ارسال می‌شود. هدف از این تراکنش‌ها تأییدیه انجام تراکنش و درخواست برای واریز مبلغ برداشتی از کارت به حساب پذیرنده است. مطابق این درخواست‌ها عملیات واریز به حساب پذیرنده در سیکل‌های زمانی مشخص انجام می‌گیرد. شناسه‌ی این تراکنش‌ها ۲۲۲۰ است (معادل تراکنش‌های با شناسه‌ی ۲۲۰ قبل از اجرایی شدن بسته‌ی ۹۰۹۰). شرکت‌های ارائه‌دهنده خدمات پرداخت تا حداکثر ۴۸ ساعت فرصت دارند (معادل یک cut-off یا تغییر روز مالی) این تراکنش را به ازای هر تراکنش دارنده‌ی کارت ارسال کنند. برخی خطاهای پذیرندگی رخ داده در تراکنش‌ها، مربوط به عدم ارسال تأییدیه تراکنش به شبکه الکترونیکی پرداخت کارت (شاپرک) است.

تراکنش اصلاحیه^{۵۹}

اگر تراکنش دارنده‌ی کارت دچار خطا شود ولی برداشت از کارت انجام شده باشد، یک تراکنش اصلاحیه در شبکه تولید می‌شود تا متعاقب آن، مبلغ برداشت شده به دارنده‌ی کارت بازگردد. شناسه‌ی این تراکنش‌ها ۲۴۲۰ است (معادل

^{۶۰} Reconciliation Account (RA)

^{۵۸} Advice transaction

^{۵۹} Reversal Transaction

غیر دیداری، انواع سپرده‌های قرض‌الحسنه پس‌انداز و سپرده‌های مدت‌دار هستند که به نسبت پول سرعت نقدشوندگی کمتری دارند.

سهم اسکناس و مسکوک در دست اشخاص از نقدینگی

این شاخص، به عنوان یک شاخص هادی، نسبت فیما بین اسکناس و مسکوک و میزان نقدینگی را بررسی می‌کند. با توجه به رقابت ابزارهای پرداخت الکترونیک و اسکناس و مسکوک، بررسی این شاخص می‌تواند به عنوان راهنمایی در جهت شناخت میزان استقبال عمومی از شبکه پرداخت در نظر گرفته شود.

$$100 \times \frac{\text{اسکناس و مسکوک در دست اشخاص}}{\text{نقدینگی}} =$$

تولید ناخالص داخلی

بنا به تعریف بانک مرکزی ج.ا.ا، کل ارزش ریالی محصولات نهایی تولیدشده توسط واحدهای اقتصادی مقیم کشور در دوره زمانی معین (سالانه یا فصلی) را تولید ناخالص داخلی یا GDP می‌نامند شایان توجه است که صرفاً مبادلات کالاهای نهایی در محاسبات GDP لحاظ می‌شوند.

تولید ناخالص داخلی به قیمت جاری

اگر در دوره ای تولید ناخالص داخلی با قیمت‌های همان سال مورد نظر بررسی و اندازه‌گیری شود به آن تولید ناخالص داخلی به قیمت جاری گویند.

توانایی یک شرکت در جذب تراکنش‌های کارت‌خوان‌های فروشگاه‌های شبکه سپارک است. مثلاً اگر این شاخص برای شرکتی یک باشد، یعنی سهم آن شرکت از کل تراکنش‌های کارت‌خوان‌های شبکه سپارک به اندازه سهم تعداد کارت‌خوان‌های آن شرکت از کل کارت‌خوان‌های کشور است. چنانچه این شاخص برای شرکتی بالاتر از یک باشد یعنی جذب تراکنش‌های آن بانک روی کارت‌خوان‌هایش بیش از سهم تعداد کارت‌خوان‌های آن شرکت از کل کارت‌خوان‌های کشور است. بالاتر بودن این شاخص، به معنی کم بازده‌تر بودن ابزارهای شرکت و طبیعتاً کاهش درآمد متصور از ابزارهای فروش است.

نسبت ارزش تراکنش‌های سپارک به نقدینگی

منظور از این شاخص، محاسبه نسبت ارزش کل تراکنش‌های سپارکی به نقدینگی کشور است و به شرح زیر محاسبه می‌شود:

$$100 \times \frac{\text{ارزش کل تراکنش‌های سپارکی}}{\text{نقدینگی}} =$$

این نسبت، به عنوان شاخصی در جهت نمایش اندازه اقتصادی شبکه پرداخت مورد استفاده قرار می‌گیرد.

نقدینگی و حجم پول

در اقتصاد، نقدینگی به مجموع حجم پول و شبه پول^{۶۱} اطلاق می‌شود. حجم پول، اسکناس و مسکوک در دست اشخاص به اضافه‌ی مانده سپرده‌های دیداری بخش خصوصی نزد بانک‌ها^{۶۲} تعریف می‌شود. سپرده‌های دیداری، سپرده‌های جاری بدون بهره‌ی بخش خصوصی در بانک‌های تجاری است. منظور از شبه پول یا سپرده‌های

^{۶۱} Quasi money

^{۶۲} Demand deposits

تولید ناخالص داخلی به قیمت ثابت

در بررسی روند تولید ناخالص ملی، یکی از سال هایی که کشور در آن از لحاظ بیکاری، تورم و وضعیت خوبی قرار دارد، را به عنوان سال پایه انتخاب می کنند. اگر تولید ناخالص داخلی بر حسب قیمت ها در سال پایه اندازه گیری شود، به آن تولید ناخالص داخلی به قیمت ثابت (حقیقی) گویند.

ارزش اسمی تراکنش ها^{۶۳}

منظور از ارزش اسمی تراکنش ها، همان مبالغ معمول گزارش شده تراکنش ها است که هیچ عملیات خاصی بر روی آن صورت نگرفته است.

ارزش حقیقی تراکنش ها

اگر در دوره ای، ارزش تراکنش ها بر حسب قیمت های سال پایه اندازه گیری شود و اثرات تورم از آن حذف شود، به آن ارزش حقیقی تراکنش ها گویند. نحوه محاسبه ارزش حقیقی تراکنش به این صورت است:

$$\frac{\text{مبلغ اسمی تراکنش ها در ماه } t}{\text{شاخص کل بهای کالاها و خدمات مصرفی در ماه } t}$$

شاخص دهکی توزیع مبالغ تراکنش ها

برای تعیین دهک ها، تراکنش ها را به ترتیب ارزش مبالغ دسته بندی کرده و به ۱۰ قسمت برابر به لحاظ تعدادی، تقسیم می نماییم که یک دهک از تراکنش های با پایین ترین مبالغ، دهک اول و یک دهک تراکنش های با بالاترین مبالغ دهک دهم نامیده می شود.

$$\frac{\text{متوسط ارزش دهک دهم تراکنش ها}}{\text{متوسط ارزش دهک اول تراکنش ها}} = \text{شاخص توزیع مبلغی دهکی}$$

شاخص هرفیندال-هیرشمن

شاخص هرفیندال - هیرشمن یکی از شاخص های مهم و کاربردی برای بیان مفهوم تمرکز است. این شاخص از اطلاعات همه بنگاه های صنعت برای اندازه گیری تمرکز و نیز قدرت رقابتی صنعت استفاده می کند. کاربرد اصلی این شاخص در نظارت و مراقبت از بازار انحصارات خصوصی، ادغام ها و تبانی بخش های خصوصی در بازار و نیز انجام روندهای اصلاحی رفع این مشکلات برای دستیابی به بازار رقابتی است. برای به دست آوردن این شاخص از مجموع مربع سهم در بازار صنایع مختلف، اندازه های تولید، فروش، نیروی کار و مانند آن برای همه بنگاه ها در صنعت یا بازار استفاده می شود. در واقع این شاخص به هر بنگاه به اندازه سهم آن در بازار وزن می دهد. شاخص هرفیندال - هیرشمن (HHI) به صورت زیر تعریف می شود.

$$HHI = \sum_{i=1}^N S_i^2$$

که S_i^2 مربع سهم بازار بنگاه (شرکت) i و N تعداد بنگاه های موجود در صنعت یا بازار است. بر اساس مقادیر مختلف شاخص هرفیندال - هیرشمن، می توان در خصوص تمرکز بازار به شرح زیر قضاوت نمود.

وضعیت تمرکز بازار با توجه به مقادیر شاخص هرفیندال - هیرشمن، از مقیاس کمتر از ۱۰۰۰ آغاز می گردد. در صورتی که عدد به دست آمده کمتر از ۱۰۰۰ باشد نشانه رقابتی بودن محیط و در صورتی که بالاتر از ۱۰۰۰ باشد یعنی محیط رقابت به سوی تمرکز حرکت کرده است. تمرکز می تواند به صورت ملایم یعنی تا اندازه ۱۸۰۰ و حتی به صورت تمرکز شدید و بالا، نمود کند که بالاتر از ۱۸۰۰ است.

Summary of key payment statistics

- ▲ Increase compared to last month
- ▼ Decrease compared to last month
- ▢ No change from last month

1

The importance of card payment network in national economy
Respect to the last published statistics

the share of liquidity

The ratio of total value of transactions to liquidity	14/85%	▼
The ratio of coins and paper currency in the hands of the public to liquidity	1/73%	▲

2

Shaparak performance indices

Number & value of transactions

Number of transactions	4,478,430,730	▲
Value of transactions (mill IRR)	18,862,642,840	▲

Nominal and real growth rate of value of transactions

Monthly nominal growth of value of transactions (Sep compared to Jul)	10/70%	▲
Monthly real growth of value of transactions (Sep compared to Jul)	7/63%	▲
Point-to-point nominal growth of the value of transactions	42/34%	▲
Point-to-point real growth of the value of transactions	-0/03%	▼

Numerical share of transactions for each of terminals

Internet Payment Gateway	6/74%	▲
Mobile Payment Gateway	1/98%	▲
EFTPOS	91/27%	▼

The value share of transactions for each types of payment services

Purchasing Goods & Services	98/72%	▼
Bill payment & purchase mobile charge	1/28%	▲

Numerical share of transactions for each types of payment services

The purchase of goods and services	90/76%	▲
Bill payment & purchase mobile charge	4/94%	▼
Balance Inquiry	4/31%	▼

The regional penetration rate

Number of active acceptance instruments per 10,000 over 20 years old inhabitants

All of acceptance instruments	1,953/25	▼
EFTPOS	1,728/07	▼
Mobile Payment Gateway	0/92	▲
Internet Payment Gateway	224/26	▼

Number of transactions Per over 20 years old inhabitants for each of terminals

All of acceptance instruments	72/44	▲
EFTPOS	66/12	▲
Mobile Payment Gateway	1/44	▲
Internet Payment Gateway	4/89	▲

Regional penetration rate of active EFTPOS

The most number of active EFTPOS terminals	Tehran	1,773,71	▼
The most change in the number of active EFTPOS	Azerbaijan,	8,027	▲
The most number of active EFTPOS terminals per capita	Mazandara	0/214	▼
The most number of EFTPOS transactions per capita	Ardabil	76/38	▼

Decile ratio

he ratio of average value of the tenth	433/77	▼
--	--------	---

3

The quality of card e-payment services

Quality of services

The ratio of successful transactions to total	99/36%	▲
The ratio of successful transactions to total shaparak switch's transactions	99/98%	▲

The share of each types of errors in transactions

Acquirer error	1/46%	▼
Shaparak network error	0/29%	▲
Issuer error	7/10%	▼
Cardholder Error	91/15%	▲
Business error	0/00%	◀

Services sensed availability

Network sensed availability	99/36%	▲
Shaparak sensed availability	99/98%	▼

Reconciliation account (RA) transactions

Ratio of reconciliation account transactions to total transactions	0/008%	▼
percent change of reconciliation account transactions	-33/61%	▼

4

Electronic card payment network market indices in Sep 2025

Active EFTPOS Value effectiveness

The highest effectiveness	Farapardazan Arvand omid	2/887	▲
The lowest effectiveness	Electronic Card Damavand	0/267	▼

The ratio of number of acquiring errors to total number of transactions

The highest ratio	Electronic Card Damavand	1/841%	▼
The lowest ratio	Tejarat Electronic Parsian	0/044%	▲

The ratio of Low Transaction to active EFTPOS

The Highest ratio	Electronic Card Damavand	40/10%	▲
The Lowest ratio	Pardakht Novin Arian	8/10%	▼

The first column is for PSP's data and the second one is for acquiring banks

The highest market share

highest value	22/72%	▼	16/78%	▼
	Beh Pardakht Mellat		Mellat Bank	
highest numerical	20/63%	▼	16/32%	▼
	Pardakht Electronic Saman		Mellat Bank	

The highest value share of transactions in each terminal

Internet Payment Gateway	29/90%	▼	16/15%	▼
	Beh Pardakht Mellat		Mellat Bank	
Mobile Payment Gateway	45/79%	▼	46/01%	▼
	Beh Pardakht Mellat		Mellat Bank	
EFTPOS	20/44%	▼	16/93%	▼
	Beh Pardakht Mellat		Mellat Bank	

The highest numerical share of transactions in each of terminals

Internet Payment Gateway	40/89%	▲	33/16%	▼
	Beh Pardakht Mellat		Mellat Bank	
Mobile Payment Gateway	46/18%	▼	47/04%	▼
	Beh Pardakht Mellat		Mellat Bank	
EFTPOS	20/82%	▼	14/99%	▲
	Pardakht Electronic Saman		Bank Sepah	

Herfindahl-Hirschman Index

Internet Payment Gateway	2,565	▼	1,588	▼
Mobile Payment Gateway	3,262	▼	3,078	▼
EFTPOS	848	▲	848	▲

The highest share of issuing banks in number of active cards

Prepaid card	Shahr Bank	17/39%	▼
Credit card	Mellat Bank	17/39%	▲
Debit card	Bank Melli Iran	21/24%	▼

آدرس وب گاه شاپراک:

www.shaparak.com

آدرس پست الکترونیک:

Info@shaparak.com

شماره تلفن:

۰۲۱-۲۶۴۰۴۹۰۱-۱۵

شماره دورنگار:

۰۲۱-۲۲۲۲۸۱۲۱

نشانه پستی:

ایران، تهران، بلوار میرداماد،

خیابان شهید شاه نظری،

کوچم دوم، پلاک ۱۴

کلیه حقوق معنوی این اثر، متعلق به شرکت شبکه الکترونیکی پرداخت کارت شاپراک بوده و هرگونه استفاده، چاپ، پخش و رونوشت، با ذکر منبع بلامانع است.